അരവിന്ദയോഗി.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

കന്നത്തു്
ജനാർദ്ദനമേനോൻ

V. V. Publishing House,
Ernakulam.

അരവിന്ദയോഗി.

കനത്തു

ജനാർദ്ദനമേനോൻ.

വി. വി. പ്രസിദ്ധീകരണശാല,

എറണാകുളം.

അരവിന്ദയോഗി

പൂൎവ്വഭാഗം

ശ്രീ അരവിന്ദഘോഷ് ഇപ്പോൾ സാംസാരികമായ എല്ലാ വ്യവഹാരങ്ങളിൽനിന്നും ഒഴിഞ്ഞു് ആത്മയോഗപഥത്തിൽ സൎവ്വതന്ത്രസ്വതന്ത്രനാകുവാൻ തപശ്ചൎയ്യയിൽ ഏൎപ്പെട്ടിരിക്കയാണല്ലോ. എന്താണു്, എങ്ങോട്ടാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ ഗതി എന്നു ജനസാമാന്യം അത്രയൊന്നും അറിഞ്ഞിട്ടില്ല. രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടിനുമുമ്പു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പേരു് ഭാരതഭൂമിയെങ്ങും മുഴങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കയുണ്ടായി. ബങ്കാളത്തിൽ സുരേന്ദ്രബാനൎജ്ജിയുടെ ഘോരഗൎജ്ജനം ഒട്ടൊട്ടായി അടങ്ങിത്തുടങ്ങിയപ്പോൾ അരവിന്ദഘോഷിന്റെ മുരളീഗാനം ഭാരതീയൎക്കു ഹൃദയാവൎജ്ജകമാംവണ്ണം കേൾക്കായ്‌വന്നു. ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി മുന്നണി കേറിയവൎക്കിടയിൽ ദിവ്യോജ്ജ്വലമായ മണിദീപമായിട്ടാണു് അന്നു് അരവിന്ദഘോഷ് നിലകൊണ്ടിരുന്നതു്. മഹാപ്രാജ്ഞനും, മഹാത്യാഗിയും, മഹാവിക്രാന്തനുമായി മഹൎഷിപ്രതിഭടമായ തേജസ്സോടെ രാജ്യകാൎയ്യവ്യവഹാരത്തിൽ അദ്ദേഹം മുന്നിട്ടിരിക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ മഹാജ

നതയ്ക്കവളരെയെല്ലാം ആശിക്കവാനുണ്ടായി. എന്നാൽ, അദ്ദേഹം പെട്ടെന്ന് ആ പ്രവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തിൽനിന്നു നിവൃത്തിമാർഗ്ഗത്തിലേക്കു തിരിഞ്ഞുപോയി. ഇതിൽ അന്നും ഇന്നും ഉള്ളവർക്ക് അത്ഭുതമല്ലാ, വിഷാദമാണുണ്ടായിരിക്കുന്നതു്. രാജ്യകാൎയ്യത്തിൽ കേവലം ഭൌതികമായിട്ടല്ലാ, ആത്മികമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം പ്രവൎത്തിച്ചുപോരുന്നതെന്ന് അനേകവരും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. അഭിനവസ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ ആത്മീയഭാവം കലൎത്തിയതു് ആദ്യമായി അദ്ദേഹമാണ്. വിദേശീയത്വത്തോട് ഇടഞ്ഞുകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിൽ അന്നു കാണുമാറായ വാക്കുകളിലും കൎമ്മങ്ങളിലുമെല്ലാം ക്ഷാത്രവീൎയ്യമല്ലാ, ബ്രഹ്മതേജസ്സാണ് അധികമായി പ്രശോഭിച്ചിരുന്നതു്. സ്വയംഭരണസംരംഭത്തിൽ അത്രയും ചിന്താരത്നപ്രഭ മറ്റാരിലും കണ്ടിട്ടില്ല. ബാലഗംഗാധരതിലകൻ ജ്ഞാനത്തിന്റെയും, ലാലാലാജ്പത്റായി കൎമ്മത്തിന്റെയുമെന്നപോലെ അരവിന്ദഘോഷ് യോഗത്തിന്റെ മൂൎത്തിമാനായിട്ടാണ് അന്ന് ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി പടവെട്ടിനിന്നതു്. ആ യോഗാത്മാവു സച്ചിദാനന്ദാമൃതം ഭുജിക്കുവാൻ നിർവൃതിയിലേക്കുതിരിഞ്ഞതിൽ, ആ ഭവിതവ്യതയോർത്തു് ആൎക്കുമുണ്ടാകുന്നതല്ലല്ലോ അത്ഭുതം. എന്നാൽ, പരാക്രമശാലിയായ ആ ധീരവ്രതൻ ഈ സംസാരത്തിലേയ്ക്കു നഷ്ടനായതിൽ നമുക്കു വിഷാദിക്കാതിരിക്കുവാൻ കഴിവില്ല. സന്ന്യാസത്തിന്നു കാലമായിട്ടില്ലെന്നും കൎമ്മസ്ഥാനം ഭാരതത്തിൽ ശൂന്യമായിട്ടാണു കിടക്കുന്നതെന്നും, ജ്ഞാനചിതനായ നേതാവിന്നു വേണ്ടി നാട്ടുകാർ തപിക്കുന്നുവെന്നും പ്രസ്താവിച്ചുകൊ

ണ്ടു് ആത്മയോഗനിമഗ്നനായ അരവിന്ദഘോസിനെ ഇടയ്ക്കിടെ നമ്മുടെ ജനശ്രേഷ്ഠന്മാർ ചെന്നു വിളിക്കാറുണ്ടു്. സർവ്വശക്തയായ ആ ലോകമാതാവ് എങ്ങിനെ നിയോഗിക്കുന്നുവോ, തന്റെ ഗതി അങ്ങിനെയാണെന്നാണു് അദ്ദേഹം അതിന്നു മറുപടി കൊടുക്കുന്നതു്. ആ മാതാവു് രാജ്യകാര്യത്തിലേക്കു് എപ്പോഠം വിളിക്കുന്നുവോ, തന്നെ അപ്പോഠം അവിടെ കാണാമെന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു. ആ വിളി അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഉണ്ടായിട്ടില്ലായ്കയാൽ, യോഗനിദ്രയിൽത്തന്നെ സ്ഥിതിചെയ്കയാണിപ്പോഠം.

ഇന്ത്യയിലെ പരന്ത്രീസ് നാടായ പുതുച്ചേരിയിലാണു് അരവിന്ദയോഗിയുടെ ആശ്രമം. അദ്ദേഹം നേടിവരുന്ന യോഗധനംകൊണ്ടു് എന്തു സമ്പത്താണു രാജ്യത്തിന്നുണ്ടാകുകയെന്നു സാധാരണന്മാർക്കു് ഊഹിക്കാവുന്നതല്ല. ഭാരതത്തിന്നു പേരും പെരുമയുമുണ്ടാക്കിയ പണ്ടുള്ളവരേവരും യോഗാത്മാക്കളായിരുന്നുവെന്നു പുരാണേതിഹാസങ്ങളിൽ നാം കാണുന്നുണ്ടു്. ഭൌതികമായ ക്ഷാത്രവീര്യം ആത്മികമായ ബ്രഹ്മതേജസ്സോടു് ഏകീഭൂതമായിട്ടാണു ഭാരതത്തിന്നു് അന്നു ശ്രേയസ്സുണ്ടായിട്ടുള്ളതെല്ലാം. കേവലമായ ഭൌതികപ്രപഞ്ചത്തെ അന്നു് ആസുരമായിട്ടേ ഗണിച്ചിട്ടുള്ളു. ശ്രേയസ്സേതും അന്നു ഭാരതത്തിനുണ്ടായിട്ടുള്ളതു യോഗീന്ദ്രന്മാരിൽ നിന്നാണു്. അതിനെ പാലിക്കുകമാത്രം രാജാക്കന്മാർ തപോധനവശന്മാരായി അന്നു ചെയ്തുപോന്നിട്ടുണ്ടു്. ആ തപോധനം തിരോഭൂതമായതുമുതല്ക്കാണു ഭാരതത്തിനുവേണ്ടിവന്നിട്ടുള്ള ഈ അധഃപതനമെന്നും നാം കാണുന്നു

ന്നുണ്ട്. തപസ്സാണു ഭാരതത്തിൻെറ ഭുക്തി. തപസ്സിലാണു ഭാരതത്തിൻെറ മുക്തി. ഈ വാസ്തവം പൂർവ്വികകൃതികളിൽനിന്നു സുവ്യക്തം ഗ്രഹിക്കാം. അതുകൊണ്ട്, വിജയവിക്രമനായി രണ്ടു പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കുമുമ്പു നമുക്കിടയിൽ മഹായശസ്വിയായി പ്രശോഭിച്ചിരുന്ന അരവിന്ദഘോസ് ഇടയ്ക്കു പെട്ടെന്നു നമ്മെ വെടിഞ്ഞു നിശിതവ്രതനായി യോഗമാർഗ്ഗത്തിൽ പ്രവേശിച്ചു ശമദമസമ്പത്തിയോടെ തപിച്ചുപോരുന്നതുകൊണ്ടു നമുക്കൊക്കാ നൈരാശ്യമല്ലാ ഉണ്ടാവേണ്ടതു്. ഭാരതശ്രേയസ്സിന് ആധാരമായുള്ള ആ പൂർവ്വിക യോഗതേജസ്സ് അരവിന്ദയോഗിയിൽനിന്നു ഉജ്ജ്വലിച്ചുകാണുമാറാവട്ടേയെന്നു നാം ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രാർത്ഥിക്കുകയേ വേണ്ടൂ. ആ പ്രാർത്ഥനയെ ഫലവത്താക്കുവാൻ അദ്ദേഹത്തിൻെറ ജീവിതകഥയെ ഇപ്പോഴപ്പം നാം സ്മരിച്ചുകൊള്ളുക.

രാജനാരായണബോസ് ബങ്കാളിസമുദായത്തെ ആചാരപരിഷ്കൃതിയിലേക്ക് ഇറക്കിവിട്ടവരിൽ മുഖ്യനാണു്. ബ്രഹ്മസമാജമാണല്ലോ ബങ്കാളികൾക്കു പുതുമയിലേക്ക് ഉണർച്ചനൽകിയതു്. കലാനൈപുണ്യത്തിൽ ബങ്കാളം ഭാരതത്തിലെ മററുനാടുകളെക്കാൾ ഉയർന്നുനില്ക്കുന്നതു കാലാനുക്രൂലം ആചാരപരിവർത്തനത്തിൽ അവിടെ ആദ്യമായി അഭിനിവേശമുണ്ടാകയാലാണു്. കാലംപോലെ മാറേറണ്ടതും മാററാവുന്നതുമാണു് ആചാരങ്ങൾ എന്നു് അവിടത്തെ ജനശ്രേഷ്ഠന്മാർ ധരിച്ചതിൻെറ ഫലമായിട്ടാണു ബ്രഹ്മസമാജത്തിൻെറ ആവിർഭാവം. സമുദായഗതിയെ ആ സമാജം പുതിയൊരു രൂപ

ത്തിലാക്കിത്തീൎത്തു. അങ്ങിനെയാകുവാൻ പഴമയോടു ഘോരമായി മല്ലിടുകയുണ്ടായ ധീരാത്മാക്കളിൽ രാജനാരായണബോസിനു് ഉത്തമസ്ഥാനമുണ്ടു്. ജനസമ്മതനായ വേദശാസ്ത്രജ്ഞനാണദ്ദേഹം. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതം ഭാരതീയസംസ്കാരത്തിന്റെ വിജയത്തിന്നായി സമൎപ്പിതമാണു്. അങ്ങനെയുള്ള ആ ബംഗാളിപ്രമാണിയുടെ ദൌഹിത്രനാണു് ശ്രീഅരവിന്ദഘോഷ്.

കൃഷ്ണധനഘോഷ് ഐ. എം. എസ്സ്. പാശ്ചാത്യസംസ്കാരത്തെ അനുകരിക്കുന്ന പുതുമക്കാരിൽ അന്നു് ഒന്നാം കിടയിൽ നിന്നിരുന്ന നവീനവിദ്യാസമ്പന്നനായ സൎക്കാരുദ്യോഗസ്ഥവൎയ്യനാണു്. പാശ്ചാത്യപരിഷ്കൃതിയിൽ ഭാരതീയപ്രകൃതിയിന്റെ മൂൎത്തിമാനായിട്ടാണു് അദ്ദേഹം വാണുവന്നിട്ടുള്ളതു്. ആംഗ്ലമയമായ ബാബുഭാഷകൾക്കിടയിൽ ജനമോദകമായ ഉദാരവൃത്തിയും, അന്തസ്സേറിയ ഉദ്യോഗപ്പത്രാസ്സിനിടയിൽ ജനസേവകമായ വിനയശീലവും അദ്ദേഹത്തിൽ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. അദ്ദേഹമാണു് അരവിന്ദഘോഷിന്റെ ജനകൻ. പിതാവിന്റെയും മാതാമഹന്റെയും സൽഗുണങ്ങൾ ആവഹിച്ചും തെളിയിച്ചുമെടുത്തുണ്ടായതാണു് അരവിന്ദന്റെ ജന്മം.

1872-ാമാണ്ടു് ആഗസ്റ്റുമാസം 15-ാംനു- ശ്രീ അരവിന്ദഘോഷ് ഭൂജാതനായി. ഓരായിരം വൎഷങ്ങളോളം ഉറങ്ങിക്കിടന്നിരുന്ന ഭാരതധൎമ്മം ദയാനന്ദസരസ്വതിയുടെ ശംഖനാദത്താലും, രാമകൃഷ്ണപരമഹംസന്റെ പ്രഭാതഗാനത്താലും ഉണൎന്നുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്ന കാലമാണന്നു്. സാഹിത്യത്തിൽ ബങ്കിംചന്ദ്രചട്ടർജ്ജിയും,

സമുദായത്തിൽ രാമമോഹനറായിയും അന്നു വംഗഭൂമിയിൽ വിളക്കുകാണിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുമുണ്ട്. ബാലഗംഗാധരതിലകൻ വേദപ്രകാശത്തിൽക്കൂടി ഉത്തരധ്രുവത്തെ ദർശിക്കയുണ്ടായതും, വിവേകാനന്ദൻ വേദാന്തിഘോഷത്താൽ ഭാരതീയരെ വിളിച്ചുണർത്തിയതും അതിന്നടുത്ത കാലത്താണു്.

തികഞ്ഞ യൂറോപ്യൻമട്ടിലാണു തന്റെ പുത്രനെ കൃഷ്ണധനഘോസ് വളർത്തിയതു്. വിചാരത്തിലും ആചാരത്തിലും മകനെ പാശ്ചാത്യപരിഷ്കാരത്തിന്റെ കോമരമാക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ഉത്സാഹിച്ചു. ബാല്യംമുതല്ക്കു ഇംഗ്ലണ്ടിൽ തന്നെവേണം മകന്റെ വിദ്യാഭ്യാസമെന്നു വെച്ചു് അദ്ദേഹം അതിലേയ്ക്കു് ഏർപ്പെട്ടു. പതിമൂന്നാമത്തെ വയസ്സിൽ അരവിന്ദൻ ഇംഗ്ലണ്ടിലേയ്ക്കു കപ്പൽ കയറി. അവിടെ മാഞ്ചസ്റ്ററിൽ ഒരു പാതിരിയുടെ ഗൃഹത്തിലാണു് അരവിന്ദനെ വളരുവാൻ അച്ഛൻ ആക്കിയതു്. അത്രയും ചെറുപ്പത്തിൽത്തന്നെ ഇംഗ്ലീഷുഭാഷയിൽ കൈയാളുവാനും ഇംഗ്ലീഷുജനതയിൽ പെരുമാറുവാനും ആ ബാലൻ അഭ്യസിച്ചുകഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. തനിയെ ആ മറുനാട്ടിൽ ആ അപരിചിതക്കിടയിൽ മരുവുന്നതിന്നു ആ വിദ്യാർത്ഥിക്കു ക്ലേശമുണ്ടായില്ല. ശിക്ഷണയോഗത്തിൽ കുതൂഹലിയായ ആ കുട്ടി സ്വജനവിയോഗത്തിൽ ശോകസന്തപ്തനായതുമില്ല.

സെയിൻറു പാൾ കലാശാലയിൽ അരവിന്ദൻ ശിഷ്യനായി പ്രവേശിച്ചു. പരീക്ഷയിലെല്ലാം ഒന്നാമനായിത്തന്നെ വിജയം നേടിവരികയാൽ അരവിന്ദനു വി

ഭ്യാഭ്യാസത്തിൽ അങ്ങോളം സ്കാളർഷിപ്പു കിട്ടി. സാഹിത്യവിഷയമായുള്ള ആദ്യപാഠങ്ങളെല്ലാം പ്രശസ്തമായി ഉൾക്കൊണ്ടുകഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ ആ വിദ്യാർത്ഥി ഐ. സി. എസ്. പരീക്ഷയ്ക്കു ചേൎന്നു. ആ വഴിക്കു മകനെ ഉയൎന്ന സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനാക്കേണമെന്നാണ് അച്ഛൻെറ കരുതൽ. പിതൃവശനായ അരവിന്ദൻ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്ന് അന്ന് ആളായിട്ടില്ലല്ലോ. അച്ഛൻെറ നിർദ്ദേശംപോലെയാണ് ആ കുട്ടിയുടെ അന്നത്തെ പഠിപ്പുയരൽ. ഇരുപതു വയസ്സു തികയുംമുമ്പു തന്നെ ഐ. സി. എസ്സ്. പരീക്ഷയിൽ അരവിന്ദൻ വിജയിയായി. എന്നാൽ, ആ വിജയം ദൈവഗത്യാ അനുഭവത്തിന്നു വിഷയമായില്ല. പ്രായോഗികമായുള്ള കുതിരസ്സവാരിപരീക്ഷയ്ക്കു് അരവിന്ദന്നു ചെല്ലുവാൻ യദൃച്ഛയാ തരമാവാതെ പോയി! അതുകൊണ്ടു്, ഇൻഡ്യൻസിവിൽസൎവ്വൻറായി സർക്കാരിനാൽ ആയാൾ അംഗീകൃതനായില്ല; അങ്ങിനെയാണു ദൈവേച്ഛ. അസ്വാതന്ത്ര്യനായി സർക്കാർസേവനത്തിന്നല്ലാ, സ്വതന്ത്രനായി മഹാജനസേവനത്തിന്നാണ് അരവിന്ദൻ ഉദിച്ചിരിക്കുന്നതു്. സർക്കാർസേവനാർത്ഥം ഐ. സി. എസ്സ്. പരീക്ഷയ്ക്കു് ആ മണിദീപത്തെ ആകമാനം വിഴുങ്ങുവാൻ, ദൈവാൽ ഉണ്ടായ ഇടച്ചയാൽ കഴിഞ്ഞില്ലെന്നാണു പറയേണ്ടതു്. ആ ഇടയോ, എത്ര തുച്ഛം! അതിൽനിന്നു തിരിഞ്ഞ ജീവിതഗതിയോ, എത്ര സമുൽകൃഷ്ടം!

നേരിടുന്ന വിപത്തു തുടൎന്നുടുക്കുന്ന സമ്പത്തിൻെറ നീണ്ട നിഴലാണെന്നു കവിവാക്യമുണ്ടല്ലോ. എങ്കിലും

തരുണ്യബുദ്ധിക്ക് ഈ വർത്തമാനവിപത്തിലല്ലാതെ, ഭാവിനവത്തിൽ നോട്ടമെത്താറില്ല. അതുവരെ സുഭഗമായി വിളങ്ങിവന്ന ജീവിതാന്തരീക്ഷം, അരവിന്ദന്റേതു, പെട്ടെന്നു കരിങ്കാറടഞ്ഞു ദുർഭഗമായി. അതു, പരമോജ്ജ്വലമായ ജീവിതപരിവർത്തനത്തിന്നു പുതിയ രംഗം ചമയ്ക്കുവാൻ തിരശ്ശീല വീണതാണെന്ന് അപ്പോൾ ഓർക്കാനുതകുന്നതെങ്ങിനെ? ആപത്തെപ്പോഴും ക്രൂരതയോടെയാണല്ലോ വരവു്. ഐ. സി. എസ്സ്. പരീക്ഷ തനിക്ക് അപൂർണ്ണമാക്കുന്നവല്ലോ എന്ന വിഷാദം ചൂടാറും മുമ്പാണു്, അരവിന്ദനു് അച്ഛന്റെ അകാലമരണത്താൽ ഘോരപ്രഹരം ഏല്ക്കേണ്ടിവന്നതു്. എത്തിപ്പിടിക്കുവാൻ താൻ കൈപൊക്കിയ ആ വിദ്യാപരീക്ഷയും, ജീവിതരക്ഷയ്ക്കായി താൻ കാലൂന്നിയ ആ പിതൃജീവനവും ഒരേകാലത്തു് അരവിന്ദനു നഷ്ടമായി.

ജീവിതത്തെ യശസ്സുരഭിലമായി അലങ്കരിച്ചുകൊണ്ടു്, തുലോം അന്തസ്സോടെ നാളോടുനാൾ ഉപഭോഗസമൃദ്ധിയിൽ വാണുവന്നതല്ലാതെ കൃഷ്ണധനഘോഷ് പിൽക്കാലത്തേക്ക പണമൊന്നും നേടിവെക്കയുണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടു പിതൃശോകത്തോടൊപ്പം ദാരിദ്ര്യദുഃഖത്തിലും അരവിന്ദഘോഷിന്നു വീഴേണ്ടിവന്നു. എന്നാൽ, ആ ധീരോദാത്തന്നു് അതിൽ മനശ്ചാഞ്ചല്യമുണ്ടായില്ല. സ്വജീവിതത്തിന്റെ പുരോഗതിക്കായി തനിക്ക കാലൂന്നുന്നതിന്നു് അദ്ദേഹം സ്വന്തം പ്രഭാവത്തെ ഉയർത്തി. അതോടുകൂടി സ്വാതന്ത്ര്യജ്യോതിസ്സ് അദ്ദേഹത്തിൽ പുലർന്നു. അച്ഛൻ മരിക്കയാൽ താൻ

അനാഥനും ദരിദ്രനുമായല്ലോ എന്നു പേടിച്ച് അദ്ദേഹം നാട്ടിലേക്കു തിരിച്ചോടിവരികയല്ലാ ഉണ്ടായതു്. ഐ. സി. എസ്സ്. ഉദ്യോഗത്തിനു താൻ കൊള്ളാതെയായതിൽ അദ്ദേഹം ഒട്ടും നിരാശനായതുമില്ല. വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ അസാമാന്യമായുള്ള സാമൎത്ഥ്യത്താൽ സ്കാളർഷിപ്പ് അപ്പോഴും അദ്ദേഹത്തിനുണ്ടു്. അതിനെക്കൊണ്ടു് ആ വിനയസമ്പന്നൻ തനിക്കുള്ള ചെലവെല്ലാം നടത്തിക്കൊണ്ടു് ഇംഗ്ലണ്ടിൽത്തന്നെ വിദ്യാഭ്യാസം തുടൎന്നു. സാഹിത്യവിദ്യയിൽ ഉപരിപഠനം ചെയ്യുകയാണു പിന്നെ അദ്ദേഹം ഏൎപ്പെട്ടതു്. ഇംഗ്ലീഷിൽമാത്രമല്ലാ, ഗ്രീക്ക്, ലത്തീൻ എന്നീ ഭാഷകളിലും അദ്ദേഹം നിപുണനായി. അതോടുകൂടി, പാശ്ചാത്യരുടെ തത്വശാസ്ത്രഭണ്ഡാഗാരം അദ്ദേഹത്തിനു പ്രത്യക്ഷമായി. പാശ്ചാത്യസാഹിത്യമൎമ്മജ്ഞനെന്ന നിലയിൽ അദ്ദേഹം സമുൽകൎഷത്തോടെ വിജയം നേടിയതിൽപ്പിന്നെയാണു കലാശാലയിൽനിന്നു പോന്നതു്. ഇംഗ്ലീഷ്ഭാഷയെ ഇംഗ്ലീഷ്കാൎക്കുപോലും അസൂയാവഹമാംവണ്ണം അത്രയും സ്വച്ഛമായി ഉപയോഗിക്കുന്നവരെന്നു് ഇന്ത്യയിൽ പ്രശസ്തരായി രണ്ടുപേരാണുള്ളതു്. അവരിൽ മൂത്തവൻ അരവിന്ദഘോസ്; ഇളയവൻ മഹാത്മാഗാന്ധി.

1885 മുതൽ 1892 വരെ ഏഴു കൊല്ലം അരവിന്ദഘോസ് ഇംഗ്ലണ്ടിൽ പാൎക്കുകയുണ്ടായി. അത്രയും കാലംകൊണ്ടു താൻ ആശിച്ചേടത്തോളം വിദ്യാഭ്യാസം പൂൎത്തിയാകയാൽ അദ്ദേഹം സ്വദേശത്തേയ്ക്കു മടങ്ങുവാൻ ഒരുങ്ങി.

II

വിചാരമെന്നപോലെ ആചാരവും ഉൽകൃഷ്ടാവസ്ഥയിലാണ് അരവിന്ദഘോസിന്നു വിദ്യാഭ്യാസകാലത്തു തന്നെ വ്യാപൃതമായതു്. കുലംകൊണ്ടും ശീലംകൊണ്ടും ഉത്തമന്മാരായ ജനശ്രേഷ്ഠന്മാരാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ സുഹൃത്തുക്കൾ. ആ വഴിക്കു ബറോഡാ ഗായക്‌വാഡിന്നു കൃതവിദ്യനും കൃതാത്മാവുമായ അരവിന്ദഘോസിൽ സവിശേഷം സംപ്രീതിയുണ്ടായി. സമുദ്ധമായി നേടിയ വിദ്യാധനത്തോടെ നാട്ടിലേക്കു പുറപ്പെട്ട ആ യുവാവിനെ ഗായക്‌വാഡ് (ബറോഡാമഹാരാജാവു) തന്റെ സഹചരനായി അംഗീകരിച്ചു. അങ്ങിനെ അരവിന്ദഘോസ് ബഡോദ (ബറോഡ)യിലെ ഉദ്യോഗസ്ഥനായി. 1893 മുതൽ 1906 വരെക്കും ഗായക്‌വാഡിന്റെ ഉദ്യോഗസ്ഥനായിട്ടാണു ശ്രീ ഘോസിന്റെ വാഴ്ച. അവിടെ ആദ്യം അദ്ദേഹം നിയുക്തനായതു് ആദായനികുതിവകുപ്പിലെ കാര്യക്കാരായിട്ടാണ്. രാജ്യത്തിലെ നിർവ്വഹണപദ്ധതിയിൽ അങ്ങിനെ അദ്ദേഹം കേറിത്തുടങ്ങിയെങ്കിലും, അതിസംതൃപ്തിയോടുകൂടിയല്ലാ, അതിൽ അദ്ദേഹം പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നതു്. ഇന്നത്തെ രീതിക്കുള്ള രാജപ്രകൃതിയിൽ നിർവ്വഹണഖണ്ഡം ചിന്താരത്നാലംകൃതരായ മതിമാന്മാൎക്കു് ഒട്ടും രുചിക്കുന്നതല്ലപോൽ. ആത്മവശതയും മാനസികമായിട്ടുപോലും ആ ഭാഗത്തു യോഗ്യമല്ല. ജ്ഞാനദീപത്തിന്നു് ആ നിർവ്വഹണവിഭാഗം മണ്ണെണ്ണക്കിടങ്ങാണ്. അതുകൊണ്ടു്, വരപ്രാജ്ഞനായ അരവിന്ദഘോസിന്നു നിർവ്വഹണാധികാരി

യുടെ നിലക്കു സ്വന്തം ചിത്തത്തെ അടച്ചുവെച്ചുകൊണ്ടു വേണ്ടിവന്നു പ്രവർത്തിക്കുവാൻ. പണത്തിലല്ലാ, അറിവിലാണു ജീവിതത്താൽക്കഷ്ടമെന്നു കണ്ടവർക്ക് ഈ അവസ്ഥ ഒട്ടും സുഖാവഹമാകുന്നതല്ലല്ലോ. തന്നെ വിദ്യാഭ്യാസവകുപ്പിലേക്കു മാറ്റേണമെന്ന് അരവിന്ദഘോസ് അർത്ഥിക്കയാൽ ഗുണജ്ഞനായ മഹാരാജാവ് അതു കൈക്കൊണ്ടു. അപ്രകാരം ശ്രീ ഘോസ് ബറോഡാ കാളേജിലെ ഇംഗ്ലീഷു പ്രൊഫസറായി. അന്തഅവസരത്തിൽത്തന്നെ അദ്ദേഹം ആ കാളേജിലെ വൈസ് പ്രിൻസിപ്പാളുമായി.

അരവിന്ദജന്മം അടിമപ്പണിയിൽ അടങ്ങിക്കിടക്കുവാനുള്ളതല്ല. അത് ഏതൊരു സർക്കാരിനും വശമാകുന്നതുമല്ല. എന്നാൽ, ബഡോദയിൽ അരവിന്ദഘോസ് ഉദ്യോഗസ്ഥനായി വന്നതെങ്ങിനെ? അച്ഛൻ മരിച്ചപ്പോഴ് അവിചാരിതമായുണ്ടായ നിർദ്ധനാവസ്ഥ ആ യുവാവിനെ തൽക്കാലത്തേക്കു വ്യാമൂഢനാക്കി. ബാല്യത്തിൽത്തന്നെ ബഹുദൂരെയായി വിദേശവാസം കൈക്കൊള്ളുകയാൽ സ്വദേശത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു പരിചയമില്ലെന്നായി. പണവും പഴക്കവുമില്ലാതെ സ്വജനങ്ങൾക്കിടയിൽ ജീവിതം തുടരേണ്ടതെങ്ങിനെയെന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്നു വിഷമിക്കേണ്ടിവന്നു. സ്വരാജ്യത്തിന്റെയും സ്വധർമ്മത്തിന്റെയും വലിവാലാണ് അദ്ദേഹം വിദേശവാസം വിട്ടത്. ഇംഗ്ലണ്ട് ആ പണ്ഡിതവര്യനെ കൊണ്ടാടുവാൻ അകത്തേക്കു വിളിച്ചിട്ടും താൻ ഭാരതപുത്രനാണെന്നു നിരസിച്ച്, തന്റെ നേതൃത്തെയെ

ല്ലാം ജന്മദേശത്തേക്കു കപ്പൽ കയററിയിരിക്കയാണു്. ഇവിടെ അതെല്ലാം ചെലുത്തേണ്ടതു് എങ്ങിനെയെന്നു് അറിയായ്കയാൽ മാത്രമാണു കുഴക്കം. കണ്ണുതെളിയുന്നതുവരെക്കും അടങ്ങിയിരിക്കുകയേ നിവ്വാഹമുള്ളൂവെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. സ്വാതന്ത്ര്യപ്രയോഗത്തിന്നു് ഉളവാകുന്നതുവരെക്കും പാരതന്ത്ര്യമല്ലാതെ ഗത്യന്തരമില്ലല്ലോ. പണം വേണം; ഇടം കാണണം; തരം നോക്കണം; കൂട്ടാളം ചേരണം—ഇത്രയും തികയുന്നതുവരെക്കും അദ്ദേഹത്തിന്നു പരാധീനതയെ കൈക്കൊള്ളേണ്ടിവന്നു. അങ്ങിനെയാണു് അദ്ദേഹം ബറോഡയിലെ സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനായതു്. സ്വദേശീയരുമായി ഏതാനും മാസം ഇടപെട്ടപ്പോഴേക്കും ശങ്കയകലുകയാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വതസ്സിദ്ധമായുള്ള തേജസ്സ് ഒട്ടൊട്ടായി വികസിച്ചുതുടങ്ങി. അപ്പോൾ, പാരതന്ത്ര്യത്തിലെ കണ്ടകബാധ അദ്ദേഹത്തിന്നു ദുസ്സഹമായി. സർക്കാരിൻ കീഴിലായാലും, വിദ്യാഭ്യാസപ്രവർത്തനത്തിൽ അല്പം സ്വാതന്ത്ര്യസുഖമുണ്ടെന്നു തോന്നുകയാൽ അദ്ദേഹം അതിലേക്കു മാറി.

ബറോഡാകാളേജിലെ വൈസ്പ്രിൻസിപ്പാളായിരിക്കുന്നകാലത്താണു് ശ്രീ അരവിന്ദഘോഷ് സാക്ഷാൽ ഭാരതീയവിദ്യാർത്ഥിയായതു്. അതുവരെക്കും മാതൃഭാഷയിൽപോലും വേണ്ടുന്നത്ര പരിജ്ഞാനം അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ദേശീയസാഹിതിയിൽ തനിക്കു പരിചയമില്ലെന്നു സംസത്തിൽ കൂടിയും നിർല്ലജ്ജം കരയ്യുവാൻ മൂർഖതയുള്ളവരാണല്ലോ കൊമ്പും വാലും കൂടി

യ ഇന്നത്തെ വലിയോർ. ആ നാണംകെട്ട നിലയിൽ അരവിന്ദഘോസിന്നു് അറപ്പുതോന്നി. ദേശീയജ്ഞാനത്തിന്റെ പരിപോഷണത്തിന്നുള്ള താങ്ങു തനിക്കു വൈദേശികമായുണ്ടായ വിദ്യാസമ്പത്തിയെന്നു് അദ്ദേഹം ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ഇംഗ്ലണ്ടിൽ നിന്നു തനിക്കു കിട്ടിയതു് ഉപദംശം മാത്രമാണെന്നും, തനിക്കു വേണ്ടുന്ന അന്നം സ്വദേശത്തുനിന്നു തന്നെ നേടേണ്ടതാണെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നറിയാം. വെളിയിലുള്ളതുകൊണ്ടു് ഉള്ളിലുള്ളതു വർദ്ധിപ്പിക്കയാണു ചെയ്യേണ്ടതു്. വെളിയിലുള്ളതിൽ വ്യാമോഹിതനായി ഉള്ളിലുള്ളതു കെടുത്താൽ അവൻ രണ്ടും കെട്ടവനാണു്. അത്തരം രണ്ടും കെട്ടവർ ഭാരതത്തിൽ കുറെയൊന്നുമല്ലല്ലോ പെരുകിക്കൂടിയിരിക്കുന്നതു്. അവരെക്കൊണ്ടു തലതാഴ്ത്തേണ്ടിവന്ന ഭാരതഭൂമിക്കു് അരവിന്ദഘോസിന്റെ ആഗമനം ആശ്വാസപ്രദമായി. അദ്ദേഹം താൻ സമ്പാദിച്ച വിദേശവിദ്യാധനംകൊണ്ടു ദേശീയയജ്ഞത്തിന്നു് ആളാകുവാൻ ബദ്ധശ്രദ്ധനായി. ആദ്യം മാതൃഭാഷയായ ബങ്കാളിയിൽ അദ്ദേഹം കരം ചെലുത്തി. ആ പ്രതിഭാശാലിക്കു ജന്മദേശഭാഷ അചിരേണ വശംഗതയായി. അന്നുതൊട്ടിങ്ങോട്ടുള്ള ജീവിതം അദ്ദേഹത്തിന്റേതു തനിച്ച—മികച്ച—ബങ്കാളിയായിട്ടാണു്. അത്രയുംകൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്നു് അലംമതിയുണ്ടായില്ല. സംസ്കൃതമയമാണല്ലോ ഭാരതീയജ്ഞാനകോശം. അതിൽനിന്നു രണ്ടുനാലുകാശെങ്കിലും നേടീട്ടില്ലാത്തവർ ഭാരതീയത്വത്തിന്നു് അർഹരല്ല. ഭാരതമാതാവിന്റെ ഉത്തമപുത്രനാകുവാനാണു് അരവിന്ദഘോസിന്റെ ഒരുക്കമെല്ലാം. അതുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം ധൈര്യത്തോടെ സംസ്കൃതഭാഷയിലേക്കിറങ്ങി.

സംസ്കൃതസാഹിത്യം ആകമാനം അലംകാരദീപ്തമാണ്. കവിതാമയമാണ് അതിന്റെ ഉടലും ഉയിരുമെല്ലാം. ഏകത്വത്തിൽ നാനാത്വത്തെ ദർശിച്ച പരമാനന്ദലഹരിയിൽ മഹർഷിവര്യന്മാർ പാടീട്ടുള്ളവയാണവ. ഏതൊരു മനോവികാരത്തേയും, പ്രകൃതിവിലാസമേതൊന്നിനേയും അവർ മൂർത്തിമത്താക്കും. നിഗൂഢപ്രപഞ്ചരഹസ്യങ്ങളെ സാമാന്യവിഷയങ്ങളാക്കിക്കൊണ്ട് അവർ കളിക്കും. പ്രകൃതിപരിണാമത്തെ സൂക്ഷ്മമായി ഗ്രഹിച്ച് അതിനെക്കൊണ്ടു സരസകാവ്യങ്ങൾ അവർ രചിക്കും. ലോകഗതിയെ ആദ്യന്തം കണ്ടുകൊണ്ട് അതിലെ ഓരോ സംഭവത്തെയും അവർ കൊച്ചുകുട്ടികളുടെ അത്ഭുതകഥകളായി രൂപാന്തരീകരിക്കും. സർവ്വജ്ഞന്മാരായ ആ ജിതേന്ദ്രിയന്മാർക്ക് എപ്പോഴും ആനന്ദമാണ്. എപ്പോഴുമവർക്കു ലീലയാണ്. ഏതൊന്നുമവർക്കു കവിതയുമാണ്. കിഷ്കിന്ധയിലെ പാർളിമെന്റിനെ അവർ കാണുന്നതു സുന്ദരീരത്നമായ താരയായിട്ടാണ്. ബഹുജനാധീനമായ സേനാബലം അവർക്കു താരാപുത്രനായ അംഗദനാണ്. അങ്ങിനെയായപ്പോൾ, രാജാധികാരത്തിന്നായി ബാലി, സുഗ്രീവന്മാർ തമ്മിൽ മത്സരിക്കുന്നതിനെക്കൊണ്ട് അവർക്കുണ്ടാക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞ കഥ എത്രയേറെ ഹൃദയംഗമമായി. അവരുടെ സുരാസുരന്മാർ പ്രപഞ്ചത്തിലെ സദസൽഭാവങ്ങളാണ്. അവരുടെ ക്ഷീരാബ്ധിമഥനം ലോകോദയമാണ്. ഭൂമിയിലെ കരയും കടലും അവർക്ക് ആനയും ആമയുമാണ്. അവ രണ്ടിനെയും തൂക്കിക്കൊണ്ടു ഗരുഡൻ പായുന്നതുപോലെ ഭൂമിയുടെ ഗതിയെ അവർ കാണുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തി

നുള്ള സൃഷ്ടിശക്തിയാണ് അവരുടെ ബ്രഹ്മാവ്. സൃഷ്ടിയോടുകൂടിത്തന്നെയുള്ള സാഹിത്യത്തെ അവർ സരസ്വതിയാക്കി. ലോകത്തിൽ അറിവിനും കഴിവിനും തമ്മിൽ എപ്പോഴുമുള്ള മത്സരത്തെ അവർ ബ്രാഹ്മണക്ഷത്രിയയുദ്ധമാക്കി വർണ്ണിക്കും. ആ ബ്രാഹ്മണശക്തിയുടെ മൂർത്തിയായി അവർ വസിഷ്ഠനെ ഉണ്ടാക്കും. ഭൂമിയെ അവർ വസിഷ്ഠന്റെ കാമധേനുവാക്കും. ഭൂമിയെ മുഴുവൻ പരിപാലിക്കുകയുണ്ടായ ദിലീപൻ അവർക്കു കാലിമേയ്ക്കുന്നവനാണ്. കാററടിക്കുന്നതും, മഴ പെയ്യുന്നതും, സൂര്യൻ ഉദിക്കുന്നതുമെല്ലാം അവർക്കോരോരോ സരസകഥകളാണ്. ഇങ്ങിനെ സർവ്വത്തെയും കവിതയിലാക്കിയതാണു സംസ്കൃതസാഹിത്യം. ഇതു ശരിയായി അറിയാത്തവർ ആ സാഹിത്യത്തിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ ഒക്കെയും വിഡ്ഢിത്തമെന്നേ തോന്നുകയുള്ളു. ഇതിഹാസങ്ങൾമുതൽ സാംഗോപാംഗവേദങ്ങൾവരെക്കുമുള്ള എല്ലാററിലും എല്ലാ വാക്കിലും എല്ലാ പൊരുളിലും കവിതയാണു നിറച്ചിരിക്കുന്നതു്. ഇതിഹാസപുരാണങ്ങൾ വിശ്വാസയോഗ്യങ്ങളല്ലെന്നും, വേദഗാനങ്ങൾ ആര്യസമുദായത്തിന്റെ ബാല്യചേഷ്ടകളാണെന്നും കരുതുന്നവർ ആര്യകവിതയെക്കുറിച്ചു് അല്പംപോലും ഗ്രഹിക്കാത്തവരാണ്. ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാരായ മഹർഷികളിൽ മൂഢതയോ, മൂർഖതയോ, അന്ധവിശ്വാസമോ കാണുന്നവർക്കൊക്കെ ഉൾക്കണ്ണില്ല. അങ്ങിനെയുള്ളവർക്കു സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തെക്കാൾ നല്ലതു് അറബിക്കഥകൾതന്നെ.

അരവിന്ദഘോഷ് സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിൽ കടന്നതു്, അതുലോകദാവ്നന്മാരായ ദിവ്യാത്മാക്കളുടെ സമ്പ

ത്താണെന്ന വിശ്വാസത്തോടുകൂടിയാണ്. ഇന്നത്തെനോവലുകളോടും ചരിത്രങ്ങളോടും താരതമ്യപ്പെടുത്തിനോക്കുവാനല്ലാ അദ്ദേഹം ഇതിഹാസപുരാണങ്ങൾ നോക്കിയതു്. ചിലചില ഭാഗങ്ങളെങ്കിലും അവയിൽ തത്വരത്നപ്രഭാപൂർണ്ണങ്ങളായുണ്ടെന്നു തൽകൃതികളെ അസംഭാവ്യമെന്നോ അസംബന്ധമെന്നോ ആക്ഷേപിക്കുന്നവർപോലും സമ്മതിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. തത്വരത്നം അത്രയും ആവാമെന്നുള്ളവർക്കു ബാലിശമായ ചിന്താഗതി ഉണ്ടാകുന്നതാണോ എന്നു് അരവിന്ദഘോഷിന്നു് ഓർത്തുനോക്കുവാൻ ക്ഷമയുണ്ടായി. അപ്പോഴാണു്, കവിതാദേവിക്കു് എത്രത്തോളമാവാം വിലാസഭാവങ്ങളെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടതു്. ആ വഴിക്കു് ഇതിഹാസപുരാണങ്ങളിൽക്കൂടി വേദാന്തംവരേക്കും അദ്ദേഹം പോന്നു. സംസ്കൃതസാഹിത്യംപോലെ അത്ര സർവ്വോത്തമമായി ലോകത്തിൽ മറ്റൊന്നില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം അറിയുകയും ചെയ്തു.

വേദമാണു പുരാണപ്രസിദ്ധമായ അമൃതം. അതു നേടുവാൻ അന്നുമുതൽ അരവിന്ദഘോഷ് ഉത്സാഹിച്ചുതുടങ്ങി. ആരുടെയോ ബാല്യചേഷ്ടകളല്ലാ, ബ്രഹ്മജ്ഞന്മാരിൽനിന്നു പൊഴിഞ്ഞ ആനന്ദമണികൾ കവിതയിൽ പൊതിഞ്ഞുവെച്ചിരിക്കുന്നതാണു വേദമെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. അലംകാരസമൃദ്ധമായ ഉടലിൽനിന്നു തത്വോജ്ജ്വലമായ ഉയിരിനെ നോക്കിക്കൊണ്ടാണു സംസ്കൃതസാഹിത്യമണ്ഡലത്തിൽ സഞ്ചരിച്ചതു്. ഏതൊന്നറിഞ്ഞാൽ മനുഷ്യൻ ഏതൊന്നും അറിയുമോ, ഏ

തൊന്നിലെത്തിയാൽ മനുഷ്യന്ന് ഏതൊന്നും എത്തു മോ അതാണു വേദം. അതിലേക്കുള്ള മാൎഗ്ഗം യോഗമാ ണ്. അരവിന്ദഘോസ് അതുകൊണ്ടു യോഗത്തിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. ഇതിന്നുപുറമേ, ഇന്ത്യയിൽ തിരിച്ചെത്തു മ്പോൾ തായ്മൊഴിയായ ബങ്കാളിയിൽപ്പോലും വേണ്ടു ന്നത്ര പരിചയമില്ലാതിരുന്ന അദ്ദേഹം, ആ ഭാഷയിലും സംസ്കൃതത്തിലും മാത്രമല്ലാ, മറാട്ടി, ഗുജറാട്ടി, ഹിന്ദി എന്നീ ഭാഷകളിലും രണ്ടുനാലുവൎഷങ്ങൾകൊണ്ടു നിപു ണനാകയുമുണ്ടായി.

ബറോഡാകാളേജിലെ വൈസ്പ്രിൻസിപ്പാളായി വൎത്തിക്കുമ്പോൾത്തന്നെ, ചിന്താരത്നവ്യാപാരിയായ ഉ ത്തമലേഖകനായി അരവിന്ദഘോസ് ഭാരതത്തിൽ വെ ളിപ്പെട്ടു. ആ വഴിക്കു സൎക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്റെ നിലു യ്ക്കു തനിക്കു കഴിയുന്നേടത്തോളം ലോകസേവനം അദ്ദേ ഹം ചെയ്തുപോന്നു. ഇംഗ്ലണ്ടിൽവെച്ചുതന്നെ അദ്ദേഹം കവിതയെഴുത്തുതുടങ്ങി. വേദാന്തവാസനാസഞ്ചാരംകൊണ്ട് അദ്ദേഹത്തിലെ ആ കവിതാവാഹിനി പൂൎവ്വാധികം സ്വച്ഛവും സുമധുരവുമായി. പാശ്ചാത്യപൌരസ്ത്യസാ ഹിതികൾ സാന്ദ്രരാഗം ആശ്ലിഷ്ടരായ ആ സമ്മോഹന ഭാവം അരവിന്ദകൃതികളിൽ കാണാം. അഗാധചിന്താ പരമായി ദിവ്യപ്രേമഗാനമാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ക വിതയെല്ലാം. വാസ്തവത്തിൽ അന്ന് അരവിന്ദനിൽ ഉറവിയതാണ് ഇന്നു ടാഗ്ഗൂറിൽ എത്തിയിരിക്കുന്ന നവ്യ കവിതാപ്രസ്ഥാനം. അരവിന്ദകവിതയെപ്പറ്റി മഹാ പണ്ഡിതനായ ജെ. എച്ച്. കസിൻസ് അന്ന് അഭിന ന്ദിച്ചിരിക്കുന്നതാവിത്;—

"യൂറോപ്പിലെ ഭൌതികകലാസൌന്ദര്യ്യവും, ഭാരതത്തിലെ ആത്മജ്ഞാനതേജസ്സും ഒരുമിച്ചിണങ്ങി വിളങ്ങുന്നതാണ് അരവിന്ദഘോസിന്റെ കവിത. വേദാന്തസരിത്തായി അതു സമൃദ്ധമായൊഴുകുന്നു. പരിപക്വാത്മാവു ജീവന്മുക്തിക്കായി നടത്തുന്ന അന്വേഷണമാണതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആത്മാനന്ദപ്രവാഹം മുഴുവൻ വാക്കിന്നു് ഉൾക്കൊള്ളുവാൻ കഴിയുന്നില്ല. അൎത്ഥത്തിലും അലംകാരത്തിലും പൂൎണ്ണസിദ്ധിയുള്ള മഹാപണ്ഡിതനാണദ്ദേഹം. അഭിനവോല്ലേഖത്തോടെ ലളിതപദാവലികളാൽ അദ്ദേഹം പാടുമ്പോൾ, ആത്മാനുഭൂതിയുടെ പരിപക്വഫലത്തിൽനിന്നു മധുകണങ്ങൾ ഇററിററുവീഴുമ്പോലെ നമുക്കു തോന്നും. അത്രയ്ക്കു മനോഹാരിത്വം അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതയ്ക്കു രചനയിലും അലംകൃതിയിലുമുണ്ടു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിൎമ്മലജ്ഞാനസരോവരത്തിൽ അഴകോടെ വിരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്ന മട്ടമലരുകളാൽ, പ്രൌഢഗംഭീരമായ പൂൎവ്വകവിതകൾപോലും നമുക്കു വിരസമായ്ത്തീരുന്നു."

മാതിരി കാണുവാനെങ്കിലും, അരവിന്ദകവിതയെ ഭാഷയിൽ പകൎത്തുകയെന്നതു ദുസ്സാധമാണു്. ഇളംപുല്ലിന്നു പകരം വൈക്കോൽത്തുരുമ്പു മതിയെന്നുള്ളവൎക്കു് അരവിന്ദഘോസിന്റെ അക്കാലത്തെ വിചാരഗതി എങ്ങിനെയെന്നു് അറിയുവാൻ ആ ഗാനങ്ങളിലൊന്നിലെ വെറും ചവറു് ഇവിടെ കാണിക്കാം:—

"പ്രേമനിധിയാണു ദൈവമെന്ന ആ ജ്യോതിൎമ്മൂൎത്തി. ആ സമ്പൂൎണ്ണതേജോരാശിയിലെ ക്ഷുദ്രസ്ഫുലിംഗ

ങ്ങളാണു നാം. ആ അനന്തസാഗരത്തിൽ നാം കൊച്ചു ലകളാണ്. അവന്നായി ഉണ്ടായവരാണു നാം. എടോ, മനുഷ്യാ, ജീവിതത്തെ പേടിച്ചു നീ ഓടരുത്. അവനിൽനിന്നു പുണ്യപാപങ്ങളേയും, സുഖദുഃഖങ്ങളേയുമെല്ലാം ഹൃദയപൂർവ്വം ആമോദത്തോടെ നീ ഗ്രഹിച്ചുകൊള്ളുക. അവൻ അനുജ്ഞ തരുവോളം നീ അതെല്ലാം അനുഭവിച്ചുകൊണ്ടുതന്നെ നില്ക്കണം. ലോകം നിൻെറ നാടകരംഗമാണ്. നടനാണു നീ അതിൽ. സൂത്രധാരൻ അവനാണ്. സാമർത്ഥ്യത്തോടെ നീ അഭിനയിച്ചുകൊൾക. പ്രപഞ്ചത്തിൽ ഉള്ളതായുള്ള ഒന്നേയൊന്ന് അവൻ. തുടൎന്നുതുടൎന്നു കർമ്മം അനുഷ്ഠിക്കുകമാത്രം ചെയ്യുന്നവനാണു നീ. അതിൻെറ ഫലങ്ങളെല്ലാം അവന്നുള്ളതാണ്. കർമ്മവ്യഗ്രനാകുക; പ്രേമപൂർണ്ണനാകുക; ജ്ഞാനപ്രകാശത്തിൽ ചെല്ലുക—എന്നാൽ നിൻെറ ആത്മാവിന്നു നിത്യാനന്ദമായി. സർവ്വേശ്വരനെ ഭജിക്കുക; സർവ്വജീവജാലങ്ങളെയും സ്നേഹിക്കുക; പ്രേമം എത്തിട്ടു ചെലുത്തുന്നതിലും ശങ്ക വേണ്ടാ. നിൻെറ ജീവിതം ആ ആനന്ദമൂർത്തിയുടേതാണ്. നീ പേടിക്കേണ്ടാ. അവനെ നീ അന്വേഷിക്കുക. അതിലേക്കു നിന്നിൽ പൌരുഷം പൂർണ്ണമാവട്ടെ. നിനക്കുള്ള നരജന്മത്തെ നീ പൂർണ്ണമാക്കുക; നിൻെറ സമുദായത്തെയും നീ പൂർണ്ണമാക്കുക. അങ്ങിനെ നീ പരിപൂർണ്ണനായാൽ അവൻ നീതന്നെയാണെന്നു കാണും. പ്രേമവശനായ മനുഷ്യാ, എഴുന്നേല്ക്കുക; ഈശ്വരനെ ലക്ഷീകരിച്ച് ഉയൎന്നുയൎന്നു ചെല്ലുക.''

ഇങ്ങിനെയാണ് അരവിന്ദഘോഷിൻെറ അപ്പോഴത്തെ മനോഗതി. പ്രേമാത്മകമായ വേദാന്തത്തിൽ

അദ്ദേഹം സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥനായിരുന്ന കാലത്തുത
ന്നെ വിഹരിച്ചുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. സ്വാത്മബുദ്ധി ബാ
ല്യാൽപ്രഭൃതി അദ്ദേഹത്തിന്നില്ല. ജന്മനാ, സ്ഥിതപ്ര
ജ്ഞനും സർവ്വജീവാനുകമ്പിയുമാണദ്ദേഹം. തനിക്കുള്ള
തെല്ലാം ലോകത്തിൻേറതാണെന്നു വിട്ടുകൊണ്ടാണ് അ
ദ്ദേഹത്തിൻെറ കർമ്മമെല്ലാം. ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാ
ത്മാവു സർക്കാരുദ്യോഗത്തിൽ ഒതുങ്ങാതെയായി. ബ
ഡോദയിൽ ചെന്നു് ഒമ്പതുകൊല്ലം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ അ
ദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിക്ഷണസമ്പ്രദായം സാമാന്യേന മ
റെറാരു വഴിക്കു തിരിഞ്ഞു. തൻെറ ശിഷ്യന്മാരെ ലോ
കസേവനത്തിന്നു സ്വയം സമർത്ഥരാക്കുവാൻ പ്രായോ
ഗികമായ രീതിയിൽ അദ്ദേഹം അഭ്യസിപ്പിച്ചുതുടങ്ങി.
മാതൃഭൂമിയെ ആരാധിക്കുന്നതിലേക്കു ധീരയോധനന്മാ
രായ ഭക്തന്മാരെ മുന്നോട്ടയയ്ക്കുവാൻ അണിയറയിൽ
പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടാണു ബഡോദയിലെ ഉദ്യോഗകാല
ത്തിൽ ഒടുക്കത്തെ നാലുവർഷം അദ്ദേഹം വിനിയോഗിച്ച
തു്. ഇങ്ങിനെ അദ്ദേഹം 1893 മുതൽ പതിമൂന്നുകൊ
ല്ലം ബഡോദയിൽ വാണു. അപ്പോഴെക്കും അദ്ദേഹം
മഹാതേജസ്വിയായി ഉയർന്നുകഴിഞ്ഞു.

III

ജരാസന്ധവധോപായേന ബംഗാളത്തെ നിർവ്വീര്യ
മാക്കുവാൻ കഴ്സൻപ്രഭു നിശ്ചയിക്കയുണ്ടായതിൽ ഇ
ന്ത്യാരാജ്യം ആകമാനം കോപതാപങ്ങളോടെ പൊങ്ങി
യതു് ഏതുകാലത്തോർക്കുമ്പോഴും രോമഹർഷണമുണ്ടാ

ക്കുന്ന സംഭവമാണ്. ജനഹിതത്തെക്കുറിച്ചു ചിന്തക്കൂടാതെ കിഴക്കും പടിഞ്ഞാറുമായി ബങ്കാളത്തെ പിളൎന്നു വേറെ വേറെ ഗവൎണ്ണൎക്കായി വിഭജിച്ചുകൊടുക്കുക ഉടൻ കഴിഞ്ഞു. അതുണ്ടായ ഉടൻതന്നെ ബങ്കാളം സമസ്തമായി രോഷത്തോടെ എതിരിട്ടു. ഏകമായ ബങ്കാളത്തെ ദ്വൈതമാക്കിയതു് ആ നാട്ടുകാൎക്കു സഹിക്കാവതായില്ല. കേരളത്തിന്റെ ത്രിത്വംകൊണ്ടു നമുക്കുണ്ടായിരിക്കുന്ന ദൌർബ്ബല്യത്തെപ്പററി ഓർക്കുമെങ്കിൽ, തങ്ങളുടെ ദ്വിത്വത്തിൽ ബങ്കാളികൾ എന്തിന്നത്ര പേടിച്ചുവെന്നു നമുക്കു മനസ്സിലാക്കുവാൻ കഴിയും. കൂടിച്ചേൎന്നു വാഴുന്നതാണു ബലമെന്നു് അവർ അനുഭവിച്ചറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഗവണ്മെണ്ടിന്റെ ഭരണസൌകൎയ്യത്തിന്നു വേണ്ടി മാത്രം ഭിന്നിച്ചു നിന്നുകൊടുക്കുവാൻ അവൎക്കു സമ്മതമുണ്ടായില്ല. അതുകൊണ്ടു് ആ രാജ്യവിച്ഛേദത്തെ ആദ്യം അവർ സാമംകൊണ്ടു് ആക്ഷേപിച്ചു നോക്കി. അതിൽ ഗവണ്മെണ്ടു് ഇളകുന്നില്ലെന്നു കണ്ടു് അവരുടെ സ്വരം ഭേദത്തിലേയ്ക്കു മുറുത്തു. നിശ്ചിതകാൎയ്യമാണു ബങ്കാളവിഭാഗമെന്നു ഗവണ്മെണ്ടു് അപ്പോഴും ഉറച്ചുനിന്നതേയുള്ളൂ. ഇളകുന്ന ബങ്കാളത്തെ സൎക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ അടിച്ചമൎത്തുന്നതിന്നു് ഇറങ്ങുകയാണു പിന്നെയുണ്ടായതു്. അപ്പോൾ ആ നാട്ടിലെ അസ്വാസ്ഥ്യത്തിന്നു തീക്ഷ്ണമായ വേഗമുണ്ടായി. ഇത്രയുമായപ്പോൾ വങ്കാളത്തിന്നുവേണ്ടി ഇന്ത്യാരാജ്യം മുഴുവനും ഏകമനസ്സോടെ മുന്നോട്ടു കുതിച്ചു.

ബംങ്കാളവിഭാഗപ്പിണക്കം സാക്ഷാൽ ഭാരതീയമാക്കീന്നതിന്നു കാരണം പലതുമുണ്ടു്. ഭാരതഭൂമിയിലേ

ഏതാണ്ടൊരു നാട്ടിന്നു് ആപത്തുണ്ടാകുമ്പോൾ മററു നാടുകൾക്കു് അനുതാപമുണ്ടാകുക സ്വാഭാവികമാണല്ലോ. അങ്ങിനെയുള്ള അനുതാപം മാത്രമല്ലാ ബങ്കാളവിഭജനത്തിൽ ഇന്ത്യക്കുണ്ടായതു്. ബങ്കാളവിഭജനത്താൽ ദുസ്സഹമായി അടിയേററതു് ഇന്ത്യതന്നെയാണെന്നമട്ടിലാണു് അന്നുണ്ടായ ഇളക്കം. ഇതിന്നു മുഖ്യഹേതു ബങ്കാളം അന്നു് ഇന്ത്യയുടെ ഉത്തമാംഗമായി വിളങ്ങിനിന്നിരുന്നതാണു്. ഭാരതത്തിൽ വിത്തവൈഭവംകൊണ്ടു പശ്ചിമാശയും, പരാക്രമശീലംകൊണ്ടു് ഉത്തരാശയും, വിദ്യാകൌശലംകൊണ്ടു ദക്ഷിണാശയുമാണു മുന്നിട്ടു നില്ക്കുന്നതെങ്കിലും, എല്ലാംകൊണ്ടും ഉൽകർഷം നേടുകയുണ്ടായതു പൂർവ്വാശയായ ബങ്കാളമാണു്. പാശ്ചാത്യസംസ്കാരത്തിന്നു് ഇന്ത്യയിൽ സ്ഥാനം കിട്ടിയതോടുകൂടി അതിൽ വിജയിയാകുന്നവനേ നാട്ടിൽ പ്രാമാണ്യമുള്ളൂവെന്നു വന്നുവല്ലോ. ആ വൈദേശികസംസ്കാരത്തിൽക്കൂടിയല്ലാതെ പുരോഗതിക്കു് ഇവിടെ വഴിയില്ലെന്നായി. നാടൻമുറകളൊക്കെയും അടിപെട്ടു ചീഞ്ഞുതുടങ്ങി. അനാഥത്വംകൊണ്ടു കാലാനുകൂലം വളരുവാൻ അവയ്ക്കു കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ വാസ്തവം ബങ്കാളികളാണു് ആദ്യം ഗ്രഹിച്ചതു്. അവർ ധൈര്യത്തോടെ പരിഷ്കരിക്ക തയ്യാറായി. ധർമ്മാചാരങ്ങളെയും കലാവിദ്യകളെയും അവർ പുതുമയ്ക്കൊത്തവണ്ണം വളത്തിത്തുടങ്ങി. ശ്രീകൃഷ്ണചൈതന്യൻ, രാമകൃഷ്ണപരമഹംസൻ തുടങ്ങിയ മഹായോഗികളും, ഈശ്വരചന്ദ്രവിദ്യാസാഗരൻ, രാമമോഹനറായി തുടങ്ങിയ ആചാര്യന്മാരും, മധുസൂദനദത്തൻ, ബങ്കിംചന്ദ്രചട്ടർജ്ജി തുടങ്ങി

യ പണ്ഡിതന്മാരും ഭാരതത്തിന്നു ഭൂഷണമായി പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അവിടെ ഉദിച്ചു. ബങ്കാളം അതിവേഗം ഉയൎന്നുതുടങ്ങി. പാശ്ചാത്യരെ ഏററവും വിസ്മയിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു് അവർ ഉൽകർഷം നേടി. ഭാരതീയരിൽ വിവിധകലാപ്രവീണന്മാരെല്ലാം അവിടെയാണെന്നായി. ആചാരവിചാരങ്ങളെല്ലാം കാലോചിതജീവികയ്ക്കു ഭാരതത്തിൽ ബങ്കാളത്തിൽ നിന്നു് എടുക്കേണ്ടിവന്നു. അങ്ങിനെ ബങ്കാളം സമസ്തഭാരതത്തിന്നു പരിഷ്കൃതകലാസമ്പത്തിക്കു കലവറയായി വൎത്തിക്കുമ്പോഴാണു് ആ സംസ്ഥാനത്തെ ഗവൎമ്മെണ്ടു രണ്ടായി മുറിച്ചിടുകയുണ്ടായതു്. അപ്പോഴത്തിൽ ഇന്ത്യക്കാകമാനം രോഷമുണ്ടായതുസഹേതുകമാണല്ലോ. പിന്നത്തെ ഫേതു ഇന്ത്യയിൽ അപ്പോൾ ആരംഭിച്ചിട്ടുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യതൃഷ്ണയാണു്. പാരതന്ത്ര്യം ലജ്ജാവഹമാണെന്ന ബോധത്തിന്നു കൃതവിദ്യന്മാരാൽ ഇന്ത്യയിൽ അന്നു് ഒട്ടൊട്ടായി വ്യാപ്തിയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി ഉദ്യോഗിക്കുന്നതിന്നു ദേശാഭിമാനികൾ അന്നു സന്ദൎഭം നോക്കിനില്ക്കയായിരുന്നു. ബങ്കാളവിഭാഗം അവൎക്കു മുന്നിട്ടുവാൻ നിമിത്തമായി. ഗവൎമ്മെണ്ടിന്റെ മനഃകാഠിന്യം കണ്ടിട്ടുണ്ടായ അമർഷമാണു ബങ്കാളകാൎയ്യത്തിൽ ഭാരതം മുഴുവൻ ഇളകുന്നതിന്നു മറെറാരു ഫേതു, ബങ്കാളികൾക്കു് ഇഷ്ടമില്ലാത്തതു് അവരുടെ തലയിൽ ഗവൎമ്മെണ്ടു് എന്തിന്നു ബലാൽ ഏററിവെക്കുന്നുവെന്ന ചോദ്യം ഇവിടെ സൎവ്വത്ര മുഴങ്ങി. ഇതിൽ ഉദാസീനത കൈക്കൊണ്ടാൽ മേലിൽ മറേറാരോ സംസ്ഥാനത്തിന്നും ഇദ്ദുരധികാരപീഡ ഏല്ക്കേണ്ടിവരികയില്ലയോ എന്നു ശങ്കയു

ണ്ടായി. നാട്ടപിളന്നു തങ്ങൾക്ക് ആപത്താണെന്നു മുറയിടുന്ന ബംഗാളികളെ ബലാൽ നിശ്ശബ്ദരാക്കുവാൻ സർക്കാരുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ മർദ്ദിക്കുന്നതു ഭൂലോകം അന്യായമാണെന്നു് ഇന്ത്യക്ക് എതിർക്കാതിരിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഇങ്ങിനെയെല്ലാംകൊണ്ടും, ബങ്കാളവിഭാഗം സാക്ഷാൽ ഭാരതീയകാര്യമാസ്തീന്നു.

ഒടുക്കം, ബങ്കാളവിഭാഗത്തെ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെണ്ടിന്നു പിൻവലിക്കേണ്ടിവന്നുവല്ലോ. അതിലേക്കു, ബങ്കാളം മാത്രമല്ലാ, ഭാരതം മുഴുവൻ ദീർഘമായേല്ക്കയുണ്ടായ ഘോരപീഡകൾ എണ്ണത്തിലും വണ്ണത്തിലും ഇത്രയെന്നു പറയാവതല്ല. വിജയംവരെക്കും തീവ്രതരം തപിക്കുന്നതിന്നു് ഇന്ത്യക്കാർ സമർത്ഥരാണെന്നു് അന്നാണു് അഭിനവലോകം കണ്ടതു്. ഈ പരവശന്മാരായ നിരായുധന്മാരുടെ ആത്മഹോമത്തിൽ മഹാബലഭൂയിഷ്ഠമായ ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെണ്ടിന്നു മുട്ടുകുത്തേണ്ടിവന്നു. ബങ്കാളവിഭാഗവിധിയെ റദ്ദാക്കേണമെന്നുണ്ടായ സംരംഭത്തിൽനിന്നു് അന്നുതന്നെ മുളച്ചിട്ടുള്ളതാണു് ഇന്നിത്ര വളന്നിരിക്കുന്ന ഈ 'സ്വദേശി'—'സ്വരാജ്യ'സംരംഭം.

ബങ്കാളവിഭാഗത്താലും, മർദ്ദനകർമ്മങ്ങളാലും, സക്കാരിനാൽ നാട്ടുകാർ സന്തപിക്കുന്നതു് അരവിന്ദഘോഷ് കണ്ടു. 1905-ൽ തന്റെ നാട്ടുകാർ ആത്മസ്വരത്തോടെ വന്ദേമാതരം പാടുന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്നു കേൾക്കാരുന്നു. സ്വതന്ത്രനായി ലോകസേവനത്തിന്നു തനിക്കു കാലമായിയെന്നു് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞു. അനുക്ഷ

ണം വളൎന്നുവളൎന്നുകൊണ്ടാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ തേജസ്സ്. ആദ്യം അതു കലാശാലയിൽ അടങ്ങിക്കിടന്നു. പിന്നീടു ബഡോദാ കൂപത്തിലായി. അനന്തരം, ബങ്കാളതടാകത്തിലേക്കും, അവിടെനിന്നു ഭാരതസാഗരത്തിലേക്കും കടക്കുകയെന്നായി. അങ്ങിനെയാണു് അരവിന്ദതേജസ്സ് ലോകമാകെ ഉൾക്കൊള്ളുന്നതായി വളരുന്നതു്. അതു ബഡോദയിൽ ഒതുങ്ങാതെ ചുററുപാടും കവിഞ്ഞു പരന്നുകൊണ്ടിരിക്കുമ്പോഴാണു സ്വകീയമായ ബങ്കാളകുടുംബം പീഡിതമാകുന്നതു് അദ്ദേഹം കണ്ടതു്. ആ മഹാമതിക്കു സ്വാത്മപരമായ അന്തസ്സും അധികാരവും കമനീയമായിട്ടോ, നശ്വരമായ വിത്തവും ഭോഗവും രമണീയമായിട്ടോ തോന്നീട്ടില്ല. അദ്ദേഹം ബഡോദയിലെ രാജാംഗപ്രഭാവത്തെ സ്വയം പരിത്യജിച്ചു ബങ്കാളത്തിൽ മഹാജനഭജനത്തെ സഹർഷം കൈക്കൊണ്ടു.

ഭീകരമായി അന്നു നാടാകമാനം കലങ്ങിക്കിടക്കുകയാണു്. രാജഭക്തന്മാരും രാജ്യഭക്തന്മാരും ഇവിടെ വ്യത്യസ്തരെന്നായതു് അന്നാണു്. രാജ്യഭക്തന്മാരെ രാജദ്രോഹികളെന്നു കല്പിച്ചു ഗവണ്മെണ്ടിലെ ദണ്ഡധരന്മാർ നിർദ്ദയം വേട്ടയാടുകയാണപ്പോൾ. ഇന്നത്തെപ്പോലെ വെറും കുട്ടിക്കളിയായിട്ടല്ലാ, തീവ്രമായ നരകപീഡയായിട്ടാണു് അന്നു കാരാഗാരവാസത്തെ ജനശ്രേഷ്ഠന്മാർ കരുതിയിരുന്നതു്. ആ നരകത്തിലേക്കുള്ള പാസ്സാണു ദേശാഭിമാനമെന്നായതു് അന്നാണു്. വന്ദേമാതരം എന്ന പഞ്ചാക്ഷരംപോലും അന്നു ഉറക്കെ ഉച്ചരിക്കാവതല്ല. ഇങ്ങിനെയുള്ള കാലത്തു തന്നെത്താൻ ദേശസേവനത്തിലേക്കു കുതിച്ചുചാടേണമെങ്കിൽ അവൻ

എത്ര ധീരാത്മാവായിരിക്കണം! അന്തസ്സും അധികാരവും തികഞ്ഞ ആ സർക്കാരുദ്യോഗത്തെ വലിച്ചെറിഞ്ഞു ദേശസേവനാൎത്ഥം സാധുജനപീഡയിൽ പങ്കുചേരുവാനായി അരവിന്ദഘോസ് ഇറങ്ങി. ദാനം ഗ്രഹിക്കുന്നതിലല്ലാ, ദണ്ഡം സഹിക്കുന്നതിലാണു് ഐശ്വൎയ്യാസ്പദമായ ആ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ അദ്ദേഹം കണ്ടതു്.

വിദ്യയും, നീതിയും, വാണിജ്യവും, സേവനവും ആകമാനം പരകീയമായിരുന്നതു ഒട്ടൊട്ടായി സ്വകീയമാക്കുന്നതിന്നു് അക്കാലത്താണു ഭാരതത്തിൽ ആരംഭിച്ചതു്. ദേശീയവിദ്യാഭ്യാസം, സ്വയംഭരണം, സ്വദേശീയം, സ്വദേശാഭിമാനം എന്നീ പേരുകളോടെ പലപല കൎമ്മങ്ങൾ അങ്ങുമിങ്ങുമായി അങ്കുരിക്കുമാറായി. ഇക്കൂട്ടത്തിൽ വിദ്യാവിഷയത്തിലാണു ശീലഗുണത്താൽ അരവിന്ദഘോസ് ഏൎപ്പെട്ടതു്. അന്നു കൽക്കട്ടയിൽ ആവിൎഭവിച്ച നേഷനൽകാളേജിൽ മുഖ്യാദ്ധ്യാപകപദം അദ്ദേഹം കൈയേററു. ബഡോദയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു മാസംതോറും കിട്ടിയിരുന്ന ശമ്പളം എഴുനൂററിയമ്പതുറുപ്പികയാണു്. അതു കൈവിട്ടു, വിനീതമായി ജീവിതം നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടുന്ന ചെലവിലേക്കായി നൂററിയമ്പതുറുപ്പിക മാത്രമാണു് ഈ പുതിയ ജോലിയിൽ അദ്ദേഹം പ്രതിഫലം ഗ്രഹിക്കയുണ്ടായതു്.

ഭാരതത്തിന്നു മോചനമുണ്ടാവേണമെങ്കിൽ ധൎമ്മാത്മാക്കളായ കൃതവിദ്യന്മാർ വിജിഗീഷുക്കളായി മുന്നോട്ടിറങ്ങണം. ലോകത്തിന്റെ ഇപ്പോഴത്തെ ആകപ്പാടെയുള്ള അവസ്ഥ ഉൽക്കൎഷേച്ഛയോടെ അവർ ഗ്രഹിച്ചിരി

ക്കണം. 'ഞാൻ' എന്ന സങ്കുചിതരൂപം വിട്ട്, 'രാജ്യം എന്ന വികസിതരൂപത്തിൽ അവരുടെ മനസ്സു ബലിഷ്ഠമാകണം. നശ്വരമായ വപുസ്സിലല്ലാ, ശാശ്വതമായ യശസ്സിലായിരിക്കണം അവരുടെ വിചാരകർമ്മങ്ങളെല്ലാം. തനിക്കു വല്ലതുമുണ്ടോ എന്നു താണു നോക്കുകയല്ലാ, രാജ്യത്തിനുള്ളതു് എവിടെയെന്നു് ഉയർന്നു നോക്കുകയാണു് അവർ ചെയ്യേണ്ടതു്. രാജ്യമാണു നമ്മുടെ സാക്ഷാൽ ശരീരമെന്നും, സ്വാതന്ത്ര്യമാണു നമ്മുടെ സാക്ഷാൽ ഹൃദയമെന്നും അവർ ധരിച്ചിരിക്കണം. രാജ്യമുണ്ടെങ്കിലേ താനുമുള്ളവെന്നും രാജ്യത്തിനുണ്ടെങ്കിലേ തനിക്കുമുള്ളവെന്നും അവർക്കു നിശ്ചയമുണ്ടാവണം. കല്പവൃക്ഷത്തിന്റെ താക്കോലിലാണു്, എച്ചിലിലകളിലേ വാറിലല്ലാ അവർക്കു കണ്ണു ചെല്ലേണ്ടതു്. അങ്ങിനെയുള്ള ധീരന്മാരെക്കൊണ്ടു് മുന്നണി തികഞ്ഞാൽ മാത്രമേ ഭാരതത്തിൽനിന്നു പരാധീനത ഒഴിയുകയുള്ളൂ. അതു മനസ്സിലാക്കിക്കൊണ്ടാണു് അരവിന്ദഘോഷ് ഇറങ്ങിയതു്. എന്നാൽ, കാലദോഷത്താൽ, ആ നേഷനൽകാളേജ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അഭിലാഷത്തിനു് ഇണങ്ങുകയുണ്ടായില്ല. ഇരുതോണികളിലായിട്ടാണു് അതിലെ പ്രവർത്തകന്മാർ നില്ക്കുകയുണ്ടായതു്. സ്വധർമ്മത്തിൽ പരധർമ്മത്തേയും ഇടകലർത്തിക്കൊണ്ടാണു് അവരുടെ പോക്കു. ഈ മിശ്രഭാവം വിജയത്തിനുള്ളതല്ലെന്നു് അരവിന്ദഘോഷ് കണ്ടു. നാമരൂപങ്ങളിലല്ലാതെ, വിചാരകർമ്മങ്ങളിൽ തെല്ലും ദേശീയത്വമില്ലാത്ത ആ കാളേജ് അദ്ദേഹത്തിന്നു വിരസമായി. ദേശസേവനത്തിന്നു ധീരയോധന്മാരെ ഇറക്കിവിടുവാൻ ആ ആലയത്തെക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹ

ത്തിന്നു കഴിഞ്ഞില്ല. സ്വാൎത്ഥലോലുപന്മാരുടെ പരപ്പിൽ കുറെ പുതിയ വേഷക്കാരെയും നിറയ്ക്കുവാൻ മാത്രമേ ആ കാളേജുകൊണ്ടുകാൎയ്യമുള്ളുവെന്നു വരികയാൽ സത്യവ്രതനായ അരവിന്ദഘോസ് ആ ജാലത്തിൽ നിന്ന് അകലുകയെന്നായി.

അനാഥത്വത്താൽ ആതുരമായി, ദണ്ഡപാതത്താൽ സംത്രസ്തമായിട്ടാണ് അന്നു ബങ്കാളത്തിന്റെ അവസ്ഥ. മുന്നണിക്കേറിയ ദേശഭക്തന്മാരൊക്കെയും കാരാഗാരബദ്ധരായി. അവരെ പിന്തുടൎന്നുചെന്ന വീരയുവനന്മാർ അണിയുടഞ്ഞു ചിന്നിച്ചിതറി. ഇതുകണ്ടുകൊണ്ട് അകത്തടങ്ങിനില്ക്കുവാൻ അരവിന്ദഘോസിന്നു കഴിഞ്ഞില്ല. ദേശസേവന്മാരെ യോഗബലത്തോടെനയിക്കുവാൻ പോൎക്കളത്തിലാണ് അപ്പോൾ നാഥൻ വേണ്ടതെന്ന് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞു. നേഷനൽ കാളേജിനെ സ്വപ്നാനുകൂലം പ്രവൎത്തിപ്പിക്കുവാൻ തൽപ്രവൎത്തകന്മാരെ ഇണക്കുന്നതിന്നു കുറെയേറെ പരിശ്രമിച്ചാലെങ്കിലും ആ മതിമാന്നു സാധിച്ചേക്കാം. എന്നാൽ, അകത്തിരുന്നുകൊണ്ട് ഈ സംശയാവസ്ഥയിൽ പ്രവൎത്തിക്കുവാനല്ലാ അദ്ദേഹത്തിന്നു മനസ്സുണ്ടായത്. പുറത്തുകടന്ന് അവിടെ ചിന്നിച്ചിതറിനില്ക്കുന്ന ദേശീയസേനയെ കൂട്ടിയിണക്കി മുന്നോട്ടു നടത്തുവാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെമനസ്സു ഊക്കോടെ കുതിച്ചു. അതിന്റെ ഫലമായി, അദ്ദേഹം 'വന്ദേമാതരം' എന്ന ആ വിശ്രുതപത്രം തേജോമയമായി പ്രയോഗിച്ചുതുടങ്ങി. രാഷ്ട്രീയപത്രപ്രവർത്തകന്റെ നിലയിൽ അദ്ദേഹത്തെ ആ നേഷനൽകോളേജ് പേടിക്കയാണു

ണ്ടായത്. അത്രയുമായപ്പോൾ അദ്ദേഹം ആ പാഠശാലയിൽനിന്നു തീരെ ഒഴിഞ്ഞു. അതുവരേക്കും, ആ കാളേജിൻെറ രക്ഷയ്ക്കുവേണ്ടി മറവിലിരുന്നുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം വന്ദേമാതരത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കയുണ്ടായത്. പ്രിൻസിപ്പാളുദ്യോഗം കൈവിട്ടപ്പോൾ—പത്രാധിപത്യം തനിക്കാണെന്ന് അദ്ദേഹം അപ്പോഴും രേഖപ്പെടുത്തിയില്ലെങ്കിലും—വന്ദേമാതരം അരവിന്ദഘോസിൻെറ പാഞ്ചജന്യമാണെന്നു ലോകം അറിയുകയെന്നായി.

നേഷനൽകാളേജിൽനിന്ന് ഒഴിയുമ്പോൾ, വിദ്യാർത്ഥികളുടെ വിജയാശംസയ്ക്കു മറുപടിയായി അരവിന്ദഘോസിൽനിന്നുപുറപ്പെട്ട ഉൽബോധനമാവിതു്.—

"ഞാൻ ഇനി അനുഭവിക്കുവാൻ പോകുന്നതു് എൻെറ ഭവിതവ്യതയാണു്. അതു് എന്തെന്നും എങ്ങിനെയെന്നും ഞാൻ ബാല്യംമുതല്ക്കേ കണ്ടുകൊണ്ടുതന്നെയാണു വളരുന്നതു്- ഇന്നു നിങ്ങൾ എന്നെ പൂജിക്കയുണ്ടായതു് എന്നിൽ ഏററിവെച്ചിരിക്കുന്ന കാളേജു പ്രിൻസിപ്പാൾ എന്ന ആ ഉദ്യോഗത്തെ പുരസ്കരിച്ചുകൊണ്ടല്ലെന്നു് എനിക്കറിയാം. എൻെറ അന്തരംഗത്തിൽ എഴുന്നരുളുന്ന ഭാരതജനനിയോടു നിങ്ങൾക്കുള്ള ഭക്തിയാണു് ഇപ്പോൾ ഇവിടെ കണ്ടതു്. ഞാൻ ചെയ്യുന്ന കർമ്മങ്ങളെല്ലാം ആ ജനനിക്കായിട്ടാണു്. എനിക്കുണ്ടാകുന്ന സങ്കടമേതും ആ ജനനിക്കുവേണ്ടിയാണു്. ജനനിയുടെ ഉൽകർഷത്തിന്നായി മുന്നിടുവിൻ! പൂർവ്വിക

മായ മഹത്വത്തോടെ ലോകസമക്ഷം ഉയർന്നുനില്ക്കുമാറു ജനനിയെ ശ്രേഷ്ഠയാമയിയാക്കുവിൻ! നിങ്ങഠം പഠിക്കുന്നതെല്ലാം ജനനിക്കായിട്ടായിരിക്കണം. നിങ്ങളുടെ ദേഹവും, നിങ്ങളുടെ മനസ്സും, നിങ്ങളുടെ പ്രാണനും, നിങ്ങളുടെ സർവ്വസ്വവും ജനനിക്കുവേണ്ടി രക്ഷിക്കുകയാവണം. നിങ്ങളുടെ ജീവിതം ജനനിക്കായി അർപ്പിക്കുവിൻ! ജനനിയുടെ ഐശ്വര്യത്തിന്നായി നിങ്ങഠം പ്രയത്നിക്കുവിൻ! ജനനിയെ സന്തോഷിപ്പിക്കുവാൻ നിങ്ങഠം തപിക്കുവിൻ!"

IV

ഒരേ വർഷത്തേക്കുമാത്രമേ അരവിന്ദഘോസ് നേഷനൽകാളേജിലെ പ്രിൻസിപ്പാളായി വർത്തിക്കയുണ്ടായുള്ളു. 1907-ൽ അദ്ദേഹം സ്വതന്ത്രനായി പോർക്കളത്തിൽ ഇറങ്ങി. അന്നു ഭാരതമഹാജനസഭ കക്ഷിപ്രതികക്ഷികളാൽ ആകുലമായിട്ടാണിരുന്നതു്. ബങ്കാളവിഭാഗത്തെ ഗവണ്മെണ്ടിനെക്കൊണ്ടു പിൻവലിപ്പിക്കുവാനുണ്ടായ സംരംഭം എതിരടിയാൽ തിപ്പൊരി ചിതറിക്കൊണ്ടു സ്വയംഭരണവാദമായി രൂപാന്തരപ്പെട്ടപ്പോഠം, അതിൽ ഭാരതമഹാജനസഭയ്ക്കു് അഭിപ്രായഭേദമുണ്ടായി. ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെണ്ടിനെ പ്രസാദിപ്പിച്ചുകൊണ്ടുവേണം ഇന്ത്യക്കു് ഉയരുവാൻ എന്നു ചിലരും, ബ്രിട്ടീഷ് ഗവണ്മെണ്ടിനെ അവഗണിച്ചു സ്വയമേവ ഉൽഗതിക്കു തിരിയേണ്ടതാണെന്നു മററുചിലരും കാൺഗ്രസ്സിന്നുള്ളിൽ വാദിച്ചുതുടങ്ങി. ഇങ്ങിനെ ഗവണ്മെണ്ടിനെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം കാൺഗ്രസ്സിൽ ഇ

ണങ്ങരും പിന്നങ്ങരുമെന്നു് ഇരുകക്ഷികളുണ്ടായതിൽ
പിണങ്ങരിൽ തലവനായി നിന്നതു ബാലഗംഗാധരതി
ലകനാണു്. ഇണങ്ങരായ സാമോപായികൾക്കാണു്
അന്നു ഭൂരിബലം. പിണങ്ങരായ ഭേദോപായികൾ
ബലഹീനരായതുകൊണ്ടു ഗവർമ്മെണ്ടിൽനിന്നു നിര
ന്തരം ദുസ്സഹമായി പീഡിതരാത്തീർന്നു. അവരുടെ
വാദമാവട്ടേ, കാൺഗ്രസ്സിൽ അണിയറയോളം മാത്ര
മേ ചെല്ലുകയുണ്ടായുള്ളൂ. എന്നാൽ, നാട്ടുകാരെ ഉ
ണർത്തിയിളക്കിയതെല്ലാം അവരാണു്. അവരുടെ
ഉത്സാഹത്താലാണു ദേശീയത്വത്തേയും സ്വരാജ്യവി
ചാരത്തിന്റെയും കതിരൊളി നാട്ടിന്നുള്ളിൽ അ
ങ്ങിങ്ങായെങ്കിലും വീശുകയുണ്ടായതു്. കാൺഗ്രസ്സിലെ
ഭൂരിപക്ഷത്തിന്റെ പ്രാതികൂല്യംകൊണ്ടു മഹാജനത
യെ പ്രത്യക്ഷം നയിക്കുന്നതിന്നു് അവർക്കു കഴിഞ്ഞി
ല്ലെന്നേയുള്ളൂ. കാൺഗ്രസ്സിന്റെ കാര്യവിചാരയോഗ
ത്തിൽ വിവാദം വളർത്തുവാൻ മാത്രമല്ലാതെ, അവിടെ
ഭൂരിപക്ഷത്തെ സ്പർശിക്കുവാൻ അവർക്കു് എളുതായി
ല്ല. അതുകൊണ്ടു ഭേദോപായികൾ നാട്ടിന്നുള്ളിൽ
സ്വബലത്തെ വർദ്ധിപ്പിക്കുവാൻ 1906-ാമാണ്ടുമുതൽ ഒരു
ങ്ങി. ആ നവശക്തി അന്നാണു സ്വകീയമായി രൂപം
കൈക്കൊണ്ടതു്. സാമോപായികളെ അകത്തേക്കും,
വിദേശീയത്വത്തെ പുറത്തേക്കും തള്ളുവാൻ ഈ പുതിയ
കക്ഷി ഏററവും തീവ്രമായി പ്രയത്നിച്ചു. ജനനാഥ
ത്വം ബലാൽ കൈക്കലാക്കിയ അന്നത്തെ പെരിയോർ
ക്കെല്ലാം ഈ പുത്തൻകൂററുകാരോടു വെറുപ്പാണുണ്ടായ
തു്. അവരും ഗവർമ്മെണ്ടും ഓരോ പുറത്തുനിന്നുകൊ

ണ്ടു് എതിർത്തിട്ടും ബാലഗംഗാധരകക്ഷി അത്ഭുതാവഹമായി വളരുകയാണുണ്ടായതു്. ഈ നവപക്ഷീയരിൽ ബങ്കാളത്തിലെ മഹാരഥനായി പ്രവർത്തിച്ചതു് അരവിന്ദഘോഷാണു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ വന്ദേമാതരം ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്നവരെ തട്ടിയുണർത്തുകയും, ഇറങ്ങിനില്ക്കുന്നവരെ മുന്നോട്ടു മുന്നോട്ടെന്നു് ഉത്സാഹിപ്പിക്കയും ചെയ്തുതുടങ്ങി. സ്വരാജ്യത്തിന്റെ പുനർല്ലാഭം പരപ്രീതിയിലല്ലാ, സ്വാത്മനിശ്ചയത്തിലാണെന്നു് ഈ പുതിയ കക്ഷിയിൽനിന്നാണു് ആദ്യമായി നാടാകെ ഉൽബോധമുണ്ടായതു്. ആരിൽനിന്നും വാങ്ങേണ്ടതല്ലാ, തന്നെത്താൻ നേടേണ്ടതാണു സ്വരാജ്യമെന്നു് അവർ അറിഞ്ഞറിയിച്ചു. സ്വന്തം കാര്യമെല്ലാം സ്വന്തമായ്ത്തന്നെ നടത്തുവാൻ നാട്ടുകാർക്കു ശക്തിയുണ്ടാകുമ്പോൾ അതിൽനിന്നു സ്വരാജ്യോദയം തനിയെ സംഭവിക്കും. അന്യരുടെ അടിമകളായി എപ്പോഴും പ്രവർത്തിച്ചുകൊണ്ടു കുറച്ചുകുറച്ചായി സ്വാതന്ത്ര്യം നേടാമെന്നുള്ളതു വെറും മോഹമാണു്. ദേശാഭിവൃദ്ധിക്കു് അപേക്ഷിതമായ എല്ലാ കാര്യത്തിലും നാട്ടുകാർ സ്വവശരായി ഏർപ്പെടുകയാണു് ആദ്യം വേണ്ടതു്. ഈ നിശ്ചയത്തോടെ ധീരാത്മാക്കളായ ഭേദോപായികൾ കർമ്മക്ഷേത്രത്തിൽ ഇറങ്ങി. മാതൃഭൂസേവനത്തിൽ ഭക്തിയും, ദേശകാര്യനിർവ്വഹണത്തിൽ ശക്തിയുമുണ്ടാകുവാൻ അവർ നാട്ടുകാരെ വിളിച്ചുണർത്തി. ദേശഭക്തിയെ സംബന്ധിച്ചുള്ള വചോമാല അവർ പത്രങ്ങളിൽക്കൂടിയും സഭകളിൽക്കൂടിയും തെരുതെരെ ചൊരിഞ്ഞു. ദേശീയവ്യവസായം, ദേ

ശീയവിദ്യാഭ്യാസം, ദേശീയന്യായാസനം, ദേശീയഭണ്ഡാരവൃത്തി എന്നിങ്ങിനെയുള്ള ഏറ്റപ്പാടുകൾ അവർ ആരംഭിക്കുമാറായി. എന്നാൽ, ഇതോടുകൂടി വിദേശീയമായുള്ളതെല്ലാം വർജ്ജിക്കേണമെന്നു് അവർക്കു് അഭിപ്രായമുണ്ടായി. അതിലാണു മുഖ്യമായി സാമോപായികൾക്കു് അകന്നുനില്ക്കേണ്ടിവന്നതു്.

1907-ാമാണ്ടു ഭേദോപായികളുടെ വിചാരാചാരങ്ങളെ അരവിന്ദഘോസിൻെറ വന്ദേമാതരം നാട്ടിലെങ്ങും പരത്തി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഹൃദയം ഘോരമായ ആ രണഭൂമിയിൽപ്പോലും സാത്വികപ്രധാനമായിട്ടാണു വർത്തിച്ചതു്. ഹിംസകൂടാതെവേണം വിജയം നേടുവാനെന്നു് ആ മഹാമനസ്സിനു നിശ്ചയമുണ്ടായി. അസത്യമോ, വിദ്വേഷമോ തീണ്ടുകപോലും ചെയ്യാതെയാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാക്കും കർമ്മവുമെല്ലാം. കായബലമല്ലാ, ആത്മബലമാണു ശുദ്ധവും പൂർണ്ണവുമായ വിജയത്തിന്നു് ഉപയുക്തമാകുകയെന്നു് അദ്ദേഹം കണ്ടു. നാട്ടുകാരിൽ ആത്മോദയത്തിന്നുവേണ്ടിയാണു് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നുണ്ടായ പരിശ്രമമെല്ലാം. ഭാരതത്തിൻെറ ആത്മികപ്രഭാവത്തെ ഉദ്ധാരണംചെയ്താൽ അതുതന്നെയാണു സ്വരാജ്യമെന്നറിഞ്ഞു് ആ മാർഗ്ഗത്തിലാണു് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഗതി. അദ്ദേഹം അന്നൊരിക്കൽ പറയുകയുണ്ടായതു് ഇതാ, കേൾക്കുക:—

"ആത്മയോഗമാണു നമ്മുടെ ദേശീയതയ്ക്കു് ആധാരം. ഭാരതീയജനതയുടെ ആത്മപ്രഭാവത്തെ വീണ്ടും

ഉയർത്തുന്നതിലേക്ക ദൃഢവ്രതരായി മുന്നണി കേറുവാനാണ നാം ഇപ്പോൾ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. കേവലം രാജ്യകാര്യസംബന്ധമായ പുറപ്പാടല്ലാ ഇതു്. ഇതു് ആത്മീയമായ മഹോദ്യമമാണു്. ഭാരതീയർക്കു് ആകമാനം വേണ്ടതായുള്ള സുഖജീവിതത്തിലേക്കാണ നമ്മുടെ നോട്ടം. അന്നം, വസ്ത്രം, ഗൃഹം എന്നീ ജീവിതകാര്യങ്ങളിൽ നമുക്കുള്ള പാരവശ്യത്തിൽ നിന്നു് നാം വിമുക്തരാവണം; സ്ത്രീതത്വവും പുരുഷതത്വവും തുല്യബലാന്വിതം പരസ്പരയോഗത്തോടെ സമ്പൂത്തിയിൽ എത്തണം;—ഈ ഉദ്ദേശത്തോടെയാണ നാം ഇപ്പോൾ ഇറങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്. പരമോൽകൃഷ്ടമായ അദ്ധ്യാത്മപഥത്തിലാണ ഭാരതഭൂമിയുടെ അത്ഥാത്മകമായ ലൗകികജീവിതത്തെ ഉറപ്പിക്കേണ്ടതു്. ഇങ്ങിനെയുള്ള സമുദായവിവത്തനം കണ്ടു ലോകത്തിലെ രാജ്യതന്ത്രജ്ഞന്മാർ വിസ്മിതരാവട്ടെ. ഇക്കഴിഞ്ഞ രണ്ടായിരം സംവത്സരങ്ങളോളം തീവ്രതരം പ്രയത്നിച്ചിട്ടും സിദ്ധിയിലായിട്ടില്ലാത്ത ആ ദൈവസാമ്രാജ്യം നമ്മുടെ ഉത്സാഹത്താൽ ലോകത്തിൽ സുപ്രതിഷ്ഠിതമാവട്ടെ. ഈ പ്രാത്ഥനയോടെയാണു് ഇപ്പോൾ നാം മുന്നിട്ടിരിക്കുന്നതു്. മനുഷ്യവഗ്ഗം ഈശ്വരനോടു സായൂജ്യം പ്രാപിക്കേണമെന്നതാണ നമ്മുടെ ദേശീയതയുടെ ഉന്നം. മനുഷ്യന്റെ ആത്മികമായ ഉൽകഷത്തിന്നായിട്ടാണു്—അവന്റെ ദൈവികമായ ജീവിതത്തിന്നായിട്ടാണ—നമ്മുടെ ഈ സമാരംഭം. സ്വഗ്ഗസാമ്രാജ്യം ലോകത്തിൽ സ്ഥാപിക്കുവാനാണ നാം ഇപ്പോൾ ഒരുങ്ങിയിരിക്കുന്നതു്."

ഇതിൽനിന്നു്, ദേശീയമായ സംരംഭത്തിൽ അരവിന്ദഘോസിന്റെ ഹൃദയം എങ്ങിനെയാണെന്നു് ആക്കും നല്ലവണ്ണം കാണാം. "വന്ദേമാതരം" എന്നു് അദ്ദേഹം കൈക്കൊള്ളിയതു ലോകമഹാജനനിയെ സ്മരിച്ചുകൊണ്ടാണു്. വന്ദേമാതരമെന്ന ദേശീയമന്ത്രം ഭാരതീയരാകമാനം ഇങ്ങിനെ ഉച്ചരിക്കുമാറായതു് അരവിന്ദഘോസാലാണെന്നു പറയാം.

വന്ദേമാതരമെന്ന പത്രം ഏതാനും മാസങ്ങളാൽ തന്നെ നാട്ടിലെങ്ങും പ്രചുരമായി പ്രചരിച്ചു. ദേശസേവനം മനുഷ്യനു ദൈവനിയുക്തമായ ധർമ്മമാണെന്നു് ആ പത്രത്തിൽനിന്നുണ്ടായ ഉൽബോധനത്താൽ നാട്ടുകാർ പൂർവ്വാധികമായ വേഗത്തോടെ ഇളകി. അതു കണ്ടപ്പോൾ സർക്കാരിന്റെ ദണ്ഡധാരികൾ ആ പത്രത്തെയും പിടികൂടി. അങ്ങിനെയുണ്ടായ കേസ്സിൽനിന്നു് അരവിന്ദഘോസിനു രക്ഷ കിട്ടിയെങ്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ആ പത്രായുധം മുറിഞ്ഞു വീണുപോയി! പിന്നെ അദ്ദേഹം വാഗായുധമേന്തിക്കൊണ്ടാണു സമരഭൂവിൽ ഇറങ്ങിയതു്. അതുവരെ ലേഖകശ്രേഷ്ഠനായിരുന്ന അദ്ദേഹം അന്നുമുതൽ പ്രസംഗവീരനായി. ദേശീയമായ ധർമ്മയുദ്ധത്തിൽ ബങ്കാളത്തിലെ മഹാരഥന്മാരായി പ്രവർത്തിച്ചിരുന്നവരേവരും അന്നേക്കു സർക്കാരിനാൽ ബദ്ധരായൊഴിഞ്ഞിരിക്കയായിരുന്നു. അവരുടെ സ്ഥാനത്തേക്കു കേറി വരേണ്ടുന്ന മററു വമ്പന്മാർ സർക്കാരിനെ പേടിച്ചു് അകത്തേയ്ക്കു വലിഞ്ഞു് ഒളിഞ്ഞിരിക്കയുമായിരുന്നു. അപ്പോൾ അരവിന്ദഘോസ് സ്വയം മു

ന്നേറി വാഗമഹാജനതയുടെ നേതൃത്വത്തെ വരിച്ചു. പ്രസംഗപരമ്പരയാൽ ജനതയെ ഇളക്കിക്കൊണ്ടു് അദ്ദേഹം നാടെങ്ങും സഞ്ചരിക്കുകയെന്നായി.

സൂരാട്ടിൽവെച്ചാണു് അക്കൊല്ലത്തെ കാൺഗ്രസ്സ് സമ്മേളനം. ഭേദോപായികൾ അപ്പോഴേക്കു് എല്ലാടത്തും ബലവാന്മാരായ്ത്തീന്നിട്ടുണ്ടു്. അവർ സാമോപായികളുമായി സൂരാട്ടിലെ കാൺഗ്രസ്സുയോഗത്തിൽവെച്ചു കൂട്ടിമുട്ടി. പക്ഷദൌർബ്ബല്യംകൊണ്ടു് അതുവരെ കാൺഗ്രസ്സിൽ അടങ്ങിയിരുന്നുപോന്ന ഭേദോപായികൾ പ്രതിപക്ഷത്തോടു തുല്യബലത്തോടെ കയക്കുവാൻ അന്നേക്കു ശക്തരായി വളന്നുകൊണ്ടു് ഇരുകക്ഷികളും തമ്മിൽ ഘോരമായ വാക്സമരം അവിടെവെച്ചുണ്ടായി. അതിൽനിന്നു ഭാരതമഹാജനസഭയ്ക്കു രണ്ടുതുണ്ടായിട്ടു പിളരേണ്ടിവന്നു. ആ പിളർപ്പു പലകൊല്ലങ്ങളോളം നീണ്ടുനിന്നതും, ഒടുവിൽ ബാലഗംഗാധരതിലകകക്ഷിക്കു കാൺഗ്രസ്സ് വശംഗതമായതുമെല്ലാം കാൺഗ്രസ്സു ചരിത്രത്തിൽനിന്നു് അറിയുവാനുള്ളതാണു്.

സാമോപായികളും ഭേദോപായികളും തമ്മിൽ സൂരാട്ടിൽവെച്ചുണ്ടായ ആ ദ്വന്ദ്വയുദ്ധം കഴിഞ്ഞതിൽപ്പിന്നെ വിജയഹർഷത്തോടെയാണു് അരവിന്ദഘോസ് ബങ്കാളത്തിലേയ്ക്കു മടങ്ങിയതു്. വഴിനീളെ അദ്ദേഹം ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തെക്കുറിച്ചു വാഗ്വർഷം ചെയ്തു. അപ്പോഴത്തെ ആ പ്രബോധനങ്ങളിൽ ഒന്നു് ഇങ്ങിനെയാണു്:—

"ഏതു രാജ്യത്തെയും ആന്തരികമായി നയിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു സാക്ഷാൽ ഈശ്വരനാണു്. ഈശ്വരസങ്കല്പമാണു് ഇക്കാണുന്നതെല്ലാം. അനശ്വരനാണു് ഈശ്വരൻ. അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ച കാര്യം നിശ്ചയമായും സിദ്ധിയെ പ്രാപിക്കും. നമ്മളേവരും ദൈവത്തിന്റെ കരുക്കൾ മാത്രമാണു്. നമുക്കുള്ള ജീവിതം നമ്മുടെ സ്വന്തമല്ല. ദൈവകാര്യാർത്ഥം വെറും ആയുധങ്ങളാണു നാം. ഈ വാസ്തവം അറിയുമ്പോൾ മാത്രമാണു നിങ്ങൾ ശരിയായ ദേശഭക്തരാകുക; അപ്പോഴാണു രാജ്യത്തിനു് ഉൽകർഷമുണ്ടാകുക. ഈശ്വരനെ ദൃഢവിശ്വാസത്തോടെ അവലംബിച്ചുകൊള്ളുവിൻ. നമ്മുടെ മോചനത്തിനു ദൈവമല്ലാതെ മറെറാരു ശക്തി ഇല്ല. ദൈവം നമ്മെ അനുഗ്രഹിക്കണമെങ്കിൽ നാം തീവ്രതരം തപിക്കയും, സ്വാർത്ഥബുദ്ധിയെ ഒഴിക്കയും, ത്യാഗനിഷ്ഠയിൽ ഉറയ്ക്കുകയും ചെയ്യണം. സർവ്വകാര്യങ്ങളും നിർവ്വഹിക്കുന്നതു ദൈവമാണെന്നു് എപ്പോഴും നാം ഓർക്കണം. ദൈവാധീനമല്ലാത്ത മാനുഷികബലം തീരെ മിഥ്യയാണു്. ഇക്കാണുന്ന ജനനേതാക്കന്മാരേവരും മാറിനിന്നാലും ഇല്ലാതെയായാലും, ദൈവകാര്യം മുറയ്ക്കു നടക്കുകതന്നെ ചെയ്യും. ദൈവമാണു സർവ്വർക്കും സർവ്വത്തിനും നിയന്താവു്. അദ്ദേഹം ആടിക്കും പോലെയാണു നമ്മുടെ ഈ ആട്ടമെല്ലാം. ഇതരന്മാർ ഉദാത്ത വീരന്മാരായി വളരുന്നതിലേക്കു നാം നിരന്തരം തപിക്കേണമെന്നാണു ദൈവനിശ്ചയം. അതിന്നുമാണു നമുക്കുള്ള ഈ താപമെല്ലാം. ആപത്തും ആപൽകാരിയും ദൈവംതന്നെ. മനുഷ്യഹൃദയത്തിൽ ദൈവം കുടികൊണ്ടു് ഓരോരുത്ത

നേയും അവനവന്നൊത്ത വഴിക്കു നടത്തുന്നു. ഏവരിലും എല്ലാററിലും ദൈവം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നുണ്ടു്. ആ ദൈവത്തെമാത്രമാണു ഞാൻ സദ്ദാ ഭജിക്കുന്നതു്. ദൈവത്തിന്നായിട്ടാണു് എന്റെ കർമ്മമെല്ലാം. ഇച്ഛാമാത്രത്താൽ സർവ്വകാര്യങ്ങളും ദൈവം വഴിപോലെ നടത്തുന്നു. അങ്ങിനെ ദൈവകാര്യം നിർവ്വിഘ്നം നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കവേ, നിനക്കെന്തിന്നു ഭയം? നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എപ്പോഴും ഉജ്വലിക്കുന്ന ആ മഹാശക്തിയെ നീ ആദ്യമായി അറിയണം. അതിനെ നീ പ്രകാശിപ്പിക്കുക. നമ്മുടെ ഈ പുരാതന രാജ്യത്തു കൃഷ്ണൻ അവതരിച്ചതു് മറെറാരു അത്ഭുതകർമ്മം നിർവ്വഹിക്കുവാനാണു്. പൂർവ്വികമഹർഷികൾ നേടിക്കൂട്ടിവെച്ചിരുന്ന ആദ്ധ്യാത്മികധനത്തെ സർവജനത്തിലും പരക്കെപ്രകാശിപ്പിച്ചു ലോകത്തെ ഉയർത്തുവാനാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജന്മം. "സ്വർഗ്ഗമെന്നതു നിന്റെ ഹൃദയത്തിൽത്തന്നെ ഉള്ളതാണു്'' എന്നു ക്രിസ്തുദേവൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ലേ! അതുപോലെ, സ്വരാജ്യമെന്നതു നമ്മളിൽത്തന്നെ ഉണ്ടെന്നു നാം എപ്പോഴും ഓർക്കണം.

"ഭാരതമാഹാത്മ്യചിത്രഭാനു ഉജ്വലകിരണങ്ങളോടെ ഉദിച്ചുയർന്നു് ഈ നാടാകമാനം പ്രശോഭിപ്പിച്ചു്, ഏഷ്യാഭൂഖണ്ഡമെങ്ങും സ്വകരങ്ങളെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു്, സമസ്തലോകത്തേയും അധീനമാക്കുമെന്നതു ദൈവനിശ്ചയമാണു്. അതിന്നനുസരിച്ചാണു് ഇന്ത്യയുടെ ഈ ഗതി. ആ സർവ്വോൽകൃഷ്ടാവസ്ഥയിൽ ഇന്ത്യക്കു് എത്തുവാൻ ദൈവം പരിഗണിച്ചിട്ടുള്ള ശുഭമുഹൂർത്തം അടുത്തുതന്നെ വരുന്നു.

"നിങ്ങളേവരും ഒന്നാണ്, നിങ്ങളേവരും സഹോദരങ്ങളാണ്. നിങ്ങളേവരും ഒരേ അമ്മയുടെ മക്കളാണ്. ആ അമ്മ—ആ മാതൃഭൂമി—വെറും മണ്ണല്ലാ; സജീവമൂർത്തിയാണ്. മാതൃഭൂമിയെക്കൊണ്ടാണു നമ്മുടെ ജീവിതം. അമ്മയുടെ മടിയിൽ മക്കളേവരും ഒരുമിച്ചു മരുവിക്കൊണ്ടു് ഈശ്വരനെ ദർശിച്ചാലും. സർവ്വവ്യാപിയായ ഈശ്വരനെ നിങ്ങളുടെ സഹോദരങ്ങളിൽ നിങ്ങൾ കാണണം. അങ്ങിനെ നിങ്ങൾ യോജിക്കുവിൻ, മോദിക്കുവിൻ, ശോഭിക്കുവിൻ! ഇതു ദൈവാജ്ഞയാണ്. ദൈവത്തിന്നും മാതൃഭൂമിക്കുമായി എപ്പോഴും കർമ്മരതരാവേണ്ടുന്നവരാണു നാം."

കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി

ഈ മട്ടിലാണ് അരവിന്ദഘോസ് രാജ്യകാര്യത്തിലേക്കു നാട്ടുകാരെ വിളിച്ചുണർത്തിപ്പോന്നതു്. എപ്പോഴും സർവ്വാന്തര്യാമിയായ ഈശ്വരനിലാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഹൃദയം. ഏതിലും രാഗമല്ലാതെ ഒന്നിലും ദ്വേഷം അദ്ദേഹത്തിന്നില്ല. സ്വരാജ്യത്തെ പാരതന്ത്ര്യത്തിൽനിന്നു മുക്തമാക്കി ഉയർത്തുകയെന്നതു ദൈവകാര്യമായിട്ടാണ് അദ്ദേഹം കാണുന്നതു്. ആ ഉദ്യമത്തിൽ അന്യരെയാരെയും അദ്ദേഹം വക്കാണിക്കുകയുണ്ടായില്ല. ഇന്ത്യയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യം ഇന്ത്യയിൽത്തന്നെയാണെന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നറിയാം. അതുകൊണ്ടു സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി അന്യരോടു വൃഥാ വിദ്വേഷത്തോടെ മല്ലിടുകയെന്നതു് അദ്ദേഹത്തിന്നു വേണ്ടിവന്നിട്ടില്ല. ഭാരതീയരേവരും അവരവരുടെ ഹൃദയത്തെ ഈശ്വരനിൽ ഏകീകരിക്കയും, അവരവരുടെ കർമ്മങ്ങളെയെല്ലാം മാതൃ

ഭൂമിക്കായി അർപ്പിക്കയും ചെയ്താൽ സ്വരാജ്യോദയം സ്വയം സംഭവിച്ചുകൊള്ളുമെന്നാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉൽബോധനം. ലോകഹിതത്തെ പുരസ്കരിച്ചു ഭാരതമഹത്വത്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ സത്യധർമ്മപരാക്രമനായി യോഗിപഥത്തിലാണ് ആദ്യംമുതല്ക്കേ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സഞ്ചാരം.

അക്കാലത്ത്, ഇന്ത്യയുടെ നവോദയത്തെക്കുറിച്ചു പാശ്ചാത്യപണ്ഡിതനായ മിസ്റ്റർ നെവിൻസൻ സ്വാനുഭവങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിക്കുകയുണ്ടായ പുസ്തകത്തിൽ അരവിന്ദഘോഷിനെപ്പററി ഇങ്ങിനെ കാണാം:—

"അരവിന്ദഘോഷിന്റെ വാക്കുകളിൽ ഏതോ ദൈവികധ്വനി—ആദ്ധ്യാത്മിക പ്രഭാവം—കുടികൊള്ളുന്നുണ്ട്. പണ്ടത്തെ കാലത്താണ് അദ്ദേഹമെങ്കിൽ ആചാര്യന്മാരിൽ അഗ്രേസരനായേനേ. അന്യരിൽ വിദ്വേഷമോ, പരമതത്തിൽ അസഹിഷ്ണുതയോ തെല്ലുപോലും ഇല്ലാതെ ഞാൻ അറിഞ്ഞേടത്തോളം മനുഷ്യരിൽ അരവിന്ദഘോഷിനെ മാത്രമേ കണ്ടിട്ടുള്ളു. അക്ഷോഭ്യനും സ്ഥിതപ്രജ്ഞനുമാണദ്ദേഹം. മൌനത്തിലാണു അദ്ദേഹം അധികകാലവും വർത്തിക്കുന്നതു്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദൃഷ്ടിക്കു സ്വദേശീയത്വത്തെ ചുഴന്നുകൊണ്ടു ഏതോ ദിവ്യജ്യോതിസ്സു ഗോചരീഭവിക്കുന്നുണ്ടു്. ദൈവത്തിൽനിന്നു സ്വയം ആവിർഭവിച്ച ധർമ്മപഥമാണു സ്വദേശിപ്രസ്ഥാനമെന്നു് അദ്ദേഹം പറയുന്നു."

ഇപ്രകാരം വിദേശീയർക്കു പോലും ആത്മാരാമനായ ധർമ്മവ്രതനായിട്ടാണ് അരവിന്ദഘോഷു കീർത്തനീ

യനായതു്. ജനസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി ദ്വേഷത്തിന്റെ കണികപോലുമില്ലാതെ രാജ്യകാര്യവ്യവഹാരത്തിൽ ഏർപ്പെടാമെന്നു് ആധുനികലോകത്തിന്നു് ആദ്യം കാണിച്ചുകൊടുത്തതു് അരവിന്ദഘോഷാണു്. ഭാരതസൂരികൾ അദ്ദേഹത്തെ അന്നു് എത്രത്തോളം മാനിച്ചുപോന്നുവെന്നറിയുവാൻ അദ്ദേഹത്തെപ്പററി 'വന്ദേമാതരം' കേസ്സുകാലത്തു രവീന്ദ്രനാഥടാഗോർ ബങ്കാളിയിൽ പാടുകയുണ്ടായ കീർത്തനം ഇവിടെ ചുരുക്കിപ്പകർത്താം:—

"ഹേ, അരവിന്ദാ, രവീന്ദ്രന്റെ അഭിവാദ്യത്തെ കൈക്കൊണ്ടാലും! ഹേ, ദേശമിത്രമേ, ദേശീയാത്മാവിന്റെ വാക്കു് അങ്ങയിലാണു മൂർത്തികൊള്ളുന്നതു്. പണം അങ്ങേക്കില്ല, ഭോഗം അങ്ങേക്കില്ല, അഭിമാനവും അങ്ങേക്കില്ല. ആരിൽനിന്നും തുച്ഛമായ ദാനത്തേയോ, ആരിൽനിന്നും സ്വല്പമായ ദയയേയോ അങ്ങു് അർത്ഥിക്കുന്നില്ല. ഭിക്ഷാപാത്രം ധരിച്ചു ലോഭാധീനനായി അങ്ങു് ആരുടെ മുമ്പിലും കൈമലർത്തുന്നില്ല. പ്രതിബന്ധം ഏതുമില്ലാത്ത ആ പരിപൂർത്തിയെയാണു്—അതിനെമാത്രമാണു്—അങ്ങയുടെ മനസ്സു വീക്ഷിക്കുന്നതു്. ആ പരിപൂർത്തിയെ പ്രാപിക്കുവാനാണല്ലോ ബഹുബഹു സംവത്സരമായി അല്ലും പകലും നരദേവൻ ഘോരതപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്! ആ പരിപൂർത്തിയെയാണല്ലോ മേഘഗർജ്ജനത്താൽ മഹാകാവ്യമാക്കി ഇന്ദ്രൻ ഘോഷിക്കുന്നതു്! വിക്രാന്തചരിതന്മാർ ആ പരിപൂർത്തിക്കായിട്ടാണല്ലൊ ഉഗ്രവ്രതങ്ങളിൽ ജീവിതത്തെ അർപ്പിക്കുന്നതു്! സ്വാർത്ഥസുഖമെല്ലാം ലജ്ജാഭാരത്താൽ തല താഴ്ത്തുന്നതു് ആ പരിപൂർത്തിയുടെ മുമ്പിലാണല്ലൊ! രാ

ജ്യത്തിലേ ഘോരതാപത്തെ ശമിപ്പിക്കുന്നതിന്നു് ആ പരമോൽകൃഷ്ടവരത്തെ—സ്വന്തമായ ആ പരിപൂർണ്ണാവസ്ഥയെ—അങ്ങ ദൈവത്തോടു് അർത്ഥിക്കുന്നു:—നിശ്ചലമായ നിശ്ചയബുദ്ധിയോടും ഉജ്ജ്വലമായ സത്യവാക്കോടും അകന്മഷമായ ഭക്തിവിശ്വാസത്തോടും അങ്ങു് അർത്ഥിക്കുന്നു. അങ്ങയുടെ പ്രാർത്ഥനയെ ദൈവം ചെവിക്കൊള്ളുന്നുണ്ടു്. അതുകൊണ്ടല്ലയോ അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിജയശംഖധ്വനി ഇപ്പോൾ കേൾക്കാറായിരിക്കുന്നതു്! അതുകൊണ്ടല്ലയോ, രാജ്യത്തിലെ അന്ധകാരത്തെ തുളച്ചുകൊണ്ടു ധ്രുവനക്ഷത്രംപോലെ തിളങ്ങുന്ന ശോകജ്വാലാമയമായ ദീപം തീവ്രവാത്സല്യത്തോടെ ദൈവം അങ്ങയുടെ വലംകൈയിൽ അരുളിയിരിക്കുന്നതു്! വിജയം—അതു് അങ്ങേക്കുള്ളതാണു്. ഇനിയാരും കണ്ണീർ വാർക്കേണ്ടാ,—ഇനിയാർക്കും പേടിവേണ്ടാ. അങ്ങയുടെ തേജസ്സിൽ ഏവർക്കുമിനി വെളിച്ചവും തെളിച്ചവുമാവാം. തുടയ്ക്കുവിൻ, കാതരേക്ഷണങ്ങളെ, തുടയ്ക്കുവിൻകണ്ണീർ!

"രുദ്രദൂതൻ ദിവ്യജ്യോതിസ്സോടെ ഇതാ, ആവിർഭവിച്ചിരിക്കുന്നു! അവനെ നിരോധിക്കുവാൻ തക്ക ബലം ഭൂമിയിൽ ഏതു രാജാവിനുണ്ടു്! ബന്ധനശൃംഖല അവന്റെ കാല്ക്കൽ വീണു കൈക്കൂപ്പും. കാരാഗാരം പോലും അവനായി സ്വാഗതം ചെയ്യുന്നു. സൂര്യദേവനെ ഗ്രസിക്കുവാൻ കൈപരത്തി ആക്രമിക്കുന്ന ആ സാഹസികനായ രാഹു ഉടൻ മാഞ്ഞുമറയുന്ന വെറും നിഴൽ!

"ദണ്ഡഭയം! അതു് ആർക്കു്? കാമലോഭത്താൽ തന്നെത്താനയത്തിയ മായാദുർഗ്ഗത്തിനുള്ളിൽ എന്നും ഒളി

ച്ചു പാക്കുന്നവനാണു ബന്ധഭയം! സ്വാത്ഥബുദ്ധിയോ
ടെ സുഖഭോഗങ്ങളിൽ ഇറങ്ങി സ്വധർമ്മത്തെ വെടി
ഞ്ഞു പരധർമ്മത്തിൽ വത്തിക്കുന്നവനാണു ബന്ധഭയം!
ദൈവത്തിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ച നിത്യസാധനമായ പൌരു
ഷത്തെ മോഹത്താലും ക്ലൈബ്യത്താലും നിർല്ലജ്ജം
സാധത്തിൽ നിരാകരിക്കുന്നവനാണു ബന്ധഭയം! ത
ൻെറ നീചകർമ്മങ്ങളിൽ അഭിമാനിക്കുന്ന ദുർവൃത്തനാ
ണതു്. താൻെറ മാതൃഭൂമിയുടെ പരാധീനതയിൽ ദല്ലാ
ളായി നിന്നുകൊണ്ടും, ശോകപീഡിതമായ രാജ്യത്തി
ൻെറ മുന്നിൽനിന്നു വിരുന്നുകളിക്കൊണ്ടും നാൾ കഴി
ക്കുന്നവൻ, രാജകീയ കാരാഗാരം ഉൾക്കൊള്ളാത്തവനാ
യാലും, നിത്യനരകത്തിൽ ഘോരബന്ധപിടിക്കു് ആളാ
യി നശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നവനാണു് ആ പാപാ
ത്മാവു്.

"ശോകം, പീഡ, ബന്ധനം, അവമതി എന്നിവ
യ്ക്കിടയിൽ അങ്ങയുടെ കഴലുകൾ കണ്ടപ്പോൾ അഖണ്ഡ
മായ ആത്മാനന്ദത്തിൻെറ മധുരഗീതം എൻെറ കണ്ണു
കളിൽ പതിച്ചു. പരിപാവനമായ തീർത്ഥയാത്രാസം
കീർത്തനം പോലെ നിത്യവും സചേതനവുമായ ദൈവപ്രേ
മവും ഗംഭീരമായ അഭയവാക്കും ഉദാരമായ ആത്മത്യാ
ഗവും ഇടകലർന്നു് അതു മാറെറാലിക്കൊണ്ടു.

"ഹേ കവീന്ദ്ര, ഭാരതവീണാധരൻ സ്വന്തം കരു
ണാർദ്രമായ ദൃഷ്ടിയെ അങ്ങയുടെ മുഖത്തു ചേർത്തുകൊ
ണ്ടു തൻെറ വീണാതന്ത്രികളിൽനിന്നു ഝംകാരം പുറ
പ്പെടുവിക്കുന്നു. ആ ഝംകാരത്തിൽ ലേശംപോലുമില്ലാ ശോ

കധ്വനി. അതിൽ തെല്ലുപോലും വിഷാദഭാവമില്ല; ദീനതയില്ല; ഭീതിയുമില്ല. അതുകൊണ്ടു കൊടുംകാററാൽ കോളിളകിയ കടലിൽനിന്നു തടിച്ചു തിരകൾ അടിച്ചു പൊങ്ങുന്നതും, മഹാവേഗത്തോടെ പ്രവഹിച്ചു ചെല്ലുന്ന മലംചോല എതിർപ്പെടുന്ന ശിലാഖണ്ഡങ്ങളെ തകർത്തു കവിയുന്നതും, ഉറങ്ങിക്കിടക്കുന്ന മുകിലുകൾ അശനിയുടെ ഗർജ്ജനത്താൽ ഉണർന്നെഴുന്നേൽക്കുന്നതും ഞാൻ ശ്രോത്രേന്ദ്രിയത്താൽ ഗ്രഹിക്കുന്നു. ചുററുപാടും അന്തരംഗേണ കേൾക്കാവുന്നിരിക്കുന്ന ഈ സംഗീതത്തിന്നിടയിൽ, ഹേ, അരവിന്ദാ, അങ്ങു രവീന്ദ്രന്റെ അഭിവാദ്യത്തെ കൈക്കൊണ്ടാലും.

"ഇനി ഞാൻ ആ 'അവനെ' വന്ദിക്കട്ടെ. തന്റെ ലീലാവിലാസത്താൽ മൺകനലിൽനിന്നു നവലോകങ്ങളെ സൃഷ്ടിക്കുന്നവനാണവൻ. മൃത്യുവിൻനിന്നു നവജന്മത്തെ അവൻ ഉയർത്തുന്നു. വിപത്തിന്റെ മടിയിൽ അവൻ സമ്പത്തിനെ വളർത്തുന്നു. തന്റെ ശത്രുക്കളോട് എതിരിടുവാൻ അന്ധകാരനിബിഡമായ നിശയിൽ ചുഴൽക്കാററിന്നിടയിൽ തന്റെ ഭക്തന്മാരെ അനാഥരും നിരായുധരുമായ നിലയിൽ പുഞ്ചിരിത്തൂമയോടെ നിയോഗിക്കുന്നു. അവനെ ഇതിഹാസങ്ങളൊക്കെയും നാനാരൂപേണ വർണ്ണിക്കുന്നു. സർവ്വമഹാകർമ്മങ്ങളിലും സർവ്വമഹാദ്ദേശങ്ങളിലും സർവ്വഫലപാരമ്യങ്ങളിലും അവൻ വിളങ്ങുന്നു. അവന്നായി നമസ്കാരം!

"ഇല്ലാത്തതാണു ശോകം; ഇല്ലാത്തതാണു നാശം; ഇല്ലാത്തതാണു ഭയം. രാജഭക്തി എന്നുവെച്ചാൽ എ

ന്തൊന്നാണ്? എന്താണ് രാജകീയമായ ദണ്ഡവിധി? മരണം എന്ത്? ഘോരമായ അധർമ്മം എങ്ങിനെ? ഇതെല്ലാം ചിന്തിച്ചുകൊണ്ട്, ഹേ, മൂഢാത്മാക്കളായ ഭീരുക്കളേ, എഴുന്നേററു തലയുയർത്തി നില്ക്കുവിൻ! ഭവിക്കുന്നു—ഭവിച്ചു—ഭവിക്കും—ഇതു സത്യം.''

V

'വന്ദേമാതരം' കേസ്സിൽ അരവിന്ദഘോഷ് ദണ്ഡ്യനല്ലെന്നു ധർമ്മാസനത്തിൽനിന്നു വിധിയുണ്ടായപ്പോൾ ദണ്ഡാധികാരികൾ വിഷണ്ണരായി. അദ്ദേഹത്തെ എങ്ങിനെയെങ്കിലും കുടുക്കേണ്ടതിലേക്ക് അവർ പാക്കുനോക്കിത്തന്നെനിന്നു. അന്ന് അദ്ദേഹം ഒരാൾമാത്രമേ ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായുള്ള സമരത്തിൽ ജനശ്രേഷ്ഠനായി ബംഗാളത്തിൽ അവശേഷിച്ചിരുന്നുള്ളു. ഇതരന്മാരിൽ അധികംപേരും ബന്ധനത്തിലാകയും, ബാക്കിയുള്ളവർ ഭീതരായി അകത്തേക്കു വലിയുകയും ചെയ്തിരിക്കയാണപ്പോൾ. അവരുടെ അനുയായികൾ ദണ്ഡധരന്മാരുടെ ദുസ്സഹമർദ്ദനമേററ് അമർഷം വളർന്ന് ഒളിവിലേക്കു മാറിക്കൊണ്ടു ദുഷ്പഥത്തിൽ കണ്ണും കരളും ചെലുത്തുകയെന്നായി. അവരുടെ വിചാരം ക്രൂരമായ ഹിംസയിലേക്കു തിരിഞ്ഞു. ആനൃശംസ്യമാണ് പരമമായ ധർമ്മമെന്ന് അരവിന്ദഘോഷ് ഏകനായി മുന്നിട്ടുനിന്ന് ഉപദേശിക്കയുണ്ടായതു് ഒളിച്ചുനില്ക്കുന്ന അമർഷവാന്മാർക്ക് ഉൾക്കൊള്ളാവതായില്ല. അവർ സ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി ആത്മബലിക്കല്ലാ, ആ സ്വാതന്ത്ര്യത്തെ നിരോധിക്കുന്നവരോടു പ്രതിക്രിയയ്ക്കാണ് മുതിന്നു

ത്ത്. ഇവരെ നേർവഴിക്കു തിരിക്കുവാൻ അരവിന്ദഘോസ് ആവുന്നതും പ്രവർത്തിക്കയുണ്ടായി. മനുഷ്യന്നു താനാണു തന്റെ ബന്ധു—താൻതന്നെയാണു തന്റെ ശത്രു; തന്നിൽനിന്നാണു തന്റെ അഭ്യുദയം; തന്നിൽനിന്നാണു തന്റെ അസ്തമയം; അതുകൊണ്ടു മനുഷ്യൻ നന്നാകുവാൻ തന്നെത്താൻ തപിക്കുകയെന്നല്ലാതെ അന്യനെ പീഢിപ്പിക്കയരുത്—എന്നിങ്ങിനെ അരവിന്ദഘോസ് നാടാകമാനം നടന്നു ഘോഷിച്ചുതുടങ്ങിയതിൽ ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗം ദുർവ്യാഖ്യാനം ചെലുത്തുമാറായി. തന്നെത്താൻ നന്നാകുവിൻ; സ്വദേശീയത്വത്തിലേക്കു തിരിയുവിൻ; സ്വയംഭരണത്തിലേക്ക് ഇറങ്ങുവിൻ—എന്ന് അദ്ദേഹം നാട്ടുകാരോടു വിളിച്ചുപറയുന്നതുകേട്ടു ബ്രിട്ടീഷ്ഗവണ്മെണ്ടിനെ അവഗണിക്കയാണെന്ന് അദ്ദേഹത്തോടു ഭരണാധികാരികൾക്കു പഴിയാണുണ്ടായതു്. അദ്ദേഹത്തെക്കൂടിയും ബന്ധനത്തിലാക്കിയാൽ ബങ്കാളം ശാന്തമാകുമെന്നു് അവർ മോഹിച്ചു.

1908-ാമാണ്ടിൽ കാൽക്കട്ടയിലെ മാണിക്തോലയിൽവെച്ചു ഹിംസാപരന്മാരാരോ വെള്ളക്കാരുടെനേരെ ബോമ്പെറിയുകയുണ്ടായി. അത്തരം നൃശംസകർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു് അരവിന്ദഘോസ് ബഹുദൂരം മാറിട്ടാണു നില്ക്കുന്നതെങ്കിലും, അതിനെപ്പററി വിചാരിക്കാതെ അദ്ദേഹത്തേയും ആ കേസ്സിൽ പോലീസുകാർ ബന്ധിച്ചു. അങ്ങിനെ അദ്ദേഹം അലിപുരം ജെയിലിൽ ഒരുവർഷത്തോളം കുടുങ്ങി. അത്രയും നാളേക്കു ഭരണാധികാരികൾക്കു സ്വാസ്ഥ്യമുണ്ടായി. അരവിന്ദഘോസിന്നാവ

ട്ടെ, സാംസാരികവ്യാകുലതയിൽനിന്നു മാറിനിന്ന് ആധ്യാത്മികജ്യോതിസ്സിൽ മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രമായി പ്രവർത്തിക്കുവാൻ അപ്പോഴം അവസരം കിട്ടി. വിജനത്തിൽ ധ്യാനമഗ്നനാകുകയെന്നതാണ് അപ്പോഴം അരവിന്ദഘോഷ് ചെയ്യുണ്ടായതു്. ആ കാരാഗാരത്തിൽ മനഃപ്രഭാവത്താൽ അദ്ദേഹം തപോവനം ചമച്ചു. അവിടെ ഉഗ്രതപസ്സിൽ തപിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം കൃഷ്ണനെ വിളിച്ചു. അപ്പോഴം ജഗന്മൂർത്തിയായി കൃഷ്ണൻ പ്രത്യക്ഷമായി. കാരാഗൃഹത്തിലാണല്ലോ കൃഷ്ണനെ പ്രസവിച്ചതു്! കൃഷ്ണൻ അവതരിച്ചതു് എങ്ങോ അങ്ങേണു താൻ എത്തിയിരിക്കുന്നതെന്നറിഞ്ഞു് അദ്ദേഹം ആനന്ദിച്ചു. ഒക്കെയും കൃഷ്ണമയമാണെന്നു് അദ്ദേഹം കാണുകയുംചെയ്തു. 'കേസ്സ്' വിചാരണ'യിലല്ലാ കൃഷ്ണവിചാരത്തിലാണു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സു് ഉഴന്നിനിന്നതു്. അപ്പൊഴത്തെ അവസ്ഥയെപ്പററി അദ്ദേഹം മറെറാരിക്കൽ പ്രസ്താവിച്ചതാവിതു്:—

"എന്നെ ഞാൻ കൃഷ്ണന്നായി അർപ്പിച്ചു. ഏതൊരു കർമ്മത്തിലും അദ്ദേഹത്തിന്റെ തൃക്കൈവിളയാട്ടം ഞാൻ കണ്ടു. കാന്ദിതവും വ്യാകുലതയും അല്പമായി ആദ്യമുണ്ടായതു ക്രമേണ നീങ്ങി എനിക്കു മനശ്ശാന്തികിട്ടി. അമ്മയുടെ മടിയിൽ അടങ്ങിയൊതുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ശിശുവിന്റേതുപോലെയുള്ള ആനന്ദം എനിക്കു് അപ്പോഴം ഉണ്ടായി. അങ്ങിനെയിരിക്കെ, പൂർവ്വാഹ്നത്തിലും സായാഹ്നത്തിലും വെളിയിൽച്ചെന്നു ലാത്താമെന്നു പെട്ടെന്നൊരുനാഴം കാരാഗൃഹാധികാരിയിൽ നിന്നു് എനിക്കു് അ

നങ്ങളെകിട്ടി. ജെയിൽദ്വാരത്തിന്നെതിരെ അങ്ങൊരു മരമുണ്ട്. വെളിക്കാറോറാവുകൊണ്ട് ആ വൃക്ഷത്തിൻെറ മൂലത്തിലേക്ക യദൃഛയാ നോക്കിയപ്പോൾ അവിടെ കൃഷ്ണൻ മുരളീധരനായി നില്ക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. പിന്നീട്, സർവ്വസൃഷ്ടിയിലും, സർവ്വചേഷ്ടയിലും ഈശ്വരചൈതന്യമുണ്ടെന്ന് എനിക്ക് അനുഭൂതമായി. സർവ്വം ബ്രഹ്മമയം! അങ്ങുള്ള തൊഴിൽപ്പുരയും, ആ തൊഴുത്തും, ഒഴിഞ്ഞ വാനിടത്തു തെളിഞ്ഞു പറക്കുന്ന പക്ഷികളും, ഇടുങ്ങിയ മുറികളിൽ വിലങ്ങിൽക്കുടുങ്ങിയ ജെയിൽപ്പുള്ളികളുമെല്ലാം ബ്രഹ്മമയംതന്നെയെന്ന് എനിക്കു തോന്നി. അപ്പോൾ പരമമായ ശാന്തിയും അഭിനവമായ ശക്തിയും എന്നിൽ ഉദിച്ചു. എന്തെല്ലാം എങ്ങിനെയെല്ലാം സംഭവിച്ചാലും ദൈവസങ്കല്പത്താൽ അവസാനം ശോഭനമായിട്ടേ പരിണമിക്കയുള്ളുവെന്ന് എനിക്കു ബോധമുണ്ടായി."

ഇതാണ് അരവിന്ദഘോസിന്നു ജെയിൽവാസംകൊണ്ടുണ്ടായ സിദ്ധി. എല്ലാകാൎയ്യങ്ങളും ദൈവത്തിന്ന് അധീനമാണെന്നും, എല്ലാത്തിന്നും ദൈവമാണു കൎത്താവെന്നും നിശ്ചയത്തോടെ അദ്ദേഹം ആ കേസ്സിൽ തീരെ മൌനിയായിട്ടാണു വൎത്തിച്ചതു്. തനിക്കു ബന്ധനമോചനത്തിന്നായി അദ്ദേഹം മനുഷ്യരാരോടും അൎത്ഥിച്ചില്ല. താൻ നിരപരാധിയാണെന്ന് അദ്ദേഹം വാദിച്ചതുമില്ല. കേസ്സിനെ സംബന്ധിച്ച നടപടികളിലെല്ലാം അദ്ദേഹം നിശ്ശബ്ദം നിലകൊണ്ടതേയുള്ളു. തന്നെ പോലീസുകച്ചേരിയിലേക്കു കൊണ്ടുപോകുമ്പോഴും, തന്നെ

ക്കൂട്ടിന്നുള്ളിൽ നിർത്തിക്കൊണ്ടു സാക്ഷികളിൽനിന്നു മജി സ്രേട്ടു തെളിവെടുക്കുമ്പോഴും, തന്നെ വീണ്ടും ജെയിൽ മുറിയിലേക്കു തള്ളുമ്പോഴുമെല്ലാം അദ്ദേഹം കണ്ടുപോന്നതു കൃഷ്ണലീല ഒന്നുമാത്രമാണു്. കൃഷ്ണനു് ഇങ്ങിനെയൊരു കളിക്കു താൻ പാത്രമാകയാൽ തന്റെ ജന്മം സഫലം തന്നെയെന്നോർത്തു് അടിക്കടിയുണ്ടായ ലോമഹർഷണം മാത്രമാണു തൽകേസ്സിനെ സംബന്ധിച്ച് അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു വല്ലതും പ്രകടനമുണ്ടായിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ അതു്.

പിൽക്കാലത്തു ദേശബന്ധുവെന്നു വിശ്രുതിനേടിയ ആ വംഗകേസരിയായ ചിത്തരഞ്ജനദാസാണു് അരവിന്ദഘോസിന്റെ പക്ഷത്തിൽ വക്കീലായി നിന്നു വ്യവഹരിച്ചതു്. സാക്ഷിത്തെളിവുകളെല്ലാം കഴിഞ്ഞു്, ഒടുക്കത്തെ 'വക്കീൽപ്രസംഗ'ത്തിൽ സി. ആർ. ദാസ് മജിസ്രേട്ടിനോടായി അരവിന്ദഘോസിനെക്കുറിച്ചു പറകയുണ്ടായതിൽ ചെറിയൊരംശം മാത്രം ഇവിടെ കാണിക്കാം:—

"ഇദ്ദേഹം—അരവിന്ദഘോസ്—ഈയൊരു കോട്ടിലല്ലാ ഇപ്പോഴും നില്ക്കുന്നതു്. ലോകചരിത്രത്തിലെ അത്യുന്നതമായ ധർമ്മാസനത്തിൻമുമ്പിൽ ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ നില്പു് ഭാവിജനതയ്ക്കു കാണാം. അന്നേക്കു് ഈ കടിലവ്യവഹാരവും ചപലസാക്ഷികളുമൊന്നും കാണുകയില്ല. ഇന്നത്തെ ഈ അസ്വാസ്ഥ്യവും വിദ്വേഷവുമെല്ലാം അന്നേക്കു് അസ്തംഗതമാകും. അരവിന്ദഘോസിന്റെ ഈ ജഡശരീരവും അപ്പോഴേക്കു് ഇല്ലാതായേക്കും. അന്നു്—നമ്മളിൽനിന്നു ബഹുകാലത്തിന്നു

പ്പുറത്തു നില്ക്കുന്ന ആ ജനത അരവിന്ദഘോസിൻെറ യശോമൂത്തിയെ ദേശീയമഹാകവിയെന്നും, ഭാരതമഹാജനനബിയെന്നും, മനുഷ്യലോകത്തിലേ പ്രേമപാരാവാരമെന്നും കീർത്തനംചെയ്യും. അന്ന് ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ തിരുക്കുറം ഈ ഭാരതത്തിൽ മാത്രമല്ലാ, കടലുകൾക്കപ്പുറത്തു ദൂരെദൂരെയായുള്ള നാടുകളിൽപ്പോലും പ്രതിധ്വനിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കും."

ഇങ്ങിനെയുണ്ടായ ചിത്തരഞ്ജനവചോധാരയിൽ മജിസ്ത്രേട്ട് ആമഗ്നനായി. അദ്ദേഹം അരവിന്ദഘോസിനെ നിരപരാധിയെന്നു വിട്ടയച്ചു. 1909 മെയിമാസത്തിൽ അരവിന്ദഘോസ് ജയിലിൽനിന്നു പുറത്തുവന്നു. പോലീസിന്ന് അതിലും തോൽമപററി. അതിൽനിന്നു സത്യദശനമല്ലാ, അമഷകർശനമാണ് അവക്കുണ്ടായതു്. സവ്വഥാ പുണ്യാത്മാവാണ്, ഒന്നുകൊണ്ടും പാപശീലനല്ലാ അരവിന്ദഘോസെന്നു അവക്ക് അറിയുവാൻ മനസ്സുണ്ടായില്ല. അവർ ആ ധർമ്മപരായണനെ വീണ്ടും ബന്ധിക്കുവാൻ പതുങ്ങിപ്പിന്തുടർന്നു.

അരവിന്ദഘോസാവട്ടെ, ദേശീയമായ പ്രാരബ്ധകർമ്മത്തെ പിന്നെയും തുടർന്നു. ഭാരതധർമ്മത്തിൻെറ ഉദ്ധാരണത്തിന്ന് അദ്ദേഹം ധീരതയോടെ യത്നിച്ചു. ഭൌതികത്വത്തെക്കാളധികം ആത്മികത്വമാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ വാമൊഴിയിലും വരമൊഴിയിലും പ്രകാശിച്ചതു്. സ്വധർമ്മവ്രതരാകുവിൻ എന്ന് അദ്ദേഹം നാട്ടുകാരെ വിളിച്ചുണത്തിത്തുടങ്ങി. ജനങ്ങളെ പുന

സ്സംഘടനംചെയ്യുന്നതിലേക്കു് ആത്മതത്വവ്യവഹാരത്തിൽ ഏർപ്പെട്ട പൂർവ്വികാചാരന്മാരെപ്പോലെയാണു് അദ്ദേഹം ദേശീയകാര്യത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചുപോന്നതു്. ആത്മാവിനാൽ മാത്രമാണു് ആത്മാവു് ഉദ്ധൃതമാകവാൻ—തന്നെക്കൊണ്ടു മാത്രമേ താൻ നന്നാകയുള്ളു—എന്ന സത്യത്തെ ജനഹൃദയത്തിൽ പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ അദ്ദേഹം ആവുന്നെടത്തോളം പരിശ്രമിച്ചു. നമ്മെ സംബന്ധിച്ചെടത്തോളം വെറും കൃത്രിമമായ വൈദേശികതത്വത്തെയെല്ലാം വർജ്ജിച്ചു നമുക്കു നൈസർഗ്ഗികമായുള്ള ഭാരതീയതത്വത്തിൽത്തന്നെ നാം പൂർണ്ണമായി പ്രവേശിക്കുന്നതായാലേ നമുക്കു് ഉന്നതിയുണ്ടാകയുള്ളുവെന്നു് അദ്ദേഹം ഋഷിവാക്യവ്യാഖ്യാനംചെയ്തതിൽ രാജദ്രോഹച്ചുവ ചിലക്കു തോന്നിപോലും. ഇംഗ്ലീഷിൽ 'കർമ്മയോഗി'യെന്നും ബങ്കാളിയിൽ 'ധർമ്മം' എന്നും രണ്ടു പത്രങ്ങൾ സ്വന്തമായി അദ്ദേഹം അക്കാലത്തു പ്രകാശിപ്പിച്ചുപോരുകയുണ്ടായി. ഭാരതധർമ്മത്തിന്റെ ഉദ്ധാരണത്താൽ ലോകത്തിന്നാകമാനം സമുൽകർഷമുണ്ടാകുമെന്ന ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടിയാണു് അദ്ദേഹം ആ പത്രങ്ങളിൽ എഴുതീട്ടുള്ളതെല്ലാം. വേദജ്ഞനായ യോഗീന്ദ്രന്റെ സത്യദർശനമാണു് ആ പത്രങ്ങളിലെ ഉള്ളടക്കം. നിഷ്കാമകർമ്മത്തേയും സനാതനധർമ്മത്തേയും അവലംബിച്ചുകൊണ്ടായിരിക്കണം മനുഷ്യരുടെ വിചാരാചാരങ്ങളെന്നു ഭാരതീയമായ വർത്തമാനാവസ്ഥയിൽ എല്ലാ നിലയിലും ഒന്നായും ഒന്നൊന്നായും തൊട്ടുകാണിച്ചുകൊണ്ടു് അദ്ദേഹം വിമർശിക്കയാണു് ആ പത്രങ്ങളെക്കൊണ്ടു ചെയ്തിരുന്നതു്. എന്നിട്ടും, പലക്കുമന്നു്

ആ പത്രങ്ങൾ തീക്കനലുകൾപോലെ തോന്നുകയുണ്ടായി. അന്നുള്ളവർ കാഞ്ഞവെള്ളത്തിൽ വീണ പൂച്ചകളായിരുന്നതിനാൽ ഈ പച്ചവെള്ളത്തെയും പേടിച്ചുപോയെന്നുമാത്രം. 'വന്ദേമാതര'മെന്ന ശബ്ദംപോലും രാജദ്വേഷസൂചകമെന്നു ദുർവ്യാഖ്യാതമായ അക്കാലത്ത്—രാജ്യസ്വാതന്ത്ര്യവ്യവഹാരമേതും ദണ്ഡാധികാരികളെ ക്രുദ്ധരാക്കിവന്ന അക്കാലത്ത്—അമിതവാദികളെന്നു നിന്ദിച്ചുകൊണ്ടു ദേശീയപ്രവൎത്തകന്മാരെയൊക്കെയും നിർദ്ദയം അടിച്ചമൎത്തികൊണ്ടിരുന്ന അക്കാലത്ത്—ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാൎക്ക് ഒട്ടും പ്രിയംകരനല്ലാത്ത അരവിന്ദഘോഷും, സമ്പൂർണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യമാണു നമ്മുടെ പ്രാപ്യസ്ഥാനമെന്നു വേദഘോഷിതമായി ഉദ്ഘോഷിക്കുന്ന ആ പത്രങ്ങളും അന്നിവിടെ പെരുകിക്കിടന്നിരുന്ന ഭീരുക്കളെയെല്ലാം പേടിപ്പിച്ചതിൽ അത്ഭുതമില്ലല്ലോ. അതുകൊണ്ട്, ധർമ്മത്തിനും കർമ്മയോഗിക്കും വേണ്ടുന്നേടത്തോളം പ്രചാരമുണ്ടായില്ല. വളരെയെല്ലാം കഷ്ടപ്പെട്ടുകൊണ്ടാണ് അരവിന്ദഘോഷിന്നു ആ പത്രങ്ങളെ ജീവിപ്പിക്കേണ്ടിവന്നതു്.

തന്നെയും തന്റെ പത്രങ്ങളേയും നാട്ടുകാർ അധികമായും പ്രകടമായും അടുക്കാതെ നിന്നതിൽ അവരെ പഴിക്കുകയല്ലാ അരവിന്ദഘോഷ് ചെയ്തതു്. അദ്ദേഹം തന്നിലേക്കുതന്നെ നോക്കി. നാട്ടുകാരുടെ ഹൃദയത്തിൽ അഭയദാതാവായി നിർബ്ബാധം പ്രവേശിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം തനിക്കു ആത്മവീൎയ്യമുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നു അദ്ദേ

ഹം കണ്ടു. അങ്ങിനെ തന്റെ പ്രബോധനം നാട്ടുകാർ വേണ്ടുന്നത്ര ഏല്ക്കാത്തതിൽ അവരിലല്ലാ തന്നിലാണു അദ്ദേഹം കുററം കണ്ടതു്. ജനങ്ങളെ നയിക്കുവാൻ താൻ ആളായിട്ടില്ലെന്നു് അദ്ദേഹം അറിഞ്ഞു. ഭാരതജനനിയുടെ വത്സനാകുവാൻ താൻ അർഹനായിട്ടില്ലെന്നും അദ്ദേഹത്തിന്നു മനസ്സിലായി. യോഗബലംകൊണ്ടാണു പണ്ടുള്ളവർ ധർമ്മോദ്ധാരണത്തിന്നു ശക്തരായതു്. ആത്മജ്ഞാനം സമ്പൂർണ്ണമായി നേടിയവർ മാത്രമേ ഭാരതത്തിൽ സുസ്ഥിരമായി പ്രശോഭിച്ചിട്ടുള്ളു. ആത്മാവിനെ അറിഞ്ഞാൽ എല്ലാം അറിയാമെന്നും, ആത്മയോഗമുണ്ടായാൽ സർവ്വജനയോഗം അനായാസേന സാദ്ധ്യമാണെന്നും ഋഷിവാക്കുണ്ടു്. വാഗ്വീര്യംകൊണ്ടോ, ബാഹുബലംകൊണ്ടോ താൽക്കാലികമായിമാത്രം അല്പം യശസ്സോ, അല്പം, ശ്രേയസ്സോ നേടാമായിരിക്കാം. അതു വെറും സ്വാർത്ഥം. ധർമ്മസംസ്ഥാപനമാവട്ടെ നാവിലൊ കൈയിലൊ അല്ല, ആത്മാവിലാണു വേണ്ടതു്. അധർമ്മത്തെ അടിച്ചമർത്തി, ധർമ്മത്തെ പിടിച്ചുയർത്തിയ മഹാപുരുഷന്മാർ യോഗസിദ്ധന്മാരാണു്. അതുകൊണ്ടു ഭാരതത്തെ സമുദ്ധരിക്കേണമെങ്കിൽ അതു യോഗബലംകൊണ്ടല്ലാതെ കഴികയില്ല. സൂര്യൻ ഉദിക്കട്ടെ; അപ്പോൾ സർവ്വത്ര സുദീപ്തമായ്ക്കൊള്ളും. ഈ ഘോരാന്ധകാരത്തിൽ വെറും കൈത്തിരികൊണ്ടു ജനതയ്ക്കാകമാനം പ്രകാശം നൽകുവാൻ പുറപ്പെടുന്നതു വെറും വ്യാമോഹം! തന്നിലുള്ള വാഗ്ദീപം കണ്ടുമാത്രം ഈ തമോമഗ്നരായ ജനങ്ങൾ തന്നെ വിശ്വസിച്ചുകൊണ്ടു് അടുക്കുന്നതല്ലെന്നും, തന്നിൽ യോഗതേജോമൂർത്തി

യുടെ ആവേശമുണ്ടായാൽ ജനങ്ങളേവരും നിർഭയം അനുഗമിച്ചുകൊള്ളുമെന്നും അരവിന്ദഘോസിന്നു ബോധമുണ്ടായി. വേദകാണ്ഡാഗാരത്തിൽ ആത്മാവിനെ പ്രവേശിപ്പിച്ച യോഗധനം നേടുവാൻ അദ്ദേഹം മുതിൎന്നു. കർമ്മമെല്ലാം നിൎത്തിവെച്ചു തപസ്സിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം തിരിഞ്ഞു. വാസ്തവത്തിൽ, തപസ്സിന്നു് അധികാരിയാകുവാൻ അഭ്യസിക്കുകയാണു് അത്രയും കാലം അദ്ദേഹം ചെയ്തതു്. സുഖദുഃഖാദി ദ്വന്ദ്വങ്ങളേയും, കാമക്രോധാദി വികാരങ്ങളേയും നിഗ്രഹിച്ചവൻ മാത്രമേ തപസ്സിന്നു ശക്തനാകയുള്ളൂ. ത്യാഗപൂൎവ്വകമായ ജനസേവനത്താലും, സത്യധർമ്മാത്മകമായ പരാക്രമത്താലും അദ്ദേഹം ശോകഭയങ്ങളെയെല്ലാം വെന്നുകഴിഞ്ഞപ്പോൾ ഇനിയിറങ്ങാം തപസ്സിലേക്കെന്നായി.

'ധർമ്മ'ത്തിന്നും 'കർമ്മയോഗി'ക്കും ഏതാണ്ടു് ഒമ്പതുമാസത്തോളമേ ആയുസ്സുണ്ടായുള്ളൂ. അപ്പോഴെക്കും ലൌകികവ്യവഹാരങ്ങളിൽനിന്നു് അരവിന്ദഘോസ് അന്തർദ്ധാനം ചെയ്തു. ബ്രിട്ടീഷിന്ത്യയിലെങ്ങും തന്റെ ശരീരത്തിന്നു് അദ്ദേഹം രക്ഷകണ്ടില്ല. തന്നെക്കൂടിയും ഘോരദണ്ഡവിധിയാൽ നിൎവ്വീൎയ്യനാക്കുവാൻ സൎക്കാർ കിങ്കരന്മാർ തരംനോക്കിക്കൊണ്ടു് എപ്പൊഴും ചുഴന്നുനിൽക്കുന്നുണ്ടെന്നറികയാൽ, ആ ബാധയിൽനിന്നു് ഒഴിയുന്നതിന്നു് അദ്ദേഹത്തിന്നു നാടുവിടേണ്ടിവന്നു. പരന്ത്രീസുനാടായ പുതുച്ചേരിയിലേയ്ക്കു് അദ്ദേഹം ആശ്രമവാസത്തിന്നായി യാത്രയായി.

അപ്പൊഴെക്കും, അരവിന്ദഘോസിന്റെ നേരെ സൎക്കാരിൽനിന്നു നിയമാസ്ത്രപ്രയോഗമുണ്ടായി. അദ്ദേ

ഹം തന്റെ നാട്ടുകാരെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടു 'കർമ്മയോഗി'യിൽ ഒടുക്കം എഴുതിയ ലേഖനം രാജദ്രോഹാത്മകമാണെന്നു തോന്നിക്കൊണ്ടു നീതിനിർവ്വാഹകന്മാർ ഇടഞ്ഞു. അവർ പ്രയോഗിച്ച അസ്ത്രത്തിന്നു ഫ്രഞ്ചുദുർഗ്ഗം അഭേദ്യമാകുകയാൽ അവക്കു നിരാശരാവേണ്ടിവന്നു. പുതുച്ചേരിയിൽ എത്തിക്കഴിഞ്ഞ അരവിന്ദഘോഷിലേക്കു് അവരുടെ നിയമബാഹുവിന്നു നീളമില്ലായ്കയാൽ അതു പിൻവലിച്ചു്, കർമ്മയോഗിയുടെ അച്ചുകൂടത്തിന്മീതെ ആഞ്ഞുവിട്ടു. എന്നാൽ, ആ കേസ്സിലും നിർവ്വഹണാധികാരികൾക്കു തോല്മയാണുണ്ടായതു്. അരവിന്ദഘോഷിന്നും കർമ്മയോഗിക്കും അപരാധമില്ലെന്നു ഹൈക്കോർട്ടുവിധി ഉണ്ടായി.

VI

1910-ാമാണ്ടു് ഏപ്രിൽമാസം 4-ാംതിയ്യതി അരവിന്ദഘോഷ് പുതുച്ചേരിയിൽ പ്രവേശിച്ചു. അന്നുമുതൽ ഇന്നുവരെ അദ്ദേഹം ആ നാട്ടിൽത്തന്നെയാണു്. അവിടെനിന്നു് ഒരിടത്തേക്കും ഒരു മുഹൂർത്തത്തേക്കുപോലും അദ്ദേഹം അകന്നിട്ടില്ല. കാൺഗ്രസ്സിൽനിന്നു് അദ്ദേഹത്തെ പലകുറി വിളിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. കാലമായില്ലാ എന്നാണു് അതിന്നു് അപ്പൊഴെല്ലാം മറുപടി.

പുതുച്ചേരിയിൽ പാർപ്പാക്കിയതിൽപ്പിന്നെ, ആദ്യം നാലുകൊല്ലത്തേക്കു് അരവിന്ദഘോഷ് യാതൊരു ലൌകികവിഷയത്തിലും മനസ്സു ചെലുത്തിയില്ല. ഏകാഗ്രമായി ധ്യാനനിഷ്ഠയിൽ അദ്ദേഹം ഏർപ്പെട്ടു. ചിത്തവൃത്തിനിരോധമായ യോഗത്തിൽ അദ്ദേഹം നിശിതവ്രതത്തോടെ സുസ്ഥിതനായി. ഇന്ദ്രിയഗ്രാമങ്ങളെ കീഴട

ക്കിയവൻമാത്രമേ മഹാകർമ്മങ്ങൾക്കേതിന്നും ശക്തനാകയുള്ളു. നാലുകൊല്ലത്തെ തപസ്സുകൊണ്ടു് അരവിന്ദഘോഷ് ജിതേന്ദ്രിയനായി. അന്തസ്സാരമെല്ലാം ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽക്കൂടി ഒഴിഞ്ഞുപോകുന്നതുകൊണ്ടാണു മനുഷ്യനു് ആത്മവീര്യമില്ലാതാകുന്നതു്. ഇന്ദ്രിയങ്ങളെ നിഗ്രഹിച്ചു മനസ്സിനെ ഒതുക്കുമ്പോൾ ആത്മാവിനെ പ്രാപിക്കുന്നതിന്നു് അവൻ ബലാന്വിതനാകും. ഈ ബഹിർല്ലോകത്തിലല്ലാ, ആ അന്തരാത്മാവിലാണു മനുഷ്യന്നുള്ള ശാശ്വതമായ സിദ്ധികളെല്ലാം. ആത്മാവിന്റെ നിഴലാണു വെളിയിൽ ഇക്കാണുന്നതു മുഴുവൻ. അകത്തെ ജ്യോതിസ്സിലല്ലാ, പുറത്തെ നിഴലിലാണു ഇന്ദ്രിയവ്യാപാരം. അതുകൊണ്ടെപ്പോഴും ഭയശോകാധീനനായി മനുഷ്യന്നു കഴിയേണ്ടിവരുന്നു. ഛായയെവിട്ടു ജ്യോതിസ്സിലേക്കു തിരിയേണമെങ്കിൽ ആദ്യം മനസ്സിനെ അന്തർമ്മുഖമാക്കണം. അതിന്നു് ഇന്ദ്രിയങ്ങളെല്ലാം ബഹിർല്ലോകത്തിൽനിന്നു പിൻവലിക്കണം. അത്രയുംകാര്യം നാലുകൊല്ലംകൊണ്ടു് അരവിന്ദഘോഷ് സാധിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തിന്നു് ആത്മികമാർഗ്ഗം തുറന്നുകിട്ടി. അതോടുകൂടി വേദാഭ്യാസത്തിന്നു് അദ്ദേഹം അധികാരിയായി.

1914-ാമാണ്ടു് അരവിന്ദഘോഷ് "ആര്യ്യ"യെന്ന ഇംഗ്ലീഷ്മാസികപത്രം ആരംഭിച്ചു. ലോകമഹായുദ്ധവും അക്കൊല്ലം തന്നെയാണല്ലോ തുടങ്ങിയതു്. ആധുനികലോകത്തിന്നു സുഗ്രഹമാകുമാറു വേദവ്യാഖ്യാനമാണു് ആര്യ്യയിലെ വിഷയം. അരവിന്ദഘോഷ് ഗഹന

വേദാന്തവനത്തിൽ പ്രാഗത്ഭ്യത്തോടെസഞ്ചരിക്കുമ്പോഴും അവിടെ കാണുകയുണ്ടായ വിഭവങ്ങളിൽ നിന്ന് ഒട്ടചിലതു പുറത്തേക്കിട്ടുതരികയാണ് 'ആര്യ്യ'കൊണ്ടു ചെയ്യുന്നത്. ഭൂലോകത്തിന്നു സ്വർല്ലോകവുമായുള്ള ഇടപാടു പൌരാണികകാലത്തെപ്പോലെ ഇപ്പോഴും ആവാമെന്ന് അദ്ദേഹം കാണുന്നു. വേദജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ അതു തന്നെയാണു ദേവലോകത്തിലേക്കുള്ള താക്കോൽ. അതുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം ത്രയീവിദ്യയിലേക്കു ജനതയെ ആകർഷിക്കുവാൻ ആര്യ്യയെക്കൊണ്ട് ആവുന്നതു പരിശ്രമിച്ചിട്ടുണ്ട്. വേദത്തിൻെറ മഹത്വവും അരവിന്ദഘോഷിൻെറ പാണ്ഡിത്യവും ആര്യ്യയിൽ നല്ലവണ്ണം കാണാം. ഭാരതത്തിന്നു വേദത്തിൽ കൂടിയല്ലാതെ ഉൽകർഷമുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്നും, ഭാരതം ഉണർന്നാലല്ലാതെ ലോകം ശാന്തിനേടുന്നതല്ലെന്നുമാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ മതം. വിവേകാനന്ദനെക്കാൾ കുറെക്കൂടിയും അകത്തേക്കു കടന്നുകൊണ്ടാണ് അദ്ദേഹം വേദത്തെ ദർശിക്കുന്നത്. അഥവാ, വിവേകാനന്ദൻ സാമാന്യന്മാരെ—അരവിന്ദൻ പണ്ഡിതന്മാരെ വേദത്തിലേക്കു വിളിക്കുന്നു. ഈ ഭൂമിയിൽത്തന്നെയാണു സ്വർഗ്ഗമെന്നു വേദത്തിൽ കാണാമെന്നും, യോഗത്താൽ മനുഷ്യന്ന് അമർത്ത്യനാവാമെന്നും, ഭൂമിയിൽ ഇക്കാണുന്നതെല്ലാം ദേവകാര്യ്യമാകയാൽ ഏതു മനുഷ്യന്നും ഇവിടെ നിർഭയം വിഹരിക്കാമെന്നും അരവിന്ദഘോഷ് ആര്യ്യയിൽ പ്രമാണപൂർവ്വം പ്രസ്താവിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഭഗവൽഗീതയേയും അദ്ദേഹം ആര്യ്യയിൽ വ്യാഖ്യാനിച്ചിരിക്കുന്നു. തിലകവ്യാഖ്യാനം കർമ്മപ്രധാനമാണല്ലോ. അരവിന്ദവ്യാഖ്യാനം യോഗപ്രധാനമാണ്.

ഇപ്പോഴത്തെ സയിൻസ് എത്രത്തോളം ഉയൎന്നിട്ടുണ്ടോ അത്രയും ഉയരെ ഭഗവൽഗീതയെ പൊക്കിവെക്കുകയാണു ബാലഗംഗാധരതിലകൻ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. സ്വൎഗ്ഗത്തിൽനിന്നു്—ശാന്തിയിൽ നിന്നു്—ആത്മതേജസ്സിൽ നിന്നു്—അഖണ്ഡപരിപൂൎണ്ണത്തിൽ നിന്നു്— നിത്യസ്വരാജ്യത്തിൽനിന്നു്—മനുഷ്യർ ഇപ്പോൾ എത്രത്തോളം അകന്നിരിക്കുന്നുവെന്നു് അളന്നുകാണിക്കുന്നതാണു് അരവിന്ദഘോസിന്റെ ഗീതാവ്യാഖ്യാനം. കൎമ്മമയമാണു ലോകമെന്നു് അദ്ദേഹവും കാണുന്നുണ്ടു്. എന്നാൽ, ആ കർമ്മം സചേതനമാകേണമെങ്കിൽ യോഗയുക്തമാവേണമെന്നു് അദ്ദേഹം ഉപദേശിക്കുന്നു. കർമ്മപ്രഭാവംകൊണ്ടു മനുഷ്യനു സ്വൎഗ്ഗത്തിൽ—മോക്ഷത്തിൽ—എത്താമെന്നു തിലകൻ കാണിക്കുന്നു. യോഗബലംകൊണ്ടു സ്വൎഗ്ഗത്തെ മനുഷ്യനു തന്നിലേക്കു വലിക്കാമെന്നതാണു് അരവിന്ദന്റെ ദർശനം. ഈ മനുജജീവിതത്തിൽത്തന്നെ അമരസാമ്രാജ്യം സ്ഥാപിക്കാമത്രേ. അവനവനിൽത്തന്നെ അകത്തു മറഞ്ഞുകിടക്കുന്ന ആ സാമ്രാജ്യത്തെ പുറത്തേക്കു കൊണ്ടുവരുകമാത്രമേ വേണ്ടതുള്ളൂ. അതു യോഗത്താൽ സാധിക്കും. അതിന്നുള്ള വഴി വേദത്തിലുണ്ടു്—ഇതാണു് അരവിന്ദമതം. ഇതിനെക്കുറിച്ചു് ആൎയ്യയിൽ വിവിധരൂപേണ ഹൃദയംഗമമായി വ്യവഹരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അരവിന്ദസാഹിത്യനിധിയാണു് 'ആൎയ്യ'. ആ നിധിയെക്കൊണ്ടു ലോകം ഇനിയങ്ങോട്ടാണു ഭൂരിസമ്പന്നമാകുവാൻ പോകുന്നതു്. ദുർല്ലഭം ചില പണ്ഡിതാഗ്രേസരന്മാർ മാത്രമേ ഇപ്പോൾ അതിൽ കണ്ണെത്തിട്ടുള്ളൂ. അവർതന്നെയും അതിനെ

ചിന്താവിഷയമാകുവാൻ ഇപ്പോൾ കാലമായിട്ടില്ല. ലോകത്തിനു ഇനിയുമെത്രയോ തപിക്കുവാനുണ്ടു്. തപിച്ചു തപിച്ചു പാകമാകുമ്പോൾ ഈ ഭ്രാന്തിയിൽനിന്നു സാക്ഷാൽ ശാന്തിയിലേക്കു ലോകം തിരിയും. അപ്പോഴേക്കുള്ള നേട്ടമാണു് അരവിന്ദഘോസിന്റേതു്.

ആറുകൊല്ലം മാത്രമേ അരവിന്ദഘോസ് ആര്യയെ നടത്തുകയുണ്ടായുള്ളു. 1921 മുതൽക്കു് അദ്ദേഹം 'ദേവമണ്ഡലം' സ്ഥാപിക്കുവാനാണു പരിശ്രമിച്ചുപോരുന്നതു്. ഭൂമിയിൽത്തന്നെ ദേവത്വം നേടിയ മനുഷ്യരെ അദ്ദേഹത്തിന്നു വളർത്തണംപോലും. ഇതിനെപ്പററി അദ്ദേഹം 1920-ൽ പ്രസ്താവിക്കയുണ്ടായതു നമുക്കു നോക്കാം:—

"ഇപ്പോൾ ഭാരതീയർ നശിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണു്. അങ്ങിങ്ങൊരോ ഒട്ടു ചില യോഗികളും ബ്രഹ്മചാരികളും ആത്മസ്വാതന്ത്ര്യം ഭുജിക്കുന്നുണ്ടാവാം; അല്പം ചില ഭക്തന്മാർ പ്രേമാനന്ദത്തിൽ മദോന്മത്തരായി ആറാടുന്നതുമുണ്ടാവാം. മറെറല്ലാവരും ചൈതന്യഹീനരായി ഘോരതമസ്സിൽ ആണ്ടുകിടക്കുകയാണിപ്പോൾ. ജ്ഞാനദൃഷ്ടിയും മനോബലവും ഇല്ലായ്കയാലാണു ഭാരതീയൎക്കു് ഇങ്ങിനെ അധഃപതിക്കേണ്ടിവന്നതു്. മാനസികമായി ബലഭൂയിഷ്ഠരാണു പാശ്ചാത്യർ. ഏതുകാൎയ്യത്തെക്കുറിച്ചും അവൎക്കു ഗാഢമായി വിചിന്തനം ചെയ്യുവാൻ ശക്തിയുണ്ടു്. മഹാകൎമ്മങ്ങളിൽ അവർ ഉത്സാഹത്തോടെ പ്രവേശിക്കുന്നു. ഭാരതീയരാവട്ടെ, ഹീനവിചാരങ്ങളിലും തുച്ഛകാൎയ്യങ്ങളിലുമാണു മനസ്സുചെലുത്തുന്നതു്. ശ്രേഷ്ഠഗണത്തിൽ ചേൎക്കുവാൻ സുദുർല്ലഭമാ

യിട്ടേ ഇവിടെ ആളുള്ളു. പരക്കേയുള്ളവരേവരും ബുദ്ധിയിലും മനസ്സിലും തീരെ ദുർബ്ബലരാണ്. ധൈര്യമോ വീര്യമോ തുള്ളിപോലും അവരിൽ കാണുന്നില്ല. ഒരേനിമിഷത്തെ ഉദ്യോഗത്താൽ അവർ തളർന്നുപോകുന്നു. എങ്കിലും, പൂർവ്വികന്മാരുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ടു ഭാരതത്തിൽ ആത്മികബലം ഇപ്പോഴും അന്തർല്ലീനമായി അവശേഷിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതു മറെറല്ലാബലത്തെയും അടിച്ചുതകർത്തു ജയിക്കുവാൻ തക്കവണ്ണം തേജസ്സു കൂടിയതാണ്. ആ ബലത്തെ നമ്മളിൽ ഉറപ്പിക്കുവാൻ നാം വിധിപോലെ ശക്തിയെ ആരാധിക്കണം. ശക്തിപൂജയെ നാം തിരസ്കരിച്ചിരിക്കയാണ്. അതുമൂലം ശക്തിദേവിക്കു നാം വേണ്ടാത്തവരായി. മാനസികഭോഗത്തിൽ ക്രീഡിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നാൽ ജയം നേടാമെന്ന ആശ എനിക്കൊട്ടുമില്ല. പരിവ്യാപ്തമായ ശാന്തിയിൽനിന്നാണു യോഗമൂർത്തിയുടെ ഉദയം. ശക്തിമഹോദധിയിൽ ജ്ഞാനദീപത്തിൽ നിന്നു കിരണാവലികൾ വിളയാടട്ടെ.

ആ കിരണമണ്ഡലത്തിൽ ഐക്യവും, പ്രേമവും, ആനന്ദവും ഉറപ്പും പരപ്പും ചേർന്ന്, അതിരും എതിരുമില്ലാതെ ഉല്ലസിച്ചുവളരട്ടെ. അങ്ങിനെയുള്ള ഉദ്യമത്തിലേക്കാണ് എന്റെ മനസ്സു ചെല്ലുന്നത്. ഇതിലേയ്ക്കു ശിഷ്യന്മാരായി ലക്ഷമോ സഹസ്രമോ വേണമെന്നില്ല. പൂർണ്ണമനസ്കരായി ഒരു നൂറുപേർ ഉണ്ടായാൽ മതി. കാമലോഭങ്ങൾക്കോ മദമാത്സര്യങ്ങൾക്കോ മനസ്സിൽ ഇടം കൊടുക്കാത്തവരായി, സർവ്വകർമ്മങ്ങളെയും സർവ്വവിചാരങ്ങളെയും ദൈവത്തിൽ സമർപ്പിച്ചവരായിരിക്കണം അവർ. തന്നിലുള്ള ദൈവതത്വത്തെ ജ്ഞാനോദയത്താൽ ഉണ

ത്തി സത്യപ്രകാശത്തിൽ ഉൾപ്പൂകി അമരജീവിതത്തെ പ്രാപിച്ചവനാണു രാജ്യത്തിൽ ശ്രേയസ്സുയർത്തുവാൻ സമൎത്ഥൻ. അങ്ങിനെയുള്ള അമരത്വത്തിന്നായി ശ്രമിക്കുന്നവരെ ഉൾപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ടുള്ളതാണു് എന്റെ ഈ ദേവഗണപ്രസ്ഥാനം. ആദ്ധ്യാത്മികമായ ഐക്യത്തെ ആധാരമാക്കി നിലകൊള്ളുന്ന സാക്ഷാൽ ഭാരതധർമ്മത്തെ ഉദ്ധാരണംചെയ്തു് അതിനെക്കൊണ്ടു സവകമ്മങ്ങളെയും നടത്തുന്നതിന്നാണു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്. ആത്മശുദ്ധി അന്തരംഗത്തിൽനിന്നാണു് ഉണ്ടായിവരേണ്ടതു്. ബാഹ്യമായ വികാരഭേദംകൊണ്ടു മാത്രം ശ്രേയോവഹമായ ശുദ്ധിയാകയില്ല. ഓരോ മനുഷ്യനേയും അവനവന്റെ പ്രകൃതിപോലെ വളരുവാൻ വിടണം. മോക്ഷമെന്നോ, നിൎവ്വാണമെന്നോ പേരിൽ പാരത്രികമായി മാത്രം ആത്മസായൂജ്യത്തിന്നായി ഉദ്യമിക്കുവാൻ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതാണു പഴയ ധാർമ്മികവിധികളെല്ലാം. ഐഹികമായിട്ടുതന്നെ ദൈവത്വം നേടാമെന്നുള്ളതുകൊണ്ടു് അതിലേക്കാണു് എന്റെ പോക്കു്. സൂക്ഷ്മശരീരത്തിലൊ പരലോകത്തിലൊ മാത്രമല്ല, ഈ സ്ഥൂലശരീരത്തിൽതന്നെ—ഈ ലൌകികജീവിതത്തിൽതന്നെ—ആത്മാവിനെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം. ഈ ജീവിതം തീരെ തുച്ഛമാണെന്ന മതത്തോടു ഞാൻ യോജിക്കുന്നില്ല. ഈ ഭൌതികജീവിതത്തെ ആത്മസാന്നിദ്ധ്യത്താൽ തേജോമയമാക്കാമെന്നു ഞാൻ കാണുന്നുണ്ടു്. ഈ ജീവിതത്തിൽ നാം ഈശ്വരനെ പ്രകടമായി പ്രതിഷ്ഠിക്കണം. ഭൌതികജീവിതവും ആത്മികജീവിതവും ഒന്നാക്കിത്തീൎക്കണം. ജ്ഞാനജ്യോതിസ്സിനെപ്രാപിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞാൽ

ജീവിതരഹസ്യമെല്ലാം വെളിപ്പെടും. ഈശ്വരൻെറ നിത്യലീലയാണുലോകമെന്ന് അപ്പോൾ നാം കാണും. ആ ലീലയുടെ പ്രകാശമാണ് ആത്മാവ്. സൂക്ഷ്മമോ സ്ഥൂലമോ ആയ സർവ്വഭൂതങ്ങളിലും ബ്രഹ്മമുണ്ട്. ബ്രഹ്മജ്ഞാനമുണ്ടായാൽ നിത്യാനന്ദം സുകരമായി. ശരീരം, മനസ്സ്, ജീവൻ, ലോകം എന്നിവയിലെല്ലാം അപ്പോൾ ആനന്ദിക്കാം. അങ്ങിനെ ഈ ജീവിതത്തിൽത്തന്നെ സച്ചിദാനന്ദം ഭോഗ്യമാകുന്നതാണ്. ഈ നിശ്ചയത്തോടുകൂടിയാണു ഞാൻ യോഗനിഷ്ഠയിൽ പ്രവേശിച്ചിരിക്കുന്നതു്."

ഈ 'പ്രസ്ഥാന'ത്തിൽ ആദ്യം അരവിന്ദഘോസിനു നാലോ അഞ്ചോ അനുയായികൾ മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളു. ക്രമേണ ഇവരുടെ സംഖ്യ വർദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. വിധിവത്തായി യോഗമാർഗ്ഗത്തെ അനുസരിച്ചു ദൃഢവ്രതരും ത്യാഗശീലരുമായ യമികളാണ് അദ്ദേഹത്തിൻെറ ശിഷ്യന്മാർ. അവരെല്ലാം വിദ്യാതപത്തിൽ പ്രശസ്തരാണ്. അവരവർക്കുള്ള സർവ്വസ്വത്തെയും ഭക്തിപൂർവ്വം സമർപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ഗുരുസേവനം ചെയ്യുന്നവരാണവർ. ഹിന്ദുവും ബൌദ്ധനും ക്രിസ്ത്യാനിയും മുസ്സൽമാനും അവരിൽ ഉൾപ്പെട്ടിട്ടുണ്ടു്. ഇന്ത്യയിൽ നിന്നു മാത്രമല്ലാ, ഇംഗ്ലണ്ടിൽനിന്നും ഫ്രാൻസിൽനിന്നും അമേരിക്കയിൽ നിന്നും സത്യകാമന്മാർ ആ ശിഷ്യഗണത്തെ വർദ്ധിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. സാധകന്മാരായിട്ടാണ് അരവിന്ദാശ്രമത്തിൽ ഇവർ പ്രവർത്തിക്കുന്നതു്. വീടും നാടും വിട്ട്, പേരും പെരുമയും മറന്ന്, ഇന്ദ്രിയസുഖങ്ങളിൽ വിര

ക്തരായി, പൂർവ്വികമായ നേട്ടമെല്ലാം ആശ്രമത്തിന്നായി അർപ്പിച്ച് അവർ അരവിന്ദഘോഷിനെ. പരിചരിച്ചുകൊണ്ടു വാഴുന്നു. മനുഷ്യജീവിതത്തിലേക്കു ദേവപ്രഭാവത്തെ ആനയിക്കുവാൻ പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരാണവർ. ആത്മതേജസ്സിനെ ഉജ്ജ്വലിപ്പിച്ചു ലോകത്തിന്നു ശാന്തി നൽകുവാൻ ഉഗ്രതപസ്സിൽ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്നവരാണവർ. അവർക്കിടയിൽ സ്ത്രീകളുമുണ്ട്. എല്ലാവരും ബ്രഹ്മചാരികളാണ്.

ഏററവും വിനീതമായിട്ടാണ് ആശ്രമവാസികളുടെ ജീവിതം. സത്വഗുണപ്രധാനമായ പദാർത്ഥങ്ങൾ മാത്രമേ അവർ ഭുജിക്കയുള്ളു. ഭക്ഷ്യഭോജ്യങ്ങളെല്ലാം നിശ്ചിതകാലത്തു പരിമിതമായിട്ടാണ് അവർ സേവിക്കുന്നതു്. ആശ്രമസംബന്ധമായ എല്ലാ ജോലികളും ശിഷ്യവർഗ്ഗം നിർവ്വഹിക്കുന്നു. ജീവിതത്തിന്ന് അപേക്ഷിതമായ ഏതു ജോലിക്കും ഉച്ചനീചഭേദമില്ല. ശുചിത്വം അകത്തും പുറത്തും ഒരുപോലെ നിഷ്കൃഷ്ടമായി ആചരിക്കുന്നുണ്ടു്. ആശ്രമഭരണസ്ഥാപനത്തെ പല ഡിപ്പാർട്ടുമെൻറുകളായി വിഭജിച്ചിരിക്കുന്നു. കലവറ, അടുക്കള, മരാമത്തു്, കൃഷി, വിദ്യാഭ്യാസം, വൈദ്യം, ശുചീകരണം, വിളക്കുവെപ്പു്, എന്നിങ്ങനെയുള്ള വകുപ്പുകൾ പല ഉപശാഖകളോടുകൂടി ഇവിടെ കാര്യക്ഷമമായി നടത്തിവരുന്നു. ലോകത്തിലേ പല ഭാഷകളിലുമുള്ള ഉൽകൃഷ്ടഗ്രന്ഥങ്ങളെല്ലാം അടക്കിക്കൊണ്ടു വലിയൊരു വായനശാലയും ഇവിടെയുണ്ടു്. പല വീഥികളും ഓരോ വീഥിയിലും പല മന്ദിരങ്ങളുമായിട്ടാണ്

ആശ്രമം. ഓരോ മന്ദിരവും ഓരോ ഉദ്യാനമദ്ധ്യത്തിലാണു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്. വൈദ്യുതദീപമാണു് എല്ലാ വീട്ടിലേയ്ക്കും വെളിച്ചത്തിന്നു്. കുടിക്കുവാൻ ശുദ്ധജലം തയ്യാറാക്കുന്നതു യന്ത്രപ്രയോഗത്താലാണു്. പാത്രങ്ങളുണ്ടാക്കുവാനും, ചായം തേയ്ക്കുവാനും, മോട്ടാർ കാർ മുതലായ വാഹനങ്ങൾക്കു കേടുതീർക്കുവാനും, തുണികൊണ്ടും തോലുകൊണ്ടും ജീവിതരക്ഷയ്ക്കു് അപേക്ഷിതമായ സാമാനങ്ങൾ തയ്യാറാക്കുവാനും മററുമായി വെവ്വേറെ തൊഴിൽശാലകൾ ഇവിടെ അനേകശതമാണു്. ഏതു ശിഷ്യനും വാസനാനുരൂപം വിദ്യാഭ്യാസത്തിൽ ഏർപ്പെടുവാൻ ഇവിടെ സൌകര്യമുണ്ടു്. വിവിധഭാഷാഭ്യാസത്തിന്നും, കാവ്യനിർമ്മാണകൌശലത്തിന്നും, ഗീതം, നൃത്യം, ശില്പം, ചിത്രം മുതലായ വിവിധകലകളിൽ സാമർത്ഥ്യവിശേഷത്തിന്നും, കൃഷിവാണിജ്യവ്യവസായവൈദഗ്ദ്ധ്യത്തിന്നും പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സ്ഥാപനങ്ങൾ ഇവിടെ പ്രവർത്തിച്ചുവരുന്നു. ഇവയിൽനിന്നു ശിഷ്യജനം നേടുന്ന വിജയം മററൊരിടത്തു കൊണ്ടുപോയി സ്വന്തമായി വല്ല കാര്യസിദ്ധിക്കും ഒരിക്കലും ചെലവാക്കിക്കൂടാ. ശിഷ്യരുടെ മനോബലത്തിന്നും ബുദ്ധിവികാസത്തിന്നുംവേണ്ടി മാത്രമാണു വിദ്യാഭ്യാസസംബന്ധമായ ഈ ഏർപ്പാടുകളെല്ലാം. പൂർവ്വാഹ്നത്തിലും സായാഹ്നത്തിലുമാണു യോഗാഭ്യാസം. അതുകഴിഞ്ഞു് അ

വരവരുടെ വാസനപോലെ ഓരോററുക തൊഴിലുക ളിൽ ശിഷ്യർ ചെല്ലുന്നു. അവരവക്കുള്ള ജോലിയെല്ലാം സുവ്യവസ്ഥിതമാണു്; അതിനെ ആരും ഒന്നുകൊണ്ടും അതിലംഘിച്ചുകൂടാ. വിദ്യാവിചാരം, ഭരണനിർവ്വഹ ണം, കൃഷിവ്യവസായം, പരിചരണം, വിദ്യാഭ്യാസം എന്നീ പഞ്ചമുഖങ്ങളോടുകൂടിയതാണു് ആശ്രമമൂർത്തി. ഓരോന്നിലും പല നിലകളുണ്ടു്. അതതിൽ ഏപ്പെ ട്ടവർ അതിൽത്തന്നെ ജാഗ്രത്തായി നിലകൊള്ളണം. യോഗമാണു് ആശ്രമമൂർത്തിയുടെ ആത്മാവു്. അതു് എല്ലാവക്കും ഒരുപോലെയാണു ജീവിതത്തിൽ. ആത്മപ്ര കാശനത്തെ ഉദ്ദേശിച്ചുകൊണ്ടുള്ള യോഗാഭ്യാസത്തിൽ യഥാകാലം യഥാശക്തി എല്ലാവരും ചേരണമെന്നുള്ള തു നിർബ്ബന്ധമാണു്. ആശ്രമവിഷയമായ കാര്യങ്ങള ല്ലാതെ മറെറാന്നും അവിടെ വിനോദസംഭാഷണത്തി നുപോലും വിഷയമല്ലാ. അന്യർക്കാക്കും അനുമതികൂ ടാതെ ആശ്രമത്തിൽ പ്രവേശിച്ചുകൂടാ. ആശ്രമകാര്യാ ത്ഥമല്ലാതെ ശിഷ്യരാരും വെളിയിലേക്ക ചെല്ലുകയുമരു തു്. ആഗസ്റ്റ് 15-ാംനു-യിലെ അരവിന്ദജയന്തിക്കും, നവമ്പർ 24-ാംനു-യിലെ അരവിന്ദസിദ്ധിമഹോത്സവ ത്തിന്നും, ഫിബ്രവരി 21-ാംനു-യിലെ ജഗന്മാതാജയ ന്തിക്കുംമാത്രമേ ആശ്രമത്തിന്നുള്ളിൽ പുറമേയുള്ളവക്ക ചെല്ലുവാൻ അനുജ്ഞകിട്ടുക പതിവുള്ളു. എങ്ങും പ്ര സാദാത്മകമായ ശാന്തം! എങ്ങും സുഭഗമായ മൌനം! എല്ലാവരും സുവ്യവസ്ഥിതം കർമ്മവ്യഗ്രർ!—ഇതാണു് ആശ്രമത്തിലേ അവസ്ഥ.

ഇപ്പോഴേക്ക് ഇരുപത്തൊന്നുകൊല്ലമായി, അരവിന്ദഘോഷ് ഈ ആശ്രമത്തിൽ പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിട്ട്. ഇത്രയും വഷങ്ങൾക്കുള്ളിൽ ഒരിക്കലെങ്കിലും അദ്ദേഹം വെളിയിലെങ്ങും ഇടപെട്ടിട്ടില്ല. പാപ്പിടം മാറേണ്ടിവരികയാൽ അങ്ങിനെ മൂന്നുകുറിമാത്രമേ അദ്ദേഹത്തെ പുറത്തു കാണുകയുണ്ടായിട്ടുള്ളു. ഇത്ര സുദീർഘമായ ആശ്രമവാസം—ഇത്ര വിജനമായ തപോമയജീവിതം—ആധുനികലോകത്തിന്ന് അത്ഭുതാവഹംതന്നെ. യോഗരത്നസിദ്ധിക്കായി ജീവിതക്ഷേത്രത്തിൽ ഒരേ മനസ്സോടെ കിളച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണ് അരവിന്ദഘോസ്. ഇഹപരയോഗം! സവ്വജനയോഗം! ആത്മികഭൌതികയോഗം! കർമ്മഭക്തിജ്ഞാനങ്ങളുടെ ഏകീകൃതയോഗം! മർത്ത്യവർഗ്ഗത്തിൽ, ശശ്വത്തായി, തേജോമയമായി, സവ്വൈശ്വൎയ്യസമ്പൂർണ്ണമായ ദേവയോഗം!

ഉത്തരഭാഗം.

അരവിന്ദഘോസ് 1905-ൽ തന്റെ ഭാര്യയ്ക്കു അയച്ച കത്ത്:—

"പ്രിയേ, മൃണാളിനി,

"ഇപ്പോൾ, നിന്നെ ഞാൻ അറിയിക്കുന്നതു് ഏററവും ഗൌരവംകൂടിയ കാര്യമാണു്. എന്റെ മനോഭാവം ഇതുകൂടാതെ അസാധാരണമായിത്തീർന്നിരിക്കുന്നു. അസാധാരണമായ വിചാരങ്ങളും വികാരങ്ങളും മനസ്സിൽ സംഭവിച്ചുതുടങ്ങിയാൽ ആ അവസ്ഥയെ ഉന്മാദമെന്നാണു ജനങ്ങൾ കാണുന്നതു്. എന്നാൽ, അങ്ങിനെയുള്ള ഉന്മത്തൻ തന്റെ ആ അസാധാരണവിഷയത്തിൽ വിജയം നേടുകയാണെങ്കിൽ, അവനെ അപ്പോൾ മഹാത്മാവെന്നും ജനനായകനെന്നും പുകഴ്ത്തിയേക്കും. എല്ലാം മുമ്പുള്ളതിനെ തുടൻ തുടൻ പോകുന്നതല്ലാതെ നവമായി, അസാധാരണമായ വൃത്തിവിശേഷം ലോകത്തിൽ സുദുർല്ലഭമായിട്ടേ കാണുന്നുള്ളു. ആ അസാധാരണതചംകൊണ്ടു ജയം നേടുന്നവരാവട്ടെ, അതിലധികം ദുർല്ലഭമാണു്. ആയിരത്തിൽ പത്തുപേർ പോലുമില്ലാ അസാധാരണചരിതന്മാർ; പത്തിൽ ഒരാൾപോലുമില്ല സിദ്ധിയെ പ്രാപിക്കുവാൻ. എന്റെ അവസ്ഥയാവട്ടെ, ഉഭയഭ്രഷ്ടമായിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. എന്റെ ഉദ്യമത്തിൽ

സിദ്ധിയെ ഞാൻ സമീപിക്കപോലും ചെയ്തിട്ടില്ല. ആ ഉദ്യമത്തിൽത്തന്നെയും ഞാൻ പൂർണ്ണമായി ഇനിയും ഇറങ്ങിക്കഴിഞ്ഞിട്ടുമില്ല. ലൌകികമായി ഇവിടെ സാധാരണമായുള്ള വിചാരാചാരങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ എനിക്കിപ്പോഠം സ്ഥാനമില്ല. കാര്യസിദ്ധിയൊന്നും എന്നിൽ കാണുന്നതുമില്ല. അതുകൊണ്ടു സാധാരണന്മാരേവരും എന്നെ ഭ്രാന്തനെന്നുതന്നെയാണു വിളിക്കുക. എൻെറ ഈ ഭ്രാന്തിന്നു മൂന്നു കൈവഴികളുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നാമത്തേതു് ഇതാണു്:—

"വിദ്യയേയും വിത്തത്തേയും സംബന്ധിച്ച് അവനവന്നു കിട്ടുന്ന വിഭവങ്ങളിൽനിന്നു തൻെറ കുടുംബസംരക്ഷണത്തിന്നു് അത്യന്തം അപേക്ഷിതമായ അംശം മാത്രമേ മനുഷ്യൻ ചെലവിടാവൂ. കിട്ടിയതു മുഴുവൻ തന്നിയെ തിന്നൊടുക്കുവാൻ മനുഷ്യന്നു് അധികാരമില്ലെന്നാണു് എൻെറ മതം. ദൈവത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നതാണു് ആ നേട്ടങ്ങളെല്ലാം. മനുഷ്യൻ അതെല്ലാം തൻെറ ഉദരഭാണ്ഡത്തിൽ പൊതിഞ്ഞു കെട്ടിവെച്ചു പുഴുക്കുന്നതു ദൈവസമ്മതമല്ലാ. ജീവിതധാരണത്തിന്നു കൂടിയേകഴിയൂ എന്നുള്ളതു മാത്രം എടുത്തു ബാക്കിയുള്ളതെല്ലാം ദൈവത്തിന്നുതന്നെ തിരിയെ കൊടുക്കണം; അതത്രയും ദൈവകാര്യാർത്ഥം വിനിയോഗിക്കുവാനുള്ളതാണു്. എനിക്കു കിട്ടാവുന്നതും കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞതുമെല്ലാം വാരിയെടുത്തു് എൻെറ സുഖഭോഗങ്ങഠംക്കു മാത്രമായി ഞാൻ ചെലവിടുന്നതായാൽ അതു വെറും തസ്കരവൃത്തിയാണു്.

ദൈവത്തിൽനിന്നു് നേടുന്ന ധനം ദൈവകാര്യത്തിന്നായി അർപ്പിക്കാതെ ലോഭത്താൽ സ്വന്തമാക്കുന്നവൻ പാപാത്മാവായ ചോരനാണെന്നു ശാസ്ത്രവിധിയുണ്ടു്. ഇതേവരേക്കും ഒരുരൂപ്പികയിൽനിന്നു രണ്ടണമാത്രം ദൈവകാര്യാർത്ഥം നീക്കിവെച്ചു ബാക്കി പതിന്നാലണയും സ്വന്തം കാര്യത്തിന്നു ചെലവാക്കി അങ്ങിനെ കണക്കു മറിച്ചുകൊണ്ടാണു ഞാൻ കഴിഞ്ഞുപോന്നിരിക്കുന്നതു്. തൻെറയും തൻെറ കുടുംബത്തിൻെറയും ഉദരത്തെ ആവുന്നത്ര നിറച്ചുകൊണ്ടു പരിതൃപ്തിനേടി അങ്ങിനെ നാളുകഠംപോക്കുകയെന്നതു മൃഗങ്ങഠംപോലും ചെയ്യുന്നതാണല്ലോ. ഇപ്രകാരം, തസ്കരവൃത്തിയേയും മൃഗവൃത്തിയേയുമാണു ഞാൻ ഇതുവരെ അനുസരിച്ചുപോന്നതു്; ലോഭാന്ധനായി ആ പാപപ്രവാഹത്തിൽ ഞാൻ ഒഴുകുമാറായി. ഈയിടെയായി എൻെറ മനസ്സു മിഴിച്ചു നോക്കുവാൻ തുടങ്ങിയപ്പൊഴാണു സത്യം വെളിപ്പെട്ടതു്. ഇപ്പോഠം ഞാൻ പശ്ചാത്തപിക്കുന്നു; ഇതുവരെയുണ്ടായ എൻെറ നീചജീവിതത്തെ ഞാൻ വെറുക്കുന്നു. ഇനി ആ വഴിക്കു ഞാൻ ഇല്ലാ. ആ പാപജീവിതഭാണ്ഡത്തെ ഞാൻ അകലെ വലിച്ചെറിഞ്ഞുകളഞ്ഞു.

"ദൈവത്തിന്നു നൽകുകയെന്നാൽ അതു് എങ്ങിനെയാണു്? ധർമ്മ്യകർമ്മങ്ങളിൽ വിത്തത്തേയും വിദ്യയേയും ചെലുത്തുകയെന്നതുതന്നെയാണു ദൈവാർപ്പണം. പരോപകാരമാണു ധർമ്മത്തിൻെറ ആകെക്കൂടിയ പൊരുഠം. ഈശ്വരഭക്തിയുടെ തനിനിറവും പരോപകാരം തന്നെ. പരോപകാരത്തിൽ കൂടി നാം ചെലു

ത്തുന്നതൊക്കെയും ഈശ്വരനിലാണു ചെന്നു ചേരുന്നത്. സ്വന്തം വീട്ടുകാരെ സംപ്രീതരാക്കുന്നതു നാം ചെയ്യുന്ന പരോപകാരത്തിൽ—ദൈവകാര്യത്തിൽ—ഒരംശം തന്നെ. മക്കളെ രക്ഷിക്കുകയെന്നതു മൃഗങ്ങൾ പോലും ചെയ്യുന്നതാണല്ലൊ. അതിന്നപ്പുറം ദായാദന്മാരെ രക്ഷിക്കുകയെന്നായാൽ അവന്നു് അല്പം മനുഷ്യത്വമുണ്ടെന്നായി. എന്നാൽ, അത്രയുംകൊണ്ടു ധർമ്മത്തിന്നു ദീപ്തിയോ പൂർത്തിയോ ഉണ്ടാകുന്നതല്ലാ. ഈ ക്ഷാമകാലത്തു നാടാകമാനം എൻെറ ഗൃഹദ്വാരത്തുവന്നു് അന്നദാനത്തിന്നായി കൈമലർത്തിനിന്നു കേഴുന്നതു പോലെ എനിക്കു തോന്നുന്നു. ഇവിടെ എനിക്കു സഹോദരീസഹോദരന്മാരായി മുപ്പതുകോടിയുണ്ടു്. അവരിൽ എത്രയോ പേർ വിശന്നുവിശന്നുകൊണ്ടു ചാകുന്നു. വേറെയെത്രയോ പേർ രോഗത്താലും ശോകത്താലും തളർന്നുമെലിഞ്ഞു ജീവിതം ദുർവ്വഹമായി ഉഴലുന്നു. അവരെ ആവുന്നത്ര സാന്ത്വനം ചെയ്യേണ്ടതു് എൻെറ ധർമ്മമല്ലയോ? നിനക്കു് ഇതിൽ അഭിപ്രായഭേദമുണ്ടോ?

"എനിക്കു നീ ഇക്കാര്യത്തിൽ അനുജ്ഞതരുമോ! വെറും സാമാന്യനായി നാൾകഴിക്കുവാൻ വേണ്ടേടത്തോളം മാത്രം എൻെറ നേട്ടത്തിൽനിന്നു് എടുത്തു്, ബാക്കിയെല്ലാം ദൈവകാര്യത്തിന്നു ചെലവിടുന്നതിന്നാണു് എൻെറ പുറപ്പാടു്. അങ്ങിനെയൊരു മഹാവ്രതം ഞാൻ സുദൃഢമായി അംഗീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞു. എന്നെ നീ ഇതിൽ അനുകൂലിച്ചു് ആത്മയജ്ഞത്തിന്നു തയ്യാറാകുമെങ്കിൽ എൻെറ അഭിനിവേശത്തിൻെറ സാഫല്യം സുകരമാ

യേക്കും. "ജീവിതത്തിൽ യാതൊരു സുഖവും എനിക്കില്ലാ" എന്നു നീ കൂടക്കൂടെ വിലപിക്കുന്നുണ്ടല്ലോ. നിൻെറ സുഖത്തിന്നു നല്ലൊരുവഴി ഇതാ ഞാൻ കാണിച്ചുതന്നിരിക്കുന്നു. ഈ വഴിക്കു് നീ എന്നെ സഹായിക്കുമോ?

"ഇനി, എനിക്കുള്ള രണ്ടാമത്തെ ഭ്രാന്തിനെക്കുറിച്ചു പറയാം. ഇതു് എന്നെ ബാധിച്ചിട്ടു കുറച്ചുകാലമായി. അഭിമുഖമായി ആത്മാവിനെ ദർശിക്കേണമെന്ന സംരംഭമാണതു്. കാണുന്നതിലും കേൾക്കുന്നതിലുമെല്ലാം ദൈവാംശമെന്നു് ഉച്ചരിക്കയും എതിർപെടുന്നവരെയെല്ലാംവണ്ണങ്ങിനിന്നു കൈകൂപ്പുകയും ചെയ്യുന്നവർ ഇപ്പോഴത്തെ കാലത്തുവലിയ ഭക്തന്മാരായിജനങ്ങൾക്കിടയിൽ നിലകൊള്ളുന്നു. വാക്കിലും ചേഷ്ടയിലുമല്ലാതെ സാക്ഷാൽ ഈശ്വരനിൽ അവരുടെഭക്തി ഒട്ടും ചെല്ലാറില്ല. അവരുടെഈശ്വരവിചാരം നാമരൂപങ്ങളോളമേയുള്ളൂ. ഏകമായ പരമാത്മാവു് ഈ ലോകത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ആ സത്യം സ്വയം അറിയുവാനും അതിനെ നേരെ കാണുവാനും വല്ലതുമൊരു മാർഗ്ഗം നമുക്കു നിശ്ചയമായും ഉണ്ടായിരിക്കണം. ആ മാർഗ്ഗം എത്ര ദുർഗ്ഗമമായിരുന്നാലും അതിൽക്കൂടി അങ്ങോളം ചെല്ലേണമെന്നു ഞാൻ ദൃഢമായി നിശ്ചയിച്ചിരിക്കയാണു്. പരമാത്മാവിലേക്കുള്ള മാർഗ്ഗം നമ്മളിൽത്തന്നെ ഉണ്ടെന്നു പൂർവ്വികശാസ്ത്രങ്ങൾ പറയുന്നു. ആ വഴി നമുക്കു തുറന്നുകിട്ടുന്നതിന്നും, അതിൽക്കൂടി നമുക്കു സഞ്ചരിക്കുന്നതിന്നും ചില വിധികളെല്ലാമുണ്ടു്. അവയെ അനുസരിച്ചു മ

നോവാക്കായങ്ങളെ നിയന്ത്രിക്കുവാൻ ഞാൻ അഭ്യസിച്ചുവരികയാണിപ്പോറം. ഒരു മാസംകൊണ്ടുതന്നെ ശാസ്ത്രവിധി അസത്യമല്ലെന്ന് എനിക്ക് അനുഭവമായി. മുന്നോട്ടു ചെല്ലുംതോറും ഓരോ ഘട്ടത്തിലെ അവസ്ഥാന്തരത്തെക്കുറിച്ചു ശാസ്ത്രത്തിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു വളരെ ശരിയായ്ത്തന്നെ ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. ഇത്രയുംകൊണ്ട് എനിക്കു മാർഗ്ഗനിശ്ചയം ഉണ്ടാവുന്നു. ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ എന്നോടൊപ്പം നിന്നെക്കൂടിയും കൊണ്ടുചെല്ലണമെന്ന് എനിക്ക് അഭിലാഷമുണ്ട്. എനിക്കുള്ളേടത്തോളം വേഗം നിനക്ക് ഈ യാത്രയിൽ തല്ക്കാലം ഉണ്ടാകയില്ലായിരിക്കാം. എങ്കിലും, എന്നെ അനുഗമിക്കുകയെന്നതു നിനക്ക് ഒട്ടും ദുഷ്കരമല്ല. ആരംഭത്തിൽ പ്രയാസം തോന്നിയേക്കാമെങ്കിലും, മുന്നോട്ടു മുന്നോട്ടു ചെല്ലുംതോറും ഓരോ വക അത്ഭുതസിദ്ധികളാൽ ഉത്സാഹം വളരും. ഒടുക്കം നിശ്ചയമായി വിജയം പ്രാപിക്കയും ചെയ്യും. അത്രത്തോളം ഈ മാർഗ്ഗത്തിൽ എത്തേണമെങ്കിൽ അതിൽ ഏർപ്പെടുന്നവന്ന് അത്രയ്ക്ക് തൃഷ്ണയുണ്ടാവണം. തിതിക്ഷയില്ലാത്തവൻ ഇവിടെ പരാജിതനായേക്കും. അതുകൊണ്ടു നിന്നെ ഈ വഴിക്കു ബലാൽക്കാരമായി എനിക്കു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുപോകാവതല്ല. സ്വമേധയാ ദൃഢവ്രതയായി നീ ഈ വഴിക്ക് ഇറങ്ങുകയാണു വേണ്ടത്. അങ്ങിനെ നിനക്കു ചെയ്യാമെങ്കിൽ ഇതിനെപ്പററി ഇനിയുള്ളതെല്ലാം ഞാൻ നിന്നെ വഴിയേ അറിയിക്കാം.

"എൻെറ മൂന്നാമത്തെ ഭ്രാന്തിനെപ്പററിയാണ് ഇനി ഞാൻ പറയുന്നത്:—

"സാധാരണമായി സ്വന്തം രാജ്യത്തെ അധികം പേരും കാണുന്നതു മൈതാനങ്ങളും വയലുകളും കാട്ടുകളും മലകളും പുഴകളുമടങ്ങിയ വെറും ജഡമായിട്ടാണ്. ഞാനാവട്ടെ, ഈ ഭൂമിയെ എന്റെ അമ്മയായിട്ടാണു ഭജിച്ചുപോരുന്നതു്. അമ്മയെയെന്നപോലെ എന്റെ രാജ്യത്തെ ഞാൻ പ്രണാമപൂർവ്വം പൂജിക്കുന്നു. അമ്മയുടെ വക്ഷസ്സിൻമീതെ ഏതാണ്ടൊരു രാക്ഷസൻ ബലാൽ കേറിയിരുന്നു് അമ്മയുടെ രക്തത്തെ വലിച്ചു കുടിക്കുകയാണെങ്കിൽ മകൻ ചെയ്യേണ്ടതെന്തു്? മക്കളോടും ഭാര്യയോടുംകൂടി വിനോദിച്ചുകൊണ്ടു തന്റെ അന്നത്തിന്റെ മുമ്പിൽ അവ്യാകുലം അവൻ അപ്പോഴും സ്ഥിതിചെയ്യുകയാണോ വേണ്ടതു്? സ്വന്തം അമ്മയെ ആ രാക്ഷസനിൽനിന്നു രക്ഷിക്കുവാൻ അവൻ പാഞ്ഞുചെല്ലേണ്ടവനല്ലയോ? അധോമുഖമായി നിപതിക്കുന്ന മാതൃഭൂമിയെ ഉയക്കോടെ താങ്ങിനിർത്തി പൂർവ്വസ്ഥാനത്തേക്കുയർത്തുവാൻ എന്നിൽ വീര്യമുണ്ടെന്നു ഞാൻ കണ്ടിട്ടുണ്ടു്. കായബലം എനിക്കു് ഇല്ലായിരിക്കാം. എന്തിനാണു് എനിക്കതു്? വാളോ തോക്കോ ധരിച്ചുകൊണ്ടു് ആരെയും പ്രഹരിക്കുവാൻ പുറപ്പെടുന്നവനല്ലാ ഞാൻ. നവമായൊരു ബലം വിക്രമത്തിന്നായി എനിക്കുണ്ടു്. കായബലമോ, സൈന്യബലമോ അല്ലാതെ വിക്രമത്തിന്നു വേറെ ബലമില്ലെന്നു വിചാരിക്കേണ്ടാ. ജ്ഞാനാവലംബിയായ ആത്മബലംകൊണ്ടും മനുഷ്യന്നു വിജയം നേടാം. ഈ അറിവു് എനിക്കു പുതുതായി ഉണ്ടായതല്ലാ; ഈയിടെയായി ഞാൻ ഗ്രഹിച്ചതുമല്ലാ. ഭാരതം ബ്രഹ്മതേജോമയമാണെന്നു പണ്ടേ പ്രസിദ്ധമാണു്. ഈ

സത്യം എന്റെ ജനനത്തോടുകൂടിത്തന്നെ എന്നിൽ ഉദിച്ചിട്ടുണ്ടു്. ചേതസ്സിൽ വളരെ ആഴത്തിൽ വേരൂന്നി ഉറച്ചു് എന്റെ പ്രകൃതിയിലെല്ലാം ഇതു പടൎന്നു നില്ക്കുന്നു. ഈ ബ്രഹ്മതേജഃപ്രഭാവം ആധുനികലോകത്തിന്നു കാണിച്ചുകൊടുക്കുവാൻ വേണ്ടി ദൈവം എന്നെ ഇങ്ങോട്ടയച്ചിരിക്കയാണു്. അതുകൊണ്ടു്, അത്യന്തം മഹത്തായ കൎമ്മമാണു് എനിക്കു നിൎവ്വഹിക്കേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നതു്. എന്നിൽ ഈ വിചാരബീജം പതിന്നാലാമത്തെ വയസ്സിൽ അങ്കുരിച്ചിട്ടുണ്ടു്. പതിനെട്ടാം വയസ്സിൽ ഇതു് എന്റെ മനസ്സിൽ ദൃഢമൂലമായി. എന്റെ ഈ അസാധാരണ ചിത്തവൃത്തിയെക്കുറിച്ചു ചെറിയമ്മ നിന്നോടു സംസാരിച്ചപ്പോൾ, ശുദ്ധാശയനായ തന്റെ ഭൎത്താവിനെ ആരോ ചില ദുൎവൃത്തന്മാർ വഴിപിഴപ്പിച്ചു വിടുന്നുവെന്നു മോഹിച്ചു നീ കരയുകയുണ്ടായത്രേ. നീ അങ്ങിനെ ധരിച്ചതിൽ ഇത്തിരിപോലും സത്യമില്ലാ. നിന്റെ ശുദ്ധാശയനായ ഭൎത്താവാണു്, ആ 'ആരോചില'രെയും വേറെ അനേകശതം ആളുകളേയും, വാസ്തവത്തിൽ, വഴിതിരിച്ചു വിട്ടിരിക്കുന്നതു്. ആ മാൎഗ്ഗം ഗുണാവഹമായാലും ദോഷാവഹമായാലും അതിലേക്കു് ഇനിയും അനേകസഹസ്രം ആളുകളെ ഇറക്കിവിടുവാൻ നിന്റെ ഭൎത്താവു പരിശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാണു്. എന്റെ ഈ ജീവിതകാലത്തിനുള്ളിൽത്തന്നെ ഈ ഉദ്യമം സമ്പൂൎണ്ണമായി സഫലമാകുമെന്നു ഞാൻ അഹംകരിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ, ഇതു സാഫല്യത്തിൽ എത്തുമെന്നതു നിശ്ചയമാണു്. അതിനെ നിരോധിക്കുവാൻ ആൎക്കും കഴികയില്ല.

“എൻെറ ഈ പദ്ധതിയിൽ നിൻെറ നില എന്താണെന്നു് എന്നെ നീ അറിയിക്കണം. മഹാകർമ്മങ്ങളിൽ ഭർത്താവിന്ന തേജോവർദ്ധിനിയാണ ഭാര്യ. ഭർത്താവിൻെറ ഉദ്യമത്തിൽ ഉദാസീനയായി വർത്തിച്ചു് ആയാൾക്കുള്ള തേജസ്സിനെ കെടുക്കുകയോ സാഹചര്യത്താലും, പ്രോത്സാഹനത്താലും, ആ ഉദ്യമത്തിൽ ആയാൾക്കു പൂർവ്വാധികം തേജസ്സു കൂട്ടുകയോ എന്താണു നീ ചെയ്യുവാൻ കരുതുന്നതു്? “എന്നെപ്പോലെയുള്ള സാമാന്യസ്ത്രീകൾ ഇങ്ങിനെയുള്ള മഹാകർമ്മങ്ങളിൽ എന്തുചെയ്യുവാൻ ആളാകും! വേണ്ടുന്നതു ധൈര്യമോ ജ്ഞാനമോ ഇല്ലാത്തവളാണു ഞാൻ. ഈ മഹാകർമ്മത്തെക്കുറിച്ചു വിചാരിക്കുവാൻപോലും എനിക്കു പേടിയാകുന്നു”—എന്നിങ്ങിനെ, പക്ഷെ, നീ പറഞ്ഞേക്കാം. ഇതിന്നു തക്കതായ സമാധാനം ഞാൻ നിനക്കു തരാം. എന്നെസഹകരിക്കുവാൻ പ്രാപ്തയാകുന്നതിന്നു നിനക്കു് ഏററവും സുകരമായ മാർഗ്ഗം ഞാൻ ഉപദേശിച്ചുതരാം. അതു് എന്തെന്നോ? നീ നിന്നെ ഈശ്വരന്നായി അർപ്പിച്ചേക്കുക. ഭക്തിമാർഗ്ഗത്തിൽ നീ പ്രവേശിക്കുക. അപ്പോൾ, നിന്നിലെ ന്യൂനതകളെല്ലാം ദൈവം പരിഹരിക്കും. ഈശ്വരനെ സർവ്വാത്മനാ ശരണംപ്രാപിച്ചാൽ പിന്നെ ആയാൾക്കു് ആരെയും ഏതിനെയുമില്ലാ പേടി. മററുള്ളവർ എതിരായി എന്തെല്ലാം പറഞ്ഞാലും അതൊന്നും സാരമാക്കാതെ, ഞാൻ പറയുന്നതു നീ വിശ്വാസത്തോടെ കേൾക്കുമെങ്കിൽ, എൻെറ ശക്തി നിന്നിലേയ്ക്കു ഞാൻ പകർന്നുതരാം. അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതുകൊണ്ടു് എൻെറ ബലത്തിന്നു കുറവേതും ഉണ്ടാകുന്ന

തല്ല. നീ എന്നോടൊരുമിച്ചു വരൂ! ദൈവകാര്യം നിർവ്വഹിക്കുവാൻ വേണ്ടിയാണു നാം ഈ ലോകത്തിൽ വന്നിരിക്കുന്നതു്. നമ്മുടെ ആ ജോലി നമുക്ക് ഇന്നുതന്നെ ആരംഭിക്കാം. പരിത്യാഗത്തിലും പരോപകാരത്തിലും നിനക്കു പ്രകൃത്യാ പ്രിയമുണ്ടെന്നു ഞാൻ അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതുതന്നെയാണ്. മനോബലം മാത്രമേ നിന്നിൽ തികയേണ്ടതായുള്ളൂ. ആ ബലം ഈശ്വരധ്യാനത്തിൽനിന്നു നിനക്കു നേടുവാൻ കഴിയും.

"ഇത്രമാത്രമാണ് എന്നെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ജീവിതരഹസ്യം. ഇതിനെക്കുറിച്ച് ആരോടുമൊന്നും പറയാതെ, തന്നെത്താനിരുന്നുകൊണ്ടു നീ ചിന്തിച്ചുനോക്കൂ. പേടിക്കുവാൻ ഇതിൽ യാതൊരു വകയുമില്ല. എന്നാൽ, ചിന്തിക്കുവാൻ ഇതിൽ എത്രയെത്രയോ കാര്യങ്ങളുണ്ട്. ആദ്യമാദ്യം ദിവസേന അരമണിക്കൂർനേരം പ്രാർത്ഥനാരൂപേണ സ്വന്തം വിചാരങ്ങളെ ഈശ്വരനിൽ സമർപ്പിച്ചു നീ ഭക്തിപൂർവ്വം ധ്യാനിക്കുക. ഇത്രയുമല്ലാതെ, പിന്നെയൊന്നും നിനക്കിപ്പോൾ ചെയ്യുവാനില്ല. ക്രമേണ മനസ്സിന്നു പരിപാകത കൂടുന്നതു നിനക്കു തന്നത്താൻ അറിയുവാൻ കഴിയും.

"ദൈവമേ, എന്റെ ഭർത്താവിന്നു ഞാൻ പ്രതിബന്ധകാരിണിയാവാതെ, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ജീവിതോദ്ദേശവും, ആത്മാനുഭൂതിക്കായുള്ള യത്നവും സഫലമാകുവാൻ തക്കവണ്ണം അദ്ദേഹത്തിന്നു ഞാൻ സഹധർമ്മചാരിണിയാകുമാറു എന്നെ അനുഗ്രഹിച്ചാലും"—എന്നിങ്ങിനെ നീ ദൈവത്തോടു് എല്ലായ്പ്പോഴും പ്രാർത്ഥിക്കൂ.'

* * * *

അരവിന്ദഘോഷ് 1907-ൽ തന്റെ ഭാര്യയ്ക്കയച്ച മറെറാരു കത്തിൽനിന്ന് ഒരു ഖണ്ഡിക ഇവിടെ പകർത്താം:—

"ഇതിന്നൊന്നിന്നും ഞാനല്ലാ കർത്താവ്. ദൈവമാണ് എല്ലാം ചെയ്യുന്നത്. ദൈവം എന്നെ എങ്ങോട്ടെല്ലാം കൊണ്ടുപോയോ അവിടെയെല്ലാം ചെന്ന് ഇതാ ഞാൻ തിരിച്ചെത്തിയിരിക്കുന്നു. എന്റെ ചിത്തവൃത്തിക്കു പുതുതായൊരു പരിണാമം ഉണ്ടായ്വന്നിരിക്കുന്നു. എനിക്കിനി എന്റേതെന്നു കരുതുവാൻ ഒന്നുമില്ലെന്നായി. ഈ മനസ്സും എന്റേതല്ലാ. ദൈവം എങ്ങിനെയെല്ലാം ആജ്ഞാപിക്കുന്നുവോ, അതെല്ലാം അങ്ങിനെതന്നെ, കേവലം പ്രതിമപോലെ, അനുസരിക്കുക മാത്രമേ എനിക്കു കഴിവുള്ളൂ. ദൈവത്തിന്റെ യന്ത്രമാണു ഞാൻ. ഈ യന്ത്രം പ്രവർത്തിക്കുന്നതു ദൈവത്താലാണ്. എന്നിൽ കാണുന്ന കർമ്മങ്ങൾക്കു ഞാനല്ലാ കർത്താവ്. ഞാൻ ചെയ്യുന്നതേതൊന്നും എന്റെ മനസ്സുപോലെയല്ല, ദൈവത്തിന്റെ ഇച്ഛപോലെയാണ്. ഈശ്വരൻ തനിക്കുള്ള അപാരമായ കാരുണ്യത്താൽ എനിക്കു കാണിച്ചുതന്നിരിക്കുന്ന ആത്മപ്രകാശം നിനക്കും അതുള്ളമാറാവട്ടെ. എന്നാൽ, അതും ദൈവേച്ഛയെ സംബന്ധിച്ചതാകയാൽ, അതിലും എനിക്കൊന്നും ചെയ്യുവാനില്ല. നീ എന്റെ സഹധർമ്മചാരിണിയാകുവാൻ ഹൃദയപൂർവ്വം കാംക്ഷിക്കുന്നുണ്ടെങ്കിൽ ദൈവം എനിക്കു നൽകിയ അനുഗ്രഹം നിനക്കും നൽകു

വാൻ തക്കവണ്ണം നീ ആവുന്നെടത്തോളം പ്രയത്നിക്കേണ്ടതാണ്."

II

1909-ൽ അരവിന്ദഘോഷ് മാണിക്തോലാ ബോമ്പുകേസ്സിൽനിന്നു ബന്ധനവിമുക്തനായ ഉടനെ, ബങ്കാളത്തിലെ ഉത്തരപാരാദേശത്തു ധർമ്മരക്ഷണിസഭയുടെ വാർഷികയോഗത്തിൽ പ്രസംഗിക്കയുണ്ടായതു്:—

"ഞാൻ ഇവിടെ ആസന്നസ്ഥനായ ഉടനേ, മുമ്പു കേൾക്കയുണ്ടായ ആ ആകാശവാണി വീണ്ടും എന്റെ മനസ്സിൽ പ്രതിധ്വനിക്കുന്നു. അതു് എന്തെന്നു വിശദമായി ഞാൻ നിങ്ങളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കാം. ആ വാക്കു ഭാരതീയരെ ആകമാനം കേൾപ്പിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. അതു ഞാൻ ആദ്യം കേട്ടതു കാരാഗാരത്തിൽവെച്ചാണ്. അതു് എന്റെ നാട്ടുകാരെ ധരിപ്പിക്കുവാൻവേണ്ടിയാണ് എനിക്കു ബന്ധനത്തിൽനിന്നു മോചനമുണ്ടായിരിക്കുന്നതു്. പ്രചണ്ഡമാരുതന്റെ ഘോരനർത്തനം നാടാകമാനം സംഭവിച്ചു് എല്ലാം അടങ്ങിയതുപോലെയാണ് ഇപ്പോഴത്തെ നില. ഞാൻ അന്നു കണ്ടതിൽനിന്നു് ഇന്നേക്കു് എത്ര വലിയ മാററം!

"എന്നെ ബന്ധനത്തിലേക്കു വലിക്കുന്നകാലത്തു നാടാകമാനം 'വന്ദേമാതരം'കൊണ്ടു മുഴങ്ങുകയായിരുന്നു. ബന്ധനമുക്തനായി വെളിയിൽ വന്ന ഉടനേ ആ ഭജനധ്വനി കേൾക്കുവാൻ ആശിച്ചുകൊണ്ടു നാലുപാടും കർണ്ണേന്ദ്രിയങ്ങളെ ചെലുത്തി. എങ്ങും നിശ്ശബ്ദമാ

യിട്ടാണിരിക്കുന്നതു്. രാജ്യം ആവിയടങ്ങിക്കിടക്കുന്നു. ജനങ്ങൾ ഉദ്വേഗത്താൽ നിശ്ചേഷ്ടം നില്ക്കുന്നു.

"നമ്മളിൽനിന്നു് ഉയന്നു് വിരിഞ്ഞു വിളങ്ങിത്തുടങ്ങിയ ഭവിഷ്യൽപ്രഭാവപൂരത്താൽ സങ്കീർണ്ണമായിരുന്ന ദിവ്യജ്യോതിർമ്മണ്ഡലം ഇപ്പോൾ വിഗതപ്രഭമായിട്ടാണു കാണുന്നതു്. നമ്മളിൽ ഇടിയും മിന്നലും പ്രയോഗിച്ചുകൊണ്ടു് അന്ധകാരനിബിഡമായി മനുഷ്യനിർമ്മിതമായ ആകാശം നമ്മെ ഇപ്പോൾ അകപ്പെടുത്തിയതുപോലെ തോന്നുന്നു. എങ്ങോട്ടാണു ചെല്ലേണ്ടതെന്നു് ആക്കും അറിഞ്ഞുകൂടാ. എല്ലാവരും പേടിച്ചുനങ്ങാതെ നിൽക്കുന്നു. "എന്താണിനി വേണ്ടതു്? ഇനി എന്താണു നമുക്കു ചെയ്യുവാനുള്ളതു്?"—എന്നീ ശങ്കയാണു് എവിടത്തും ഇപ്പോൾ കാണുന്നതു്. ഇനി എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതു്, ഏതുവഴിക്കാണു ചെല്ലേണ്ടതു്—എന്നു് എനിക്കും നിശ്ചയമില്ല. എന്നാൽ, ഒരുകാര്യംമാത്രം എനിക്കു സുജ്ഞാതമാണു്. സർവ്വശക്തനായ ഈശ്വരനാണു് ആ ബോധവും അതിൽ വിശ്വാസവും എനിക്കുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നതു്. ഇപ്പൊഴിങ്ങിനെ മൌനം നമ്മളിൽ ചമച്ചതും ഈശ്വരൻതന്നെ. തേജസ്സിലും വിക്രമത്തിലും ഇതിന്മുമ്പു വിളയാടുകയുണ്ടായ ദൈവംതന്നെയാണു് ഇപ്പോൾ ശമത്തിലും സാമത്തിലും നിശ്ശബ്ദം ഇറങ്ങിനില്ക്കുന്നതു്. ഈ ഭാരതീയർ ഒട്ടൊന്നു പിന്നോട്ടു വാങ്ങിനിന്നു്, ദൃഷ്ടിയെ അന്തർമ്മുഖമാക്കി, തന്നെത്താൻ കണ്ടുകൊണ്ടു് ആ വഴിക്കു് ഈശ്വരേച്ഛയെ ഗ്രഹിക്കുവാനാണു് ഇവിടെ ഇപ്പോൾ ഈ മൌനത്തി

ന്റെ ആവിർഭാവം. അതുകൊണ്ടു് ഇപ്പോഴത്തെ ഈ നിശ്ശബ്ദാവസ്ഥ കണ്ടു് എന്റെ മനസ്സിന്നു ലേശംപോലും ദീനതയുണ്ടായിട്ടില്ല. ഈ മൌനഭാവം കാരാഗൃഹത്തിൽ വെച്ചുതന്നെ എനിക്കു പരിചിതമായിട്ടുള്ളതാണു്. വിപിനചന്ദ്രപാലൻ ബന്ധനമുക്തനായ ഉടനെ ഇവിടെ പ്രസംഗിക്കയുണ്ടായതു് ഇപ്പോഴും ഞാൻ ഓർക്കുന്നു. മൊഴിയിലും പൊരുളിലും ആ പ്രസംഗം രാജ്യകാര്യവിവാദമല്ലാ, ധാർമ്മികപ്രബോധനമാണു്. ജെയിൽവാസകാലത്തു താൻ ആചരിക്കയുണ്ടായ തപസ്സിനേയും, നമ്മളിലെല്ലാവരിലും ഒരുപോലെ കുടികൊള്ളുന്ന ആത്മാവിനേയും, നമ്മളേയും, നാം ഉൾപ്പെട്ട മധ്യസ്ഥവർഗ്ഗത്തേയും സോദ്ദേശ്യം നയിച്ചുപോരുന്ന ഈശ്വരനേയും കുറിച്ചാണല്ലോ അദ്ദേഹം അന്നു പറഞ്ഞതു്. അതുപോലെ ഞാനും അനിത്യമായ രാജനീതിയെപ്പറ്റിയല്ലാ, അനശ്വരമായ ധർമ്മതത്വത്തെപ്പറ്റിയാണു് ഇവിടെ പ്രസംഗിക്കുവാൻ പോകുന്നതു്. വിപിനചന്ദ്രപാലനെപ്പോലെതന്നെ ഞാനും ബന്ധനത്തിൽ നിന്നു മുക്തനായി, വീണ്ടും നിങ്ങളെ കാണുമാറായി, ഉത്തരപാരാജനങ്ങളാൽ ആദ്യമായി സവിശേഷം സൽകൃതനായി ഈ ധാർമ്മികസഭയിൽ പ്രവിഷ്ടനായിരിക്കയാണല്ലോ. ബക്സാർജെയിലിൽ വിപിനചന്ദ്രപാലന്നു് അരുളിയതുതന്നെയാണു് അലിപുരംജെയിലിൽവെച്ചു ദൈവം എനിക്കും തന്നിരിക്കുന്നതു്. ദൈവത്തിന്റെ ആജ്ഞയെ വഹിച്ചുകൊണ്ടു് ആ അനുഗ്രഹമെന്തെന്നു നിങ്ങളെ ഞാൻ അറിയിക്കാം.

കേരള സാഹിത്യ അക്കാദമി

"ഞാൻ നിശ്ചയമായും വിമുക്തനാകുമെന്ന് എനിക്കറിയാം. ഒരുകൊല്ലത്തെ ബന്ധനകാലം വിജനത്തിൽ ഏകാഗ്രമായ സാധകത്തിന്നാണ് എനിക്ക് ഉപകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. ശമം, ദമം, പ്രത്യാഹാരം, പ്രാണായാമം എന്നീ സാധനചതുഷ്ടയത്തിൽ മനസ്സുറയ്ക്കുവാൻ ദൈവം എന്നെ ഒരുകൊല്ലത്തേയ്ക്ക് ഏകാന്തത്തിൽ ഇരുത്തുകയാണുണ്ടായതു്. ദൈവാജ്ഞയെ ലംഘിച്ചുകൊണ്ടു് ആ ഒരുകൊല്ലത്തിലധികംകാലം എന്നെ ബന്ധനത്തിൽ നിർത്തുവാൻ മനുഷ്യർക്കാർക്കാനും കഴിയുമോ? പറയുവാനൊരുവാക്കും ചെയ്യുവാനൊരുകാര്യവും എന്നെ ഏല്പിച്ചിട്ടാണു ദൈവം വെളിയിലേയ്ക്കയച്ചിരിക്കുന്നതു്. ആ വാക്കു ലോകത്തെ ഞാൻ ഗ്രഹിപ്പിക്കുന്നതുവരേയ്ക്കും മാനുഷികമായ ഏതു ബലത്തിന്നും എന്നെ നിരോധിക്കുവാൻ കഴികയില്ല. ദൈവനിയുക്തമായ ആ കാര്യത്തെ ഞാൻ നിർവ്വഹിക്കുന്നതുവരേക്കും—എന്റെ ശരീരം എത്രതന്നെ മെലിഞ്ഞു വിളർത്തിരുന്നാലും—മാനുഷികമായ ഏതു ബലത്തിന്നും എന്നെ നിരോധിക്കുവാൻ കഴികയില്ല. ദൈവത്തിന്റെ ആവേശത്താൽ—പ്രേരണയാൽ—നിങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ പ്രഭാഷണത്തിന്നു വന്നിരിക്കയാണു ഞാൻ.

"എന്നെ പിടിച്ചു ലാൽബജാർ പോലീസ്സ്റ്റേഷനിൽ അടച്ചപ്പോൾ പെട്ടെന്നൊരു നിമിഷത്തേയ്ക്കു ഞാൻ അസ്വസ്ഥനായി. ദൈവേച്ഛ എന്തെന്ന് അപ്പോൾ എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല. "ഇതെന്തൊരത്ഭുതം! ഇതെന്തൊരു ദുർഗ്ഗതി! എന്റെ നാട്ടിന്നു ഞാൻ ചെ

യ്യേതീവ്രവെന്നതായി ധർമ്മ്യമായ കത്തവ്യകർമ്മം എനിക്കുണ്ടെന്നാണല്ലോ ഞാൻ വിശ്വസിച്ചതു്. ആ കർമ്മം പരിപൂർണ്ണമാകുന്നതുവരെ—ഹാ, ദൈവമേ!—ഞാൻ അങ്ങയുടെ നിഴലിൽ സുരക്ഷിതനായി വത്തിക്കുമെന്നാണല്ലോ കരുതിയതു്? അങ്ങിനെയിരിക്കെ, ഇല്ലാത്ത അപരാധം എന്നിൽ ആരോപിച്ചു് എന്നെ ഇദുരവസ്ഥയിലാക്കിയതെന്തു്!—എന്നിങ്ങിനെ എൻെറ ഹൃദയം ദൈവത്തെ വിളിച്ചു മുറയിട്ടു. അങ്ങിനെ ഒരു നാൾ കഴിഞ്ഞു—രണ്ടുനാൾ കഴിഞ്ഞു—മൂന്നാംനാൾ, "ക്ഷമയോടെ അനന്തരഗതിനോക്കു" എന്നൊരുവാക്കു് എൻെറ മനസ്സിൽ ധ്വനിച്ചു. അതോടുകൂടി ഞാൻ ശാന്തനായി. ക്ഷമയോടെ മററു നടപടികൾ ഞാൻ നോക്കുമാറായി. ലാൽബെജാറിൽനിന്നു് എന്നെ അലിപുരത്തിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി ഏകാന്തമായ മുറിയിൽ ഒരുമാസത്തേക്കു ബന്ധിച്ചു. ആ അവസ്ഥയിൽ, ദൈവത്തിൻെറ ആജ്ഞ എന്തെന്നു കേൾക്കുവാനും, ദൈവകാര്യം എന്തെന്നും എനിക്കുള്ള ലോകസേവനം എങ്ങിനെയെന്നും അറിയുവാനും അല്ലും പകലും ഒരുപോലെ ഞാൻ കാത്തുകൊണ്ടിരുന്നു. ആ ഏകാന്തവാസത്തിൽ പ്രഥമമായ ആജ്ഞയും അനുഭൂതിയും എന്നിൽ എത്തി. സ്വസ്വത്തെയും പരിത്യജിച്ചു വിജനത്തിൽ ഏകാഗ്രമായി ആത്മധ്യാനനിഷ്ഠയോടെ വാണു പരമാത്മാവിനെ അന്തരംഗേണ ദർശിക്കുകയെന്നു കുറച്ചുനാൾമുമ്പേ എനിക്കുണ്ടായ ദൈവാജ്ഞയെ അപ്പോൾ ഞാൻ ഓർത്തു. അന്നു് ആ ആജ്ഞയെ നിർവ്വഹിക്കുവാൻ കഴിയാത്തവണ്ണം അത്രയ്ക്കു ഞാൻ ദുർബ്ബലനായിരുന്നു. അന്നു് അതു്

എനിക്കു ദുർവ്വഹമായ ഭാരമായിട്ടാണു തോന്നിയതു്. ഇത്തരമായ പല കർമ്മങ്ങളിലും ഞാൻ അപ്പോൾ ഏർപ്പെട്ടിരിക്കയായിരുന്നു. അവയെ വിട്ടുവാൻ ഞാൻ ശക്തനായില്ല. ഞാൻ ആ കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു് അകലുകയാണെങ്കിൽ അവ അനാഥമായി നശിച്ചുപോയേക്കുമെന്നു ഞാൻ പേടിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് അവയിൽനിന്നു് ഒഴിഞ്ഞുമാറുവാൻ എനിക്കു മനസ്സുണ്ടായില്ല. ബന്ധനത്താൽ, ഏകാന്തവാസം വേണ്ടിവന്നപ്പോൾ എന്റെ മനസ്സിൽ കേൾക്കായ്വന്നതാവിതു്:—"നിനക്കു ഖണ്ഡിക്കുവാൻ ശക്തിയില്ലാതെയിരുന്ന ശിഖരങ്ങളെയെല്ലാം ഞാൻതന്നെ മുറിച്ചുനീക്കിയിരിക്കുന്നു. അവ ആ സ്ഥാനത്തു് ഇനി അരുതെന്നാണു് എന്റെ ഇച്ഛ. നിനക്കു ചെയ്യുവാൻ ഇനി വേറെയാണു കാര്യം. അതു നിനക്കു തന്നെത്താൻ പ്രാപ്യമല്ലാ. അതു് എന്തെന്നു നിന്നെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു് അതിലേക്കു നിന്നെ അഭ്യാസബലത്താൽ ആളാക്കുവാനാണു നിന്നെ ഞാൻ ഇവിടേക്കു കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു്." ഈ അശരീരിവാക്കു കഴിഞ്ഞ ഉടനെ ഭഗവൽഗീത യാദൃച്ഛികമായി എനിക്കു കിട്ടി. ദൈവം സ്വപ്രകാശത്തെ എന്നിൽ പ്രതിഫലിപ്പിച്ചു. ഞാൻ ഗീതാപാരായണം തുടങ്ങി. ഗീതയിൽ ബുദ്ധിപൂർവ്വകം മനസ്സു ചെലുത്തിയപ്പോൾ അർജ്ജുനനു കൃഷ്ണൻ നൽകിയ ശാസനമെന്തെന്നും, ദൈവകാര്യത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടവരെ സംബന്ധിച്ചു ദൈവത്തിന്റെ പ്രതിജ്ഞ എന്തെന്നും ഞാൻ ശരിയായി അറിഞ്ഞു. കാമക്രോധങ്ങളെ അകററി കർമ്മഫലത്തെയെല്ലാം ദൈവത്തിൽ സമർപ്പിച്ചു്, നിർമ്മമനും നിരഹങ്കാരിയുമായി, ദൈവത്തി

ന്നു സുദൃഢവും പ്രയോഗക്ഷമവുമായ ആയുധമായി, ഉച്ച നീചഭേദമോ, മിത്രാമിത്രഭേദമോ, ജയാപജയഭേദമോ കൂടാതെ പൂർണ്ണമനസ്സോടെ ദൈവകാര്യം നിർവ്വഹിക്കുകയെന്നതാണു മനുഷ്യന്റെ കർത്തവ്യകർമ്മമെന്നു് എനിക്കു ബോധമുണ്ടായി. സനാതനധർമ്മത്തിന്റെ രഹസ്യം ഞാൻ കണ്ടു.

"നാം സനാതനധർമ്മത്തെക്കുറിച്ചു കൂടക്കൂടെ പറയാറുണ്ടല്ലോ. എന്നാൽ, എന്താണു് ആ സനാതനധർമ്മമെന്നു ശരിയായി അറിയുന്നവർ വളരെ ദുർല്ലഭമാണു്. വെറും വിശ്വാസത്തേയും ഏകാഭിമതത്തേയും അവലംബിച്ചുകൊണ്ടാണു മററു മതങ്ങൾ ജീവിച്ചുപോരുന്നതു്. സനാതനധർമ്മമാവട്ടെ, സ്വയംപ്രഭമാണു്. സ്വയം സ്വചേതനമാണതു്. അനുഷ്ഠാനയോഗ്യമായ മതം അതൊന്നുമാത്രമാണു്. വെറും വിശ്വാസത്തെ അവലംബിച്ചതല്ലാ അതു്. അതു് ആത്മദർശികൾക്കു ബഹുകാലത്തെ നിരന്തരം പ്രയത്നംകൊണ്ടുണ്ടായ ദിവ്യാനുഭൂതികളുടെ സമുച്ചയമാണു്. മനുഷ്യവർഗ്ഗം പരമശാന്തിയോടെ വർദ്ധിക്കുന്നതിനു ഭാരതവർഷത്തിൽ ഉദിച്ചുയർന്ന ധർമ്മമാണതു്. അതിനെ ലോകത്തിനു നൽകുവാനാണു ഭാരതത്തിന്റെ പുരോഗതി. സ്വബലത്തെ വളർത്തിക്കൊണ്ടു പരഹിംസ ചെയ്യുന്നതിലാണു മററു രാജ്യങ്ങൾക്കു കണ്ണും കൈയും. ഭാരതമാവട്ടേ, സ്വാർത്ഥലോഭത്തെ പാപമെന്നു വെറുക്കുന്ന പരിത്യാഗമൂർത്തിയാണു്. തനിക്കു സിദ്ധിച്ച നിത്യജ്യോതിസ്സിനെ ലോകത്തിന്നാകമാനം വീതിച്ചുകൊടുക്കുവാനാണു ഭാരതത്തി

ൻെറ ഉദയം. ഒരിക്കലും തനിക്കുവേണ്ടി മാത്രമല്ലാ ഭാരതത്തിൻെറ ജീവിതം. മനുഷ്യലോകത്തിന്നായിട്ടാണു ഭാരതം ജീവിതത്തെ ധരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. തനിക്കു മാത്രമായി ഉൽകർഷം സിദ്ധിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഭാരതത്തിന്നു തൃപ്തിയുണ്ടാകുന്നതല്ലാ. ലോകത്തിലെ സർവ്വജനതയ്ക്കും ഉൽകർഷമുണ്ടായാലേ ഭാരതത്തിന്നു സംപ്രീതി ചേരുകയുള്ളൂ.

ഈ സത്യമാണു ദൈവം എനിക്കു പിന്നീടു കാണിച്ചുതന്നതു്. ഭാരതധർമ്മത്തിൻെറ സൂക്ഷ്മമായ പൊരുൾ അദ്ദേഹം എന്നെ ഗ്രഹിപ്പിച്ചു. അദ്ദേഹം കാരാഗാരത്തിലെ രക്ഷിജനത്തിന്നു് എന്നിൽ അനുതാപമുണ്ടാക്കിയതാണു മറെറാരു സംഭവം. അവർ എന്നെ കണ്ടു്—"ഇദ്ദേഹം ഈ മുറിയിൽ തനിയേ കിടന്നു കഷ്ടപ്പെടുന്നുവല്ലോ; രാവിലെയും വൈകുന്നേരവും അരമണിക്കൂർനേരം പുറത്തു ചെന്നു ലാത്തട്ടേ"—എന്നു ജയിലധികാരിയായ വെള്ളക്കാരനോടു് അനുജ്ഞ ചോദിച്ചു. ആയാൾ അതു സമ്മതിച്ചു. അപ്രകാരം ഞാൻ പുറത്തു വന്നു ലാത്തുമ്പോഴാണു ദൈവതേജസ്സ് എന്നിൽ പ്രവേശിച്ചതു്. ഇതരമനുഷ്യരിൽനിന്നു് എന്നെ വേർപെടുത്തി വെച്ചിരിക്കുന്ന ആ കാരാഗൃഹത്തെ ഞാൻ മാറിനിന്നു നോക്കി. നെടിയ മതിലുകളാൽ എന്നെ ആ ജെയിൽ അകപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടെന്നു് എനിക്കു തോന്നുകയുണ്ടായില്ല.

"എന്നെ ചുഴന്നുനില്ക്കുന്നതായി ഞാൻ കണ്ടതു കൃഷ്ണനെയാണ്. എനിക്കുള്ള കൂടിൻെറ എതിരെയായു

ള്ള വൃക്ഷശാഖയിൻകീഴിൽ ഞാൻ അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമായി നടന്നു. അവിടെ വൃക്ഷത്തെയല്ലാ ഞാൻ കണ്ടതു്. വാസുദേവൻ—ശ്രീകൃഷ്ണൻ—തന്റെ ഛായയിൽ എന്നെ ചേർത്തുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതായി എനിക്കു തോന്നി. എനിക്കുള്ള കൂട്ടിന്റെ ആ ഇരുമ്പുകമ്പികളെ ഞാൻ നോക്കി. കൃഷ്ണനാണു് അവിടെ എന്റെ കാവലാളിയായി നില്ക്കുന്നതു്. ഞാൻ കൃഷ്ണനെ കണ്ടു. തിരിയെ മുറിയിൽ ചെന്നു്, കിടക്കുവാൻ എനിക്കു കിട്ടീട്ടുള്ള കരിമ്പടത്തിന്മേൽ ഞാൻ തളർന്നു ചെരിഞ്ഞു. എന്റെ തോഴനും എന്റെ പ്രാണപ്രിയനുമായ കൃഷ്ണൻ സ്വകരങ്ങളാൽ എന്നെ ആശ്ലേഷിക്കുന്നതുപോലെ അപ്പോൾ എനിക്കു തോന്നി. ഇങ്ങിനെയാണു ദൈവം എനിക്കരുളിയ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പ്രഥമാനുഭൂതി. ജെയിലിലെ ആ പുള്ളികളെയെല്ലാം നോക്കി. തസ്കരന്മാർ, ഘാതുകന്മാർ, വഞ്ചകന്മാർ എന്നിവരുൾപ്പെടെയുള്ള ആ ബന്ധനസ്ഥരേവരും കൃഷ്ണന്റെ അംശങ്ങളായി എനിക്കു ഗോചരീഭൂതമായി. ആ തസ്കരന്മാരിലും ഘാതുകന്മാരിലും വളരെപ്പേർ സ്നേഹത്താലും ദാക്ഷിണ്യത്താലും എന്നെ അധഃകരിക്കയുണ്ടായി. അവരിലൊരാൾ താപസനെപ്പോലെ അത്ര പരിശുദ്ധനായിട്ടാണു വർത്തിക്കുന്നതു്. അവൻ എഴുത്തറിയാത്തവനാണു്. ജാത്യഭിമാനം അവനെ നീചകുലത്തിലേക്കു തള്ളിയിരിക്കുന്നു. മോഷണക്കുറ്റത്തിനു പത്തുകൊല്ലത്തെ കടുംതടവാണു് അവനു കിട്ടിയിരിക്കുന്നതു്. ഇവരെ ചൂണ്ടിക്കാണിച്ചുകൊണ്ടു് എന്റെ മനസ്സിൽ ഉദിച്ച കൃഷ്ണനിയോഗമാവിതു്:—"കൃ

ട്ടുകാരായി ഞാൻ നിനക്കു തന്നിരിക്കുന്ന ഈ ആളുകളെ നോക്കൂ! ഇവർക്കിടയിൽ എൻെറ കാര്യം കുറെയെല്ലാം നിനക്കു ചെയ്യുവാനുണ്ടു്. ഇങ്ങിനെയുള്ളവരെ നന്നാക്കിയുയർത്തുന്നതിലാണു് എനിക്കു് അധികം പ്രിയം.''

"എൻെറ കേസ്സ് കീഴ്ക്കോടതിയിൽ വിചാരണ തുടങ്ങി. ഞങ്ങളെ മജിസ്ട്രേട്ടിൻെറ മുമ്പിൽ ഹാജരാക്കി. അപ്പൊഴും, മുൻപോലെ ധ്യാനയോഗത്തിൽത്തന്നെയാണു ഞാൻ വർത്തിച്ചതു്. അപ്പൊഴും അശരീരിവാക്കു് എൻെറ മനസ്സിലേക്കു കടന്നു. "നിന്നെ ബന്ധനത്തിലാക്കിയപ്പോഠം, ഇനി ഗതിയെന്തു് എന്നു നീ മുറയിട്ടുവല്ലോ; ഇപ്പോഠം ഈ മജിസ്ട്രേട്ടിനെ നോക്കൂ; ഈ സർക്കാർവക്കീലിനെ നോക്കൂ''—എന്നാണതു്.

"ഞാൻ നോക്കി. അവിടെ കണ്ടതു മജിസ്ട്രേട്ടിനെയല്ലാ, കൃഷ്ണനെയാണു്. കൃഷ്ണൻ ന്യായാസനത്തിൽ എഴുന്നരുളുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. സർക്കാർവക്കീലിനെ നോക്കി; ആ വിഗ്രഹത്തിൽ വെറും വക്കീലിനെയല്ലാ, സാക്ഷാൽ കൃഷ്ണനെയാണു്—എൻെറ തോഴനേ, എൻെറ പ്രാണപ്രിയനെയാണു ഞാൻ കണ്ടതു്. കൃഷ്ണൻ അപ്പോഠം അരുളിയതാവിതു്:—"ഇനി നിനക്കു പേടിയുണ്ടോ? എങ്ങുമെതിലും ഉള്ളവനാണു ഞാൻ. സർവ്വജീവികളുടേയും വിചാരകർമ്മങ്ങളെയെല്ലാം ഞാനാണു പ്രവർത്തിപ്പിക്കുന്നതു്. എപ്പൊഴും നിന്നെ ഞാൻ രക്ഷിച്ചുപോരുന്നുണ്ടു്. നീ പേടിക്കേണ്ടാ. നിൻെറ പേരിൽ

ആരോപിച്ചിട്ടുള്ള ഈ കേസ്സ് എന്റെ വശം വിട്ടേക്കുക. നിനക്ക് ഈ കേസ്സിൽ കാൎയ്യമൊന്നുമില്ലാ. വെറും വിചാരണയ്ക്കുവേണ്ടിയല്ലാ നിന്നെ ഈ കച്ചേരിയിൽ കൊണ്ടുവന്നിരിക്കുന്നതു്. ഇതിൽനിന്നു വേറെകാൎയ്യം ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. എന്റെ സ്വന്തം കാൎയ്യം നിൎവ്വഹിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ പ്രയോഗിച്ച ഉപായമാണ് ഈ കേസ്സും ഈ വിചാരണയും.''

"അനന്തരം, ഞങ്ങളുടെ കേസ്സ് സെഷ്യൻസ് കോൎട്ടിൽ വിചാരണയിലായി. എന്റെ വക്കീലിന്നായി ഞാൻ കുറെ നിൎദ്ദേശങ്ങൾ കുറിച്ചുതുടങ്ങി. എന്നെക്കുറിച്ചു സാക്ഷികൾ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള നുണകളെയും, അവയെ വെളിപ്പെടുത്തുവാൻ തക്കവണ്ണം ആ സാക്ഷികളോടു ചെയ്യേണ്ട എതിർചോദ്യങ്ങളേയും ഞാൻ കുറിച്ചുവെച്ചു. അപ്പോൾ അവിടെ അവിചാരിതമായ സംഭവമുണ്ടായി. കേസ്സിൽ എന്റെ ഭാഗത്തേക്കായി ഞാൻ കരുതിയിരുന്ന മുന്നേർപ്പാടുകൾക്കെല്ലാം പെട്ടെന്നു മാററമുണ്ടായി. അപ്രതീക്ഷിതമായി പുതിയൊരു വക്കീൽ എന്റെ പക്ഷത്തിൽ വാദിക്കുവാനായി മുന്നോട്ടുവന്നു. എന്റെ പൂൎവ്വമിത്രമാണദ്ദേഹം. എന്നാൽ, അദ്ദേഹം ഇതിലേക്കു തന്നെത്താൻ ഇറങ്ങിവരുമെന്നു ഞാൻ കരുതിയതല്ലാ. ശങ്കാകുലമാകുവാൻതക്കവണ്ണം മനസ്സിലേക്കു തള്ളിവരാവുന്ന വിചാരശതങ്ങളെയെല്ലാംതടുത്തു്, തനിക്കുള്ള മറെറല്ലാജോലികളേയും നിൎത്തിവെച്ചു്, പലനാളുകൾ അല്ലും പകലുമായി പ്രവൎത്തിച്ചുകൊണ്ടു്, സൂക്ഷ്മമായും സ്ഥൂലമായും ദേഹത്തിന്നു തളൎച്ചയുണ്ടാക

ററതുപോലും പരിഗണിക്കാതെ എൻെറ വിമോചന ത്തിന്നായി ഏററവും പാടുപെട്ട അദ്ദേഹം—ശ്രീമാൻ ചിത്തരഞ്ജനദാസ്—നിങ്ങൾക്കേവക്കും സുജ്ഞാതനാണ ല്ലോ. അദ്ദേഹത്തെ കണ്ടതോടുകൂടി ഞാൻ പ്രഹൃഷ്ട നായി. അദ്ദേഹത്തിൻെറ ഉപയോഗത്തിന്നായി വീ ണ്ടും എൻെറ കുറിപ്പുകളിൽ ഞാൻ കൈവെച്ചു. ഉട നെ എൻെറ മനസ്സിൽ ദൈവകൃപയാൽ ഇങ്ങിനെതോ ന്നി:—"നിൻെറ കൈകാലുകൾ കെട്ടിപ്പൂട്ടിയിരിക്കുന്ന വിലങ്ങുകൾ ഇദ്ദേഹം ഏകനായി മുറിച്ചെറിയും. നി ൻെറ ഈ കുറിപ്പുകളെല്ലാം അകററിയേക്കൂ. ഇദ്ദേഹ ത്തിന്നു നീ യാതൊന്നും പറഞ്ഞുകൊടുക്കേണ്ടതില്ല. വേ ണ്ടുന്നതെല്ലാം ഇദ്ദേഹത്തിൻെറ മനസ്സിൽ ഞാൻ തോ ന്നിപ്പിച്ചുകൊള്ളാം.'' ആത്മാവിൽനിന്നു് ഇത്രയും ഞാൻ കേട്ടതോടുകൂടി കേസ്സിനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള എ ല്ലാ നടപടികളിൽനിന്നും എൻെറ ആലോചനയെ ഞാൻ പിൻവലിച്ചു. വക്കീലിനോട് ഒരുവാക്കുപോ ലും കേസ്സിനെക്കുറിച്ചു ഞാൻ പറകയുണ്ടായില്ല. എ ന്നോടു ചിലതു ചോദിച്ചതിന്നു് എന്നിൽനിന്നുണ്ടായ മറുപടി കേസ്സിന്നു് അനുകൂലമല്ലാതിരുന്നതിനാൽ അ ദ്ദേഹം ക്ഷമിക്കയേയുണ്ടായുള്ളു. എല്ലാ നടപടികളി ലും അദ്ദേഹം തന്നെത്താൻ ഏർപ്പെട്ടു. അതിൻെറ പര്യവസാനം എങ്ങിനെയാണെന്നു നിങ്ങളേവരും അ റിഞ്ഞിട്ടുള്ളതാണല്ലോ. കൃഷ്ണൻെറ ഇച്ഛ എനിക്കു മന സ്സിലായി. പിന്നെയും പിന്നെയും സുവ്യക്തമായി എ നിക്കു കേൾക്കാറുള്ള അന്തർവ്വാണിയാവിതു :—"ഭാരത ജനതയിലാണു് എൻെറ ആവാസം. ഞാനാണു കു

ത്താവു്. ഞാനാണു ശരണ്യൻ. പേടിക്കേണ്ടാ. ഞാൻ നിന്നെ കാരാഗൃഹത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നതു് ഏതു കാര്യത്തിന്നാണെന്നു് എപ്പോഴും സ്മരിക്കൂ. അതിലാണു നിൻെറ കത്തവ്യകമ്മം. നീ പുറത്തേക്കുവരുമ്പോൾ ആധിയോ ഭീതിയോ ഒന്നുകൊണ്ടും നിനക്കു് ഉണ്ടാവരുതു്. ഞാനാണു് എല്ലാത്തിനും കത്താവെന്നും നീയോ അന്യരോ അല്ലെന്നും എപ്പൊഴും ഓർത്തുകൊള്ളുക. എതിരെ ചുഴൽകാററടിച്ചാലും, കാട്ടിലോ, തീയിലോ, ഇരുട്ടിലോ അകപ്പെട്ടാലും, മുന്നോട്ടേക്കു വഴിയടഞ്ഞാലും നീ സംഭ്രമിക്കരുതു്. എനിക്കു് അസാധ്യമായിയാതൊന്നുമില്ല. ഏതും എനിക്കു ദുഷ്കരമല്ല. ഭാരതജനതയിൽ ഞാൻ വത്തിക്കുന്നു. ഭാരതജനതയുടെ പുരോഗതിയിൽ ഞാനാണു മുമ്പേ നടക്കുന്നതു്. എൻെറ സങ്കല്പമെത്തും സിദ്ധിപൂവ്വകമാണു്. എൻെറയാണു്, ഈ ലോകത്തിൽ മററാരുടേയുമല്ല, നിറവേറുന്ന ഇച്ഛ. ഭവിക്കണമെന്നു ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നതു നിശ്ചയമായും ഭവിക്കും; അതിനെ ഏതു മാനുഷികബലത്തിന്നും നിരോധിക്കുവാൻ കഴികയില്ല.''

"കേസ്സിന്നിടയ്ക്കു് എന്നെ ആ തനിമുറിയിൽനിന്നു മാററി; ആ കേസ്സിൽ എൻെറ കൂട്ടാളികളോടൊരുമിച്ചു പാക്കുവാൻ എനിക്കു് അനുജ്ഞ കിട്ടി. ഇന്നു നിങ്ങൾ എന്നെ നോക്കി എൻെറ ത്യാഗവ്രതത്തെയും ദേശഭക്തിയേയും കുറിച്ചു വളരെയെല്ലാം പുകഴ്ത്തുകയുണ്ടായല്ലോ. ജെയിലിൽനിന്നു വന്നതിൽപ്പിന്നെ ഇത്തരം സ്തുതിവാക്കുകൾ കുറെയൊന്നുമല്ലാ ഞാൻ കേൾക്കുന്നതു്. എ

ന്നാൽ, ഇതത്രയും എനിക്കു പെരുതായ സങ്കടമാണു ണ്ടാക്കുന്നതു്. എന്റെ ന്യൂനതകൾ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം അറിയുന്നുണ്ടു്. കുററങ്ങളും കുറവുകളും എന്റെ ജീവിതത്തെ തിന്നുതിന്നുകൊണ്ടാണിരിക്കുന്നതു്. മുമ്പുതന്നെ എനിക്കിതറിയാം. വിജനവാസത്തിൽ അവയെല്ലാം ഇളകിയുണർന്നപ്പോൾ വ്യക്തമായി അവയെ കാണുവാൻ എനിക്കു കഴിഞ്ഞു. സാമാന്യമനുഷ്യനാണു ഞാൻ. കുററങ്ങളുടെ കൂടാണു ഞാൻ. കേടുകളും പോരായ്മകളും പലതുമുണ്ടെന്നിൽ. അജ്ഞാതമായ ഏതോ മഹാശക്തി എന്നിൽ പ്രകാശിച്ചുതുടങ്ങിയപ്പോഴാണു ഞാൻ മഹാബലനാണെന്നു് എനിക്കു ബോധമുണ്ടായതു്. അതിരിക്കട്ടെ. കാരാഗൃഹത്തിൽ എന്റെ ആ കൂട്ടാളികളോടുകൂടി ഞാൻ പാർക്കുമാറായി. എന്നെക്കാൾ ധീരചിത്തന്മാരും സ്വാർത്ഥത്യാഗികളുമാണവർ. ചരിത്തിലും, വിക്രമത്തിലും, വിദ്യാനൈപുണ്യത്തിലും അവർ എന്നെക്കാൾ എത്രയോ ഉയർന്നവരാണു്. മഹാജനതയിൽ എന്റെ ആജ്ഞയാൽ വികസിച്ചുവരുന്ന കുസുമപരമ്പരയാണിവർ. നിന്നെക്കാൾ ഇവർ ബലിഷ്ഠരാണു്. നിനക്കു വിഷാദമെന്തിനു്? നീ ഒതുങ്ങിയുറങ്ങിയാലും കാര്യമെല്ലാം മേല്ക്കുമേൽ മുറയ്ക്കു നടന്നുകൊള്ളും. നിന്നെ നാളെത്തന്നെ അകലെ തള്ളിയാലും ഈ യുവാക്കന്മാർ നിന്റെ കാര്യത്തെ നിന്നെക്കാൾ സാമർത്ഥ്യത്തോടുകൂടി നിറവേററും. ഭാരതജനതയെ സമുദ്ധരിക്കേണ്ടതു് എങ്ങിനെയെന്നു പറഞ്ഞുകൊടുക്കുവാൻ നിനക്കു ഞാൻ ശക്തി തന്നിട്ടുണ്ടു്."

"ഉടനെ ഒരേ അടിക്ക് ആ നിലയും മാറി. ജെയിലുദ്യോഗസ്ഥന്മാർ ആവേഗത്തോടെ വന്ന് എന്നെ വീണ്ടും തനിമുറിയിലേക്കുതന്നെ മാററി. അപ്പോഴുണ്ടായതു് എന്തെല്ലാമെന്ന് ഇപ്പോഴെനിക്കു നിരൂപിക്കാവതല്ല. കൃഷ്ണൻ അടിക്കടി അത്ഭുതകർമ്മങ്ങളെ പ്രകാശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു സനാതനധർമ്മതത്വത്തെ സമ്പൂർണ്ണമായി എനിക്കു കാണിച്ചുതന്നുവെന്നു മാത്രമേ ഇവിടെ പ്രസ്താവിക്കുന്നുള്ളൂ.

"ആദിയിൽ സംശയങ്ങൾ പലതും എനിക്കുണ്ടായിരുന്നു. ഞാൻ ഇംഗ്ലണ്ടിലായിരുന്നപ്പോൾ പരധർമ്മത്തിലും പരാഭിപ്രായങ്ങളിലുമാണ് ഇടപെട്ടുകൊണ്ടിരുന്നതു്. സനാതനധർമ്മത്തിലെ പല സിദ്ധാന്തങ്ങളെയും വെറും സ്വപ്നമെന്നും, മായയെന്നും, മിഥ്യയെന്നും ഞാൻ വിചാരിക്കയുണ്ടായി. എന്നാൽ, ഈയിടെയായി സനാതനധർമ്മത്തിന്റെ നിത്യസത്യപ്രകാശം എന്റെ ജീവിതത്തിലെ അകത്തും പുറത്തും ഇടയില്ലമായി നിരന്തരം ഇയന്നുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. സനാതനധർമ്മത്തിലാണ്, അതിൽനിന്നാണ്, അതിലേക്കാണ്, എന്റെ ജീവിതമെന്ന് എനിക്കിപ്പോൾ അനുഭൂതിയുണ്ടായി. ഭൌതികവിജ്ഞാനങ്ങൾക്കു കണ്ടെത്തുവാൻ കഴിയാത്ത ജീവിതരഹസ്യങ്ങൾ എനിക്കു സനാതനധർമ്മത്താൽ അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ആദ്യമാദ്യം ഭക്തികൊണ്ടും ജ്ഞാനംകൊണ്ടും നോക്കിയതിൽ എനിക്ക് ഈശ്വരനെ സമീപിക്കുവാൻ കഴിഞ്ഞില്ല. ഈ ദേശീയപ്രസ്ഥാനം ആരംഭിക്കുംമുമ്പേ—ഞാൻ ബഹുജന

സേവനത്തിൽ അല്ലാതിരുന്നപ്പോൾ—ബറോഡയിൽവെച്ച് ഒരിക്കൽ ഈശ്വരൻ എന്നെ വിളിക്കുകയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അന്ന ഞാൻ വിശ്വാസപൂർവ്വം അദ്ദേഹത്തെ അനുയാതിരിക്കയാണു ചെയ്തതു്. നാസ്തികത്വം, അവിശ്വാസം, സംശയം എന്നിതെല്ലാം എന്റെ മനസ്സിൽ അന്ന നിറഞ്ഞിരിക്കയായിരുന്നു. ദൈവമുണ്ടെന്ന നിശ്ചയംപോലും അന്നെനിക്കില്ല. ദൈവത്തിന്റെ സാന്നിധ്യത്തിലാണു് ഈ പ്രപഞ്ചം പ്രവർത്തിക്കുന്നതെന്നു് അന്നു് എനിക്കു് അറിഞ്ഞുകൂടാ. എങ്കിലും, ഏതോ ശക്തി എന്റെ മനസ്സിനെ ഗീതയിലേക്കും, വേദത്തിലേക്കും, സനാതനധർമ്മത്തിലേക്കും ഉഗ്രതയോടെ വലിച്ചു. അപ്പോൾ, വേദാന്തത്തെ ആധാരമാക്കിക്കൊണ്ടുള്ള ധർമ്മവിധിയിൽ—യോഗസിദ്ധാന്തത്തിൽ—എന്തോ മഹത്തായ സത്യം കുടികൊള്ളുന്നുണ്ടെന്നു് എനിക്കു തോന്നിത്തുടങ്ങി. അതു് എന്തെന്നറിയുവാൻ ഞാൻ യോഗാഭ്യാസത്തിൽ ദൃഢവ്രതനായി ഏർപ്പെട്ടു. അതു് ആരംഭിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രാർത്ഥിച്ചതാവിതു്:—

"ദൈവമേ, സർവ്വവ്യാപിയായി അങ്ങു് എഴുന്നരുളുന്നുണ്ടെങ്കിൽ അങ്ങേയ്ക്കു് എന്റെ മനസ്സു് അറിയാവുന്നതുതന്നെ. മോക്ഷത്തെ കാംക്ഷിച്ചുകൊണ്ടല്ല എന്റെ ഈ തപസ്സു്. മററുള്ളവർ കാമിക്കുമ്പോലെ സ്വന്തമായി വല്ല വരത്തെയും ഞാൻ അങ്ങയോടു് അർത്ഥിക്കുന്നില്ല. ഭാരതജനതയെ സമുദ്ധരിക്കുവാനുള്ള ശക്തി എനിക്കുണ്ടാകേണമേ എന്നാണു് എന്റെ പ്രാർത്ഥന. ഞാൻ ഈ മഹാജനതയെ സ്നേഹിക്കുന്നു. ഈ ജനത

സ്സായി എന്റെ ജീവിതം സമ്പൂർണ്ണമായി സമർപ്പിതമാകേണമെന്നാണ് എന്റെ ഒരേ അഭിലാഷം. എന്റെ സർവ്വവിചാരങ്ങളേയും സർവ്വകർമ്മങ്ങളേയും ഈ ഭാരതജനതയിൽ ഏകാഗ്രം ചെലുത്തുമാറ് അങ്ങ് അനുഗ്രഹിച്ചാലും.''

''ഈ ഉദ്ദേശത്തോടുകൂടി ഞാൻ യോഗസിദ്ധിക്കായി ബഹുസംവത്സരം പ്രയത്നിച്ചു. അതിൽ ഏതാണ്ടല്പം പരിശീലനം എനിക്കുണ്ടായി. എന്നാൽ, ഞാൻ പ്രാത്ഥിച്ചതേതോ അതു് ഇനിയും സിദ്ധമായിട്ടില്ല. ഞാൻ കാരാഗൃഹത്തിലെ ഏകാന്ത ഗുഹയിലായപ്പോൾ "എന്താണ് അങ്ങയുടെ ആജ്ഞ'' എന്നു ദൈവത്തെ വിളിച്ചുകൊണ്ടു ചോദിച്ചു. "ഹാ, ദൈവമേ, അങ്ങ് എന്നെ ഉപദേശിച്ചാലും! എന്താണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നോ എങ്ങിനെയാണു ചെയ്യേണ്ടതെന്നോ അറിഞ്ഞുകൂടാതെ ഞാൻ കുഴങ്ങുന്നു. അങ്ങ് എന്നെ അനുശാസിച്ചാലും!'' ഈ പ്രാത്ഥനകൊണ്ടു് യോഗബലംകൊണ്ടു് എനിക്കു മറുപടി കേൾക്കായ്വന്നു:—

''ഭാരതജനതയെ സമുദ്ധരിക്കേണ്ട ഭാരം ഞാൻ നിന്നെ ഏല്പിച്ചിരിക്കുന്നു. നീ ഉടനെ ഈ കാരാഗൃഹത്തിൽനിന്നു വിമുക്തനാകും. രാജകീയമായ ദണ്ഡവിധിയാൽ മററുള്ളവരെപ്പോലെ ദേശീയകാര്യത്തിൽ കാരാഗൃഹവാസം സ്ഥിരമായി അംഗീകരിക്കുന്നതിനു നിനക്ക് എന്റെ അനുജ്ഞ ഇല്ല. നിന്നെ മഹത്തായ കർമ്മത്തിലേക്കു ഞാൻ നിയോഗിക്കുന്നു. ഇതുതന്നെയാണ് എനിക്കു നിന്നോടുള്ള അനുശാസനം. എന്റെ

കാൎയ്യം യഥാൎത്ഥം നിൎവ്വഹിക്കുന്നതിന്നു നിനക്കു ഞാൻ അനുജ്ഞ തന്നിരിക്കുന്നു.''

''ഇതാണു ഞാൻ ആദ്യം കേട്ട ദൈവവാക്ക്. പിന്നീടു കേട്ടതു് ഇങ്ങിനെയാണു്:—

''ഈ വർഷം, നിന്റെ ഈ ഏകാന്തവാസത്തിൽ, നിനക്കുള്ള സംശയങ്ങളെല്ലാം അകലുമാറു ഞാൻ പ്രത്യക്ഷമായി ഏതാണ്ടൊന്നു കാണിച്ചുതന്നുവല്ലൊ. ഇതു തന്നെയാണു സനാതനധർമ്മത്തിന്റെ സാക്ഷാൽ തത്വം. ഈ ധർമ്മത്തെയാണു ഞാൻ ലോകസമക്ഷം ഉയൎത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതു്. ഇതിനെത്തന്നെയാണു മഹർഷികളും മനോജനശ്രേഷ്ഠന്മാരും അവതാരപുരുഷന്മാരും അനുഷ്ഠിച്ചുപോന്നിരിക്കുന്നതും. ഇനി അതു്— ആ സനാതനധർമ്മം—സൎവ്വരാജ്യങ്ങളിലും പ്രവേശിച്ച് എന്റെ കാൎയ്യത്തെ അവിടങ്ങളിലെല്ലാം പ്രകാശിപ്പിക്കുവാൻ ഉദിക്കുകയാണിപ്പോൾ. എന്റെ കാൎയ്യം ലോകമാകമാനം ചെലുത്തുവാനാണു ഭാരതജനതയെ ഞാൻ ഉയർത്തുന്നതു്. ഇതുതന്നെയാണു സനാതനധർമ്മത്തിന്റെ രഹസ്യം. ഇതിന്നുമുമ്പു നീ ഇതു ശരിയായി അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ ഞാൻ ഇതു നിന്നെ സ്പഷ്ടമായി ധരിപ്പിച്ചുകഴിഞ്ഞു. നിന്റെ മനസ്സിനെ ആകുലമാക്കിയിരുന്ന ആ നാസ്തികതയും സംശയവും നിശ്ശേഷം അകന്നിരിക്കുന്നു. സ്ഥൂലമായും സൂക്ഷ്മമായും ഈ വിഷയത്തിൽ നിനക്ക് അകത്തും പുറത്തും ഒരുപോലെ സമ്മതമാകുമാറു ഞാൻ നിന്നെ അനുഭവപ്രമാണത്തിൽത്തന്നെ എത്തിച്ചിട്ടുണ്ടു്. നീ വെളിയിൽ ചെ

ന്നു നിൻെറ നാട്ടുകാരെ ഈ സത്യം ഗ്രഹിപ്പിക്കുക. സനാതനധർമ്മത്തിന്നായിട്ടാണ് അവരെ ഉയർത്തുന്നതെന്നു് അവർ അറിയട്ടെ. തങ്ങൾക്കു മാത്രമായിട്ടല്ലാ, ലോകത്തിന്നെല്ലാമായിട്ടാണു് അവർ വളരുന്നതെന്നു് അവരോടു പറയൂ. ലോകസേവനത്തിന്നാണ് അവൎക്കു ഞാൻ സ്വാതന്ത്ര്യം നൽകുന്നതു്. ഭാരതഭൂമിയുടെ ഉൽകർഷമെന്നതു സനാതനധർമ്മത്തിൻെറ ഉൽകർഷമാണ്. ഭാരതജനതയുടെ മഹത്വം സനാതനധർമ്മത്തിൻെറ മഹത്വംതന്നെ. ഭാരതദേശം അതിൻെറ ഭാവത്തോടെ ഐശ്വര്യം പ്രാപിക്കുകയെന്നതു സനാതനധർമ്മത്താൽ ലോകമാകെ ഐശ്വര്യം നേടുകയെന്നതാണ്. ധർമ്മത്തിന്നായി ധർമ്മത്തിലാണ് ഭാരതജീവിതം. ധർമ്മവിജയമാണ് ദേശവിജയം. ഞാൻ സർവ്വവ്യാപിയാണ്. എല്ലാരിലും എല്ലാത്തിലും ഞാൻ വർത്തിക്കുന്നുണ്ടു്. ഇപ്പോഴത്തെ ഈ ദേശീയോദ്യോഗത്തിലും ഞാൻ നിലകൊള്ളുന്നു. ദേശീയസ്വാതന്ത്ര്യത്തിന്നായി കഷ്ടപ്പെടുന്നവരിലും എൻെറ വിളയാട്ടമുണ്ടു്. ഈ സ്വദേശീയത്വത്തെ എതിർത്തു മറിക്കുന്നവരിലും എന്നെ കാണാം. ഞാനാണ് ഏതു മനുഷ്യനെക്കൊണ്ടും പ്രവൎത്തിപ്പിക്കുന്നതു്. ആരെന്തു വിചാരിച്ചാലും, ആരേതു ചെയ്താലും അതെല്ലാം എൻെറ കാൎയ്യത്തിന്നു് ഉപകരിക്കുന്നതായിട്ടേ വരികയുള്ളൂ; അങ്ങിനെയല്ലാതെ, ലോകത്തിൽ യാതൊരു ചേഷ്ടയുമില്ലാ. ഇണങ്ങിയണയുന്നവരെന്നപോലെ, ഇടഞ്ഞടിക്കുന്നവരും എനിക്കുള്ളവർതന്നെയാണ്; അവരും എൻെറ ഉപകരണങ്ങളായി വൎത്തിക്കുന്നു. ഏതൊരാളും എൻെറ

മുമ്പിൽ സ്വാതന്ത്ര്യനല്ലാം. ഏതു വഴിക്കാണു ചെല്ലുന്ന തെന്നറിയാതെ എന്തൊക്കെയോ ചെയ്തുകൊണ്ടാണല്ലോ നിൻെറ ജീവിതഗതി. ഏതാണ്ടൊന്നു വിചാരിച്ചു കൊണ്ടിറങ്ങീട്ട്, വേറെയൊന്നാണല്ലോ നിനക്കു ചെയ്യേണ്ടിവരുന്ന കർമ്മം. നീ ഉദ്ദേശിക്കുന്ന ഫലമൊന്നു വേറെ; നിൻെറ ഉദ്യമം ചെന്നെത്തുന്ന ഫലമോ, അതു വേറെ. ഇതിൽനിന്നു വിചാരകർമ്മങ്ങളിൽ നിനക്കു കർത്തൃത്വമില്ലെന്നു മനസ്സിലാകുന്നില്ലേ? എൻെറ ഇച്ഛയാൽ പരാശക്തിയുടെ അവതാരം ഭാരതജനതയിൽ ഇതാ ഭവിച്ചിരിക്കുന്നുവെന്നു നീ കാണുക. ഇതിലാണു ചിരകാലമായി എൻെറ പ്രയത്നമെല്ലാം. ഇപ്പോഴം ഇതിന്നു കാലമായി. ഇതിൻെറ സിദ്ധിയിൽ ഞാൻ തന്നെയാണു് ആളായി നില്ക്കുന്നതു്.''

"ഈ ദൈവവാക്യമാണു് എനിക്കു നിങ്ങളെ അറിയിക്കുവാനുള്ളതു്. ഇപ്പോഴം എന്നെ വിളിച്ചുനിർത്തിയിരിക്കുന്നതു ധർമ്മരക്ഷണി സഭയിലാണല്ലോ. ധർമ്മതത്ത്വം ജനങ്ങളെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുവാൻ എന്നെ പുറത്തേക്കയച്ച കൃഷ്ണൻ ഉടൻതന്നെ അതിന്നൊത്ത സഭയിലേക്കു് എന്നെ പ്രവേശിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു. ഹിന്ദുധർമ്മത്തെ സംരക്ഷിച്ചു്, അതിനെ ലോകമാകെ ഉയർത്തുകയെന്നതാണു് ഈ സഭയുടെ കർത്തവ്യകർമ്മം. എന്താണു ഹിന്ദുധർമ്മം. നാം സനാതനധർമ്മമെന്നു പറയുന്നതു് എന്താണു്. കടലും മലയും ചൂഴുന്ന ഈ ഇന്ത്യയിൽ ഹിന്ദുക്കളെന്നു പേർകൊണ്ടവർ ബഹുകാലമായി സൂക്ഷിച്ചു രക്ഷിച്ചുപോരുകയാൽ ഹിന്ദുമതമെന്നു ചിലർ വി

ളിക്കമാറായതാണു സനാതനധർമ്മം. വാസ്തവത്തിൽ, ഈ സനാതനധർമ്മം പ്രത്യേകമൊരു രാജ്യത്തിന്റെ അതിർത്തിക്കുള്ളിൽ അടങ്ങുന്നതല്ല. അതിരിട്ടുതിരിച്ചു ഏതു നാട്ടിന്റെയും തനിസ്വത്തല്ലാ സനാതനധർമ്മം. ഭാരതഭൂമിയിലെ ഹിന്ദുശാലയിൽ അതു കുറെകാലംചാഞ്ഞുകിടക്കുകകൊണ്ടു് അതിന്നു ഹിന്ദുധർമ്മമെന്നു മറെറാരുപേർ ഉണ്ടായിവന്നുവെന്നേയുള്ളു. സാർവ്വജനീനവും അനശ്വരവുമായ മാനുഷധർമ്മമാണതു്. ലൌകികവും ആത്മികവുമായ സർവ്വവിഷയങ്ങളെയും ഉൾക്കൊണ്ടു വർദ്ധമാനമായി വർത്തിക്കുന്ന ഏകധർമ്മം അതാണു്. സർവ്വമതങ്ങൾക്കും അഭയസ്ഥാനമാണു സനാതനധർമ്മം. സർവ്വജനത്തിന്നും സുസമ്മതവും ശുഭകരവുമാവാത്തതു സനാതനധർമ്മമല്ലാ. പ്രത്യേകമൊരു രാജ്യത്തിന്റെയോ, പ്രത്യേകമൊരു ജാതിയുടെയോ ശ്രേഷ്ഠതയ്ക്കുമാത്രം ഉപകരിക്കുന്ന ഇടുങ്ങിയ മതങ്ങൾക്കുദീർഘകാലത്തേക്കു ജീവിതമുണ്ടാകുന്നതല്ല. അങ്ങിനെയുള്ളവ ആരുടേയൊ ഏതോ കാര്യത്തിന്നു് ഒട്ടുകാലത്തേക്കു മാത്രമേ നിലകൊള്ളുകയുള്ളു. എന്നോ തുടങ്ങി ഇന്നോളം പ്രശോഭിച്ചുപോരുന്ന സനാതനധർമ്മമാവട്ടെ, സാർവ്വലൌകികമായ ജീവിതതത്വസമുച്ചയമാണു്. നാസ്തികവാദത്തെ മുഖംതിരിപ്പിക്കുവാൻ സനാതനധർമ്മത്തിന്നുമാത്രമെ കെല്പുള്ളു. സയിൻസിന്നു പിടിയിലൊതുങ്ങാത്തതും സനാതനധർമ്മം മാത്രമാണു്. ഇതിൽ എത്രയോ കാലത്തിന്നു മുമ്പുതന്നെ ഭൌതികവിജ്ഞാനം സമ്പൂർണ്ണമായി അടങ്ങിട്ടുണ്ടു്. മനുഷ്യന്നു് ഈശ്വരനെ പ്രാപിക്കാമെന്നു പ്രമാണപൂർവ്വം നമ്മെ ധരിപ്പിക്കുന്നു

ു സനാതനധമ്മം മാത്രമാണ്. ഓരോ മനുഷ്യനും അവനവൻെറ അവസ്ഥപോലെ ദൈവസന്നിധിയിൽ ചെല്ലുവാൻ എളുതായ വഴികൾ തുറന്നിട്ടിരിക്കുന്നതും ഇതിലാണ്. എല്ലാത്തിലും എല്ലാരിലും ഒരേ ശക്തിതന്നെയാണു പ്രവൎത്തിക്കുന്നതെന്നും, ആ ശക്തിയെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടാണു നമ്മുടെ സർവ്വചേഷ്ടിതങ്ങളുമെന്നുമുള്ള സത്യം സനാതനധർമ്മത്തിൽ നിന്നാണു സിദ്ധമായിരിക്കുന്നതു്. ഇതു സർവ്വമതസമ്മതമായ സത്യമാണ്. ഈ സത്യം നമ്മെ ഗ്രഹിപ്പിക്കുകമാത്രമല്ലാ, ഇതിനെ നമ്മുടെ ജീവിതത്തിലെ ഉച്ചാവചങ്ങളായ എല്ലാ വികാരങ്ങളിലും ഒരു പോലെ പ്രകാശിപ്പിക്കുകകൂടിയും സനാതനധർമ്മം ചെയ്യുന്നു. പ്രപഞ്ചത്തിൻെറ സാക്ഷാൽ വികാസവും അതിൽ വാസുദേവൻെറ ലീലാവിലാസവും സനാതനധർമ്മമാണു നമുക്കു കാണിച്ചുതരുന്നതു്. ആ ലീലയിൽ നാം ആടേണ്ടതു് എങ്ങിനെയെന്നും, അതിൽ ജയം നേടേണ്ടതു് ഏതുവഴിക്കെന്നും, അതിന്നുള്ള സൂക്ഷ്മവിധികൾ എന്തൊക്കെയെന്നും അനുഷ്ഠാനയോഗ്യമായി നമ്മെ ഉപദേശിക്കുന്നതും സനാതനധർമ്മം ഒന്നുമാത്രമാണ്. സാംസാരികജീവിതത്തെ ആദ്ധ്യാത്മികധർമ്മത്തിൽ നിന്നു് അല്പംപോലും അകററാതെ, അമർത്ത്യഭാവത്തിന്നു നമ്മെ ആളാക്കി, മരണത്തിൽ ഒട്ടും ഭയമില്ലാതാക്കുന്നതിന്നു സനാതനധർമ്മത്തിന്നു മാത്രമേ കഴിവുള്ളൂ.

"ഈ വിഷയമാണ് ഇന്നു നിങ്ങളെ അറിയിക്കുന്നതിന്നു ഞാൻ പ്രേരിതനായിരിക്കുന്നതു്. എനിക്കു് അ

ങ്ങളെ എത്രത്തോളമുണ്ടോ, അതിന്നപ്പുറം ഞാൻ യാതൊന്നും മിണ്ടുന്നതല്ല. ദൈവത്തിൽനിന്നു് എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ പ്രതിധ്വനിച്ചതാണു ഞാൻ നിങ്ങളോടു് ഇപ്പോൾ പറകയുണ്ടായതു്. അങ്ങിനെ, ദൈവനിയോഗത്തെ ഞാൻ അനുഷ്ഠിച്ചുകഴിഞ്ഞു. ഇതുപോലെ ഇതിനുമുമ്പൊരിക്കൽ എന്നിൽ ധർമ്മാവേശമുണ്ടായതു നിങ്ങൾ ഓർക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കാം. ദേശീയമായി നമ്മൾക്കു് ഇപ്പോഴുണ്ടായിരിക്കുന്ന സംരംഭം കേവലം രാജനീതിസംബന്ധമായതല്ലാ എന്നു് അന്നു ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. കേവലം ഭരണവിഷയമായ ഉപായമല്ലാ സ്വദേശീയം. വിശ്വാസം—മതം—ലക്ഷ്യം എന്നിതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നതാണതു്. അന്നത്തെ ആ വാക്കിനെ ഇന്നു മറെറാരുരൂപത്തിൽ നിങ്ങൾക്കു ഞാൻ കാണിച്ചുതരാം. സ്വദേശീയമെന്നതു വെറും വിശ്വാസമോ, വെറും മതമോ, വെറും ലക്ഷ്യമോ അല്ലാ; സനാതനധർമ്മം തന്നെയാണതു്. നമ്മുടെ ദേശീയത്വവും സനാതനധർമ്മവും ഒന്നുതന്നെ. ഭാരതമഹാജനത സനാതനധർമ്മത്തിൽ നിന്നാണു് ഉണ്ടായതു്; അതിലാണു വളരുന്നതു്. സനാതനധർമ്മത്തിന്നു ക്ഷയമുണ്ടായാൽ ഭാരതജനതയും ക്ഷയിക്കയായി. ഒന്നു നശിച്ചാൽ മററതും നശിക്കും. നമ്മുടെ സ്വരാജ്യം സനാതനധർമ്മം തന്നെ. അത്രമാത്രമേ എനിക്കിപ്പോൾ നിങ്ങളോടു പറയുവാനുള്ളൂ:

III

തന്റെ നാട്ടുകാരെ അഭിസംബോധനം ചെയ്തുകൊണ്ടു് അരവിന്ദഘോഷ് ൧൯൦൯-ൽ കർമ്മയോഗിയിൽ പ്രകാശിപ്പിച്ച നിവേദനം:—

"ഇന്നു് ഇന്ത്യയിൽ, സ്വന്തം കർത്തവ്യകർമ്മംപോലെ പൊതുജനസേവനത്തിൽ ഏർപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ദേശഭക്തന്മാരുടെ അവസ്ഥ നാളേക്കു് എന്തു ഭവിക്കുമെന്നു നിശ്ചയമില്ലാത്തവണ്ണം അത്ര സംശയത്തിലാണു്. എന്റെ പേരിൽ ഛായാമാത്രമായിട്ടുപോലും അപരാധലക്ഷണമില്ലാതിരുന്നിട്ടും രാജ്യസേവനത്തിന്നു നിരോധമായി ഒരു വർഷത്തേക്കു് ഏകാന്തമായ ജെയിൽഗൃഹയിൽ എന്നെ ബന്ധിക്കയുണ്ടായല്ലോ. അതിൽനിന്നു ഞാൻ വിമുക്തനായിയെങ്കിലും, ഇനി മറെറാരു മിഥ്യാപരാധം എന്നിൽ ആരോപിക്കയില്ലെന്നു ഞാൻ എങ്ങിനെ കരുതും! വെളിവിൽ കുററം ചുമത്താതെയും എന്നെ പിടികൂടാവുന്നതാണു്. ഹേതുവൊന്നും കാണിക്കാതെ എന്നെ നാടുകടത്തുവാൻ ഗവൺമെണ്ടിന്നു സ്വാധികാരബലമുണ്ടു്. കോർട്ടുനടപടിപോലെ പ്രത്യക്ഷമായ അപരാധാരോപണമോ, അതിലേക്കു വളരെയെല്ലാം കുഴങ്ങിക്കൊണ്ടു സാക്ഷ്യനിർമ്മാണമോ അതിൽ വേണ്ടാ. അതുകൊണ്ടു് എന്റെ ഈ വിമോചനം അസ്ഥിരമാണു്. അതോർത്താണു ദേശഭക്തന്മാരുടെ ജീവിതം സ്വാവശമല്ലെന്നും സംശയത്തിലാണെന്നും ഞാൻ പറയുന്നതു്. എന്നെ നാടുകടത്തുന്നതിന്നു കൽക്കട്ടയിലെ പോലീസധികാരികൾ ഗവൺമെണ്ടിലേക്കു് എഴുതീട്ടുണ്ടെന്നു നാടെങ്ങും പ്രബലമായ കിംവദന്തിയുണ്ടു്. ഇതു് അസംഭാവ്യമാണെന്നു് എനിക്കു വിശ്വസിക്കാവുന്നതല്ല. നാട്ടിലെ ഇപ്പോഴത്തെ അടങ്ങിയ നിലയും, നീതിപരിപാലനത്തിലെ ധർമ്മനിഷ്ഠയും അധികാരിവർഗ്ഗത്തെ ഈ കടുംകൈയിൽനിന്നു പിൻമാറുവാൻ

കഴിവില്ലെന്നാണു കാണുന്നതു്. ഇങ്ങിനെ ജീവിതസംശയത്തിലായ ഞാൻ, എന്റെ മനസ്സിലുള്ളതെല്ലാം നാട്ടുകാരുടെ മുമ്പിൽ സമർപ്പിക്കുന്നതിന്നു് ഇനിയൊട്ടും വിളംബിക്കുന്നില്ല. എന്റെ ഈ നിവേദനം പ്രധാനമായി ധർമ്മവ്രതന്മാരായ ദേശഭക്തന്മാർക്കായിട്ടാണു്. ഇതിൽ ഞാൻ ഇപ്പോഴത്തെ കാര്യങ്ങളെയും, ഇനിയങ്ങോട്ടു വേണ്ടുന്ന ഉപായങ്ങളേയും ആവുംപോലെ പ്രകാശിപ്പിക്കാം. എന്നെ നാടുകടത്തുന്നതായാൽ, അനന്തരകാര്യം എന്താണെന്നറിയാതെ വിമൂഢരാകുന്നവക്കു് ഈ നിവേദനം മനസ്സിന്നു കാഴ്ച കൊടുക്കുമെന്നു ഞാൻ വിശ്വസിക്കുന്നു. ദ്വീപാന്തരത്തിൽനിന്നു് ഇനിയെന്നും എനിക്കു വിമോചനമില്ലെങ്കിൽ, നാട്ടുകാർക്കായി എന്നിൽനിന്നു് അന്തിമമായുള്ള ഹിതോപദേശമായി ഇതിനെ കരുതാവുന്നതാണു്.

"സ്വരാജ്യകക്ഷിയുടെ മാർഗ്ഗം ഏററവും ദുർഗ്ഗമമാണെന്നിരിക്കിലും ഒട്ടും വിഫലമല്ലാ. നേതാക്കന്മാർ കാരാഗൃഹത്തിൽ ബദ്ധരും ദ്വീപാന്തരത്തിൽ ബഹിഷ്കൃതരുമായതോടുകൂടി പക്ഷം വിച്ഛിന്നമായിയെന്നു ചിലർ വിചാരിക്കുന്നു. ഗാഢമായി ആലോചിക്കായ്കകൊണ്ടുള്ള അബദ്ധപ്രസ്താവമാണിതു്. സ്വരാജ്യകക്ഷി ഇപ്പോഴുമുണ്ടു്. അതിന്റെ ഉയക്കിന്നോ, ഇരുപ്പിന്നോ കുറവേതും ഭവിച്ചിട്ടില്ല. നായകനും കാര്യനിശ്ചയവും മാത്രമേ അതിന്നിപ്പോൾ വേണ്ടതായുള്ളു. അതുണ്ടാകുവാൻ നാട്ടുകാർ തപിക്കട്ടേ. അപ്പോൾ ദൈവത്തിൽനിന്നു് അതു് അവക്കു കിട്ടും. ദൈവത്താൽ പ്രേരിത

രായി, ദൈവികമഹാശക്തിയെ അവലംബിച്ചുകൊണ്ടു മാർഗ്ഗദർശികളായി വർത്തിക്കുന്ന നായകന്മാർക്കായി മഹാകർമ്മങ്ങളൊക്കെയും കുറച്ചുകാലം കാത്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയെന്നതു പണ്ടേയുള്ളതാണ്. ആ നേതാവു വന്നെത്തുമ്പോൾ ആ കർമ്മം വഴിപോലെ വളർന്നുകൊണ്ടു വിജയപ്രഭാവത്തോടെ സാഫല്യത്തിലെത്തുന്നു. ഇതുവരെ സ്വരാജ്യകക്ഷിയെ നയിച്ചിരുന്നവർ മതിമാന്മാരും വരഗുണന്മാരുമായ മഹാബലന്മാർതന്നെ. മറ്റെതു മഹാകർമ്മത്തെയും ഫലോന്മുഖമായി നയിക്കുന്നതിനു പരാക്രമം കൂടിയവരാണവർ. എന്നാൽ, സർവ്വരാജ്യങ്ങളെയും ചലിപ്പിക്കുന്ന ഈ സ്വദേശിപ്രസ്ഥാനത്തിൽ ആ ശ്രേഷ്ഠപുരുഷന്മാർപോലും വിജയം നേടുവാൻ ആളായില്ല. അതുകൊണ്ടു്, രാജ്യത്തിന്റെ ഭാവിശ്രേയസ്സിനു ഹേതുഭൂതരായ സ്വരാജ്യവ്രതന്മാർ ശോകത്തിൽപ്പോലും പ്രശാന്തരായി, അപജയത്തിൽപ്പോലും ദൃഢചിത്തരായി ദൈവപ്രേഷ്യന്റെ ആഗമനത്തെ വിശ്വാസപൂർവ്വം പ്രതീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു വാഴേണ്ടതാണ്. വിജയവും വിമുക്തിയും ഒടുവിൽ നിശ്ചയമായി ലഭിക്കുമെന്ന ഉറപ്പോടെ—ഭാരതത്തിലെ ഭാവിപരമ്പരയ്ക്കു മാത്രമല്ലാ, ലോകത്തിലെ സർവ്വജനതയ്ക്കും തങ്ങളാണ് ഐശ്വര്യവാഹന്മാർ എന്ന ബോധത്തോടെ—സ്വരാജ്യധർമ്മവ്രതന്മാർ ക്ഷമയോടെ കാലം നോക്കിയിരിക്കേണ്ടതാണ്.

"ഇപ്പോഴത്തെ ഈ സംശയാവസ്ഥയിൽ ഏററവും കരുതലോടുകൂടിവേണം വിക്രമം പ്രയോഗിക്കുവാൻ. ആത്മികബലമാണ്, ഭൗതികബലമല്ലാ നമ്മു

ടെ ഉദ്യമത്തിന്ന് ആധാരം. രാജ്യത്തിലെ ഭൌതിക ബലമെല്ലാം ഇപ്പോൾ ഭരണാധികാരികൾ സ്വാധീനമാക്കിയിരിക്കയാണ്. ആത്മികബലമാവട്ടെ, മുഴുവനം നമ്മളിൽത്തന്നെയുണ്ടു്. നമ്മുടെ വശമാണ നീതി. പ്രകൃതിയും നമ്മുടെ ഭാഗത്താണ്. മാനുഷവിധിയേക്കാൾ ഉയരെ നില്ക്കുന്ന ദൈവനിയോഗം നമ്മുടെ പക്ഷത്തെ അനുക്രൂലിച്ചുകൊണ്ടു നില്ക്കുന്നതു്. വത്തമാനം നമ്മളിലാണ്. ഭാവിയും നമ്മളിൽത്തന്നെ. നാം രക്ഷ തേടേണ്ടതിന്നും, അവസാനം വിജയം നേടേണ്ടതിന്നും ആ ആത്മികബലത്തെയാണ് അവലംബിക്കേണ്ടതു്. ക്ഷുബ്ധരായി ആവേഗത്തിന്നധീനരായി ഉൽകൃഷ്ടമായ ധർമ്മബലത്തിൽനിന്നു ഭ്രംശിച്ചു നികൃഷ്ടമായ മൃഗീയബലത്തെ നാം ആശ്രയിക്കരുതു്. നമ്മുടെ ലക്ഷ്യം ഏതു നിയമത്തിന്നും വിരുദ്ധമായുള്ളതല്ലാ. നാം ഏർപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഉദ്യമത്തെ ഇപ്പൊഴത്തെ രാജ്യഭരണവിധികൾക്കെതിന്നും പ്രത്യക്ഷമായി എതിർത്തുനില്ക്കുവാൻ കഴികയില്ല; അങ്ങിനെയുണ്ടായാൽ അതിനെ നാഗരികലോകം മുക്തകണ്ഠം പഴിക്കും. അതുകൊണ്ടു് ആ ലക്ഷ്യത്തേയും അതിലേക്ക് അംഗീകൃതമായ ഉപായങ്ങളേയും സുദൃഢമായി ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടു് അവയിൽനിന്നാണ് ഒട്ടുക്കം നമുക്കു ജയമുണ്ടാകുകയെന്നു വിശ്വസിച്ചുകൊള്ളണം. നിയമത്തെ ആദരിക്കുകയെന്നതു് ഏതു ജനതയുടേയും സുസ്ഥിരമായ സുഖജീവിതത്തിന്നു് അപേക്ഷിതമാണ്. ഭാരതീയരിൽ നിയമവിധേയത്വം സവിശേഷമായി ജന്മസിദ്ധമായിട്ടുന്നെയുണ്ടു്. നിയമത്തെഅനുസരിക്കുന്നതിൽ നാം എപ്പൊഴും ജാഗ്രത്തായി വത്തിക്കു

ണം. എന്നാൽ, ആ അനുസരണം നമ്മുടെ രക്ഷയേയും, നമ്മുടെ സ്വാതന്ത്ര്യത്തേയും നമ്മുടെ ധർമ്മത്തേയും, നമ്മുടെ പ്രാഭവത്തെയും ഉറപ്പിക്കുന്നതിന്നു് ഉപകൃതമാവേണമെന്നു നാം കരുതി നില്ക്കണം. രാജ്യത്തിന്നു ശല്യവർദ്ധകമായി അങ്ങിങ്ങായുണ്ടാകുന്ന കൊലകളോടു സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും നമുക്കു് ഇടപാടില്ല. ഒരേവാക്കായി, വ്യക്തവും ഹാർദ്ദവുമായി അത്തരം ക്രൂരകർമ്മത്തെ നാം നിഷേധിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇനി അതിലേയ്ക്കല്ലാ നമുക്കാർക്കും നോട്ടം. വിഷമയമായ ഉദ്ദേശത്തിന്റെ വിഷമയമായ ഫലമാണു് ആ നൃശംസചേഷ്ട. അതിൽ ഏർപ്പെട്ടവർ സ്വന്തം ദുഷ്കർമ്മങ്ങളിൽനിന്നു് അകലാതിരുന്നാൽ ആ വിഷവൃക്ഷങ്ങളിൽ പ്രകൃത്യാ ഉല്പന്നമാകുന്ന വിഷഫലങ്ങൾ ഭയംകരമായി ഉൾക്കൊള്ളേണ്ടിവരുന്നതിൽനിന്നു് അവരെ രക്ഷിക്കുവാൻ മനുഷ്യബലത്തിന്നൊന്നിനും സാധിക്കയില്ല. നിയമങ്ങളുടെ കല്പനത്തിന്നോ അവയുടെ പ്രയോഗത്തിന്നോ നാം അധികാരികളല്ലായ്കയാൽ നമുക്കു് ഈ വിഷയത്തിൽ പ്രവർത്തിക്കുവാനൊന്നുമില്ല. എന്നാൽ, ഇതിൽ അധികാരിവർഗ്ഗത്തിന്റെ പോക്കു തീരെ പിഴച്ചിട്ടാണു്. നാട്ടുകടത്തലും ക്രൂരതകൾക്കും തോന്നുംപോലെയെല്ലാം നടത്തുന്നതു്, കാര്യവിവേകത്തോടും ബുദ്ധിസാമർത്ഥ്യത്തോടും നാടുവാഴുവാൻ ശക്തിയില്ലാത്തവർക്കുള്ള ചാപല്യവിശേഷമാണു്. ഇതിനെ നാം നിയമവിഹിതമായ നിശ്ചയത്തോടും പരമോൽകൃഷ്ടമായ ലക്ഷ്യത്തോടും, മഹാജനസമ്മതിയോടുംകൂടി നിർഭയം എതിർക്കണം. സ്വരാജ്യം—പരാധികാരത്തിന്നു വശഗമാവാത്ത പൂർണ്ണ

സ്വാതന്ത്ര്യം—ഏതൊരു ജനതയ്ക്കും സ്വകീയമായ ശക്തിയാൽ സ്വന്തം പ്രകൃതിക്കും സ്വന്തം ലക്ഷ്യത്തിന്നും അനുരോധമായി സ്വന്തം ജീവിതത്തെ യഥായോഗ്യം ധരിക്കുവാനുള്ള അധികാരം—അതിന്നാണു നാം അപേക്ഷിക്കുന്നതു്. നമ്മുടെ പൂർവ്വികസംസ്കാരത്തെക്കാൾ അധഃസ്ഥിതമായ മറെറാരു സംസ്കാരത്തെ കൊണ്ടുവന്നു നമ്മളിൽ ബലാൽ ഏററിവെയ്ക്കുന്നതിനെയും, അർഹതയെക്കുറിച്ചു മിഥ്യാവാദം ചെയ്തുകൊണ്ടു നമ്മുടെ പിതൃപൈതാമഹമായ രാജ്യത്തിൽ നമ്മെ മാററിനിർത്തി അന്യന്മാർ കേറിനിന്നു് അധികാരം ചെലുത്തുന്നതിനെയും നാം എതിർക്കാതിരിക്കുന്നതെങ്ങിനെ! സുചിരമായുണ്ടായ ദാസ്യഭാവത്താൽ, പ്രകൃത്യാ നമുക്കുള്ള ശക്തിയിലും സാമർത്ഥ്യത്തിലും കേടുകളും കുറവുകളും വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു നാം സമ്മതിക്കുന്നതുതന്നെയാണു്. എങ്കിലും, ആ ശക്തിയും സാമർത്ഥ്യവും ഇപ്പോൾ വീണ്ടും നമ്മളിൽ തളിർത്തുതുടങ്ങീട്ടുള്ളതു് ആർക്കും മറയ്ക്കാവുന്നതല്ല. ബഹുശതവർഷങ്ങളായി ആപത്തും അപജയവും തുടൻതുടൻഉണ്ടായിട്ടും ഈ നാട്ടുകാരിൽ അപ്രതിമമായി വിളങ്ങുന്ന ശീലഗുണം അന്യൂനം നിലകൊള്ളുന്നതു കണ്ടാലും! നമ്മുടെ പൂർവ്വികന്മാരുടെ ശ്രേഷ്ഠകർമ്മഫലങ്ങൾ ഇന്നും നമുക്കു ഭുജിക്കുവാൻ ധാരാളമായി അവശേഷിച്ചിരിക്കുന്നതു കണ്ടാലും! പരാധീനാവസ്ഥയിൽ മറേറതു നാട്ടിന്നും അനുഭൂതമായിട്ടില്ലാത്ത അത്ഭുതമായി നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പ്രശസ്തിയോടെ വർദ്ധിക്കുന്ന ഈ വിജ്ഞന്മാരേയും വീരന്മാരെയും കണ്ടാലും! പൂർവ്വികവീര്യം അന്തരാ സമുജ്ജ്വലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഈ ജനതയെ ബാലന്മാ

രെക്കൊണ്ടും കൃശന്മാരെക്കൊണ്ടും നിറഞ്ഞുകൂടിയ വർഗ്ഗമെന്ന് അവഗണിക്കുന്നതു് അരുതാത്തതാണെന്നു നാം കരുതാതിരിക്കുന്നതെങ്ങിനെ? പൂർവ്വികമഹത്വം നമ്മളിൽ ഇപ്പോഴും സമൃദ്ധമായുണ്ടു്. നാം വിദ്യാസമ്പത്തുള്ളവരാണു്; നാം പരാക്രമശീലരാണു്; കാര്യനിർവ്വഹണത്തിൽ നാം നിപുണന്മാരുമാണു്. ആ ഗുണങ്ങളെ പ്രയോഗിക്കുവാൻ സ്ഥലവും സന്ദർഭവും മാത്രമേ നമുക്കു കിട്ടേണ്ടതുള്ളൂ. സ്വയംഭരണം, സ്വതന്ത്രജീവിതം, ഭാരതീയകലാമണ്ഡലം എന്നിവയാലാണു് അവസരവും അവകാശവും നമുക്കുണ്ടാകുക. ഇവയെ നാം നേടുന്നതിന്നു സിദ്ധിസ്ഥാനംവരെയ്ക്കും പ്രയത്നിച്ചാലല്ലാതെ നമുക്കുള്ള വിദ്യാലാഭംകൊണ്ടോ, ശീലഗുണംകൊണ്ടോ, കർമ്മകുശലതകൊണ്ടോ ഫലമുണ്ടാകുന്നതല്ലാ.

"നമ്മുടെ സ്വരാജ്യവ്രതം അന്യരാജ്യങ്ങളോടൊ, ഇവിടെ യഥാന്യായം സ്ഥാപിതമായ ഗവർമ്മെണ്ടിനോടൊ അല്പമെങ്കിലും വിദ്വേഷത്തെ ഉൾക്കൊണ്ടതല്ലാ. ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗമാണു് ഇവിടെ നാടുവാഴുന്നതായി നാം കാണുന്നതു്. നാടുവാഴ്ചയിൽ ആ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ സ്ഥാനത്തു ജനശ്രേഷ്ഠന്മാരെ പ്രതിഷ്ഠിക്കുവാൻ നാം ഉദ്യമിക്കുന്നു. അന്യരാണു നമ്മെ ഇപ്പോൾ ഭരിക്കുന്നതു്. അതു മാററി നാം തന്നെ നമ്മെ ഭരിക്കുമാറാകണം. അവർക്കാണു് ഇവിടെ ഇപ്പോൾ അധികാരം. അതിനെ കേവലം ഭാരതീയമായി മാററണം. ഈ അഭിലാഷം വിദ്വേഷത്തിലും ഹിംസയിലുമാണു കലാശിക്കുകയെന്നു് ചിലർ പറയുന്നതു വെറും നുണയാണു്. അനു

കമ്പയേയും സമബുദ്ധിയേയും ആധാരമാക്കിയുള്ളതാണു നമ്മുടെ ദേശഭക്തി. അതു് ഭാരതജാതിയെ ഏകരൂപേണ സംഘടിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തെ ആകമാനം ഏകതത്വത്തിൽ എത്തിക്കുവാനാണു പുറപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. സഹോദരന്മാർ തമ്മിലും, സമാനന്മാർ തമ്മിലും, സ്വതന്ത്രന്മാർ തമ്മിലുമുള്ള ആ ഐക്യത്തിലാണു നമ്മുടെ നോട്ടം. സ്വാമിക്കും ഭൃത്യനും തമ്മിലും, ഭോക്താവിന്നും ഭോജ്യത്തിന്നും തമ്മിലുമുള്ള ആ ഐക്യമല്ലാ നമുക്കു വേണ്ടതു്. പ്രത്യേകം ഗുണവിശേഷത്തോടുകൂടിയ എല്ലാ ജാതികളും ഒരേ സമുദായമായിണങ്ങി അങ്ങിനെയുണ്ടാകുന്ന സമ്പൂർത്തിയിലെ ആ ഐക്യത്തെയാണു നാം ആശിക്കുന്നതു്. തനിച്ചുനില്ക്കുന്ന ജാതിയെയെല്ലാം ബലാൽ നിഗ്രഹിച്ചു്, ബാഹ്യാചാരഭേദങ്ങളെ കലക്കിമറിക്കുന്നതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ അഭിലാഷം സിദ്ധമാകുന്നതല്ലാ. ദ്വേഷം, അമർഷം, പീഡനം എന്നിങ്ങിനെയുള്ള ദുർഗ്ഗുണങ്ങൾ ഐക്യത്തിന്നു ബാധകമായി ജനപദങ്ങളിൽ വർദ്ധിച്ചുവരുന്നതിനെ ഉന്മൂലനം ചെയ്താൽ മാത്രമേ—ആ ദുർഗ്ഗുണങ്ങളുടെ ഖാണ്ഡവമേതോ അതിനെ ദഹിപ്പിച്ചാൽ മാത്രമേ—മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൽ ഏകമതിതത്വത്തിന്നു നില കിട്ടുകയുള്ളു. നമ്മുടെ അവകാശത്തിന്നായി നാം പ്രയത്നിക്കുകയെന്നതു്, മൂഢതയാൽ അതിനെ അപലപിക്കുന്നവരോടു നാം പ്രതിക്രിയ ചെയ്യുകയെന്നതല്ലാ. ശ്രമിക്കുന്നതിലും തപിക്കുന്നതിലും നമുക്കു മനോദാർഢ്യം വേണം; ആരുടെയും മുഖം നോക്കാതെ സത്യം നാം തുറന്നു പറയണം; നമുക്കുള്ള അവകാശത്തിൽ തരിമ്പുപോലും നാം വിട്ടുകൊടുക്കരുതു്; മനു

ഷ്യധമ്മത്തിൻെറ പുരോഗതിയെ നിരോധിക്കുന്ന ഏതു ശക്തിയോടും നാം ഇടയണം; നീതിപൂൎവ്വകമായ സൎവ്വബലത്തേയും, ധർമ്മോചിതമായ സൎവ്വഗുണത്തേയും ഫലോന്മുഖമായി നാം ഉപയോഗിക്കണം. ഇതാണു മനുഷ്യരേവരും ഉൽകൎഷത്തിന്നായി നടകൊള്ളേണ്ടുന്ന വഴി. ഇതിൽ ഹിംസയ്ക്കോ ദ്വേഷത്തിന്നോ സ്ഥാനമില്ല.

സ്വയംസഹായം, അഹിംസാത്മകമായ പരാക്രമം ഇതു രണ്ടുമാണു വിജയത്തിന്നു നമുക്കുള്ള ആയുധം. ജനങ്ങൾക്കിടയിൽ തൊഴിലുകളുണ്ടാക്കി വളർത്തുക, നമ്മുടെ വ്യവഹാരങ്ങൾ നാം തന്നെ തീൎക്കുക, ബഹുജനവ്യാപാരങ്ങളിൽ നീതിയും മൎയ്യാദയും നാം ആത്മവശരായി രക്ഷിക്കുക, ശുചീകരണവിഷയത്തിൽ പ്രവൎത്തിക്കുക, ദീനന്മാരേയും രോഗികളേയും ആശ്വസിപ്പിക്കുക, ക്ഷാമപീഡയിൽനിന്നു പാവങ്ങളെ വിമുക്തരാക്കുക, ജീവികയ്ക്കും ജീവിതഗുണത്തിന്നും അനുകൂലമായ രീതിയിൽ വിദ്യാഭ്യാസകാൎയ്യം നിൎവ്വഹിക്കുക—എന്നിവയിൽ, ആവുന്നേടത്തോളം നിയമത്തിന്ന് അനുരോധമായും, ഉദ്യോഗസ്ഥവൎഗ്ഗത്തിന്നുള്ള അധികാരത്തെ ബാധിക്കാതെയും, നമുക്കുള്ള കർമ്മനൈപുണ്യത്തെ കാണിച്ചുകൊണ്ടു നാം യഥാക്രമം ഏകോപിച്ചുനിൽക്കുകയെന്നതാണു സ്വരാജ്യകക്ഷിയിൽനിന്നു പ്രകടമായി അംഗീകരിച്ചിട്ടുള്ള കാൎയ്യപരിപാടി. ഇതിൽ നമുക്കുള്ള സാമൎത്ഥ്യം അനല്പമാണെന്നു വെളിപ്പെടത്തക്കവണ്ണം നമ്മുടെ യത്നത്താൽ ബങ്കാളത്തിന്ന് ഉയൎച്ചയുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഏകമതിത്വത്തോടെ അണിനിരന്ന ബലശ്രേഷ്ഠമായ വംശീയജാതി ഉടനെ ഉദിച്ചുയരുമെന്നു വിശ്വസിക്കാമെന്നുമായി. എ

ന്നാൽ, സുരാട്ടിൽവെച്ച കാൺഗ്രസ്സസംബന്ധമായുണ്ടായ അന്തഃഛിദ്രവും, അന്നുമുതൽ ഘോരമായുണ്ടായ മർദ്ദനക്രിയകളും കൊണ്ടു നമ്മുടെ സംഘടനയ്ക്കു പിളർപ്പുണ്ടായിരുന്നിരിക്കുന്നു. ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗം സ്വരാജ്യകക്ഷിയിലെ ധർമ്മഭടന്മാരെയും, സ്വരാജ്യവ്രതന്മാരെയും ദണ്ഡബലത്താൽ അകററുകയും ചെയ്തു. ഇത്രയുംകൊണ്ടു നമ്മുടെ പുരോഗതി ഏററവും കഠിനതരം പ്രതിബന്ധമായിരിക്കയാണു്. ഇനി എത്ര കാലം കഴിഞ്ഞാലാണു നമ്മുടെ ഉദ്ദേശം സഫലമാകുകയെന്നു പലരും ഭീതിയോടെ സംശയിക്കയാണിപ്പോൾ. എന്നാൽ, ഇപ്പോഴത്തെ ഈ പ്രതിബന്ധം നമുക്കത്ര അനിരുദ്ധമായതല്ല. നമ്മുടെ ജനശ്രേഷ്ഠന്മാർ ധീരോദാത്തതയോടും സ്ഥിരമായ നയോപായത്തോടും പ്രയത്നിക്കയാണെങ്കിൽ ബഹുജനഹൃദയത്തിൽ വിശ്വാസവും ഉത്സാഹവും വീണ്ടും ഉണ്ടാകാതിരിക്കയില്ല. മർദ്ദനനിയമങ്ങൾക്കു കൈയെത്താത്ത വിധം പുതിയൊരു കർമ്മപദ്ധതി നമുക്കു കണ്ടെത്തുവാൻകഴിവില്ലായ്കയുമില്ല. അഹിംസാത്മകമായ ആത്മികവിക്രമപ്രയോഗംനമ്മുടെ കാര്യസിദ്ധിക്കു് ഏററവുംഅനുകൂലമായ ഉപായമാണു്. അതിനെക്കൊണ്ടു ഗവമ്മെണ്ടിനെ നമുക്കു തീച്ചയായും വഴിപ്പെടുത്തുവാൻ കഴിയും. നിയമനിർമ്മാണവും, നീതിനിവ്വഹണവും, വിത്തവ്യാപാരവും നമുക്കു് അധീനമാകുന്നതുവരേക്കും—ഈ മൂന്നിലും നാം സ്വാതന്ത്ര്യപൂവ്വകം ഭാഗഭാക്കുകളായി, പ്രയോജനമാംവണ്ണം അധികാരബലന്മാരാകുന്നതുവരേക്കും—ഗവമ്മെണ്ടിനോടു നാംസഹകരിക്കാതെ മാറിനില്ക്കുകയെന്നതാണു് അഹിംസാത്മകമായ വിക്രമപ്രയോ

ഗത്തിന്റെ ഉൾക്കരുത്തു്. "പ്രാതിനിധ്യമില്ലെങ്കിൽ നികുതിയില്ലാ" എന്നതു പതിനെട്ടാംനൂററാണ്ടിൽ അമേരിക്കയിലുണ്ടായ രാഷ്ട്രീയസംരംഭത്തിന്നു തിലകമായിരുന്നതുപോലെ, "അധികാരമില്ലെങ്കിൽ സഹയോഗമില്ലാ" എന്നതു് ഇരുപതാംനൂററാണ്ടിൽ ഇന്ത്യയിലെ ഈ രാഷ്ട്രീയകോപത്തിന്നു തിലകമാവട്ടേ. നമുക്കു വേണ്ടി നാം നടത്തുന്നതല്ലല്ലോ ഇപ്പോഴത്തെ രാജ്യഭരണം. അതിനോടുള്ള ഈ അസഹയോഗത്തെ വർജ്ജനം, അഥവാ, നിരാകരണം എന്ന ചെറിയൊരു വാക്കിനുള്ളിൽ ഒതുക്കാം.

"നമ്മുടെ നാട്ടിൽ അന്യരുടെ വാർത്താഭിവൃദ്ധി, പരകീയമായ ശിക്ഷണസമ്പ്രദായം, പരകീയമായ ഭരണാധികാരം, പരകീയമായ നീതിന്യായവിചാരം, പരകീയമായ ഉദ്യോഗപ്രാബല്യം എന്നിങ്ങനെയുള്ളവയോടു് ആ അന്യരുമായി നാം ഇണങ്ങാതിരിക്കയെന്നതാണു് അസഹയോഗം. ഈ അസഹയോഗത്തെ നാം പൂർണ്ണമായും സാർവ്വത്രികമായും സിദ്ധാന്തരൂപേണ കൈക്കൊണ്ടിട്ടില്ലെന്നതു വാസ്തവംതന്നെ. എന്നാൽ, അഹിംസാത്മകമായ വിക്രമം നമുക്കു് അധികമധികം അപേക്ഷിതമാകുംതോറും അസഹയോഗമെന്ന ഉപായത്തിന്നു ബലവും വ്യാപ്തിയും വർദ്ധമാനമാവേണ്ടിവരും. ഇനി, ഈ ഉപായംകൊണ്ടു മറെറാരുഗുണംകൂടിയുണ്ടു്. നമുക്കു നാംതന്നെയാണു തുണയെന്നുള്ള നിശ്ചയപ്രകാരം നാം പ്രവർത്തിച്ചുതുടങ്ങിയെപ്പോഴും, തുടരെയുണ്ടാകുന്ന പുതിയ പുതിയകാര്യങ്ങളിൽ അനുഭവംകൊണ്ടു വൈദഗ്ദ്ധ്യംകൂട്ടുവാൻ വർജ്ജനം ആവശ്യമാണു്. സ്വദേശിവ്യവ

സായങ്ങളെ നിർബ്ബാധം പരിപോഷിപ്പിക്കേണമെങ്കിൽ വിദേശസാമാനങ്ങളെ നാം വജ്ജിക്കുകതന്നെ വേണം. ദേശീയവിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ പ്രചാരത്തിന്നു സക്കാർപാഠശാലകളെ നാം നിരാകരിക്കണം. പഞ്ചായത്തേപ്പാടിന്നു സുപ്രതിഷ്ഠയുണ്ടാകുവാൻ സർക്കാർകച്ചേരികളിൽനിന്നു നാം അകലണം. ഇങ്ങിനെയുള്ള അസഹയോഗത്തിന്നു് എത്രത്തോളം വ്യാപ്തിയുണ്ടെന്നും, എങ്ങിനെയെല്ലാം നിബന്ധന ചേരുമെന്നും പെട്ടെന്നിപ്പോൾ തീച്ചപ്പെടുത്താവുന്നതല്ല. ഓരോ വിഷയത്തിലും അപ്പോഴപ്പോഴത്തെ സന്ദർഭംപോലെ വേറെ വേറെ രീതിയിൽ വേണം തീർമാനം ചെയ്യുവാൻ. ആദ്യമായി സഹനവിക്രമത്തിന്നു നാട്ടുകാരിൽ ആകമാനം ഉത്സാഹം വളത്തണം. അവർ അതിൽ പരക്കെ ഏപ്പെട്ടുതുടങ്ങിയാൽ അപ്പോഴാണു നിയന്ത്രണവും അനുക്രമണവും വേണ്ടതു്.

"അന്തഃഛിദ്രമാണു നമ്മുടെ പുരോഗതിക്കു പ്രധാനമായ പ്രതിബന്ധം. പരസ്പരദ്വേഷംകൊണ്ടു കാൺഗ്രസ്സിന്നു് ഉടഞ്ഞു ചിതറേണ്ടിവന്നിരിക്കുന്നു. അതിന്റെ സ്ഥാനത്തു വിലകെട്ട വെറും പ്രതിമയെയാണു് ഇപ്പോൾ വെച്ചിരിക്കുന്നതു്. ജനാധിപത്യം, ദേശീയോൽകർഷം, നിർബ്ബാധമായ ധർമ്മനീതി എന്നിവയെയാണു ദേശഭക്തന്മാർ പുരസ്കരിച്ചു നില്ക്കുന്നതു്. സാമവാദികളാവട്ടെ, ഏററവും സങ്കുചിതമായ മാർഗ്ഗത്തിലാണു തിരിഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതു്. ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുടെ പ്രാബല്യത്തേയും അധികാരത്തേയും അനിയന്ത്രിതമായ രീതിയിൽ ഉറപ്പിക്കുന്നതിന്നാണു് അവരുടെ യത്നം. മഹാ

ജനഃസവനകാൎയ്യത്തിൽ വ്യക്തികൾക്കുള്ള തന്നിഷ്ടങ്ങളെയും വ്യക്തിഗതമായ ഭിന്നമതവ്യത്യാസങ്ങളെയും പരിഗണിക്കാതെ നിൎമ്മമ സംബുദ്ധിയോടെ സത്യത്തെ മാത്രം അഭിമുഖീകരിച്ചു നടക്കണം. എങ്ങിനെയുള്ള സ്വരാജ്യത്തെയാണു ലക്ഷ്യമാക്കേണ്ടതെന്നും, സ്വരാജ്യസിദ്ധിക്കു സഹനവിക്രമത്തെ ഉപായമാക്കി പ്രയോഗിക്കുന്നതു ശരിയാണോ എന്നുമുള്ള വാദങ്ങളിലാണു വിക്രമവാദികളും സാമവാദികളും തമ്മിൽ ഇടഞ്ഞതു്. സൎക്കാർ നടപടികളെ സംബന്ധിച്ച ചില ഖണ്ഡനാഭിപ്രായങ്ങളിലും അവർ തമ്മിൽ പിണങ്ങേണ്ടിവന്നു. കാൺഗ്രസ്സിൻെറ ഘടനയെക്കുറിച്ചും അവർ തമ്മിൽ ഇപ്പോൾ ഭിന്നിച്ചാണു നില്ക്കുന്നതു്. 'സ്വരാജ്യ'മെന്നതു സാമന്തരാജ്യപദമല്ലാ, പരിപൂൎണ്ണസ്വാതന്ത്ര്യമാണെന്നാണു വിക്രമവാദികളുടെ പക്ഷം. വൎജ്ജനത്തെ ഉള്ളടക്കിക്കൊണ്ടുള്ള സഹനവിക്രമമാണു ദേശഭക്തന്മാരുടെ ആയുധം. കാൺഗ്രസ്സിലേക്കുള്ള പ്രതിനിധികൾ, ഏതാനും ചിലരുടെ നിബന്ധനകൾക്കു് ഉൾപ്പെട്ടവരായിരിക്കാതെ, പൊതുജനങ്ങൾ ഇഷ്ടംപോലെ തെരഞ്ഞെടുത്തു നിയോഗിക്കുന്നവരായിരിക്കണം. കാൺഗ്രസ്സ് എപ്പോഴും ദേശീയമഹാസഭയായി വൎത്തിക്കയെല്ലാതെ, അതു പ്രത്യേകമൊരു കക്ഷിക്കു് അധീനമാകരുതു്. പ്രവിശ്യകളിലെ ഉപസഭാനേതാക്കന്മാർ യോഗം ചേൎന്നു തമ്മിൽത്തമ്മിലുള്ള വഴക്കെല്ലാം തീൎത്തു് ബലവൃദ്ധിയോടെ കാൺഗ്രസ്സിൻെറ പുരോഗതിക്കു വേഗം കൂട്ടണം.

"ഭരണാധികാരം ലബ്ധമാകുന്നതുവരേക്കും അസഹയോഗത്തെ നാം ആവുന്നെടത്തോളം ദൃഢമായി പ്രയോഗിക്കണം. എന്നാൽ, ഇതിൽ സന്ദർഭംപോലെ മാററം വരുത്തേണ്ടതുണ്ടു്. സാമാനങ്ങൾക്കു ചുങ്കം ചുമത്തുന്ന കാര്യത്തിൽ സുസമ്മതമായ ജനപ്രതിനിധിസഭയാണു് ആത്മവശതത്തോടെ പ്രവർത്തിക്കുന്നതെങ്കിൽ വിദേശസാമാനവർജ്ജനത്തിൽനിന്നു ജനങ്ങൾക്കു് ഒഴിയാം. വിദ്യാഭ്യാസം ഉദ്യോഗസ്ഥാധികാരത്തിൽനിന്നു തീരെ മാററി, ബഹുജനസമ്മതമായ ദേശീയഭരണത്തിലേക്കു വിട്ടുകിട്ടിയാൽ അങ്ങിനെയുള്ള ശിക്ഷണസമ്പ്രദായത്തെ നിരാകരിക്കുന്നതിന്നു് ആരും നാട്ടുകാരെ പ്രേരിപ്പിക്കുന്നതല്ല. നീതിവിചാരസ്ഥാപനങ്ങൾ അനന്യാധീനമായി ഭാരതീയധർമ്മജ്ഞന്മാരാൽ പ്രശോഭിതമായി, ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗത്തിന്റെ നീതിനിർവ്വഹണാധികാരത്തിൽനിന്നു് അതീതമായി, ജനപ്രാതിനിധ്യമുള്ള സചിവശ്രേഷ്ഠന്നു വശഗമാകുന്നതായാൽ ആ സ്ഥാപനങ്ങളെ പഞ്ചായത്തുകൾ സഹകരിക്കുവാനാണു മുന്നിടേണ്ടതു്. ജനാധികാരം അനുഭവത്തിലില്ലാതിരുന്നപ്പോൾ ഉപയോഗിക്കേണ്ടിവന്ന അസഹയോഗതന്ത്രം, ഭരണത്തിൽ ബഹുജനങ്ങൾക്കു തൃപ്തികരമാംവണ്ണം ആധിപത്യമുണ്ടായാൽ അപ്പോൾ പ്രയോജനമില്ലാതാകും. ദുരധികാരപൂർവ്വകമായ ദാനങ്ങളെ നിരാകരിക്കുന്നതു്, ജനങ്ങൾക്കു ജന്മസിദ്ധമായി സാധാരണമായുള്ള അവകാശങ്ങളെ നിഷേധിക്കുകയെന്നതല്ല.

"ഇങ്ങിനെ പ്രശാന്തമായി, ധാർമ്മികബലത്താൽ സ്വരാജ്യകാര്യങ്ങൾ നിർവ്വഹിച്ചു്, ഉദ്യോഗസ്ഥവർഗ്ഗ

ത്തിൻെറ ദുരധികാരത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നതിന്നാണു ത നിക്കു തുണ താൻതന്നെയെന്ന നിശ്ചയത്തോടെ സഹന വിക്രമത്തെ നാം ഉപായമായി അംഗീകരിച്ചിരിക്കുന്ന തു്. ഭരണവിഷയത്തിൽ പൊതുജനങ്ങൾക്കു നാമമാത്ര മായി ഇപ്പൊഴുള്ള ചില അവകാശങ്ങളെ നാം മറുക്കുന്ന തുകൊണ്ടു സ്വരാജ്യപ്രാപ്തിക്കു് അതു പ്രതിബന്ധമാക യില്ല. വിശേഷിച്ചു പരകീയമായ ദുരധികാരം എതി രെ നിൽക്കുമ്പോൾ സഹനവിക്രമംകൊണ്ടല്ലാതെ നമു ക്കു പുരോഗതിക്കു വഴിയില്ല. നമ്മുടേതെന്നും ഉദ്യോഗ സ്ഥന്മാരുടേതെന്നുമായി നാട്ടിലുണ്ടാകുന്ന ഈ ഭിന്നഭര ണം പൂൎണ്ണസ്വരാജ്യത്തിലേക്കുള്ള മറെറാരു പടിണതി യാണു്. വഞ്ജനത്തെ നാം പ്രബലതയോടെ പ്രയോ ഗിക്കണം. കിട്ടുന്നേടത്തോളം സ്വദേശിസാമാനങ്ങൾ വാങ്ങുകയെന്നതു നമ്മുടെ ദൃഢവ്രതമാവണം. ആഡംബ രത്തിനുള്ള സാമാനങ്ങൾ തൽക്കാലം നമുക്കു വേണ്ട. എന്നാലും, ജീവിതത്തിന്നു് അപേക്ഷിതമായ ചില സാ മാനങ്ങൾക്കു വിദേശങ്ങളെ നമുക്കു് ആശ്രയിക്കുകതന്നെ വേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. സ്വരാജ്യത്തിന്നായി തീവ്രതരം ത പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന നമ്മളിൽ അവ്യാജമായി അനു കമ്പയുള്ള രാജ്യങ്ങളിൽനിന്നു് ആവക സാമാനങ്ങൾ നാം വാങ്ങിക്കണം. സ്വദേശിയാണെന്നു വിദേശിയെ കാണിച്ചു കച്ചവടക്കാർ സാമാന്യന്മാരെ വഞ്ചിക്കാതിരി ക്കേണ്ട കാൎയ്യത്തിൽ നാം പ്രത്യേകം മനസ്സുവെയ്ക്കുകയും വേണം.

"വിഷയത്തെ ഞാൻ ഇനിയും വ്യക്തമാക്കിക്കാണി ച്ചാലും, നമ്മുടെ സംരംഭത്തെ എങ്ങിനെയുള്ള ഏൎപ്പാടു

കളാലാണ ഫലസ്ഥാനംവരെ എത്തിക്കേണ്ടതെന്ന പിന്നെയും ശങ്കയുണ്ടായേക്കാം. മഹാജനസ്ഥാപനമായ കാൺഗ്രസ്സിൻെറ ആഭിമുഖ്യത്തിൽ മന്ത്രണത്തിന്നും അനുഷ്ഠാനത്തിന്നുമായി പ്രാബല്യം കൂടിയ മഹാസമിതി ആദ്യം സ്ഥാപിക്കുകയാണ ദേശഭക്തന്മാർ ചെയ്യേണ്ടതു്. ആ സ്ഥാപനത്തെക്കൊണ്ടു ദേശീയകർമ്മങ്ങൾക്കു വ്യവസ്ഥയും വിഭജനവും വഴിപോലെ ഉണ്ടാക്കാം. സംയുക്തകാൺഗ്രസ്സേപ്പാടിന്ന സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, പ്രവിശ്യകളെ പ്രത്യേകമായി ഉറപ്പോടെ സംഘടിപ്പിച്ചുനിൎത്തണം. പ്രാദേശികസഭകളുടെ ഭൂയിഷ്ഠബലത്തോടെ പ്രവിശ്യ സാമാജങ്ങൾ ഉയൎന്നുതുടങ്ങിയാൽ അവയ്ക്കു കാൺഗ്രസ്സു തനിയെ വഴിപ്പെട്ടുകൊള്ളും. ഇങ്ങിനെയുണ്ടാകുന്ന ഏതു സഭയിലും ധർമ്മഭടന്മാരാണ ആദ്യം ധാരാളമായി വേണ്ടതു്. യുവജനസമാജങ്ങളിൽ നിന്നാണ ധർമ്മഭടന്മാരെ കിട്ടേണ്ടതു്. ഈ വഴിക്കു ബങ്കാളത്തിൽ പ്രവൎത്തിച്ചുതനാക്കിയതിൽ വളരെ വളരെ ഫലം ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടു്; ധർമ്മഭടന്മാരെ നിയോഗിച്ചു ഗ്രാമംതോറും, ജില്ലകൾതോറും സമാജങ്ങൾ ഏൎപ്പെടുത്തി അവയിൽനിന്ന സംസ്ഥാനമഹാസഭയുണ്ടായപ്പോൾ ബങ്കാളം ഏററവും ബലിഷ്ഠമായി. ഇപ്പോൾ അവയെയെല്ലാം ഉദ്യോഗസ്ഥവൎഗ്ഗം തകർത്തുകൊണ്ടു വരികയാണ്. അതുകൊണ്ടു നമ്മുടെ പ്രയത്നം ഇനി വേറെ രൂപത്തിലാക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ധർമ്മഭടന്മാരെ നാടുതോറും കൂട്ടിയിണക്കിനിൎത്തി യഥാർത്ഥം തൊഴിലുകൾ വിഭജിച്ചുകൊടുക്കണം. കഠിനമായ നിബന്ധനകളൊന്നും അരുതു്. അതതു നാട്ടിലെ ബഹുജനസമ്മതിപോലെ അവർ സ്വാവശരായി പ്രവൎത്തിക്കട്ടെ. അതിലേയ്ക്കു സഹയോഗപ്രസ്ഥാനം എത്രത്തോളം ഉപകരിക്കുമെന്ന പരീ

ക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടതാണ്. ഓരോ ദേശത്തിലും യുവജനങ്ങളെക്കൊണ്ടു സഹയോഗസംഘം ഏർപ്പെടുത്തി, ആ സ്ഥാപനങ്ങൾ സ്വരാജ്യകാര്യം, നിർവ്വഹിക്കുന്നതു ഫലവത്താണോ എന്ന് അധികമായി കക്ഷിപ്പിണക്കമില്ലാത്ത വല്ല സംസ്ഥാനത്തിലും ആദ്യമായി പ്രവർത്തിച്ചുനോക്കട്ടെ.

"ഇത്രയുമാണ് എനിക്ക് എന്റെ നാട്ടുകാരെ അറിയിക്കുവാൻ ഇപ്പോഴുള്ളതു്. ഞാൻ ദീർഘമായി പ്രസ്താവിക്കയുണ്ടായതിനെ ഇനി ഇവിടെ ചുരുക്കിക്കാണിച്ചേക്കാം:—

1. "തനിക്കു താൻതന്നെയാണു തുണയെന്ന കരുതലോടെ സഹനവിക്രമത്തെ സ്വരാജ്യസിദ്ധിക്ക് ഉപായമായി—എന്നാൽ നിയമത്തെ ലംഘിക്കാതെ—തീവ്രതരം പ്രയോഗിക്കണം.

2. "അധികാരമില്ലെങ്കിൽ സഹയോഗമില്ല" എന്ന പ്രതിജ്ഞയോടെയായിരിക്കണം നാട്ടുകാർ ഗവണ്മെണ്ടിനോട് ഇടപെടുന്നതു്.

3. "ആവുന്നെടത്തോളം കാൺഗ്രസ്സിലെ സാമവാദികളോട് ഇണങ്ങിനില്ക്കണം. സംയുക്തകാൺഗ്രസ്സ് ഏർപ്പെടുത്തണം.

4. "രാജ്യഭരണത്തിലും ധനാഭിവൃദ്ധിയിലും നമ്മുടെ ഉദ്ദേശം സാധ്യമാകുന്നതിന്നു വർജ്ജനോപായത്തെ അംഗീകരിക്കണം.

5. "ഭാരതത്തെ ഏകമാനം, അഥവാ, സംസ്ഥാനങ്ങളെ പ്രത്യേകം പ്രത്യേകം സുഘടിതമാക്കണം.

6. "ദേശഭക്തിയോടെ ജനസേവനം ചെയ്യുവാൻ സമർത്ഥന്മാരായവരെക്കൊണ്ടു നിയമവിഹിതമായ രീതിയിൽ സഹയോഗസംഘങ്ങൾ ദേശംതോറും ഏർപ്പെടുത്തണം."

അനുബന്ധം

പല കൊല്ലങ്ങളായി അരവിന്ദഘോഷ് യോഗത്തിലാണല്ലോ ആമഗ്നനായിരിക്കുന്നതു്. യോഗം എന്താണെന്നും എങ്ങിനെയാണെന്നും വിവേകാനന്ദസ്വാമിയുടെ രാജയോഗപ്രഭാഷണത്തിൽനിന്നു് ഇപ്പൊഴുള്ളവൎക്കു സരസമായി മനസ്സിലാക്കാവുന്നതാണു്. അതിന്നു മലയാളത്തിൽ തൎജ്ജമയുമുണ്ടു്. എങ്കിലും, ഈ പുസ്തകം ഏടു്കെട്ടുംമുമ്പേ യോഗത്തെപ്പറ്റി വല്ലതുമല്പം അറിയേണമെന്നു തിടുങ്ങുന്നവരുണ്ടെങ്കിൽ അവൎക്കുവേണ്ടി ആ പ്രഭാഷണത്തിൽനിന്നു ചില ഖണ്ഡികകളെടുത്തു് ഇവിടെ കാണിക്കാം.

"ഒരുത്തനു് ആത്മാവുണ്ടെന്നു പറവാൻ അതിനെ അവൻ തന്നെത്താൻ അനുഭവിച്ചറിയുന്നില്ലെങ്കിലോ, ഈശ്വരൻ ഉണ്ടെന്നു പറവാൻ അദ്ദേഹത്തെ അവൻ കാണുന്നില്ലെങ്കിലോ എന്തവകാശമാണുള്ളതു്? ഈശ്വരനുണ്ടെങ്കിൽ അദ്ദേഹത്തെ നാം കാണണം; ആത്മാവുണ്ടെങ്കിൽ അതു നമുക്കു അനുഭവവിഷയമാകയും വേണം; അല്ലെങ്കിൽ വിശ്വസിക്കാതിരിക്കയാണു് ഉത്തമം. മനുഷ്യനു സത്യം അറിയണം; തന്നെത്താൻ അതിനെ അനുഭവിച്ചറിയണം; അതിനെ ഗ്രഹിക്കണം; സാക്ഷാൽകരിക്കണം; തന്റെ അന്തരാത്മാവുകൊണ്ടു് അ

തിനെ സ്പർശിക്കയുംവേണം. അപ്പോൾമാത്രമേ സർവ്വസംശയങ്ങളും അസ്തമിക്കയും അന്ധകാരം നീങ്ങുകയും, ഹൃദയത്തിന്റെ വക്രതയെല്ലാംപോയി നേരെയാകയും ചെയ്കയുള്ളുവെന്നു വേദങ്ങൾ ഘോഷിക്കുന്നു. "അല്ലയോ, അമർത്ത്യപുത്രന്മാരേ, അത്യുൽകൃഷ്ടമായ സ്ഥാനത്തിൽ സ്ഥിതിചെയ്യുന്നവരേ! വഴി ഇതാ കാണപ്പെട്ടു. ഈ എല്ലാ ഇരുട്ടുകളുടെയും ഇടയിൽക്കൂടി ഒരുവഴിയാണുള്ളതു്. അതായതു്, എല്ലാ ഇരുട്ടുകളുടെയും അപ്പുറത്തുള്ള അവനെ പ്രത്യക്ഷീകരിക്കുകയാകുന്നു; വേറെ വഴിയില്ല." ഈ തത്വത്തെ പ്രാപിപ്പാൻ പ്രവൃത്തിയോഗ്യവും ശാസ്ത്രീയരീതിയിൽ നിർമ്മിതവും ആയ ഒരു മാർഗ്ഗം മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിനു കാട്ടിക്കൊടുക്കുന്നതാണു യോഗശാസ്ത്രത്തിന്റെ ഉദ്ദേശം.

അറിവു സമ്പാദിക്കുന്നതിൽ നാം സാധർമ്മ്യജ്ഞാനത്തെ ഉപയോഗിക്കുന്നു. സാധർമ്മ്യജ്ഞാനം നിരീക്ഷണത്തെ ആശ്രയിച്ചിരിക്കുന്നു. ആദ്യം നാം വസ്തുകളെ നിരീക്ഷിക്കുന്നു. പിന്നെ അവയുടെ സാധർമ്മ്യം നിർണ്ണയിക്കുന്നു. അനന്തരം, നമ്മുടെ നിഗമനങ്ങളെ, അല്ലെങ്കിൽ സിദ്ധാന്തങ്ങളെ ഊഹിച്ചറികയും ചെയ്യുന്നു. മനസ്സിനെപ്പററിയുള്ള ജ്ഞാനം, ഉള്ളിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന വസ്തുതകളെ നിരീക്ഷിച്ചറിവാനുള്ള ശക്തി ഉണ്ടാകുന്നതുവരെ നമുക്കു ലഭിക്കുന്നതല്ല. യോഗശാസ്ത്രം ഒന്നാമതായി ഉദ്ദേശിക്കുന്നതു്, മനുഷ്യനു തന്റെ അന്തരംഗാവസ്ഥകളെ നിരീക്ഷിപ്പാനുള്ള ഉപായങ്ങളെ കാട്ടിക്കൊടുക്കുന്നതിന്നാകുന്നു. ഉപകരണം

സാക്ഷാൽ മനസ്സുതന്നെ. മനസ്സിൻെറ ഏകാഗ്രതാശക്തിയെ വേണ്ടുംവണ്ണം നിയന്ത്രിക്കയും, ഉള്ളിലെ ലോകത്തിലേക്കു തിരിച്ചുവിടുകയും ചെയ്താൽ അതു മനസ്സിനെ പിരിച്ചുനോക്കുകയും നമുക്കു തത്വങ്ങളെ വെളിപ്പെടുത്തിത്തരികയും ചെയ്യും. മനസ്സിൻെറ ശക്തികൾ പ്രഭയുടെ വേർതിരിക്കപ്പെട്ട കിരണങ്ങൾപോലെയാകുന്നു. അവയെ ഏകാഗ്രപ്പെടുത്തിയാൽ അവ എല്ലാവററയും പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നു. അറിവിന്നു് ആധാരമായി നമുക്കുള്ളതു് ഇതൊന്നുമാത്രംതന്നെ. ഭൌതികവിജ്ഞാനി ബാഹ്യലോകത്തിൽ പ്രയോഗിക്കുന്ന ഈ സൂക്ഷ്മനിരീക്ഷണത്തെ അന്തഃകരണശാസ്ത്രജ്ഞൻ ഉള്ളിലേക്കു പ്രയോഗിക്കുന്നു.

ലോകത്തിൽ കാണുന്ന ഈ വിജ്ഞാനങ്ങളെല്ലാം മനശ്ശക്തിയുടെ ഏകാഗ്രതകൊണ്ടല്ലാതെ എങ്ങിനെയുണ്ടാവാം? പ്രകൃതി തൻെറ രഹസ്യത്തെ തുറന്നു കാട്ടിത്തരുവാൻ എപ്പോഴും സന്നദ്ധയാണു്. മർദ്ദിപ്പാൻ മാത്രം നാം അറിഞ്ഞിരുന്നാൽ മതി. ആവശ്യമുള്ള മർദ്ദനം പ്രകൃതിക്കു നൽകണം. മർദ്ദനത്തിന്നു് ഊക്കും ശക്തിയുമുണ്ടാകേണ്ടതു് ഏകാഗ്രതയിൽ നിന്നാണു്. മനുഷ്യൻെറ മനസ്സിൽ അടങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ശക്തിക്കു് അതിരില്ല. മനസ്സു് എത്രയധികം ഏകാഗ്രമാകുന്നുവോ അത്രയധികം ശക്തി അതിൻെറ ഒരുഭാഗത്തു വന്നുകൂടുന്നു; അതാണു രഹസ്യം. ബാഹ്യവസ്തുക്കളിൽ മനസ്സിനെ ഏകാഗ്രപ്പെടുത്തുന്നതു് എളുപ്പമാകുന്നു. മനസ്സിൻെറ ഗതി സ്വഭാവേനതന്നെ വെളിക്കോട്ടാണു്. എന്നാൽ, മത

ത്തിൻെറയും അന്തഃകരണശാസ്ത്രത്തിൻെറയും തത്വശാസ്ത്രത്തിൻെറയും വിഷയത്തിൽ ജ്ഞാതാവും ജ്ഞേയവും ഒന്നുതന്നെയായിരിക്കുന്നു. ജ്ഞേയം ആന്തരമാണ്. മനസ്സുതന്നേയാണ് ജ്ഞാതാവ്. മനസ്സ് മനസ്സിനെ നോക്കിയറിയുന്നു.

മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൻെറ വലിയൊരുഭാഗം മൃഗങ്ങളിൽനിന്ന് അധികദൂരമൊന്നും എത്തീട്ടില്ല. അത്രതന്നെയല്ല, പല സംഗതികളിലും നിയമശക്തി താണതരം ജന്തുക്കൾക്കുള്ളതിൽനിന്ന് അധികമൊന്നും വർദ്ധിച്ചിട്ടുമില്ല. നമ്മുടെ മനസ്സിന്മേൽ നമുക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം ചുരുക്കമാണ്. മനസ്സു നമുക്കു വശപ്പെട്ടാൽ അതിനെ നമ്മുടെ ആജ്ഞയിൽ നിർത്തുവാനും, നമുക്കിഷ്ടമായവിധം അതിനെക്കൊണ്ടു പ്രവർത്തിപ്പിപ്പാനും, നാം ആഗ്രഹിക്കുംവണ്ണം അതിൻെറ ശക്തിയെ ഏകാഗ്രപ്പെടുത്താൻ അതിനെ നിർബ്ബന്ധിപ്പാനും കഴിയും.

യോഗശാസ്ത്രപ്രകാരം, ബാഹ്യപ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ ആഭ്യന്തരമായ, അല്ലെങ്കിൽ സൂക്ഷ്മമായ ലോകത്തിൻെറ സ്ഥൂലപരിണാമം അല്ലാതെ മറെറാന്നല്ല. സൂക്ഷ്മം എല്ലായ്പോഴും കാരണവും, സ്ഥൂലം കാര്യവുമായിരിക്കും. അതുകൊണ്ടു ബാഹ്യപ്രപഞ്ചം കാര്യവും, ആഭ്യന്തരം കാരണവുമാണ്. അതുപോലെ വെളിയിലുള്ള ശക്തികളും സൂക്ഷ്മമായ ആന്തരശക്തികളുടെ സ്ഥൂലമായ ഭാഗങ്ങൾ തന്നെയാകുന്നു. ആന്തരശക്തികളെ വശപ്പെടുത്തേണ്ടക്രമം കണ്ടുപിടിക്കയും പഠിക്കയും ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരുവൻ പ്രകൃതിയെ മുഴുവൻ തനിക്കധീനയാക്കും. മുഴുവൻ

പ്രപഞ്ചത്തെയും വശംവദമാക്കുകയും, പ്രകൃതിയെ മുഴുവൻ കീഴടക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിനെക്കാൾ ലഘുവായ ഒരു ക്രമത്തെയല്ലാ യോഗി തൻെറ കൃത്യമായുദ്ദേശിക്കുന്നതു്. നാം പ്രകൃതിനിയമങ്ങളെന്നു പറയുന്നവയുടെ പ്രേരണകൾ ഒന്നും എത്താത്തതും, അവയിൽ നിന്നെല്ലാം തനിക്കു് അകന്നു നില്ക്കാവുന്നതുമായ സ്ഥാനത്തിൽ എത്താനാണു യോഗി ആഗ്രഹിക്കുന്നതു്. അയാൾ ആന്തരവും ബാഹ്യവുമായ മുഴുവൻ പ്രകൃതിയുടെയും അധിപനായ്ത്തീരും. മനുഷ്യവർഗ്ഗത്തിൻെറ അഭിവൃദ്ധിയും പരിഷ്കാരവുമെല്ലാം ഈ പ്രകൃതിയെ കീഴടക്കുകയെന്നുള്ളതു തന്നെ. ആന്തരമായ നിയമനംകൊണ്ടു നമുക്കു് എല്ലാവറെറയും നിയമനം ചെയ്യാമെന്നു ചിലരും, ബാഹ്യനിയമനം കൊണ്ടു് എല്ലാവറെറയും നിയമനംചെയ്യാമെന്നു മറ്റുചിലരും പറയും. പരമാവധിയിൽ രണ്ടുകക്ഷികളുടേയും വാദം ശരിയാണു്. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ— ആഭ്യന്തരമാകട്ടെ, ബാഹ്യമാകട്ടെ ഇല്ല; അതു് ഒരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ലാത്ത കല്പിതമായ വ്യവച്ഛേദമത്രെ. ബാഹ്യവാദി, ആഭ്യന്തരവാദി എന്നീ രണ്ടുകക്ഷികളും തങ്ങളുടെ ജ്ഞാനത്തിൻെറ പരമാവധിയെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ഒരേസ്ഥാനത്തിൽതന്നെ വന്നെത്തിയേ കഴിയൂ. എല്ലാ ശാസ്ത്രങ്ങളുടേയും അവധിയും ഉദ്ദേശവും ആ ഏകവസ്തുവിനെ കണ്ടുപിടിക്കുകയെന്നുള്ളതാണു്. ഈ നാനാവസ്തുക്കളെല്ലാം ഏതിൽ നിന്നു വളൎന്നിരിക്കുന്നുവോ ആ ഏകവസ്തുവിനെ—അനേകമായിത്തോന്നിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ ഏകവസ്തുവിനെ—യോഗശാസ്ത്രം ഉ

ദ്ദേശിക്കുന്നതു് ഉള്ളിൽനിന്നു്—ആഭ്യന്തരപ്രകൃതിയിൽ നിന്നു്—ആരാഞ്ഞറിഞ്ഞു് അങ്ങിനെ ബാഹ്യവും ആഭ്യന്തരവുമായ മുഴുവൻ ലോകത്തെയും നിയമനം ചെയ്യാനാകുന്നു.

നമുക്കു പ്രത്യക്ഷജ്ഞാനം ഉണ്ടാകുന്നതു കരണങ്ങൾ അഥവാ, അക്ഷങ്ങൾ വഴിക്കാണു്. അക്ഷങ്ങൾ അതിനെ ഇന്ദ്രിയങ്ങളിലേക്കും ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ മനസ്സിലേക്കും മനസ്സു നിശ്ചയാത്മികയായ ബുദ്ധിയിലേക്കും കൊണ്ടുചെല്ലുന്നു. ഇതിൽ നിന്നു പുരുഷൻ (ആത്മാവു്) അതിനെ സ്വീകരിക്കുകയും, തിരിയെ പോവാൻ ആജ്ഞാപിക്കുകയോ എന്നു തോന്നുമാറു്, ആ എല്ലാ സ്ഥാനങ്ങളിലൂടെയും അതിനെ മടക്കിഅയയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങിനെയാണു് ഇന്ദ്രിയജന്യജ്ഞാനങ്ങൾ ഗ്രഹിക്കപ്പെടുന്നതു്. പുരുഷനെയൊഴിച്ചുള്ള ഇതെല്ലാം ജഡപദാർത്ഥമാകുന്നു. എന്നാൽ, മനസ്സാകട്ടെ! ബഹിരിന്ദ്രിയങ്ങളെക്കാൾ ഇലോം സൂക്ഷ്മമായ ജഡവസ്തുവാണു്. മനസ്സിന്നു് ഉപാദാനമായ ജഡപദാർത്ഥം തടിക്കുമ്പോൾ തന്മാത്രകൾ എന്നു പറയപ്പെടുന്ന വസ്തുവായ്ത്തീരുന്നു. അതു പിന്നെയും തടിച്ചിട്ടു ബാഹ്യഭൂതങ്ങളായിത്തീരുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, ബുദ്ധിക്കും വെളിയിലുള്ള സ്ഥൂലഭൂതങ്ങൾക്കും തമ്മിൽ മാത്രയിലുള്ള ഒരു വ്യത്യാസം മാത്രമേയുള്ളൂ. അജഡമായിട്ടുള്ളതു പുരുഷൻ ഒന്നുതന്നെ. മനസ്സു വെളിയിലുള്ള വിഷയങ്ങളെ തന്മാർഗ്ഗേണ ഗ്രഹിപ്പാനായി ആത്മാവിന്റെ കൈകളിലുള്ള ഒരുപകരണംപോലെയിരിക്കുന്നു. ഈ മനസ്സു് ഇടവിടാതെ മാറുകയും അങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടും

ആടികൊണ്ടു നില്ക്കയും ചെയ്യുന്നു. ഇതിന്നു് ഇന്ദ്രിയങ്ങളിൽ പലതിനോടൊ ഒന്നിനോടു മാത്രമോ സംബന്ധിച്ചുകൊള്ളുന്നതിനും ഒന്നിനോടും സംബന്ധിക്കാതിരിപ്പാനും കഴിയും. ഈ മനസ്സിന്നു സ്വന്തം അഗാധതയിലേക്കു തിരിഞ്ഞുനോക്കുന്ന ചിന്തന, അല്ലെങ്കിൽ പ്രണിധാനശക്തിയുണ്ടു്. ഈ ചിന്തനാശക്തിയെ ലഭിപ്പാനാണു യോഗി ആവശ്യപ്പെടുന്നതു്. മനശ്ശക്തികളെ ഏകാഗ്രപ്പെടുത്തി അവയെ അന്തർമ്മുഖമാക്കി തിരിച്ചുവിട്ടു് ഉള്ളിൽ നടക്കുന്ന സംഭവങ്ങളെ അറിവാൻ ആയാൾ അന്വേഷിക്കുന്നു.

നമ്മുടെ സ്വന്തം ശരീരത്തെപ്പററി നാം യാതൊന്നും അറിയുന്നില്ല; നമുക്കു് അറിഞ്ഞുകൂടാ. എന്തുകൊണ്ടു്? ഉള്ളിൽ നടന്നുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന അതി സൂക്ഷ്മങ്ങളായ വ്യാപാരങ്ങളെ തിരിച്ചറിവാൻ മതിയായ വിവേചനാശക്തി നമ്മുടെ നോട്ടത്തിന്നില്ല. നമുക്കവയെപ്പററി അറിവുണ്ടാകുന്നതു മനസ്സു ശരീരത്തിൽ കടക്കുകയും അതു സൂക്ഷ്മതരമായ്ത്തീരുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമാകുന്നു. ആ സൂക്ഷ്മസാക്ഷാൽകാരം ഉണ്ടാകുന്നതിന്നു നാം സ്ഥൂലസാക്ഷാൽകാരങ്ങളിൽ പരിചയിച്ചു തുടങ്ങേണ്ടതാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, ഈ ശരീരയന്ത്രത്തെ മുഴുവൻ ചലിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആ വസ്തുവിനെ നമുക്കു് ആദ്യം കരസ്ഥമാക്കണം. അതു പ്രാണനത്രെ. അതിന്റെ ഏററവും പ്രത്യക്ഷമായ പരിണാമമാണു ശ്വാസവായു. ഈ ശ്വാസംവഴിയായി നാം പതുക്കെ ശരീരത്തിന്നുള്ളിൽ പ്രവേശിക്കണം. അപ്പോൾ ആ സൂക്ഷ്മശക്തി

കരം, അതായതു പ്രാണധാരകരം ശരീരം മുഴുവൻ സഞ്ചരിക്കുന്നതിൻെറ ക്രമത്തെ നമുക്കു കണ്ടുപിടിക്കാൻ കഴിയും. അതു നാം കാണുകയും, അവയെ അനുഭവിച്ചറിവാൻ പഠിക്കയും ചെയ്തു ഉടൻ അവയുടേയും ശരീരത്തിൻെറയും മേൽ നമ്മുടെ ആജ്ഞയെ സ്ഥാപിപ്പാൻ നമുക്ക് ആരംഭിക്കാം. മനസ്സും ഈ വിധമായ പ്രാണധാരകളാൽ ചലിക്കപ്പെട്ടുകൊണ്ടിരിക്കയാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു്, ഒടുവിൽ, മനശ്ശരീരങ്ങൾ രണ്ടിനേയും നാം കിങ്കരരാക്കി, അവ രണ്ടും നമ്മെളുടെ പൂൎണ്ണമായ അധീനതയിൽ നിൽക്കുന്നതായ അവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കും.

പ്രാണൻെറ നിയമനത്തിനു പ്രാണായാമമെന്നു പറയുന്നു. പ്രപഞ്ചം മുഴുവനും രണ്ടു പദാൎത്ഥങ്ങളാൽ ഘടിതമാണു്. അവയിൽ ഒന്നു് ആകാശമാണു്. ഇതു് എങ്ങുമുള്ളതും എല്ലാററിനെയും വ്യാപിച്ചു സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതുമായ ആ ഏകതത്വംതന്നെ. രൂപമുള്ളതോ സംയുക്തദ്രവ്യങ്ങളിൽനിന്നു് ഉണ്ടായതോ ആയ ഏതും ഈ ആകാശത്തിൻെറ പരിണാമമാണു്. ആകാശം സ്വയം പ്രത്യക്ഷമല്ലാ. സാധാരണ പ്രത്യക്ഷങ്ങൾക്കൊന്നിന്നും വിഷയമാകാതിരിക്കത്തക്കവണ്ണം അതു് അത്ര സൂക്ഷ്മമാണു്. അതു സ്ഥൂലമായി പരിണമിക്കുമ്പോൾ മാത്രമേ ദൃഷ്ടിക്കു വിഷയമാകുന്നുള്ളു. ഈ ആകാശം പ്രപഞ്ചാകാരമായി നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു പ്രാണശക്തിയാലാണു്. ആകാശം എങ്ങിനെ ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൻെറ അഖണ്ഡവും സൎവ്വവ്യാപകവുമായ ദ്രവ്യമായിരിക്കുന്നുവോ, അതുപോലെതന്നെ പ്രാണൻ പ്രപഞ്ചത്തിൻെറ അഖണ്ഡവും സൎവ്വവ്യാപകവുമായ നിൎമ്മാപക

ശക്തിയാണ്. ചലനമായി പ്രത്യക്ഷപ്പെടുന്നതു് ഈ പ്രാണനാണ്. വിചാരം മുതൽ കീഴ്പ്പോട്ടു താണതരം ശരീരവ്യാപാരംവരെയുള്ള എല്ലാം പ്രാണന്റെ പരിണാമമല്ലാതെ മററൊന്നല്ല. മാനസമോ ശാരീരമോ ആയി ലോകത്തുള്ള എല്ലാശക്തികളും അവയുടെ പൂർവ്വാവസ്ഥയിലേക്കു തിരിയെ ലയിക്കുമ്പോൾ ഉള്ള ആകത്തുകയാണു പ്രാണൻ എന്നു പറയുന്നതു്. "എപ്പോൾ ഭാവമോ അഭാവമോ ഇല്ലാതിരുന്നുവോ, എപ്പോൾ അന്ധകാരം അന്ധകാരത്തെ മറച്ചിരുന്നുവോ അപ്പോൾ എന്തുണ്ടായിരുന്നു? നിശ്ചലമായ ആ ആകാശം ഉണ്ടായിരുന്നു." പ്രാണന്റെ ഭൌതികമായ ചലനം നിന്നുപോയി; എന്നാൽ യഥാപൂർവ്വം ഉണ്ടായിരിക്കയും ചെയ്തു.

"ഏതിനെ അറിയുന്നതുകൊണ്ടു നാം എല്ലാററിനേയും അറിയുന്നുവോ, അതു് ഏതാണ്?"—എന്ന ചോദ്യം വേദങ്ങളിൽ പുറപ്പെടുവിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരുത്തൻ ഈ പ്രപഞ്ചത്തെ ശകലം ശകലമായി അംശിച്ചറിവാൻ ആവശ്യപ്പെടുകയാണെങ്കിൽ അവൻ ഓരോ തരിമണലിനേയും പിരിച്ചുനോക്കി അറിയണം; അതിന്നു് അവധിയില്ലാത്ത കാലം വേണ്ടിവരുന്നു. ഈ വിശേഷപരിണതികളുടെ എല്ലാം അടിയിലായി ഒരു സാമാന്യധർമ്മമുണ്ടു്. അതിനെ ഗ്രഹിച്ചാൽ എല്ലാററിനേയും ഗ്രഹിക്കാം. മുഴുവൻ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തേയും വേദത്തിൽ ഒരു കേവലസത്തയായി സാമാന്യപ്പെടുത്തീട്ടുണ്ടു്. ആ സത്തയെ ഗ്രഹിച്ചവൻ മുഴുവൻ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തേയും ഗ്രഹിച്ചവനാണ്. അതുപോലെ, എല്ലാ ശക്തികളേയും പ്രാ

ണനായിട്ട സാമാന്യപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നു. പ്രാണനെ ഗ്രഹിച്ചവനു, പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള മാനസികഭൌതികശക്തികളെയെല്ലാം ഗ്രഹിക്കാം. പ്രാണനെ കീഴടക്കിയവൻ തന്റേതുൾപ്പെടെ ലോകത്തിലെ ശരീരമനസ്സുകളെയെല്ലാം കീഴടക്കിയവനാണു്.

ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ എല്ലാത്തരം ജീവിതാവസ്ഥയിലും അനുസ്യൂതമായി വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്ന ഒരു ഭൂതസംഘാതമുണ്ടു്. ഭൌതികവിജ്ഞാനംകൊണ്ടുതന്നെ ഈ പ്രപഞ്ചം ഏകവസ്തുവാണെന്നു നിശ്ചിതമായിരിക്കുന്നു. ഓരോ വസ്തുവും അഖണ്ഡമായ ഭൂതസമുദ്രത്തിലെ ഓരോ നീർച്ചുഴിപോലെയാണു്. ഊക്കോടെ തള്ളിക്കയറിവരുന്ന ഒരു ജലപ്രവാഹത്തിൽ എത്രയോ കോടി നീർച്ചുഴികൾ ഉണ്ടായിരിക്കും. ഓരോ നീർച്ചുഴിയിലുമുള്ള വെള്ളം ക്ഷണംതോറും പുത്തൻപുത്തനായി മാറുന്നു. ഏതാനും നിമിഷം ചുററിത്തിരിഞ്ഞു നിന്നിട്ടു് ഉടൻ മറെറാരു സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു പാഞ്ഞുപോകയും, പുതിയ ജലാവയവങ്ങൾ തൽസ്ഥാനത്തു വന്നു കേറുകയും ചെയ്യുന്നു. അതുപോലെ, ഈ പ്രപഞ്ചം മുഴുവൻ ഇടവിടാതെ മാറിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഒരു ഭൂതസംഘാതവും, നാം അതിലെ നീർച്ചുഴികളുമാണു്. ഒന്നും സ്ഥിരമായിരിക്കുന്നില്ല. ഓരോന്നും മാറിക്കൊണ്ടേയിരിക്കുന്നു. അനാദികാലംമുതല്ക്കേ ഈ ഭൂതം സംഘടിച്ചു് അവയവിയാകയും, വിഘടിച്ചു് അവയവങ്ങളായി പിരിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്തുവരുന്നു. ഇതുപോലെതന്നെയാണു മനസ്സും. ഭൂതപദാർത്ഥം ആകാശത്തിന്റെ രൂപാന്തരമാണു്. പ്രാണ

ൻെറ വ്യാപാരംസൂക്ഷ്മതമമായിരിക്കുമ്പോഠം ഈ ആകാശംതന്നെ സൂക്ഷ്മതരമായ വിസ്ഫുരണാവസ്ഥയിൽ മനസ്സാക്ഷീരുന്നു. എന്നാലും, അതെല്ലാം പരിച്ഛിന്നമായ ഭൂതസംഘാതമാണു്. കേവലം ആ സൂക്ഷ്മവിസ്ഫുരണത്തിൽ എത്താൻ കഴിയുമെങ്കിൽ ഈ മുഴുവൻ പ്രപഞ്ചവും ആ സൂക്ഷ്മവിസ്ഫുരണങ്ങളാൽ നിമ്മിതമാണെന്നു നാംകാണുകയും അറികയും ചെയ്യും. അതിമഹത്തായ മനശ്ശക്തികഠം മൂത്തീഭവിച്ച ലോകഭാവനന്മാരായ മഹാന്മാക്കു് അവരുടെ പ്രാണനെ ഒരു ഉയന്ന വിസ്ഫുരണാവസ്ഥയിൽ കൊണ്ടുവരാൻ കഴിയും. അതു് ഒരു ക്ഷണത്തിൽ മററുള്ളവരിൽ പ്രതിഫലിക്കും. അനേകായിരം പേർ അവരാൽ ആകർഷിക്കപ്പെടും. അതിന്നു് അത്ര മാഹാത്മ്യവും ശക്തിയുമുണ്ടു്. ലോകത്തിലെ മഹാന്മാരായ ദീർഘദർശികഠംക്കു് ഏററവും അത്ഭുതാവഹമായ പ്രാണനിയമനം സിദ്ധിച്ചിരുന്നു. അതു് അവക്കു ഗംഭീരമായ മനശ്ശക്തിയെ നൽകി. അവർ തങ്ങളുടെ പ്രാണനെ അത്യന്തം ഉയന്ന നിലയിലുള്ള ചലനാവസ്ഥയിൽ എത്തിച്ചു; അതാണു് അവക്കു ലോകത്തെ ഭരിപ്പാനുള്ള ശക്തിയെ നൽകിയതു്.

ഒരു മഹാസമുദ്രത്തിൽ പവ്വതംപോലെ വമ്പിച്ച തിരമാലകളും, അതിൽ ചെറിയതും അതിലും ചെറിയതുമായ അലകളും, ഇങ്ങേ അററം നീർപ്പോളകഠംവരെയും ഉണ്ടു്. എന്നാൽ, ഇവയ്ക്കെല്ലാം ആധാരമായിരിക്കുന്നതു് ആ അപാരമായ സമുദ്രംതന്നെ. നീർപ്പോള ആ അപാരമഹാസമുദ്രത്തിൻെറ ഒരററവും, വമ്പിച്ച

തിരമാല മറേറ അററത്തും അതിനോടു സംബന്ധിച്ചിരിക്കുന്നു. അതുപോലെ ഒരുത്തൻ ഒരു മഹാപുരുഷനും മറെറാരുത്തൻ ഒരു നീർപ്പോളപോലെ നിസ്സാരനും ആയിരിക്കാം. എന്നാൽ, ഓരോരുത്തനും ആ അപാരമായ ശക്തിസമുദ്രത്തോടു സംബന്ധിച്ചിരിക്കയാണു്. അത്തു ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന എല്ലാ പ്രാണികൾക്കും ഒന്നുപോലെയുള്ള ജന്മാവകാശമാകുന്നു. എവിടെയെങ്കിലും ഒരു ജീവിതമുണ്ടെങ്കിൽ ആ അഖണ്ഡശക്തിയുടെ സംഭാരശാല അതിന്നടിയിൽ ഉണ്ടു്. ഒരു ജീവൻ അതിസൂക്ഷ്മമായ ഒരു അണുവിൽനിന്നു പുറപ്പെട്ടു് അതുമുതൽ ആ അപരിച്ഛിന്നമായ സംഭാരശാലയിൽനിന്നു പ്രാണശക്തിയെ ആകർഷിച്ചുകൊണ്ടു മന്ദം മന്ദമായി ശരീരം മാറി, കാലാന്തരത്തിൽ ഒരു ചെടിയായും, പിന്നെ ഒരു ജന്തുവായും, അനന്തരം മനുഷ്യനായും, അവസാനം ഈശ്വരനായും തീരുന്നു. ഇതു് എത്രയോ കോടി കോടി പുരുഷാന്തരങ്ങൾകൊണ്ടു സാധിക്കുന്നതാകുന്നു. എന്നാൽ, അധികതരമായ വേഗത്തിന്നും അധികതരമായ ശ്രമത്തിന്നും കാലത്തിന്റെ ദൈർഘ്യത്തെ ലഘൂകരിപ്പാൻ കഴിയും. സ്വഭാവേനയായാൽ ദീർഘകാലംകൊണ്ടു സാധിക്കാവുന്ന സംഗതിയെ തീവ്രയത്നംകൊണ്ടായാൽ വേഗത്തിൽ സാധിക്കാമെന്നു യോഗി പറയുന്നു. ഈ ജീവിതത്തിൽത്തന്നെ പൂർണ്ണനാകുന്നതിന്നാണു യോഗിയുടെ യത്നം. ഈശ്വരനിലേക്കു മററുള്ളവർ മന്ദം മന്ദം നീന്തുമ്പോൾ യോഗി അതിവേഗം പറക്കുന്നു.

മുഴുവൻ ബ്രഹ്മാണ്ഡവും പ്രാണന്റെ വ്യാപാരത്താൽ വിസ്തരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ആകാശമയമായ സ

മുദ്രമാണെന്നും, അതു വിവിധമാത്രയിലുള്ള വിസ്ഫുരണങ്ങളോടുകൂടിയ അടുക്കുകളാൽ ഒന്നിനശേഷം ഒന്നായി ഘടിപ്പിക്കപ്പെട്ടിരിക്കയാണെന്നും വിചാരിക്കുക. അധികം പുറത്തുള്ള അടുക്കുകളിൽ വിസ്ഫുരണം അധികം കുറഞ്ഞിരിക്കും. മദ്ധ്യത്തോട് അധികമധികം അടുക്കുംതോറും വിസ്ഫുരണം അധികമധികം വേഗവത്തായുമിരിക്കും. വിസ്ഫുരണത്തിന്റെ ഓരോ അവസ്ഥയെ ഓരോ ഭൂമിയായി വിചാരിക്കാം. എല്ലാംകൂടി ഒരു വൃത്തരേഖയാണെന്നും അതിന്റെ മദ്ധ്യം പൂർണ്ണതയാണെന്നും വിചാരിക്കുക. മദ്ധ്യത്തിൽനിന്ന് എത്ര അകന്നുപോകുന്നുവോ, വിസ്ഫുരണങ്ങൾ അത്ര മന്ദമായ്ത്തീരുന്നു. ഭൂതങ്ങൾ എല്ലാററിന്നും പുറമെയുള്ള തൊണ്ടാണ്. അതിന്നുള്ളിലാണു മനസ്സ്. ശരിയായ മദ്ധ്യം ആത്മാവുമാകുന്നു. ഇനി, നമ്മുടെ ദർശനത്തിന്റെ വ്യാപ്തിസീമകൾ ഓരോ ഭൂമിയായി വേർതിരിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നുവെന്നും വിചാരിക്കുക. എത്രയോ കോടി നാഴികയോളം ഒരുതരം വിസ്ഫുരണം വ്യാപിച്ചിരിക്കുന്നു. പിന്നെയും എത്രയോ കോടി നാഴികയോളം അതിനെക്കാൾ ഉയർന്നതരം വിസ്ഫുരണമായിരിക്കും; ഇങ്ങിനെ മേല്പോട്ടു പോകുന്നു. അപ്പോൾ ഏതാണ്ടൊരുതരം വിസ്ഫുരണത്തിന്റെ ഭൂമിയിൽ ജീവിക്കുന്നവർക്കു തങ്ങളിൽ കണ്ടറിയുന്നതിന്നു ശക്തിയുണ്ടാകുമെന്നും, എന്നാൽ, ആ ഭൂമിക്കു മുകളിലോ താഴെയോ ഉള്ളവരെ അവർ കണ്ടറികയില്ലെന്നും ഉള്ളതു പൂർത്തിയായും സമ്മതിക്കത്തക്കതാകുന്നു. എന്നാലും, ദൂരദർശിനിയും ഭൂതക്കണ്ണാടിയുംകൊണ്ടു നമ്മുടെ

ദർശനവ്യാപ്തിയെ നമുക്ക വൎദ്ധിപ്പിക്കയും, അധികം ഉയൎന്നതോ താണതോ ആയ വിസ്പുരണങ്ങളെ വിഷയീകരിക്കയും ചെയ്യാവുന്നതുപോലെ ഓരോ മനുഷ്യനും അടുത്ത ഭൂമിയിലുള്ള വിസ്പുരണത്തിന്റെ സ്ഥിതിയെ സ്വയമേവ പ്രാപിക്കയും, അതുകൊണ്ടു് അവിടെ നടക്കുന്ന വസ്തുതകളെ കണ്ടറികയും ചെയ്യാൻകഴിയുന്നതാകുന്നു. നാം ഇരിക്കുന്ന മുറി മുഴുവൻ നമുക്കു കാണ്മാൻ കഴിയാത്ത ജീവികളെക്കൊണ്ടു നിറഞ്ഞിരിക്കയാണെന്നു വിചാരിക്കുക. അവർ പ്രാണന്റെ ഒരുതരം വിസ്പുരണങ്ങളെയും നാം മറെറാരുതരം വിസ്പുരണങ്ങളെയും വഹിക്കുന്നു. അവരുടേതു ശീഘ്രവും നമ്മുടേതു മന്ദവുമായിരിക്കാം. പ്രാണനാകുന്ന ഉപാദാനവസ്തുവാലാണു് അവരും നമ്മളും നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. എല്ലാം പ്രാണസമുദ്രത്തിന്റെ ഓരോ ഭാഗമാകുന്നു. വിസ്പുരണത്തിന്റെ മാത്രകളിലുള്ള ഭേദമേയുള്ളു. എനിക്കു തന്നെത്താൻ ശീഘ്രതരമായ വിസ്പുരണാവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുവാൻ കഴിയുമെങ്കിൽ ഉടനെ എനിക്കു് ഈ ഭൂമി മാറിപ്പോകും. ഞാൻ പിന്നെ ഒരിക്കലും അവളെ കാണുകയില്ല. നിങ്ങൾ മറഞ്ഞുപോകുന്നു. ആ ഭൂമിയിലുള്ളവർ എനിക്കു പ്രത്യക്ഷപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. മനസ്സിനെ ഒരു ഉയൎന്നതരം വിസ്പുരണാവസ്ഥയിലേക്കു നയിക്കുന്ന ഈ എല്ലാം കൂടി യോഗശാസ്ത്രത്തിൽ സമാധിഎന്ന ഒരൊററവാക്കിൽ അന്തൎഭവിക്കുന്നു. ഉയൎന്നതരമായ ഈ എല്ലാവിസ്പുരണങ്ങളും, അതായതു മനസ്സിന്റെ ബോധാതീതദശയിലുള്ള എല്ലാ വിസ്പുരണങ്ങളും കൂടി സമാധി എന്ന

ആ ഒരു വാക്കിൽ സംഗ്രഹിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. താണതരം സമാധിയിലാണു നമുക്കു മേൽപ്പറഞ്ഞ ആ ആത്മാക്കളുടെ ദർശനമുണ്ടാകുന്നതു്. എപ്പോൾ നാം സാക്ഷാൽ പരമാൎത്ഥവസ്തുവിനെ കാണുന്നുവോ—എപ്പോൾ നാം നാനാസ്ഥിതിഭേദങ്ങളോടുകൂടിയ ഈ ആത്മാക്കളുടെയെല്ലാം ഉപാദാനമായ ആ പദാൎത്ഥത്തെ കാണുന്നുവോ അപ്പൊഴാണു് ഏററവും ഉയൎന്നതായ സമാധി. ആ മൽപിണ്ഡത്തെ അറിഞ്ഞാൽ ബ്രഹ്മാണ്ഡത്തിലുള്ള എല്ലാ മൃത്തികയേയും നാം അറിഞ്ഞു.

നമ്മുടെ ബോധത്തിന്നു വിഷയമാകാത്ത മിക്കവാറും എല്ലാ വ്യാപാരങ്ങളേയും നമ്മുടെ ബോധത്തിന്നു തിതികെ വിഷയമാക്കിത്തീർക്കാൻ കഴിയുന്നതായി തെളിയിക്കാവുന്നതാണു്. നമ്മുടെ ഹൃദയം പ്രത്യക്ഷത്തിൽ നമ്മുടെ ആജ്ഞകൂടാതെ അടിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. നമ്മളിൽ ആൎക്കും ഹൃദയത്തെ ആജ്ഞയിൽ നിൎത്താൻ കഴിയുന്നില്ല. അതു് അതിന്റെ വഴിയേ പോയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ, അഭ്യാസംകൊണ്ടു മനുഷ്യന്നു ഹൃദയത്തെപ്പോലും വരുതിയിൽ വെപ്പാൻ കഴിയും; അതു് അവന്റെ ആജ്ഞപോലെ മന്ദമായോ ശീഘ്രമായോ അടിക്കയും മിക്കവാറും നിന്നുപോകതന്നെയോ ചെയ്യും. അഭ്യാസം കൊണ്ടു ശരീരത്തിലെ എല്ലാ ഭാഗങ്ങളെയും ഇച്ഛപോലെ ചലിപ്പിക്കാമെന്നും കാണുന്നുണ്ടു്. ഇതിൽനിന്നു നാം അറിയേണ്ടതെന്തു്? നമ്മുടെ ബോധസ്ഥാനത്തിന്നു താഴെയുള്ളവപോലും നമ്മാൽ ചെയ്യപ്പെടുന്നവതന്നെയെന്നും, എന്നാൽ നാം അവയെ ബോധ

ത്തോടുകൂടാതെ ചെയ്യുന്നുവെന്നുമാണ്. അപ്പോൾ നമ്മുടെ മനസ്സു വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതായി രണ്ടു സ്ഥാനങ്ങൾ ഉണ്ടെന്നു വരുന്നു. ഒന്നാമത്തു സ്വബോധത്തിന്റെ സ്ഥാനം: അതായത്തു്, എപ്പോഴും അഹന്തയുടെ സ്ഫുരണത്തോടുകൂടി വരുന്ന ക്രിയകൾ. അടുത്തതു് അബോധസ്ഥാനം: അടിയിലുള്ള ക്രിയകൾ—അതായത്തു്, അഹന്തയുടെ സ്ഫുരണത്തോടുകൂടാതെ വരുന്ന ക്രിയകൾ. അഹന്താസ്ഫുരണത്തോടുകൂടാതെ വരുന്ന മനോവ്യാപാരത്തിന്റെ ആ ഭാഗം അബോധവ്യാപാരവും അഹന്താസ്ഫുരണത്തോടുകൂടി വരുന്ന ആ ഭാഗം സബോധവ്യാപാരവുമാകുന്നു. താണതരം ജന്തുക്കളിൽ ഈ അബോധവ്യാപാരത്തിന്നു സഹജബോധമെന്നു പറയുന്നു. ഉയൎന്നതരം ജന്തുക്കളിലും, എല്ലാ ജന്തുക്കളിലുംവെച്ചു് ഉയൎന്നവനായ മനുഷ്യനിലും അഹന്താസ്ഫുരണത്തോടുകൂടിയതായ രണ്ടാമത്തെ വ്യാപാരം അധികം സാധാരണമായിരിക്കുന്നു. അതിന്നു സബോധവ്യാപാരം എന്നു പറയുന്നു. മനസ്സിന്നു വ്യാപരിക്കാമെന്നുള്ളതായി ഇതിലും ഉയൎന്നതായ ഒരു സ്ഥാനവുമുണ്ടു്. സ്വബോധത്തിന്റെ സ്ഥാനത്തെ അതിക്രമിച്ചുപോവാൻ മനസ്സിന്നു കഴിയും. ബോധരഹിതവ്യാപാരങ്ങൾ സ്വബോധസ്ഥാനത്തിന്നു് അടിയിലുള്ളവയായിരിക്കുന്നതുപോലെ, സ്വബോധസ്ഥാനത്തിന്നു മുകളിലുള്ളതായും വേറൊരു വ്യാപാരമുണ്ടു്. അതും അഹന്താസ്ഫുരണത്തോടുകൂടാതെവരുന്നതാകുന്നു. അഹന്തയുടെ സ്ഫുരണം കേവലം മധ്യസ്ഥാനത്തിൽ മാത്രമേയുള്ളു. മനസ്സ് ആ സ്ഥാനത്തിന്നു മുകളിലോ അടിയിലോ ആയിരിക്കുമ്പോൾ അ

ഹം എന്നുള്ള സ്മരണമില്ല. എങ്കിലും മനസ്സ വ്യാപരി ക്കയും ചെയ്യുന്നു. മനസ്സ സ്വബോധത്തിന്റെ ഈ അതിരിനെ അതിക്രമിച്ചുപോകുമ്പോൾ അതിന്നു സമാധി, അല്ലെങ്കിൽ, ബോധാതീതാവസ്ഥ എന്നു പറയുന്നു. അതു സ്വബോധത്തിന്നു മുകളിലാകുന്നു. സമാധിസ്ഥനായ ഒരുവൻ സ്വബോധത്തിന്റെ അതിർത്തി വിട്ടു താണുപോകയല്ലാ, ആ സ്ഥാനത്തിൽ നിന്നു് ഉയൎന്നുപോകയാണു ചെയ്യുന്നതെന്നുള്ളതിന്നു് എന്തു തെളിവാണു്? രണ്ടു സംഗതികളിലും വ്യാപാരങ്ങൾ അഹന്താസ്മരണത്തോടുകൂടാത്തവയാണല്ലോ. ഉത്തരം എന്തെന്നാൽ, കാൎയ്യംകൊണ്ടു്, അതായതു വ്യാപാരത്തിന്റെ ഫലങ്ങൾകൊണ്ടു് ഏതാണു് മുകളിലെന്നും ഏതാണു താഴെയെന്നും നാം അറിയുന്നു. ഒരു മനുഷ്യൻ സുഷുപ്ത്യവസ്ഥയെ പ്രാപിക്കുമ്പോൾ ആയാൾ സ്വബോധത്തിന്നു താഴെയുള്ള ഒരു ഭൂമിയിൽ കടക്കുകയാകുന്നു സുഷുപ്തിയിൽ, പക്ഷെ, അഹന്താസ്മരണത്തോടുകൂടാതെതന്നെ ആയാൾ ആ സമയമെല്ലാം തന്റെ ശരീരത്തെ വ്യാപരിപ്പിക്കുന്നു. ആയാൾ ശ്വസിക്കുന്നു; ആയാൾ ആ ശരീരത്തെ അനക്കുന്നു. നിദ്രവിട്ടുണൎന്നുവരുമ്പോൾ അതിൽ പ്രവേശിച്ചു അതേ മനുഷ്യനായിത്തന്നെ തിരിയെ വരികയും ചെയ്യുന്നു. നിദ്രയിൽ പ്രവേശിക്കുന്നതിന്നുമുമ്പു് ആയാൾ സമ്പാദിച്ചിരുന്ന അറിവുകളുടെ ആകത്തുക അങ്ങിനെതന്നെയിരിക്കുന്നു. അതൊട്ടും അധികമായിട്ടില്ല. ജ്ഞാനം വന്നിട്ടില്ല. എന്നാൽ, ഒരുവൻ സമാധിയിലാണു പ്രവേശിക്കുന്നതെങ്കിൽ, അവൻ മൂഢനായി അതിൽ എത്തി മുനിയായി വെളിയിൽ വരുന്നു. ഈ വ്യത്യാസം എ

ന്തുകൊണ്ടുണ്ടാകുന്നു? ഒരവസ്ഥയിൽ നിന്നു് ഒരുത്തൻ അതിൽ പ്രവേശിച്ചു, അതേമാതിരിതന്നെ വെളിയിൽ വരുന്നു. മറെറാരവസ്ഥയിൽ നിന്നു് ആ മനുഷ്യൻ ജ്ഞാനിയായിത്തീൎന്നു്, ഒരു മുനിയായി, ഒരു ദീൎഘദൎശിയായി, ഒരു തപസ്വിയായി. ആയാളുടെ മുഴുവൻ സ്വഭാവവും മാറിപ്പോയി. ആയാളുടെ ജീവിതംതന്നെ മാറി; ജ്ഞാനിയായി. ഇങ്ങിനെയാണു രണ്ടിലും ഫലങ്ങൾ കാണുന്നതു്. ഫലങ്ങൾ വ്യത്യസ്തങ്ങളായിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു ഹേതുക്കളും വ്യത്യസ്തങ്ങളായിത്തന്നെയിരിക്കണം. സമാധിയിൽ നിന്നു വെളിയിൽവരുന്ന ഒരു മനുഷ്യന്റെ ജ്ഞാനം അബോധാവസ്ഥയിൽ നിന്നോ സബോധാവസ്ഥയിൽ ഉള്ള ഊഹങ്ങളിൽനിന്നോ ലഭിക്കപ്പെടാവുന്നതിനെക്കാൾ ഏററവും ഉൽകൃഷ്ടതരമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. അതുകൊണ്ടു് അതു ബോധാതീതാവസ്ഥ തന്നെയായിരിക്കണം. ബോധാതീതാവസ്ഥയെന്നു പറഞ്ഞാൽ സമാധിയുമാണു്.

ചിത്തവൃത്തിനിരോധമാണു യോഗം. ചിത്തം എന്നു പറഞ്ഞാൽ മാനസപദാൎത്ഥവും, വൃത്തികൾ എന്നാൽ, ബാഹ്യസൂചനകൾ ചിത്തത്തിൽ തട്ടുമ്പോൾ അതിൽനിന്നു പൊങ്ങുന്ന ഓളങ്ങളും അലകളും ആകുന്നു. ഈ വൃത്തികളാണു നമ്മുടെ മുഴുവൻ ലോകവും. തടാകത്തിന്റെ അടി അതിന്റെ മുകൾഭാഗത്തു ഓളങ്ങൾ നിറഞ്ഞിരിക്കുന്നതിനാൽ നമുക്കു കാണ്മാൻ കഴിയുന്നില്ല. ഓളങ്ങൾ അടങ്ങുകയും ജലം ശാന്തമാകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമേ അടിയുടെ ഒരു കാഴ്ച കിട്ടുന്നതു നമുക്കു

സാദ്ധ്യമായിവരുന്നുള്ളു. തടാകത്തിന്റെ ആ അടിയാണു നമ്മുടെ വാസ്തവമായ ആത്മാവു്. തടാകം ചിത്തവും ഓളങ്ങൾ വൃത്തികളുമാണു്. ഈ മനസ്സിന്നു മൂന്നവസ്ഥകളുണ്ടു്. ഒന്നു് അന്ധകാരമയമായിരിക്കുന്നു; അതിന്നു തമസ്സ് എന്നു പറയുന്നു; അതു മന്ദന്മാരിലും മൃഗങ്ങളിലും കാണുന്നു. അതിന്റെ പ്രവൃത്തിയെല്ലാം മററുള്ളവരെ ഉപദ്രവിക്കതന്നെ. പിന്നെ, മനസ്സിന്റെ ക്രിയാരൂപമായ അവസ്ഥ, അല്ലെങ്കിൽ രജസ്സ്. അതിന്റെ പ്രധാന നോട്ടം ശക്തിയും ഭോഗവുമാണു്. ഒടുവിൽ ഓളങ്ങൾ അടങ്ങുകയും തടാകത്തിലേ ജലം തെളിയുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ സത്വം എന്നു പറയുന്ന അവസ്ഥ കാണുന്നു. അതു നിശ്ചലതയും ശാന്തതയുമാണു്. അതു് ഉദാസീനമല്ല; പിന്നെയോ, അതിതീവ്രമായ ക്രിയയോടുകൂടിയതാണെന്നു പറയാം. ശക്തിയുടെ അത്യന്തമഹത്തായ പരിണാമം ശാന്തമായിരിക്കുക എന്നുള്ളതാണു്, ശാന്തൻ മന്ദനല്ല. സത്വം എന്നു പറഞ്ഞാൽ മന്ദതയോ ഉദാസീനതയോ ആണെന്നു തെററിദ്ധരിക്കരുതു്. ശാന്തൻ മേല്പറഞ്ഞ ഓളങ്ങളെ തടുത്തുനിർത്തിയവനാണു്. ക്രിയയെന്നതു താണതരം ശക്തിയുടേയും. ശാന്തതയെന്നതു് ഉയന്നതരം ശക്തിയുടേയും പരിണാമമാണു്. ഈ ചിത്തം അതിന്റെ സ്വാഭാവികമായ ശുദ്ധാവസ്ഥയിലേയ്ക്കു മടങ്ങിപ്പോവാൻ എപ്പൊഴും ശ്രമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. എന്നാൽ, ഇന്ദ്രിയങ്ങൾ അതിനെ വെളിക്കോട്ടു വലിച്ചിഴക്കുന്നു. അതിനെ തടുക്കുകയും, വെളിക്കോട്ടുള്ള ആഭിമുഖ്യത്തെ നിരോധിക്കയും, ബോധത്തിന്റെ കാതലായ ആ സ്ഥാനത്തേയ്ക്കു് അതിനെ

മടക്കി യാത്രയയക്കയും ചെയ്യുകയെന്നതാണു യോഗത്തിന്റെ ആദ്യത്തെ പടി.

ഒരു വിചാരവും മനസ്സിൽ വരാൻ അനുവദിക്കരുതു്. അങ്ങിനെ മനസ്സിനെ കേവലം ശൂന്യമാക്കിച്ചെയ്യണം. നമുക്കു് അതു ശരിയായി എപ്പോഴും ചെയ്യുവാൻ കഴിയുമോ, ആ ക്ഷണത്തിൽത്തന്നെ നമുക്കു മോക്ഷം പ്രാപിക്കാം. അഭ്യാസവും ഒരുക്കവും ഇല്ലാത്ത ആളുകൾ തങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ ശൂന്യമാക്കാൻ യത്നിക്കുമ്പോൾ അജ്ഞാനമയമായ തമസ്സുകൊണ്ടു തങ്ങളെ മൂടാൻമാത്രമേ അവൎക്കു സാധിക്കുന്നുള്ളു. അതു മനസ്സിനെ ജഡവും മൂഢവുമാക്കിച്ചെയ്യുന്നു. തങ്ങളുടെ മനസ്സിനെ ശൂന്യമാക്കിത്തീൎക്കുന്നുവെന്നു വിചാരിപ്പാൻ അവരെ പ്രേരിതരാക്കയും ചെയ്യുന്നു. ശരിയായി അങ്ങിനെചെയ്വാൻ കഴിവുണ്ടാകുന്നതു ശക്തിയുടെ ഏററവും ഉൽകൃഷ്ടവും, നിയമനത്തിന്റെ ഏററവും ഉയൎന്നതുമായ പരിണാമമാകുന്നു. ഈ അവസ്ഥ സിദ്ധിക്കുമ്പോൾ സമാധി നിർബ്ബീജമായിത്തീരുന്നു. എന്നാൽ അൎത്ഥമെന്താണു്? മനസ്സു ചിത്തവൃത്തികളെ ശാന്തമാക്കി അമൎത്തിവച്ചുകൊള്ളുകമാത്രം ചെയ്യുന്നതായ സബോധസമാധിയിൽ ചിത്തവൃത്തികൾ വാസനാരൂപേണ പിന്നെയും ശേഷിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ വാസനകൾ അല്ലെങ്കിൽ ബീജങ്ങൾ യഥാകാലം വീണ്ടും ചിത്തവൃത്തികളായി പൊങ്ങിവരുന്നതാണു്. എന്നാൽ ഈ വാസനകളെയെല്ലാം ഉന്മൂലനം ചെയ്യുമ്പോൾ, അതായതു മനസ്സിനെ മിക്കവാറും നശിപ്പിക്കുമ്പോൾ അതു നിർബ്ബീജമാ

യിത്തീരുന്നു. ഈ ജീവിതവൃക്ഷത്തെ—ഈ ജനനമരണങ്ങളുടെ അവസാനമില്ലാത്ത പരിവർത്തനത്തെ—പിന്നെയും പിന്നെയും സൃഷ്ടിക്കത്തക്കവണ്ണം മനസ്സിൽ ബീജങ്ങളില്ലാതെയാകുന്നു. നമുക്കു ബോധമില്ലാതെയായിത്തീരുന്ന ആ അവസ്ഥ എന്താണ്? നാം ബോധം എന്നു പറയുന്ന അവസ്ഥ ബോധത്തിന്നപ്പുറമുള്ള ഒന്നിനെക്കാൾ താണതാണ്. അററങ്ങൾ എല്ലാം അധികവും തുല്യമായാണു തോന്നുക. പ്രകാശത്തിൻെറ താണതരം വിസ്മരണം ഇരുട്ടാണ്. അതിൻെറ ഏററവും ഉയന്നതരം വിസ്മരണവും ഇരുട്ടുതന്നെ. എന്നാൽ, ഒന്നു വാസ്തവമായ ഇരുട്ടും, മറേറതു തീവ്രമായ പ്രകാശവുമാകുന്നു. എങ്കിലും, കാഴ്ചയിൽ അവ രണ്ടും തുല്യംതന്നെ. അതുപോലെ, അജ്ഞാനം ഏററ താണ അവസ്ഥയും ബോധം മദ്ധ്യാവസ്ഥയും ബോധത്തിന്നപ്പുറമുള്ളതു് അതിനെക്കാൾ ഉയർന്ന ഒരവസ്ഥയുമാണു്. ബോധം തന്നെ കല്പിതമായ ഒന്നാണ്; ഒരു മിശ്രവസ്തുവാണ്; അതു വാസ്തവമായുള്ളതല്ല. ഈ ഉയർന്നതരം സമാധിയെ നിരന്തരമായി അഭ്യസിച്ചാലുള്ള ഫലം എന്തായിരിക്കും? രാജസമായും താമസമായുമുള്ള എല്ലാ പഴയ വാസനകളും നശിക്കും. അതുപോലെതന്നെ സത്വവാസനകളും നശിക്കും. അതു കിട്ടം കളഞ്ഞു സ്വർണ്ണത്തോടു് ഒന്നായി ചേർക്കാൻ ഉപയോഗിക്കുന്ന ലോഹങ്ങൾപോലെയാണ്. സ്വർണ്ണധാതു ഉരുകിക്കഴിയുമ്പോൾ കിട്ടവും കലർപ്പുലോഹവും ദഹിച്ചുപോകുന്നു. അതുപോലെ, ഇടവിടാത്ത ഈ നിയമനശക്തി മുമ്പുള്ള അശുദ്ധവാസനകളേയും ഒടുവിൽ ശുദ്ധവാസനകളേയും

കൂടി തുടങ്ങുന്നു. ആ ശുദ്ധാശുദ്ധവാസനകൾ തമ്മിൽ എതിർത്തു നശിക്കയും, അവയുടെ ശുദ്ധാശുദ്ധതകൾ ഒന്നും തീണ്ടാതെ ആത്മാവ് അതിന്റെ മാഹാത്മ്യമേറിയ മുഴുവൻ സാരസ്യത്തോടുകൂടി ശേഷിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അങ്ങിനെയുള്ള ആത്മാവു സർവ്വവ്യാപിയും സർവ്വശക്തനും സർവ്വജ്ഞനമായുമിരിക്കുന്നു. സകല ശക്തികളേയും ഉപേക്ഷിച്ചിട്ട് അതു സർവ്വശക്തനായ്ത്തീരുന്നു; സകല ജീവിതങ്ങളേയും ഉപേക്ഷിച്ച് അതു ജീവിതം മാത്രമായ്ത്തീരുന്നു. അപ്പോൾ ആത്മാവ് അതിന്നു ജനനമോ മരണമോ ഉണ്ടായിട്ടില്ലെന്ന് അറിയും. ചലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു പ്രകൃതിയാണ്. ആ ചലനം ആത്മാവിൽ പ്രതിഫലിക്കയാണു ചെയ്യുന്നതു്. ചിത്തം ഇടവിടാതെ ചലിക്കുന്നു. അതു സ്വയമേവ പല ആകൃതിഭേദങ്ങളായി മാറുന്നു. ഈ ആകൃതിഭേദങ്ങളെല്ലാം നാമാണെന്നു നാം സ്വയമേവ വിചാരിക്കയും ചെയ്യുന്നു. ഈ എല്ലാ ഭ്രാന്തികളും നശിക്കും. ആ മുക്തമായ ആത്മാവു് ആജ്ഞാപിക്കുമ്പോൾ, അതു് ആഗ്രഹിക്കുന്നതെന്താണെങ്കിലും ഉടനെ സാദ്ധ്യമാകും.

മൈത്രി, കരുണ, മുദിതം, ഉപേക്ഷ എന്നീ നാലു ഭാവനകൾ നമുക്കു വേണ്ടതാണ്. എല്ലാവരെയും നാം സ്നേഹിക്കണം. കഷ്ടതയിൽ കിടക്കുന്നവരുടെ നേരെ നമുക്കു ദയ വേണം. ജനങ്ങൾ സന്തുഷ്ടരായിരിക്കുമ്പോൾ നമുക്കു സുഖം തോന്നണം. ദുഷ്ടന്മാരുടെ നേരെ നാം ഉദാസീനരായും ഇരിക്കണം. നമ്മുടെ മുമ്പിൽ വരുന്ന എല്ലാ വിഷയങ്ങളെ സംബന്ധിച്ചും നാം ഇങ്ങിനെത

ന്നെ വൎത്തിക്കണം. വിഷയം സുഖമുള്ളതെങ്കിൽ അതിന്റെ നേരെ സ്നേഹം ഭാവിക്കണം. കഷ്ടമായിട്ടുള്ളതാണെങ്കിൽ ആ വിഷയത്തോടു നമുക്കു് അനുകമ്പ തോന്നണം. നല്ലതാണെങ്കിൽ സന്തോഷമുണ്ടാകണം. ചീത്തയാണെങ്കിൽ നമുക്കു് ഉപേക്ഷയും തോന്നണം. മനസ്സിന്റെ മുമ്പാകെ വരുന്ന വിവിധവിഷയങ്ങളുടെ നേൎക്കുള്ള ഈ ഭാവനകൾ അതിനെ ശാന്തമാക്കിച്ചെയ്യും. നമ്മുടെ മനസ്സിനെ ഈ നിലയിൽ വെച്ചുകൊള്ളുന്നതിന്നു സാധിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണു ദിവസംപ്രതിയുള്ള ജീവിതത്തിൽ കണ്ടുവരുന്ന അധികം ദുഃഖവും നമുക്കു് അനുഭവമാകുന്നതു്. ഒരുത്തൻ നമുക്കു ദോഷം ചെയ്കയാണെങ്കിൽ ഉടനെ നാം ആ ദോഷത്തെ പ്രതികരിപ്പാൻ നോക്കുന്നു. ദോഷത്തിന്റെ ഓരോ പ്രതികാരവും നമുക്കു ചിത്തത്തെ അമൎത്തിവെച്ചുകൊള്ളുവാൻ ശക്തിയില്ലെന്നു കാണിക്കയാണു്. ചിത്തം അലയടിച്ചുകൊണ്ടു വിഷയത്തിന്റെ നേരെ വരുന്നു. നമുക്കു നമ്മുടെ ശക്തി പൊയ്പോകയും ചെയ്യുന്നു. ദോഷത്തിന്റേയോ വിരോധത്തിന്റേയോ രൂപത്തിലുള്ള ഓരോ പ്രതീകാരവും മനസ്സിന്നു അത്രമാത്രമുള്ള നഷ്ടമാണു്. ഓരോ ദുഷ്ടവിചാരവും വിരോധപ്രവൃത്തിയും പ്രതീകാരത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും വിചാരവുമാകട്ടെ, നിയന്ത്രിക്കപ്പെട്ടിരിക്കയാണെങ്കിൽ അതു നമുക്കു് അനുകൂലമായ ഒരു സമ്പാദ്യമാകുന്നതുമാണു്. നമ്മെ ഇപ്രകാരം തന്നെത്താൻ നിയന്ത്രണം ചെയ്യുന്നതിനാൽ നമുക്കു ദോഷമുണ്ടാകുന്നതല്ല. നാം സംശയിക്കുന്നതിനെക്കാൾ അളവററ ഗുണങ്ങൾ അതിനാൽ ഉണ്ടാകുന്നതാണു്. വിരോധത്തേയോ ദോ

ഷവിചാരത്തേയോ അമർത്തുന്ന ഓരോ സമയവും നമുക്ക് അനുകൂലമായ അത്രമാത്രം ഉത്തമശക്തിയെ നാം ശേഖരിക്കയാകുന്നു. ആ ഉത്തമശക്തി ഉയന്നതരം യോഗസിദ്ധികളായി പരിണമിക്കുന്നതുമാണു്.

നാം ചെയ്യുന്ന എല്ലാ പ്രവൃത്തികളും പരിചയം കൊണ്ടു സഹജബോധമായ്ത്തീരുന്നു; സ്വയം വ്യാപാരശീലമായി വരുന്നു. എന്നാൽ, നാം അറിഞ്ഞെടത്തോളം ഇപ്പോൾ സ്വയം വ്യാപൃതമായി നാം വിചാരിക്കുന്നതെല്ലാം ക്ഷീണിച്ച വിവേകംതന്നെയാകുന്നു. ആവൃതമായ വിവേകമാണു സഹജബോധം. വിവേകം ആവൃതമായി സ്വയം വ്യാപൃതമായ സംസ്കാരമായി പരിണമിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഈ ലോകത്തിൽ നാം സഹജബോധം എന്നു പറയുന്നതെല്ലാം ആവൃതമായ വിവേകമാണെന്നു പറയുന്നതു ന്യായമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ. പ്രത്യക്ഷമെന്നോ, ഊഹമെന്നോ, സഹജബോധമെന്നോ പറയുന്ന എല്ലാ ജ്ഞാനവും അനുഭവം എന്ന ഒററ മാഗ്ഗത്തിൽക്കൂടി വരേണ്ടതാകുന്നു. സഹജബോധമെന്നു പറയുന്നതെല്ലാം ക്ഷീണിച്ചു ലീനമായ്ത്തീന്നിരിക്കുന്ന പൂർവ്വാനുഭവങ്ങളുടെ ഫലമാണു്. പലപ്രകാരത്തിലുള്ള ഭയങ്ങളുടെ ആവത്തിച്ചുള്ള അനുഭവങ്ങൾ കാലാന്തരത്തിൽ ജീവിതത്തോടുള്ള പിടിത്തത്തെ നിമ്മിക്കുന്നു. ഈ പിടിത്തം—ഈ അഭിനിവേശം—സഹജബോധമായും തീരുന്നു. ഇതിന്നു സംസ്കാരമെന്നും പേരുണ്ടു്. സംസ്കാരങ്ങൾ സൂക്ഷ്മമായും ലീനമായും ചിത്തത്തിൽ മങ്ങിക്കിടക്കുന്നു.

മരണത്തിൻെറ എല്ലാ പൂൎവ്വാനുഭവങ്ങളും നാം സഹജബോധം എന്നുപറയുന്നതൊക്കെയും അന്തൎബോധമാൎഗ്ഗീന്ന അനുഭവങ്ങളാണു്. അതു ചിത്തത്തിൽ കിടികൊണ്ടിരിക്കുന്നു; ഉദാസീനമായിരിക്കുന്നില്ല; അന്തൎഭാഗത്തിൽ വ്യാപരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കയാകുന്നു. സ്ഥൂലങ്ങളായ ചിത്തവൃത്തികളെ നമുക്കു് അറികയും അനുഭവിക്കയും ചെയ്യാം. അവയെ അധികം എളുപ്പത്തിൽ നിയമനം ചെയ്കയുമാവാം. എന്നാൽ ഈ സൂക്ഷ്മസഹജബോധങ്ങളെ എന്താണു ചെയ്യുക! അവയെ എങ്ങനെ നിയമനംചെയ്യാം. ഞാൻ കോപിക്കുമ്പോൾ എൻെറ മുഴുവൻ മനസ്സും കോപത്തിൻെറ ഉഗ്രമായ അലയാൎന്നിരുന്നു. ഞാൻ അതു് അറിയുന്നു; കാണുന്നു; സ്പൎശിക്കുന്നു. എനിക്കു് അതിനെ എളുപ്പത്തിൽ കൈകാൎയ്യംചെയ്യാം; അതിനോടു് എതിക്കാം. എന്നാൽ, അങ്ങിനെ എതിൎക്കുന്നതിൽ അതിനെ കടന്നു് അടിയിലേക്കു ചെല്ലാതെ എനിക്കു പൂൎണ്ണവിജയം ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. കോപാദിവികാരങ്ങളെ അവ നമ്മുടെ മേൽ വരാൻപോകുന്നുവെന്നു നാം അറിയുന്നതോടുകൂടി അങ്കുരത്തിൽ—വേരിൽ—അവയുടെ സൂക്ഷ്മാവസ്ഥയിൽവെച്ചുതന്നെ നിയമനംചെയ്യേണ്ടതാണു്. മനുഷ്യവൎഗ്ഗത്തിൽ അധികംപേരും ഈ വികാരങ്ങളുടെ സൂക്ഷ്മാവസ്ഥയെ—അതായതു് അവ സ്വബോധത്തിൻെറ അടിയിൽനിന്നു മെല്ലെ മെല്ലെ മേല്പോട്ടേക്കു വരുന്ന അവസ്ഥയെ—പ്പററിഅറിഞ്ഞിട്ടുതന്നെ ഉണ്ടാകയില്ല. ഒരു നീൎപ്പോള തടാകത്തിൻെറ അടിയിൽനിന്നു പൊങ്ങുമ്പോൾ—എന്നുതന്നെയല്ലാ, മിക്കവാറും അതു വെള്ളത്തിൻെറ ഉപരിഭാഗത്തിന്നു് അ

ട്ടത്തെത്തിയാൽത്തന്നെയും നാം—അതിനെ കാണുന്നില്ല. അതു മീതെ വന്നു പൊട്ടുകയും ഒരു ചെറിയ ചലനം ഉണ്ടാക്കുകയും ചെയ്യുമ്പോൾ മാത്രമാണ് അതുണ്ടെന്നു നാം അറിയുന്നതു്. അലകളെ അടക്കുന്നതിൽ അവയുടെ സൂക്ഷ്മമൂലങ്ങളിൽ പിടിച്ചെങ്കിലല്ലാതെ നമുക്കു വിജയമുണ്ടാകുന്നതല്ലാ. അവയിൽ പിടിച്ചു അലകൾ സ്ഥൂലമാകുന്നതിനു മുമ്പ് അവയെ നിയമനംചെയ്യെങ്കിലല്ലാതെ ഒരു വികാരത്തെയും മുഴുവനമായി കീഴടക്കുവാൻ നാം ആശിക്കേണ്ടാ. എങ്ങിനെയാണ് ഈ സൂക്ഷ്മസംസ്കാരങ്ങളെ നിയമനംചെയ്യുന്നതു്. നാം വലിയ അലകളിൽനിന്നു് ആരംഭിച്ചു താഴോട്ടു താഴോട്ടു പോകണം. ദൃഷ്ടാന്തമായി, കോപരൂപമായ ഒരു വലിയ അല മനസ്സിൽ വരുമ്പോൾ, ഉടനെ ഒരു വിപരീതമായ വലിയ അലയെ ഉല്പാദിപ്പിക്കണം. സ്നേഹം കോപത്തിനു വിരുദ്ധമാണു്. അതുകൊണ്ടു, നാം നിരസിപ്പാൻ വിചാരിക്കുന്ന വൃത്തികളെ വിരുദ്ധവൃത്തികൾ ഉത്ഭവിപ്പിച്ചു കീഴടക്കാം. നമ്മുടെ സൂക്ഷ്മമായ സ്വഭാവത്തിൽ ഈ സൂക്ഷ്മമായ വിരുദ്ധവൃത്തികളെ ഉണ്ടാക്കാമെങ്കിൽ അവ സബോധരംഗത്തിന്നടിയിലുള്ള കോപത്തിൻെറ സൂക്ഷ്മമായ വ്യാപാരത്തെ തടയുന്നതാണു്. സഹജബോധജന്യമായ എല്ലാ വ്യാപാരങ്ങളും ആദ്യം സബോധവ്യാപാരങ്ങളായി ആരംഭിച്ചു സൂക്ഷ്മതരങ്ങളായിത്തീന്നിട്ടുള്ളവയാണല്ലൊ. അതുകൊണ്ടു, ബോധവത്തായ ചിത്തത്തിൽ ഇടറിടാതെ നല്ല വൃത്തികൾ ഉല്പാദിപ്പിച്ചാൽ അവ അടിയിലേയ്ക്കു പോയി സൂക്ഷ്മമായിത്തീൻ സംസ്കാരരൂപമായിരിക്കുന്ന ചീത്ത വിചാരങ്ങളോടു് എതിർക്കുന്നതാണു്.

സംസ്കാരങ്ങളുടെ ആകത്തുകയ്ക്കു കർമ്മാശയം എന്നാണ പേര്. നാം ഏതെങ്കിലും ഒരു കർമ്മം ചെയ്യുമ്പോൾ മനസ്സു ചലിച്ച് ഒരു അലയായിത്തീരുന്നു. ആ കർമ്മം പൂർത്തിയാകുമ്പോൾ അല അടങ്ങിയെന്നു നമുക്കു തോന്നിയേക്കാം. അങ്ങിനെ അല്ലാ വാസ്തവം. അതു സൂക്ഷ്മമായിത്തീരുക മാത്രമാണു ചെയ്യുന്നതു്. അതു പിന്നെയും അവിടെത്തന്നെയുണ്ടു്. ആ വിഷയത്തെ നാം ഓർമ്മിപ്പാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോൾ അതു വീണ്ടും പൊങ്ങിവരുന്നു; ഒരു അലയായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. അതു് അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ അതിനെപ്പററി ഓർമ്മയ്ക്കു് അവകാശമുണ്ടാകയില്ലായിരുന്നു. അതുകൊണ്ടു് ഓരോ കർമ്മവും—ഓരോ വിചാരവും—നല്ലതോ ചീത്തയോ ആകട്ടെ—താഴോട്ടു പോയി സൂക്ഷ്മമായിത്തീർന്ന് അവിടെ സഞ്ചയിക്കപ്പെടുന്നു. അവയെ—സുഖാവഹവും ദുഃഖാവഹവുമായ രണ്ടുവിചാരങ്ങളേയും—ക്ലേശങ്ങൾ എന്നു പറയുന്നു. കാരണം, കാലാന്തരത്തിൽ രണ്ടും ദുഃഖാവഹമായിത്തീരുന്നതാണു്. ഇന്ദ്രിയജന്യങ്ങളായ എല്ലാ സുഖങ്ങളും ഒടുവിൽ ദുഃഖത്തെ ഉണ്ടാക്കുന്നതാണു്. എല്ലാ സുഖാനുഭവവും വീണ്ടും അധികസുഖാനുഭവത്തിന്നുള്ള തൃഷ്ണയെ ജനിപ്പിക്കുന്നു. അതിന്റെ ഫലമായി ദുഃഖം വരികയും ചെയ്യുന്നു. മനുഷ്യന്റെ ആഗ്രഹങ്ങൾക്കു് അതിരില്ല; അവൻ ആഗ്രഹിച്ചു് ആഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടേ പോകുന്നു. ആഗ്രഹം സാദ്ധ്യമാവാത്ത ഒരു സ്ഥാനത്തു വരും, അപ്പോൾ ശേഷിക്കുന്നതു ദുഃഖം തന്നെ. അതുകൊണ്ടു, നല്ലതോ ചീത്തയോ ആയ ഇന്ദ്രിയാനുഭവങ്ങളുടെ ആകത്തുകയെ ക്ലേശം എന്നു പറയു

ന്നു. അവ ആത്മാവിൻെറ മോക്ഷമാർഗ്ഗത്തെ തടയു ന്നു. നമ്മളുടെ എല്ലാ കർമ്മങ്ങളുടേയും സൂക്ഷ്മമൂലങ്ങളായ സംസ്കാരങ്ങൾ മേലിൽ സംഭവിക്കേണ്ട കാൎയ്യങ്ങളുടെ കാരണങ്ങളാണ്. കാരണങ്ങളായ സംസ്കാരങ്ങൾ ശേഷിച്ചിരുന്നിട്ട കാൎയ്യങ്ങളായി പരിണമിക്കുന്നു. കാരണം നശിച്ച കാൎയ്യമായിത്തീരുന്നു. കാൎയ്യം കുറെക്കൂടി സൂക്ഷ്മമായിട്ട് അടുത്തകാൎയ്യത്തിൻെറ കാരണമായിത്തീരുന്നു. നമ്മുടെ ഇപ്പൊഴത്തെ പ്രവൃത്തികളെല്ലാം കഴിഞ്ഞുപോയ സംസ്കാരങ്ങളുടെ ഫലങ്ങളാണ്. വീണ്ടും, ഇപ്പൊഴത്തെ സംസ്കാരങ്ങൾ ഇനി വരുവാനുള്ള പ്രവൃത്തികൾക്ക കാരണമായും തീരുന്നു. ഇങ്ങിനെ നാം പോയിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. അതുകൊണ്ട കാരണം ഉണ്ടായിരിക്കുമ്പോൾ ജാതി, അഥവാ, ജന്മക്രമമായ കാൎയ്യം സംഭവിച്ചേ കഴിയൂ. വിവേകികൾ ജീവിതത്തിലേ സുഖമെന്നും ദുഃഖമെന്നുമുള്ള എല്ലാ വിഷയങ്ങളേയും പരിശോധിച്ചുനോക്കി, അവ എപ്പൊഴും തുല്യമായിരിക്കുന്നുവെന്നും, അവയിൽ ഒന്നു മററതിനെ പിന്തുടരുകയും മററതിൽ ലയിക്കുകയുമാണെന്നും അറിയുന്നു. മനുഷ്യൻ ജീവിതകാലം മുഴുവൻ മൃഗതൃഷ്ണികയെ പിന്തുടരുകയാണ്. ഒരിക്കലും അവന്ന് ആഗ്രഹപൂൎത്തി ഉണ്ടാകുന്നില്ല. ഈ ലോകത്തിൽ നാശം പ്രാപിക്കാത്തതായി ഒന്നുമില്ല. സ്നേഹംപോലും നശിക്കുന്നു. ഭാൎയ്യാഭൎത്താക്കന്മാരുടേയും മക്കളുടേയും മിത്രങ്ങളുടേയും സ്നേഹത്തിന്നുകൂടിയും അന്തം കാണുന്നുണ്ട്. നാശം ജീവിതത്തിലുള്ള എല്ലാററിനേയും പിടികൂടുന്നു. സൎവ്വവും—സ്നേഹംകൂടിയും—നശിച്ചുകഴിയുമ്പോൾ മാത്രമാണു മനുഷ്യൻ വിവേ

കത്താൽ ഈ ലോകം എത്ര മിഥ്യയും സ്വപ്നസദൃശവു മാണെന്നറിയുന്നതു്. അപ്പോഠം വൈരാഗ്യത്തിൻെറ ഒരു ലേശം അവന്നു ലഭിക്കുന്നു; അതീതതത്വത്തിൻെറ ഒരു തുമ്പിൽ പിടികിട്ടുന്നു. ഈ ലോകത്തെ വിട്ടുകള ഞ്ഞാൽമാത്രമേ മറേറതുകിട്ടു. ഇതിനെ പിടിച്ചുകൊ ണ്ടിരുന്നാൽ അതു് ഒരിക്കലും കിട്ടുകയില്ല. ഇന്ദ്രിയസു ഖങ്ങളേയും ഭോഗങ്ങളേയും ത്യജിക്കാതെ മഹാത്മാവാ യിത്തീൎന്നിട്ടുള്ള ഒരാഠം ഒരു കാലത്തും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. എ ന്നാൽ, ചെയ്തുതുടങ്ങിയ കൎമ്മങ്ങളുടെയെല്ലാംഫലം ഈ ലോകത്തിൽ നാം അനുഭവിക്കുകതന്നെ വേണം. ഭാവി യിൽ ഉണ്ടാകുവാൻ പോകുന്ന ക്ലേശങ്ങളെ ഇപ്പോഠം നിരോധിച്ചുതുടങ്ങുകമാത്രം ആവാം: പ്രകൃതിയോടു ചേ ൎന്നിട്ടും, മനസ്സിനേയും ലോകത്തേയും തൻെറതെന്നു് അ ഭിമാനിച്ചിട്ടുമാണു പുരുഷന്നു തന്നെത്താൻ ദുഃഖിതൻ എന്നു തോന്നുന്നതു്. ഇതിൽനിന്നുള്ള മോചനം സ്വാനു ഭവത്തിൽക്കൂടിയാണു്. എല്ലാ വിഷയങ്ങളും നാം അനുഭ വിച്ചറിയണം. എന്നാൽ അവയെ വേഗം അവസാനി പ്പിക്കയും വേണം. നാം ഈ വലയ്ക്കകത്തു തന്നെത്താൻ കയറിയിരിക്കയാണു്. നാം ഈ കുടുക്കിൽ അകപ്പെട്ടു പോയിരിക്കുന്നു. മോചനത്തിന്നായി നാം തന്നെ ശ്രമി ക്കേണ്ടതാണു്. അതുകൊണ്ടു്, ഭർത്താവായും ഭാൎയ്യയാ യും, സ്നേഹിതനായും വേറെ ചില്ലറ സ്നേഹവിഷയങ്ങളാ യുമുള്ള ഭോഗങ്ങളെയെല്ലാം അനുഭവിച്ചറിയുക. പി ന്നെ, നിങ്ങളുടെ സാക്ഷാൽ സ്വരൂപത്തെ മറന്നുകള ഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിൽ, അപജയംകൂടാതെ നിങ്ങഠംക്കു കടന്നു പോകാവുന്നതാണു്. ഇതു് ഒരു ക്ഷണികാവസ്ഥയാണെ

ന്നും നാം ഇതുവഴിയായി കടന്നുപോകേണ്ടതാണെന്നുമുള്ള വസ്തുതയെ ഒരിക്കലും മറക്കരുത്. സ്വാനുഭവമാണു വലിയ ഗുരു. സുഖങ്ങളുടേയും ദുഃഖങ്ങളുടേയും സ്വാനുഭവം; എന്നാൽ അതു കേവലം സ്വാനുഭവം മാത്രമേ ആകുന്നുള്ളുവെന്ന് അറിഞ്ഞിരിക്കണം. സ്വാനുഭവമെല്ലാം, ഇക്കണ്ട മുഴുവൻ പ്രപഞ്ചവും മഹാസമുദ്രത്തിൻെറ മുമ്പിൽ ജലബിന്ദുപോലെ നിസ്സാരവും ആത്മാവുമാത്രം അത്രമാത്രം മഹത്തുമാണെന്നറികയും, പ്രപഞ്ചം അതിൻെറ നിസ്സാരതയാൽ സ്വയമേവ മറിഞ്ഞുപോകയും ചെയ്യുന്നതായ അവസ്ഥയിലേക്കു പടിപടിയായി നമ്മെ നയിക്കും.

കേരളസാഹിത്യ അക്കാദമി

അജ്ഞാനംകൊണ്ടാണ് ആത്മാവു പ്രകൃതിയോടു സംബന്ധിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു്. പ്രകൃതിക്കു നമ്മുടെമേലുള്ള അധികാരത്തിൽനിന്നു നാം മുക്തരാകണം. ഓരോ ആത്മാവിലും ഈശ്വരത്വം മങ്ങിയിരിക്കുന്നുണ്ടു്. ആ ആന്തരമായ ഈശ്വരത്വത്തെ ഉള്ളിലും വെളിയിലുമുള്ള പ്രകൃതിയെ നിയമനംചെയ്തു പ്രത്യക്ഷമാക്കേണമെന്നുള്ളതാണു നോട്ടം. അതു കർമ്മംകൊണ്ടോ ഭക്തികൊണ്ടോ ജ്ഞാനംകൊണ്ടോ യോഗംകൊണ്ടോ ആവാം. നമുക്കു നമ്മെ പ്രകൃതിയിൽനിന്നു മോചിപ്പിപ്പാൻ കഴിയാത്ത കാലംവരെ നാം ദാസന്മാരാണ്. അവൾ പറയുന്നതിനെ നാം കേൾക്കതന്നെ വേണം. ആരു മനസ്സിനെ നിയമനംചെയ്യുന്നുവോ അവൻ ജഡപദാർത്ഥത്തേയും നിയമനം ചെയ്യുന്നു. ആന്തരപ്രകൃതി ബാഹ്യപ്രകൃതിയെക്കാൾ വളരെ ഉയന്നതാണ്. അതിനെ പിടിപ്പാൻ അധികം പ്രയാസം; നിയമനംചെയ്യാ

നം അധികം പ്രയാസം. ആന്തരപ്രകൃതിയെ നിയമനം ചെയ്തവൻ മുഴുവൻ പ്രപഞ്ചത്തെയും നിയമനം ചെയ്തിരിക്കുന്നു. അതു് അവന്റെ ദാസ്യവൃത്തി ചെയ്യും. ശരീരം മനസ്സിന്റെ പുറത്തെ തോടാണു്. മനസ്സ് എന്നു പറയുന്ന ആന്തരമായ സൂക്ഷ്മശക്തികൾ സ്ഥൂലപദാർത്ഥത്തെ വെളിയിൽനിന്നു ഗ്രഹിക്കയും, അതിൽനിന്നു് ഈ വെളിയിലുള്ള തോടിനെ, അല്ലെങ്കിൽ ശരീരത്തെ നിർമ്മിക്കയും ചെയ്യുന്നു. അതുകൊണ്ടു നമുക്കു് ആന്തരമായ നിയമനമുണ്ടായാൽ ബാഹ്യനിയമനം ഉണ്ടാക്കുന്നതു വളരെ എളുപ്പമാണു്. വിശേഷിച്ചു്, ഈ ശക്തികൾ ഭിന്നങ്ങളല്ലാ. ചിലതു ജഡശക്തികളും ചിലതു മാനസശക്തികളും എന്നുള്ളതില്ല. ജഡപ്രപഞ്ചം സൂക്ഷ്മപ്രപഞ്ചത്തിന്റെയെന്നപോലെ ജഡശക്തികളും സൂക്ഷ്മശക്തികളുടെ സ്ഥൂലപരിണാമങ്ങൾ തന്നെ.

നമ്മുടെ കഷ്ടങ്ങളെല്ലാം അജ്ഞാനംകൊണ്ടു്—അസത്യത്തിൽനിന്നു സത്യത്തെ തിരിച്ചറിയായ്കകൊണ്ടു്—ഉണ്ടാകുന്നതാണു്. നാം എല്ലാവരും ചീത്തയെ നല്ലതെന്നും, ഭ്രാന്തിയെ സത്യമെന്നും വിചാരിക്കുന്നു. ആത്മാവു് ഒന്നു മാത്രമേ സത്യമുള്ളൂ. അതു നാം മറന്നുപോകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നു. ശരീരം ഒരു വെറും സങ്കല്പം, അല്ലെങ്കിൽ സ്വപ്നം മാത്രമാണു്. എന്നാൽ, നാമെന്നതു നമ്മുടെ ശരീരം ആണെന്നാണു നാം വിചാരിക്കുക. ഈ അവിവേകം ആണു കഷ്ടതയ്ക്കു നിമിത്തം. അതു് അജ്ഞാനം കൊണ്ടുണ്ടാകുന്നതുമാണു്. വിവേകം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ മനശ്ശക്തിയുണ്ടാകുന്നു. അപ്പോഴേ ശരീ

രാദിനാനാവിധസങ്കല്പങ്ങളെ നിരസിപ്പാൻ നമുക്കു സാധിക്കും. ജാതി, ലക്ഷണം, ദേശം എന്നിവമൂലമായി വസ്തുക്കളെ വേർതിരിച്ചറിയുന്നതിൽനിന്നുണ്ടാകുന്നതാണ് അജ്ഞാനം. ഈ ഭേദകങ്ങളാൽ വ്യാവൎത്തിച്ചറിവാൻ പാടില്ലാത്തവിധം അത്ര സങ്കലിതമായ വസ്തുക്കളെ നിൎണ്ണയിക്കുന്നതിന്നു വിവേകം വേണം. പുരുഷൻ ശുദ്ധനും പൂൎണ്ണനുമാണ്; പ്രപഞ്ചത്തിലുള്ള എല്ലാററിലുംവെച്ചു കേവലമായി--അസമ്മിശ്രമായിരിക്കുന്ന—ഏകവസ്തുവാണ്. ശരീരവും മനസ്സും മിശ്രവസ്തുക്കളാണ്. ഇങ്ങിനെ വിവേകജ്ഞാനം സിദ്ധമാകുമ്പോഴാണ് ഈ പ്രപഞ്ചത്തിൽ മാനസികമോ ശാരീരമോ ആയ ഏതെല്ലാമുണ്ടോ അതൊക്കെയും മിശ്രവസ്തുവാണെന്നും അതൊന്നും സത്യമല്ലെന്നും അറിയുന്നതു്. തനിയേയാകുക—അതാണു ലക്ഷ്യം. അതു സാധിച്ചാൽ ആത്മാവു് എക്കാലത്തും കേവലനായി നിൽക്കുന്നുവെന്നും അതിൻെറ സുഖത്തിനായി ഒരാളുടേയും സഹായം ആവശ്യമില്ലെന്നും അതു കാണും. നമ്മുടെ സുഖത്തിനായി നാം വേറൊരാളെ ആശ്രയിക്കേണ്ടിവരുന്ന കാലമത്രയും നാം അടിമകളാകുന്നു. ആത്മാവു് എപ്പോൾ താൻ മുക്തനാണെന്നും, തൻെറ പൂൎണ്ണതയ്ക്കായി താൻ മറെറാന്നിനേയും അവലംബിക്കുന്നില്ലെന്നും, ഇക്കാണുന്ന പ്രപഞ്ചം—പ്രകൃതി—തീരെ മിഥ്യയാണെന്നും കാണുന്നുവോ അപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യം സിദ്ധമായി. അതാണു കൈവല്യം.''

Vidya Vilasam Press, Trivandrum, 1934.

കേരള സാഹിത്യ
അക്കാദമി